2017

ORLEN

RAPORT ROCZNY
PKN ORLEN S.A.

RAPORT ROCZNY PKN ORLEN ZA ROK 2017

1. **PISMO PREZESA ZARZĄDU**
2. **SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA**
3. **WYBRANE DANE FINANSOWE**
4. **JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE FINANSOWE PKN ORLEN**
5. **SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY ORLEN I PKN ORLEN S.A.**

Polski Koncern Naftowy ORLEN
Spółka Akcyjna

Daniel Obajtek
Prezes Zarządu, Generalny Dyrektor

Szanowni Państwo, Drodzy Akcjonariusze

PKN ORLEN w minionym roku funkcjonował w sprzyjającym otoczeniu, zarówno makroekonomicznym, jak i regulacyjnym i obecnie posiada stabilne fundamenty operacyjne i finansowe, zapewniające sprawą realizację założeń strategicznych. Przed nami czas realizacji nowych zadań, w związku z kolejnymi wyzwaniami, ale warto przypomnieć jak ubiegły rok wpłynął na dzisiejszą kondycję PKN ORLEN. Korzystna sytuacja rynkowa z 2017 roku została w pełni wykorzystana, co odzwierciedlają wyniki we wszystkich segmentach działalności - finalnie jednostkowy zysk operacyjny wg LIFO powiększony o amortyzację (tzw. EBITDA LIFO) PKN ORLEN osiągnął poziom ponad 5,3 mld PLN. Nie bez znaczenia dla wyników Spółki pozostawał korzystny wpływ regulacji prawnych, które skutecznie ograniczyły nielegalny handel paliwami. W związku z tym krajowa sprzedaż benzyny w PKN ORLEN wzrosła o blisko 8%(r/r), a oleju napędowego o 19%(r/r). Osiągnięte wyniki najlepiej pokazują, jak bardzo stagnacja we wdrażaniu konkretnych rozwiązań w walce z szarą strefą obciążała wyniki krajowego producenta paliw w latach poprzednich.

Doskonały rezultat PKN ORLEN w obszarze detalu, obok wyników w sprzedaży paliw, wspierała sprzedaż pozapaliwowa, również w ramach własnych sklepów convenience czy zmodernizowanych, nowoczesnych formatów stop.cafe 2.0, które były sukcesywnie wprowadzane jeszcze w 2016 roku. W wyniku tych działań, na koniec 2017 roku na rynku polskim funkcjonowało już blisko 180 obiektów w formacie stop.cafe 2.0, na których można było skorzystać również z oferty sklepowej O!Shop.

Segment detaliczny stanowi również doskonałe pole do testowania konkretnych rozwiązań z obszaru elektromobilności i nowych trendów poruszania się po miastach, co wpisuje się w rządowe plany rozwoju gospodarki w tym kierunku. W pierwszym półroczu zamierzamy uruchomić pierwsze, z planowanych około 20, punktów ładowania samochodów elektrycznych na stacjach ORLEN. Na przestrzeni 2017 roku podejmowano także działania, które miały na celu wyjście naprzeciw nowym trendom mobilności w obszarach miejskich. W tym kontekście sukcesywnie poszerzano opcję wynajmu auta na minuty na stacjach paliw. Planujemy dalsze zacieśnianie współpracy z naszym polskim partnerem – firmą Traficar i wkrótce carsharing będzie dostępny także na kolejnych obiektach ORLEN w innych regionach kraju. Już wkrótce klienci będą mogli także wypożyczyć na stacjach rowery.

W obszarze downstream realizowano duże zadania inwestycyjne w płockim zakładzie, mające na celu poszerzenie możliwości produkcyjnych i zwiększenie doskonałości operacyjnej m.in. poprzez budowaną instalację Metatezy czy przygotowywaną do decyzji realizacyjnej inwestycję Visbreakingu. Podejmowane prace mają na celu zwiększenie konkurencyjności Koncernu także na bardzo wymagającym europejskim rynku energetycznym. Od ubiegłego roku PKN ORLEN realizuje również pierwsze dostawy energii elektrycznej, nie tylko na potrzeby własnych instalacji, ale także do odbiorców zewnętrznych, w tym małych i średnich przedsiębiorstw. Zakończenie pierwszego w Polsce bloku o dużej mocy we Włocławku i finalizacja w najbliższym czasie podobnego projektu w Płocku nie tylko wzmocni doskonałość operacyjną, ale także przyczyni się do zwiększenia krajowego bezpieczeństwa energetycznego.

W minionym roku udało się w pełni zabezpieczyć dostawy surowca do płockiej rafinerii, zarówno w ramach kontraktów terminowych, jak i umów spot. Do zakładu w Płocku sprowadzono m.in. pierwszy ładunek ropy WTI, który trafił do Polski ze Stanów Zjednoczonych po zniesieniu przez ten kraj wieloletniego embarga na eksport tego surowca. W tym roku część dostaw została już zabezpieczona, a w zależności od panujących warunków na tym rynku będziemy starali się korzystać z okazji zakupowych, dążąc do stworzenia optymalnego portfela dostawców.

Polski Koncern Naftowy ORLEN
Spółka Akcyjna

Daniel Obajtek
Prezes Zarządu, Generalny Dyrektor

Funkcjonowanie w trudnej i wymagającej branży dla firmy o zdywersyfikowanej działalności wymaga zabezpieczenia stabilnych fundamentów finansowych. W PKN ORLEN, na przestrzeni minionego roku, wszystkie wskaźniki utrzymane były na optymalnych poziomach. Dodatkowo w 2017 roku, korzystając z sprzyjających warunków, spółka wyszła z programem obligacji skierowanych do inwestorów indywidualnych, którzy wykupili dwie emisje na łączną kwotę 400 mln zł. Podejmowane działania na rynkach finansowych umożliwiły uzyskanie najwyższego w historii PKN ORLEN ratingu od Moody's Investors na poziomie Baa2.

Dotychczasowe działania i realizowane inwestycje umożliwią PKN ORLEN utrzymanie pozycji konkurencyjnej na rynku. Jestem przekonany, że te przewagi będziemy mogli dodatkowo zwiększyć kiedy doprowadzimy do finału zapowiedzianą w ostatnim czasie transakcję nabycia aktywów Grupy LOTOS. Ten proces rozpatrujemy przede wszystkim w kategoriach budowy silnego podmiotu, który sprosta wyzwaniom na otwartym rynku europejskim, co umożliwi również zwiększanie krajowego bezpieczeństwa energetycznego, z korzyścią dla wszystkich interesariuszy.

Szczególne podziękowania za wsparcie Zarządu w ubiegłym roku kieruję do Członków Rady Nadzorczej, a jednocześnie liczę na owocną współpracę z obecnymi przedstawicielami organu nadzorującego. Wierzę też głęboko, że potencjał, jaki drzemie w pracownikach Spółki umożliwi nam skuteczną realizację nowych, ambitnych celów, a korzyści z podejmowanych przez PKN ORLEN działań będą mogli czerpać wszyscy interesariusze Spółki.

Daniel Obajtek

Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny
PKN ORLEN S.A.

Deloitte Polska
Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k.
al. Jana Pawła II 22
00-133 Warszawa
Polska

Tel.: +48 22 511 08 11
Fax: +48 22 511 08 13
www.deloitte.com/pl

SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA

Dla Akcjonariuszy i Rady Nadzorczej Polskiego Koncernu Naftowego Orlen S.A.

Sprawozdanie z badania rocznego sprawozdania finansowego

Przeprowadziliśmy badanie załączonego rocznego sprawozdania finansowego spółki Polski Koncern Naftowy Orlen S.A. z siedzibą w Płocku przy ulicy Chemików 7 (dalej „Spółka"), na które składają się: sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2017 roku, sprawozdanie z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów, sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym, sprawozdanie z przepływów pieniężnych za rok obrotowy od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku oraz informacje dodatkowe obejmujące informacje o przyjętej polityce rachunkowości i inne informacje objaśniające („*sprawozdanie finansowe*").

Odpowiedzialność kierownika jednostki i osób sprawujących nadzór za sprawozdanie finansowe

Zarząd Spółki jest odpowiedzialny za sporządzenie, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, sprawozdania finansowego i za jego rzetelną prezentację zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa a także statutem jednostki. Zarząd Spółki jest również odpowiedzialny za kontrolę wewnętrzną, którą uznaje za niezbędną dla sporządzenia sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Zgodnie z przepisami Ustawy o rachunkowości Zarząd Spółki oraz członkowie Rady Nadzorczej jednostki są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2018 r. poz. 395), zwaną dalej „Ustawą o rachunkowości".

Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Naszym zadaniem było wyrażenie opinii o tym, czy sprawozdanie finansowe przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego jednostki zgodnie z mającymi zastosowanie Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości.

Badanie sprawozdania finansowego przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:

1) ustawy z dnia 11 maja 2017 roku o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1089) („*Ustawa o biegłych rewidentach*"),

2) Krajowych Standardów Rewizji Finansowej w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania przyjętych uchwałą nr 2783/52/2015 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 10 lutego 2015 r. z późn. zm.,

3) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylającym decyzję Komisji 2005/909/WE (Dz. Urz. UE L 158 z 27.05.2014, str. 77 oraz Dz. Urz. UE L 170 z 11.06.2014, str. 66) („*Rozporządzenie 537/2014*").

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee, and its network of member firms, each of which is a legally separate and independent entity. Please see www.deloitte.com/pl/about for a detailed description of the legal structure of Deloitte Touche Tohmatsu Limited and its member firms.

Member of Deloitte Touche Tohmatsu Limited

District Court for the city of Warsaw, XII Business Division of the National Court Register, KRS No. 0000446833, NIP: 527-020-07-86, REGON: 010076870

Regulacje te wymagają przestrzegania wymogów etycznych oraz zaplanowania i przeprowadzenia badania w taki sposób, aby uzyskać wystarczającą pewność, że sprawozdanie finansowe nie zawiera istotnego zniekształcenia.

Celem badania jest uzyskanie wystarczającej pewności, czy sprawozdanie finansowe jako całość zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych oraz nie zawiera istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem oraz wydanie sprawozdania niezależnego biegłego rewidenta zawierającego naszą opinię. Wystarczająca pewność jest wysokim poziomem pewności, ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie z powyżej wskazanymi standardami zawsze wykryje istniejące istotne zniekształcenie. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że pojedynczo lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje gospodarcze użytkowników, podjęte na podstawie tego sprawozdania finansowego. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia, powstałego na skutek oszustwa jest wyższe niż ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia powstałego na skutek błędu, ponieważ może obejmować zmowy, fałszerstwo, celowe pominięcia, wprowadzanie w błąd lub obejście kontroli wewnętrznej i może dotyczyć każdego obszaru prawa i regulacji, nie tylko tego bezpośrednio wpływającego na sprawozdanie finansowe.

Badanie polegało na przeprowadzeniu procedur służących uzyskaniu dowodów badania kwot i ujawnień w sprawozdaniu finansowym. Dobór procedur badania zależy od osądu biegłego rewidenta, w tym od oceny ryzyka istotnego zniekształcenia sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem. Dokonując oceny tego ryzyka biegły rewident bierze pod uwagę działanie kontroli wewnętrznej w zakresie dotyczącym sporządzania i rzetelnej prezentacji przez jednostkę sprawozdania finansowego w celu zaprojektowania odpowiednich w danych okolicznościach procedur badania, nie zaś wyrażenia opinii na temat skuteczności kontroli wewnętrznej jednostki. Badanie obejmuje także ocenę odpowiedniości przyjętych zasad (polityki) rachunkowości, racjonalności ustalonych przez Zarząd Spółki wartości szacunkowych, jak również ocenę ogólnej prezentacji sprawozdania finansowego.

Zakres badania nie obejmuje zapewnienia co do przyszłej rentowności badanej jednostki ani efektywności lub skuteczności prowadzenia jej spraw przez Zarząd Spółki obecnie lub w przyszłości.

Wyrażamy przekonanie, że uzyskane przez nas dowody badania stanowią wystarczającą i odpowiednią podstawę do wyrażenia przez nas opinii z badania. Opinia jest spójna z dodatkowym sprawozdaniem dla Komitetu Audytu wydanym z dniem niniejszego sprawozdania z badania.

Niezależność

W trakcie przeprowadzania badania kluczowy biegły rewident i firma audytorska pozostawali niezależni od badanej jednostki zgodnie z przepisami Ustawy o biegłych rewidentach, Rozporządzenia 537/2014 oraz zasadami etyki zawodowej przyjętymi uchwałami Krajowej Rady Biegłych Rewidentów.

Zgodnie z naszą najlepszą wiedzą i przekonaniem oświadczamy, że nie świadczyliśmy usług niebędących badaniem, które są zabronione przepisami art. 136 Ustawy o biegłych rewidentach oraz art. 5 ust. 1 Rozporządzenia 537/2014.

Wybór firmy audytorskiej

Zostaliśmy wybrani do badania sprawozdania finansowego jednostki uchwałą nr 1746/16 Rady Nadzorczej z dnia 15 grudnia 2016 roku. Sprawozdania finansowe jednostki badamy nieprzerwanie począwszy od roku obrotowego zakończonego dnia 31 grudnia 2017 roku, to jest przez jeden rok obrotowy.

Deloitte.

Najbardziej znaczące rodzaje ryzyka

W trakcie przeprowadzonego badania zidentyfikowaliśmy poniżej opisane najbardziej znaczące rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia, w tym spowodowanego oszustwem oraz opracowaliśmy stosowne procedury badania dotyczące tych rodzajów ryzyk.

Opis rodzaju ryzyka istotnego zniekształcenia	Procedury biegłego rewidenta w odpowiedzi na zidentyfikowane ryzyko
Odzyskiwalność wartości księgowej akcji i udziałów w jednostkach podporządkowanych	
Skumulowana wartość odpisów z tytułu utraty wartości akcji i udziałów w jednostkach podporządkowanych wyniosła 8 067 mln zł na dzień 31 grudnia 2017 roku (nota 7.2.3). W wyniku analiz przesłanek Zarząd dokonał częściowego odwrócenia odpisów z tytułu utraty wartości na udziałach AB Orlen Lietuva (nota 7.2.4). Jako kluczowy obszar ryzyka badania uznaliśmy, że ryzykiem jest osąd i elementy szacunku przede wszystkim związane z założeniami co do kształtowania się przyszłych przepływów pieniężnych, wyliczeniem stopy dyskonta, oszacowaniem wartości rezydualnych zawarte w modelu zdyskontowanych przepływów pieniężnych będącym podstawą odwrócenia odpisu	Nasze procedury badania obejmowały w szczególności: • zrozumienie środowiska kontroli wewnętrznej w zakresie procesu oszacowania podstawy do odwrócenia utraty wartości akcji i udziałów w jednostkach podporządkowanych, dla których zidentyfikowano przesłanki do odwrócenia utraty wartości, • krytyczną ocenę przyjętych przez Zarząd założeń i szacunków co do wyliczenia przyszłych przepływów pieniężnych (przy wsparciu ekspertów ds. wycen Deloitte), w tym: – porównanie przyjętych założeń co do przyszłych przepływów z zatwierdzonymi budżetami oraz planem średnioterminowym i ocenę zasadności dokonanych korekt do planów, – analizę zasadności kluczowych założeń makroekonomicznych, – ocenę metodyki ustalania wartości rezydualnych po okresie objętym planami średnioterminowymi i zgodność metodyki z międzynarodowymi standardami sprawozdawczości finansowej, – analizę sposobu wyliczenia stóp dyskontowych, • ocenę przeprowadzonej przez Zarząd analizy wrażliwości przyjętych kluczowych założeń na wynik wyceny, • ocenę poprawności i kompletności ujawnień w sprawozdaniu finansowym Spółki.
Oszacowanie rezerw na sprawy sporne jak również związanych z nimi zobowiązań warunkowych	
Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka ujawniła w nocie 7.4.5 szereg toczących się postępowań o znaczącej wartości roszczeń, których jest stroną. Ocena stopnia prawdopodobieństwa zrealizowania się danego roszczenia zawiera znaczący stopień niepewności i subiektywizmu i jednocześnie jest podstawą ujęcia danego roszczenia w postaci rezerwy lub ujawnienia jako zobowiązanie warunkowe w sprawozdaniu finansowym.	Nasze procedury badania obejmowały w szczególności: • zrozumienie środowiska kontroli wewnętrznej dotyczącego procesu oceny skutków prowadzonych spraw spornych i ich klasyfikacji w sprawozdaniu finansowym, • analizę uzyskanych niezależnych potwierdzeń od kancelarii prawnych oraz omówienie istotnych spraw spornych z prawnikami Spółki, • przegląd protokołów z posiedzeń Zarządu, Rady Nadzorczej oraz przegląd korespondencji dotyczącej postepowań prawnych i regulacyjnych, • krytyczną ocenę dokonanej przez Spółkę kwalifikacji spraw spornych pod kątem ujęcia rezerw bądź też klasyfikacji jako zobowiązanie warunkowe w notach objaśniających sprawozdania finansowego.

Opis rodzaju ryzyka istotnego zniekształcenia	Procedury biegłego rewidenta w odpowiedzi na zidentyfikowane ryzyko
Stosowanie rachunkowości zabezpieczeń w zakresie metody wyznaczania instrumentów zabezpieczających i pozycji zabezpieczanych oraz testowania efektywności zabezpieczenia	
Spółka zawiera istotne transakcje na rynku instrumentów pochodnych w celu zabezpieczenia przepływów pieniężnych między innymi z tytułu sprzedaży produktów petrochemicznych, sprzedaży i zakupu produktów rafineryjnych, sprzedaży i zakupu ropy czy zabezpieczenia przepływów z tytułu płatności odsetkowych. Istotna część zawieranych transakcji pochodnych klasyfikowana jest jako instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne i do ich ujęcia Spółka stosuje rachunkowość zabezpieczeń (nota 7.3). Znaczące ryzyko istotnego zniekształcenia sprawozdania finansowego związane jest z prawidłowością wyznaczenia relacji zabezpieczającej, udokumentowania procesu i ocena skuteczności zabezpieczeń.	Nasze procedury, przy wsparciu ekspertów ds. rachunkowości zabezpieczeń Deloitte, obejmowały w szczególności: • ocenę zgodności dokumentacji rachunkowości zabezpieczeń z wymaganiami standardów rachunkowych, • zrozumienie środowiska kontroli wewnętrznej w zakresie procesu wyznaczania instrumentów zabezpieczających i pozycji zabezpieczanych objętych rachunkowością zabezpieczeń wraz z procesem dokumentowania przyjętych założeń i strategii, • weryfikację zasadności stosowania rachunkowości zabezpieczeń dla próby transakcji zabezpieczających ryzyko walutowe, towarowe oraz stopy procentowej, w tym analiza poprawności doboru rodzaju rachunkowości zabezpieczeń dla poszczególnych rodzajów zabezpieczanego ryzyka oraz poprawności wyznaczenia pozycji zabezpieczanych na potrzeby rachunkowości zabezpieczeń, • na próbie transakcji, ocenę zasad pomiaru skuteczności instrumentów zaklasyfikowanych do rachunkowości zabezpieczeń oraz zasad ewidencji księgowej części skutecznej i nieskutecznej, • ocenę poprawności i kompletności ujawnień w sprawozdaniu finansowym Spółki.

Opinia

Naszym zdaniem załączone roczne sprawozdanie finansowe:

- przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej jednostki na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz jej wyniku finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia 2017 do 31 grudnia 2017 roku, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości,
- zostało sporządzone na podstawie prawidłowo, zgodnie z przepisami rozdziału 2 Ustawy o rachunkowości, prowadzonych ksiąg rachunkowych,
- jest zgodne co do formy i treści z obowiązującymi jednostkę przepisami prawa, w tym rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r. poz. 133 z późn. zm.) i postanowieniami statutu jednostki.

Inne kwestie

Sprawozdanie finansowe za poprzedni rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 roku było przedmiotem badania przez inny podmiot uprawniony, który z dniem 14 marca 2017 roku wydał opinię bez zastrzeżeń.

Sprawozdanie na temat innych wymogów prawa i regulacji

Opinia na temat sprawozdania z działalności

Nasza opinia o sprawozdaniu finansowym nie obejmuje sprawozdania z działalności.

Zarząd Spółki jest odpowiedzialny za sporządzenie sprawozdania z działalności zgodnie z przepisami prawa. Ponadto Zarząd Spółki oraz członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie z działalności Spółki spełniało wymagania przewidziane w Ustawie o rachunkowości.

Naszym obowiązkiem zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach było wydanie opinii, czy sprawozdanie z działalności zostało sporządzone zgodnie z przepisami prawa oraz, że jest ono zgodne z informacjami zawartymi w załączonym sprawozdaniu finansowym. Naszym obowiązkiem było także złożenie oświadczenia, czy w świetle naszej wiedzy o jednostce i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania sprawozdania finansowego stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności istotne zniekształcenia oraz wskazanie na czym polega każde takie istotne zniekształcenie.

Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Orlen i PKN Orlen S.A. za rok 2017, zgodnie z art. 55 ust. 2a Ustawy o rachunkowości, zostało sporządzone łącznie.

Naszym zdaniem sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Orlen i PKN Orlen S.A. za rok 2017 (zwane dalej „sprawozdaniem z działalności") zostało sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami i jest zgodne z informacjami zawartymi w załączonym sprawozdaniu finansowym. Ponadto oświadczamy, iż w świetle wiedzy o jednostce i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania sprawozdania finansowego, nie stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności istotnych zniekształceń.

Opinia na temat oświadczenia o stosowaniu ładu korporacyjnego

Zarząd Spółki jest odpowiedzialny za sporządzenie oświadczenia o stosowaniu ładu korporacyjnego zgodnie z przepisami prawa. Ponadto Zarząd Spółki oraz członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby oświadczenie o stosowaniu ładu korporacyjnego spełniało wymagania przewidziane w stosownych przepisach prawa.

W związku z przeprowadzonym badaniem sprawozdania finansowego, naszym obowiązkiem zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach było wydanie opinii, czy emitent obowiązany do złożenia oświadczenia o stosowaniu ładu korporacyjnego, stanowiącego wyodrębnioną część sprawozdania z działalności, zawarł w tym oświadczeniu informacje wymagane przepisami prawa oraz w odniesieniu do określonych informacji wskazanych w tych przepisach lub regulaminach stwierdzenie, czy są one zgodne z mającymi zastosowanie przepisami oraz informacjami zawartymi w rocznym sprawozdaniu finansowym.

Naszym zdaniem w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego jednostka zawarła informacje określone w paragrafie 91 ust. 5 punkt 4 lit. a, b, g, j, k oraz lit. l Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r., poz. 133 z późn. zm.) („Rozporządzenie"). Informacje wskazane w paragrafie 91 ust. 5 punkt 4 lit. c-f, h oraz lit. i tego Rozporządzenia zawarte w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego są zgodne z mającymi zastosowanie przepisami oraz informacjami zawartymi w sprawozdaniu finansowym.

Wymogi prawa energetycznego – regulacyjna informacja finansowa

Przedstawiona w nocie objaśniającej nr 7.4.2 regulacyjna informacja finansowa, obejmująca pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej oraz rachunku zysków i strat sporządzone odrębnie dla poszczególnych rodzajów wykonywanej działalności gospodarczej w zakresie obrotu paliwami gazowymi, a także wskazane podstawy sporządzenia tej informacji oraz zasady alokacji aktywów i pasywów oraz kosztów i przychodów do każdej z tych działalności została przygotowana przez Zarząd w celu spełnienia wymogów art. 44 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r. poz. 1059 z późniejszymi zmianami – zwanej dalej „Prawem Energetycznym") (dalej „ustawa"), w tym w zakresie zapewnienia równoprawnego traktowania odbiorców oraz eliminowania subsydiowania skrośnego pomiędzy tymi działalnościami.

Zakres regulacyjnej informacji finansowej określony jest przepisami ustawy. Nasze badanie nie obejmowało oceny wystarczalności informacji wymaganej ustawą z punktu widzenia celu przygotowania tej informacji regulacyjnej, w szczególności w zakresie zapewnienia równoprawnego traktowania odbiorców oraz eliminowania subsydiowania skrośnego pomiędzy tymi działalnościami.

Naszym zdaniem regulacyjna informacja finansowa została sporządzona we wszystkich istotnych aspektach zgodnie z podstawą sporządzenia przedstawioną w nocie 7.4.2 i spełnia wymogi art. 44 ust. 2 ustawy.

Informacja o sporządzeniu sprawozdania na temat informacji niefinansowych

Zgodnie z wymogami Ustawy o biegłych rewidentach informujemy, że jednostka zamieściła w sprawozdaniu z działalności informację o sporządzeniu odrębnego sprawozdania na temat informacji niefinansowych, o którym mowa w art. 49b ust. 9 Ustawy o rachunkowości oraz że jednostka sporządziła takie odrębne sprawozdanie.

Nie wykonaliśmy żadnych prac atestacyjnych dotyczących sprawozdania na temat informacji niefinansowych i nie wyrażamy jakiegokolwiek zapewnienia na jego temat.

Przeprowadzający badanie w imieniu Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. – podmiotu wpisanego na listę firm audytorskich prowadzoną przez KRBR pod nr. ewidencyjnym 73:

P. Sokołowski

Piotr Sokołowski
Kluczowy biegły rewident
nr ewidencyjny 9752

Warszawa, 15 marca 2018 roku

WYBRANE DANE FINANSOWE PKN ORLEN

	mln PLN		mln EUR	
	2017	2016	2017	2016
Przychody ze sprzedaży	70 012	53 633	16 494	12 257
Zysk z działalności operacyjnej powiększony o amortyzację (EBITDA)	6 028	5 011	1 420	1 145
Zysk z działalności operacyjnej (EBIT)	4 787	3 869	1 128	884
Zysk przed opodatkowaniem	7 047	6 069	1 660	1 387
Zysk netto	6 102	5 364	1 438	1 226
Całkowite dochody netto	6 680	5 177	1 574	1 183
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	4 445	5 434	1 047	1 242
Środki pieniężne netto (wykorzystane) w działalności inwestycyjnej	(405)	(1 873)	(95)	(428)
Środki pieniężne netto (wykorzystane) w działalności finansowej	(1 092)	(1 970)	(257)	(450)
Zwiększenie netto stanu środków pieniężnych	2 948	1 591	695	364
Zysk netto i rozwodniony zysk netto na jedną akcję (w PLN/EUR na akcję)	14,27	12,54	3,36	2,87

	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Aktywa trwałe	26 407	25 109	6 331	5 676
Aktywa obrotowe	22 945	17 963	5 501	4 060
Aktywa razem	49 352	43 072	11 832	9 736
Kapitał podstawowy	1 058	1 058	254	239
Kapitał własny	27 565	22 168	6 609	5 011
Zobowiązania długoterminowe	8 253	8 918	1 979	2 016
Zobowiązania krótkoterminowe	13 534	11 986	3 244	2 709
Liczba akcji	427 709 061	427 709 061	427 709 061	427 709 061
Wartość księgowa i rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR na akcję)	64,45	51,83	15,45	11,72

W celu przeliczenia pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej w tabeli "Wybrane dane finansowe", użyto średniego kursu określonego przez Narodowy Bank Polski na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku. Pozycje rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów przeliczono według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów określonych przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień każdego miesiąca okresu sprawozdawczego: od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku oraz od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku.

1 EUR	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Sprawozdanie z sytuacji finansowej	4,1709 PLN	4,4240 PLN
Rachunek zysków i strat, sprawozdanie z całkowitych dochodów, sprawozdanie z przepływów pieniężnych	4,2447 PLN	4,3757 PLN

SPRAWOZDANIE FINANSOWE PKN ORLEN S.A. ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2017

SPORZĄDZONE ZGODNIE Z MIĘDZYNARODOWYMI STANDARDAMI SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ ZATWIERDZONYM PRZEZ UNIĘ EUROPEJSKĄ

2017

SPIS TREŚCI

1. JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE Z ZYSKÓW LUB STRAT I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW 3
2. JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ 4
3. JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM 5
4. JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH 6
5. PODSTAWOWE INFORMACJE 7
5.1. PODSTAWOWA DZIAŁALNOŚĆ PKN ORLEN 7
5.2. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO 7
5.3. WALUTA FUNKCJONALNA I WALUTA PREZENTACJI 7
5.4. POLITYKA RACHUNKOWOŚCI 7
5.5. WPŁYW ZMIAN STANDARDÓW MSSF NA JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE FINANSOWE PKN ORLEN 8
6. DANE SEGMENTOWE 12
6.1. SEGMENTY DZIAŁALNOŚCI 12
6.2. PRZYCHODY, KOSZTY, WYNIKI FINANSOWE, NAKŁADY INWESTYCYJNE 12
6.3. AKTYWA W PODZIALE NA SEGMENTY OPERACYJNE 13
7. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO JEDNOSTKOWEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO 14
7.1. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z ZYSKÓW LUB STRAT I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW 14
7.2. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ 18
7.3. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH ORAZ RYZYKA FINANSOWEGO 32
7.4. POZOSTAŁE NOTY OBJAŚNIAJĄCE 40
8. WYDARZENIA PO ZAKOŃCZENIU OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO 44
9. OŚWIADCZENIA ZARZĄDU I ZATWIERDZENIE SPRAWOZDANIA FINANASOWEGO 45

1. JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE Z ZYSKÓW LUB STRAT I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	NOTA	2017	2016	zmiana (r/r) wartość	zmiana (r/r) %
Przychody ze sprzedaży	6.2, 7.1.1, 7.1.2	70 012	53 633	16 379	30,5
przychody ze sprzedaży produktów i usług		*34 611*	*30 072*	*4 539*	*15,1*
przychody ze sprzedaży towarów i materiałów		*35 401*	*23 561*	*11 840*	*50,3*
Koszt własny sprzedaży	7.1.3	(62 106)	(46 664)	(15 442)	(33,1)
koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług		*(27 855)*	*(23 838)*	*(4 017)*	*(16,9)*
wartość sprzedanych towarów i materiałów		*(34 251)*	*(22 826)*	*(11 425)*	*(50,1)*
Zysk brutto ze sprzedaży		**7 906**	**6 969**	**937**	**13,4**
Koszty sprzedaży		(2 547)	(2 310)	(237)	(10,3)
Koszty ogólnego zarządu		(799)	(739)	(60)	(8,1)
Pozostałe przychody operacyjne	7.1.4	449	246	203	82,5
Pozostałe koszty operacyjne	7.1.5	(222)	(297)	75	25,3
Zysk z działalności operacyjnej		**4 787**	**3 869**	**918**	**23,7**
Przychody finansowe, w tym:	7.1.6.1	3 793	2 963	830	28,0
odwrócenie odpisów aktualizujących akcje w jednostkach powiązanych	7.2.4	*829*	*1 150*	*(321)*	*(27,9)*
Koszty finansowe, w tym:	7.1.6.2	(1 533)	(763)	(770)	(100,9)
utworzenie odpisów aktualizujących akcje i udziały w jednostkach powiązanych	7.2.4	*(542)*	*(33)*	*(509)*	*(1 542,4)*
Przychody i koszty finansowe netto		**2 260**	**2 200**	**60**	**2,7**
Zysk przed opodatkowaniem		**7 047**	**6 069**	**978**	**16,1**
Podatek dochodowy	7.1.7	(945)	(705)	(240)	(34,0)
podatek dochodowy bieżący		*(852)*	*(489)*	*(363)*	*(74,2)*
podatek odroczony		*(93)*	*(216)*	*123*	*56,9*
Zysk netto		**6 102**	**5 364**	**738**	**13,8**
Inne całkowite dochody:					
które nie zostaną następnie przeklasyfikowane na zyski lub straty		**(2)**	**(3)**	**1**	**-**
zyski i straty aktuarialne		*(2)*	*(3)*	*1*	-
które zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty		**580**	**(184)**	**764**	**-**
instrumenty zabezpieczające	7.2.7.3	*716*	*(227)*	*943*	-
podatek odroczony	7.1.7.2, 7.2.7.3	*(136)*	*43*	*(179)*	-
		578	**(187)**	**765**	**-**
Całkowite dochody netto		**6 680**	**5 177**	**1 503**	**29,0**
Zysk netto i rozwodniony zysk netto na jedną akcję (w PLN na akcję)		14,27	12,54	1,73	13,8

2. JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	NOTA	31/12/2017	31/12/2016	zmiana (r/r) wartość	%
AKTYWA					
Aktywa trwałe					
Rzeczowe aktywa trwałe	7.2.1	15 690	15 112	578	3,8
Wartości niematerialne	7.2.2	772	853	(81)	(9,5)
Akcje i udziały w jednostkach powiązanych	7.2.3	9 564	8 905	659	7,4
Instrumenty pochodne	7.2.8	189	66	123	186,4
Pozostałe aktywa	7.2.8	192	173	19	11,0
		26 407	**25 109**	**1 298**	**5,2**
Aktywa obrotowe					
Zapasy	7.2.5.1	8 239	7 309	930	12,7
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	7.2.5.2	7 335	6 561	774	11,8
Należności z tytułu podatku dochodowego		58	51	7	13,7
Środki pieniężne		5 477	2 563	2 914	113,7
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży		170	210	(40)	(19,0)
Instrumenty pochodne	7.2.8	396	57	339	594,7
Pozostałe aktywa	7.2.8	1 270	1 212	58	4,8
		22 945	**17 963**	**4 982**	**27,7**
Aktywa razem		**49 352**	**43 072**	**6 280**	**14,6**
PASYWA					
KAPITAŁ WŁASNY					
Kapitał podstawowy	7.2.7.1	1 058	1 058	-	-
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	7.2.7.2	1 227	1 227	-	-
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń	7.2.7.3	253	(327)	580	177,4
Zyski zatrzymane	7.2.7.4	25 027	20 210	4 817	23,8
Kapitał własny razem		**27 565**	**22 168**	**5 397**	**24,3**
ZOBOWIĄZANIA					
Zobowiązania długoterminowe					
Kredyty, pożyczki i obligacje	7.2.6.1	6 736	7 503	(767)	(10,2)
Rezerwy	7.2.9	440	369	71	19,2
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	7.1.7.2	782	553	229	41,4
Instrumenty pochodne	7.2.8	75	280	(205)	(73,2)
Pozostałe zobowiązania	7.2.8	220	213	7	3,3
		8 253	**8 918**	**(665)**	**(7,5)**
Zobowiązania krótkoterminowe					
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	7.2.5.3	9 897	8 850	1 047	11,8
Kredyty, pożyczki i obligacje	7.2.6.1	552	1 335	(783)	(58,7)
Rezerwy	7.2.9	321	342	(21)	(6,1)
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		66	534	(468)	(87,6)
Przychody przyszłych okresów		172	138	34	24,6
Instrumenty pochodne	7.2.8	278	289	(11)	(3,8)
Pozostałe zobowiązania	7.2.8	2 248	498	1 750	351,4
		13 534	**11 986**	**1 548**	**12,9**
Zobowiązania razem		**21 787**	**20 904**	**883**	**4,2**
Pasywa razem		**49 352**	**43 072**	**6 280**	**14,6**

3. JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

	Kapitał podstawowy oraz kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń	Zyski zatrzymane	Kapitał własny razem
NOTA	7.2.7.1,7.2.7.2	7.2.7.3	7.2.7.4	
01/01/2017	2 285	(327)	20 210	22 168
Zysk netto	-	-	6 102	6 102
Składniki innych całkowitych dochodów	-	580	(2)	578
Całkowite dochody netto	**-**	**580**	**6 100**	**6 680**
Dywidendy	-	-	(1 283)	(1 283)
31/12/2017	**2 285**	**253**	**25 027**	**27 565**
01/01/2016	2 285	(143)	15 704	17 846
Zysk netto	-	-	5 364	5 364
Składniki innych całkowitych dochodów	-	(184)	(3)	(187)
Całkowite dochody netto	**-**	**(184)**	**5 361**	**5 177**
Dywidendy	-	-	(855)	(855)
31/12/2016	**2 285**	**(327)**	**20 210**	**22 168**

4. JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	NOTA	2017	2016	zmiana (r/r) wartość	zmiana (r/r) %
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej					
Zysk przed opodatkowaniem		**7 047**	**6 069**	**978**	**16,1**
Korekty o pozycje:					
Amortyzacja	7.1.3	1 241	1 142	99	8,7
(Zysk)/Strata z tytułu różnic kursowych	7.1.6.4	(154)	288	(442)	-
Odsetki netto	7.1.6.3	172	209	(37)	(17,7)
Dywidendy		(1 599)	(1 610)	11	0,7
Zysk na działalności inwestycyjnej, w tym:		(97)	(1 172)	1 075	(91,7)
(odwrócenie)/utworzenie odpisów aktualizujących wartość akcji i udziałów w jednostkach powiązanych		*(287)*	*(1 117)*	*830*	(74,3)
Zmiana stanu rezerw	7.2.9	159	181	(22)	(12,2)
Zmiana stanu kapitału pracującego	7.2.5	(814)	502	(1 316)	-
zapasy		*(928)*	*407*	*(1 335)*	-
należności		*(722)*	*(2 561)*	*1 839*	*(71,8)*
zobowiązania		*836*	*2 656*	*(1 820)*	*(68,5)*
Pozostałe korekty, w tym:		(240)	(174)	(66)	(37,9)
nieodpłatnie otrzymane prawa majątkowe		*(213)*	*(138)*	*(75)*	54,3
Podatek dochodowy (zapłacony)	7.1.7.3	(1 270)	(1)	(1 269)	-
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		**4 445**	**5 434**	**(989)**	**(18,2)**
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej					
Nabycie składników rzeczowego majątku trwałego, wartości niematerialnych i praw wieczystego użytkowania gruntów		(1 614)	(2 483)	869	35,0
Nabycie akcji i udziałów		(382)	(182)	(200)	(109,9)
Sprzedaż składników rzeczowego majątku trwałego, wartości niematerialnych i praw wieczystego użytkowania gruntów		184	135	49	36,3
Sprzedaż akcji		-	88	(88)	-
Odsetki otrzymane	7.1.6.3	24	6	18	300,0
Dywidendy otrzymane		1 604	1 623	(19)	(1,2)
Wydatki z tytułu udzielonych pożyczek długoterminowych		(1)	-	(1)	-
Wpływy z tytułu udzielonych pożyczek długoterminowych		6	6	-	-
Wpływy/(Wydatki) z tytułu udzielonych pożyczek krótkoterminowych		169	(1 052)	1 221	-
Wpływy/(Wypływy) w ramach systemu cash pool		(322)	2	(324)	-
Pozostałe		(73)	(16)	(57)	356,3
Środki pieniężne netto (wykorzystane) w działalności inwestycyjnej		**(405)**	**(1 873)**	**1 468**	**78,4**
Przepływy pieniężne z działalności finansowej					
Wpływy z otrzymanych kredytów i pożyczek		-	7 307	(7 307)	-
Emisja obligacji		1 676	1 624	52	3,2
Spłaty kredytów i pożyczek		(822)	(8 261)	7 439	90,1
Wykup obligacji		(2 147)	(1 422)	(725)	(51,0)
Odsetki zapłacone	7.1.6.3	(257)	(244)	(13)	(5,3)
Dywidendy wypłacone	7.2.7.6	(1 283)	(855)	(428)	(50,1)
Wpływy/(Wypływy) w ramach systemu cash pool		1 766	(159)	1 925	-
Pozostałe		(25)	40	(65)	-
Środki pieniężne netto (wykorzystane) w działalności finansowej		**(1 092)**	**(1 970)**	**878**	**44,6**
Zwiększenie netto stanu środków pieniężnych		**2 948**	**1 591**	**1 357**	**85,3**
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		(34)	8	(42)	-
Środki pieniężne na początek okresu		2 563	964	1 599	165,9
Środki pieniężne na koniec okresu		**5 477**	**2 563**	**2 914**	**113,7**

5. PODSTAWOWE INFORMACJE

5.1. Podstawowa działalność PKN ORLEN
5.2. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego
5.3. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji
5.4. Polityka rachunkowości
5.5. Wpływ zmian standardów MSSF na jednostkowe sprawozdanie PKN ORLEN

5.1. PODSTAWOWA DZIAŁALNOŚĆ PKN ORLEN

PODSTAWOWE INFORMACJE O SPÓŁCE	
NAZWA	Polski Koncern Naftowy ORLEN Spółka Akcyjna
SIEDZIBA	ul. Chemików 7, 09-411 Płock
KRS	0000028860
REGON	610188201
NIP	774-00-01-454
PODSTAWOWY PRZEDMIOT DZIAŁALNOŚCI	- przerób ropy naftowej, - produkcja paliw, wyrobów petrochemicznych i chemicznych, - sprzedaż hurtowa i detaliczna produktów paliwowych, - wytwarzanie, dystrybucja i obrót energią elektryczną i cieplną.

Polski Koncern Naftowy ORLEN Spółka Akcyjna („Spółka", „PKN ORLEN", „Emitent", „Jednostka Dominująca") powstał z połączenia Petrochemii Płock S.A. z Centralą Produktów Naftowych S.A. w dniu 7 września 1999 roku.
Od 26 listopada 1999 roku akcje PKN ORLEN są notowane na rynku podstawowym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW) w systemie notowań ciągłych.

5.2. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy zastosowaniu zasad rachunkowości zgodnych z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), obejmującymi Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR) oraz Interpretacje Stałego Komitetu ds. Interpretacji (SKI) i Komitetu ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (KIMSF), które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską (UE) i weszły w życie do końca 2017 roku. Spółka zastosowała wszystkie MSR i MSSF zgodnie z datą wejścia ich w życie.
Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o zasadę kosztu historycznego, za wyjątkiem pochodnych instrumentów finansowych, aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, które zostały wycenione w wartości godziwej. Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe z wyjątkiem jednostkowego sprawozdania z przepływów pieniężnych zostało sporządzone zgodnie z zasadą memoriału.
Zakres jednostkowego sprawozdania finansowego jest zgodny z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (tekst jednolity: Dz. U. 2014 r. poz.133, ze zmianami Dz.U. 2016 r. poz.860) („Rozporządzenie") i obejmuje roczny okres sprawozdawczy od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku i okres porównawczy od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku.
Prezentowane jednostkowe sprawozdanie finansowe przedstawia rzetelnie sytuację finansową i majątkową Spółki na dzień 31 grudnia 2017 roku, wyniki jej działalności oraz przepływy pieniężne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku.
Jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Spółkę w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Spółkę. Czas trwania Spółki jest nieoznaczony.

5.3. WALUTA FUNKCJONALNA I WALUTA PREZENTACJI

Walutą funkcjonalną i walutą prezentacji niniejszego jednostkowego sprawozdania finansowego jest złoty polski („PLN"). Dane w jednostkowym sprawozdaniu finansowym zaprezentowano w milionach PLN (mln PLN), chyba że w konkretnych sytuacjach podano inaczej.

5.4. POLITYKA RACHUNKOWOŚCI

Wybrane istotne zasady rachunkowości oraz istotne wartości oparte na osądach i szacunkach zostały przedstawione jako element poszczególnych not objaśniających do jednostkowego sprawozdania finansowego. Spółka stosowała zasady rachunkowości w sposób ciągły dla wszystkich prezentowanych okresów sprawozdawczych.
Sporządzenie jednostkowego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od Zarządu dokonania profesjonalnych osądów oraz szacunków i założeń, które mają wpływ na prezentowane wartości. Szacunki oraz związane z nimi założenia opierają się na doświadczeniu historycznym oraz innych czynnikach, które są uznawane za racjonalne w danych okolicznościach, a ich wyniki dają podstawę profesjonalnego osądu, co do wartości księgowej aktywów i zobowiązań, która nie wynika bezpośrednio z innych źródeł.
W istotnych kwestiach Zarząd dokonując osądów, szacunków czy też przyjmując założenia może opierać się na opiniach niezależnych ekspertów. Osądy, szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącej weryfikacji.

Wybrane zasady rachunkowości	Nota	Strona
Segmenty działalności	6.1	12
Przychody ze sprzedaży	7.1.1	14
Koszty	7.1.3	15
Podatek dochodowy	7.1.7	16
Rzeczowe aktywa trwałe	7.2.1	18
Wartości niematerialne	7.2.2	19-20
Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych	7.2.4	21
Zapasy	7.2.5.1	23
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	7.2.5.2	24
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	7.2.5.3	25
Dług netto	7.2.6	25
Kapitał własny	7.2.7	27-28
Rezerwy	7.2.9	30
Instrumenty finansowe	7.3	32-33
Ustalanie wartości godziwej	7.3	32-33
Leasing	7.4.3	40
Aktywa i zobowiązania warunkowe	7.4.5	41

5.5. WPŁYW ZMIAN STANDARDÓW MSSF NA JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE FINANSOWE PKN ORLEN

Standardy opublikowane i zatwierdzone przez Unię Europejską, jeszcze nieobowiązujące

➢ MSSF 9 Instrumenty finansowe

W lipcu 2014 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 9 *Instrumenty finansowe* („MSSF 9"). MSSF 9 obejmuje trzy obszary związane z instrumentami finansowymi: klasyfikacja i wycena, utrata wartości oraz rachunkowość zabezpieczeń. MSSF 9 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku i później, z możliwością wcześniejszego zastosowania.
Spółka zastosuje MSSF 9 retrospektywnie dla okresów rozpoczynających się po 1 stycznia 2018 roku bez przekształcenia danych porównywalnych. Zmiany wyceny aktywów finansowych, na dzień pierwszego zastosowania MSSF 9 zostaną ujęte w pozycji zysków zatrzymanych.
W 2017 roku Spółka przeprowadziła szczegółową ocenę wpływu wprowadzenia MSSF 9 na stosowane przez Spółkę zasady rachunkowości w odniesieniu do działalności Spółki lub jej wyników finansowych.

W ocenie Spółki wprowadzenie MSSF 9 nie będzie miało wpływu na sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz kapitał własny Spółki, za wyjątkiem skutków zastosowania MSSF 9 w obszarze utraty wartości. Na dzień 1 stycznia 2018 roku odpisy z tytułu utraty wartości wzrosną o (22) mln PLN (po uwzględnieniu wpływu podatku dochodowego), co wpłynie na zmniejszenie kapitałów własnych Spółki o tę samą kwotę. Ponadto, w wyniku zastosowania MSSF 9, zmieni się klasyfikacja niektórych aktywów finansowych.

Klasyfikacja i wycena
Spółka oczekuje, że wszystkie aktywa finansowe wyceniane dotychczas w wartości godziwej, pozostaną wyceniane w ten sam sposób. Spółka posiada jeden model biznesowy zakładający utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych.
Spółka skorzysta z możliwości wyboru i w przypadku akcji/ udziałów w spółkach nienotowanych, będzie ujmować ich późniejsze zmiany wartości godziwej przez inne całkowite dochody, w związku z czym zastosowanie MSSF 9 nie będzie miało istotnego wpływu na przyszłe wyniki finansowe Spółki.
Należności handlowe są utrzymywane dla uzyskania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, a Spółka nie sprzedaje należności handlowych w ramach faktoringu – będą one nadal wyceniane w zamortyzowanym koszcie przez wynik finansowy.

Utrata wartości
MSSF 9 wprowadza nowe podejście do szacowania utraty wartości aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu lub w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (za wyjątkiem inwestycji w aktywa kapitałowe oraz aktywów kontraktowych). Nowy model utraty wartości będzie bazował na kalkulacji strat oczekiwanych (expected loss) w odróżnieniu od aktualnie stosowanego modelu wynikającego z MSR 39, który bazuje na koncepcji strat poniesionych (incurred loss). Oczekiwane straty kredytowe są to straty kredytowe ważone prawdopodobieństwem wystąpienia niewykonania zobowiązania. Spółka zastosuje następujące modele wyznaczania odpisów z tytułu utraty wartości:
- model uproszczony: dla należności z tytułu dostaw i usług.
- model ogólny: dla aktywów finansowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu – innych, niż należności z tytułu dostaw i usług oraz dla aktywów wycenianych do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody.

W modelu ogólnym Spółka będzie monitorować zmiany poziomu ryzyka kredytowego związanego z danym składnikiem aktywów finansowych oraz ustali poziom odpisu na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwanym stratom kredytowym (jeśli od momentu początkowego ujęcia nie nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego dla danego instrumentu) bądź oczekiwanym stratom kredytowym w okresie życia instrumentu finansowego (w przeciwnym przypadku).
W przypadku należności z tytułu dostaw i usług, Spółka zastosuje uproszczone podejście i będzie wyceniała odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia ekspozycji. Dla celów oszacowania oczekiwanej straty kredytowej Spółka będzie wykorzystywała matrycę rezerw, która została oszacowaną w oparciu o obserwacje historycznych poziomów spłacalności należności (z uwzględnieniem odzysków z należności, w stosunku do których podejmowano działania windykacyjne oraz wykorzystywano przyjęte zabezpieczenia).
Najistotniejszą pozycją aktywów finansowych w sprawozdaniu finansowym Spółki, która podlega nowym zasadom kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych są należności z tytułu dostaw i usług. Kwoty odpisu z tytułu utraty wartości na pozostałych aktywach finansowych są nieistotne.

Rachunkowość zabezpieczeń
W momencie wdrożenia MSSF 9 Spółka może dokonać wyboru polityki rachunkowości w zakresie pozostania w modelu rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSR 39 lub przejścia na model rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSSF 9. Spółka zdecydowała przyjąć nowy model rachunkowości zabezpieczeń wg MSSF 9 od 1 stycznia 2018 roku.
MSSF 9 wymaga, aby powiązania zabezpieczające były zgodne z celami oraz strategią zarządzania ryzykiem Spółki oraz stosowania prospektywnego podejścia do oszacowywania pomiaru efektywności. MSSF 9 także wprowadza nowe wymogi w zakresie dokonywania dostosowania wskaźnika zabezpieczenia (tzw. *rebalancing*) oraz nie pozwala na dobrowolne rozwiązywanie powiązań zabezpieczających. Jednocześnie standard umożliwia zastosowanie zasad rachunkowości zabezpieczeń dla szerszego wachlarza strategii zabezpieczających, w szczególności w związku z możliwością wydzielenia komponentu ryzyka w niefinansowych składnikach aktywów lub zobowiązań.

Spółka zamierza na szeroką skalę wykorzystać nowe wymogi rachunkowości zabezpieczeń w konstrukcji swoich powiązań zabezpieczających, w szczególności: mechanizm definicji powiazań zabezpieczających ryzyko towarowe zostanie lepiej dopasowany do charakterystyki ekspozycji oraz stosowanych strategii zarządzania ryzykiem. Każdy typ powiązań zabezpieczających ryzyko towarowe będzie, co do zasady, zawierał element komponentu ryzyka. Spółka będzie dążyła do ograniczenia ryzyka bazowego w powiązaniach zabezpieczających (wynikające z różnych indeksów towarowych po stronie instrumentu zabezpieczającego oraz pozycji zabezpieczanej).
Spółka zamierza stosować zasady ujęcia kosztu zabezpieczenia (hedgingu) w zakresie transakcji na ryzyko walutowe, gdzie element terminowy oraz marży dwuwalutowej będzie ewidencjonowany w oddzielnej pozycji w innych całkowitych dochodach.
W wyniku stosowania rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSSF 9 Spółka oczekuje ograniczenia zmienności wyniku finansowego.
Zastosowanie nowych zasad rachunkowości zabezpieczeń będzie prospektywne oraz nie ma wpływu na rachunek zysków i strat lub inne całkowite dochody na datę 1 stycznia 2018 roku.
W wyniku wdrożenia MSSF 9 Spółka dokona ponownego ustanowienia powiązań zabezpieczających (redesygnacji) z datą 1 stycznia 2018 roku (z efektem prospektywnym). Z perspektywy wpływu na sprawozdanie finansowe oznacza to, że kwoty dotyczące części efektywnej zmiany wartości godziwej instrumentów zabezpieczających zgromadzone w innych całkowitych dochodach na 31 grudnia 2017 roku zostaną przeklasyfikowane do rachunku zysków lub strat w przyszłych okresach zgodnie z oryginalnym harmonogramem realizacji pozycji zabezpieczanej.

Spółka oczekuje, że wpływ wdrożenia MSSF 9 będzie następujący:

	31 grudnia 2017 roku Wartość bilansowa MSR 39	Korekty zgodnie z MSSF 9 - odpis (ECL)*	1 stycznia 2018 roku Wartość bilansowa MSSF 9
AKTYWA			
Aktywa trwałe, w tym:	26 407	(10)	**26 397**
Pożyczki udzielone	*750*	*(10)*	***740***
Aktywa obrotowe, w tym:	22 945	(17)	**22 928**
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	*6 820*	*(17)*	***6 803***
Aktywa razem	**49 352**	**(27)**	**49 325**
PASYWA			
Kapitał własny w tym:	27 565	(22)	**27 543**
Zyski zatrzymane	*25 027*	*(22)*	***25 005***
Kapitał własny razem	**27 565**	**(22)**	**27 543**
Zobowiązania razem, w tym:	**21 787**	**(5)**	**21 782**
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	*782*	*(5)*	***777***
Pasywa razem	**49 352**	**(27)**	**49 325**

* (Expected Credit Loss) oczekiwana utrata wartości

➢ MSSF 15 Przychody z umów z klientami

Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 15 *Przychody z umów z klientami* („MSSF 15"), który został wydany w maju 2014 roku, a następnie zmieniony w kwietniu 2016 roku, ustanawia tzw. Model Pięciu Kroków rozpoznawania przychodów wynikających z umów z klientami. Zgodnie z MSSF 15 przychody ujmuje się w kwocie wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem – przysługuje jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi. Nowy standard zastąpi wszystkie dotychczasowe wymogi dotyczące ujmowania przychodów zgodnie z MSSF.
Spółka zastosuje MSSF 15 z datą jego wejścia w życie, przy zastosowaniu zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego, tj. z łącznym efektem pierwszego zastosowania MSSF 15 w dniu pierwszego zastosowania (co mogłoby skutkować korektą kapitału własnego na dzień 1 stycznia 2018). Spółka dokonała szczegółowej analizy wpływu MSSF 15 na stosowane zasady. Niniejsza ocena jest oparta na aktualnie dostępnych informacjach oraz interpretacjach dotyczących MSSF 15 i może podlegać zmianom wynikającym z pozyskania racjonalnych i możliwych do udokumentowania dodatkowych informacji w okresie, kiedy Spółka zastosuje MSSF 15 po raz pierwszy oraz na skutek zmian interpretacji standardu. Spółka będzie monitorować wszelkie przyszłe zmiany w tym zakresie.

Obszary analizy wpływu MSSF 15 obejmowały następujące kwestie:

Dostawy produktów i towarów wraz z usługą transportu oraz ubezpieczenia dostawy
Spółka realizuje szereg dostaw w ramach umów opartych o warunki handlowe dostaw (Incoterms). W odniesieniu do wybranych umów, Spółka jako sprzedający jest odpowiedzialna również za zapewnienie transportu produktu i/lub ubezpieczenia. Na gruncie MSR 18 Przychody („MSR 18") przychód ze sprzedaży rozpoznawany jest w momencie przejścia na klienta ryzyk i korzyści związanych ze sprzedawanym dobrem.
MSSF 15, w kontekście rozpoznania przychodu, wskazuje na moment przekazania kontroli nad dobrem, która jest pojęciem szerszym niż przeniesienie ryzyk i korzyści. Standard MSSF 15 nakazuje również identyfikację odrębnych zobowiązań do wykonania świadczenia i odpowiednią alokację ceny transakcyjnej na każde ze zidentyfikowanych zobowiązań. W przypadku, kiedy sprzedawca dobra oferuje również usługę transportu i/lub ubezpieczenia, jednostka ocenia, czy stanowią one odrębne zobowiązanie do wykonania świadczenia.
Kiedy kontrola nad przekazywanym dobrem przechodzi na klienta po wykonaniu usługi transportu oraz zakończeniu okresu ubezpieczenia, dostawa dobra, transport oraz ubezpieczenie stanowią pojedyncze zobowiązanie do wykonania świadczenia. Alternatywnie, kiedy kontrola nad zapasem przechodzi na klienta przed wykonaniem usługi transportu i/lub świadczenia usługi ubezpieczenia, dostawa dobra, transport oraz ubezpieczenie stanowią odrębne zobowiązania do wykonania świadczenia. Dostawa dobra jest świadczeniem spełnianym w punkcie czasu, natomiast usługa transportu oraz ubezpieczenia jest usługą spełnianą w miarę upływu czasu.
Wpływ alokacji części przychodu na sprzedaż dobra oraz usługę transportu i ubezpieczenia powoduje zmiany w następujących obszarach:
- moment rozpoznania przychodu – rozpoznanie przychodu w odniesieniu do dostarczonego dobra w punkcie czasu, kiedy kontrola nad dobrem zostanie przeniesiona na klienta oraz rozpoznanie części przychodu przypadającego na usługę transportu i/lub ubezpieczenia w miarę upływu czasu.

Spółka dokonała oszacowania wpływu standardu MSSF 15 w odniesieniu do umów dostawy dobra wraz z usługą transportu i ubezpieczenia. Spółka ustaliła, że wpływ MSSF 15 na moment rozpoznania przychodu jest nieistotny. W związku z tym Spółka nie identyfikuje korekty na kapitał własny na dzień 1 stycznia 2018 roku.

Usługi świadczone na rzecz dostawców
MSSF 15 nakłada wymóg identyfikacji odrębnych zobowiązań do wykonania świadczenia oraz określenia, czy poszczególne transakcje z danym kontrahentem charakteryzują się odrębnością. Spółka również na gruncie MSR 18 dokonuje takiej oceny, czy świadczone usługi na rzecz dostawców stanowią „możliwą do

zidentyfikowania korzyść" dla tego dostawcy i otrzymywane z tego tytułu wynagrodzenie jest związane ze sprzedanymi towarami (tj. czy wpływa na koszt własny sprzedaży, czy stanowi pozycję przychodową).

W ocenie Spółki MSSF 15 nie spowoduje zmian w tym obszarze w stosunku do praktyki jaką stosuje Spółka pod MSR 18.

Wynagrodzenie zmienne

Zgodnie z MSSF 15, jeśli wynagrodzenie określone w umowie obejmuje kwotę zmienną, jednostka oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniona w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta i zalicza do ceny transakcyjnej (przychodu) część kwoty wynagrodzenia zmiennego wyłącznie w takim zakresie, w jakim istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi odwrócenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów w momencie, kiedy ustanie niepewność co do wysokości wynagrodzenia zmiennego.

Niektóre umowy z klientami zawarte przez Spółkę zawierają opusty handlowe lub rabaty uzależnione od obrotu. Obecnie Spółka rozpoznaje przychód ze sprzedaży dóbr w wysokości wartości godziwej zapłaty otrzymanej bądź należnej po pomniejszeniu o zwroty i opusty. W sytuacji, w której przychód nie może być zmierzony wiarygodnie, Spółka odracza rozpoznanie przychodu do momentu, kiedy ta niepewność ustanie.

Z uwagi na to, że MSSF 15 wymaga uwzględnienia w cenie transakcyjnej elementów zmiennych wynagrodzenia na moment zawarcia kontraktu, istnieje konieczność szacowania wysokości należnego wynagrodzenia zmiennego i przypisania go do wszystkich świadczeń, których dotyczy element zmienny wynagrodzenia. Tego typu elementy zmienne wynagrodzenia będą wymagały aktualizacji na koniec każdego okresu sprawozdawczego. W efekcie wdrożenia standardu MSSF 15, w odniesieniu do niektórych kontraktów, zmianie ulegnie m.in. moment ujęcia rabatów i opustów uzależnionych od obrotu. Pomniejszenie lub zwiększenie przychodu wynikające z tego tytułu nastąpi wcześniej niż zgodnie z MSR 18, który pozwalał na rozpoznanie warunkowych elementów po wystąpieniu zdarzenia warunkującego ich przyznanie.

Dodatkowo, do elementów zmiennych wynagrodzenia MSSF 15 zalicza kary umowne. Dotychczasową praktyką Spółki było ujmowanie wszystkich przychodów i kosztów z tytułu kar umownych w pozostałej działalności operacyjnej. Spółka dokonała analizy rodzajów kar umownych występujących w istniejących kontraktach. Kary umowne, w stosunku do których przed implementacją MSSF 15 stosowano inne standardy, jak na przykład MSR 37, pozostaną w zakresie innych standardów. Najczęściej występujące w spółce kary, tj. za niedotrzymanie zasad wyłączności czy za niezrealizowanie zadeklarowanych wolumenów zakupu oraz rozwiązania umowy będą częścią składową ceny transakcyjnej. W związku z powyższym, zmianie ulegnie prezentacja części kar umownych w sprawozdaniu z rachunku zysków i strat oraz innych całkowitych dochodów – jako zwiększenie lub zmniejszenie przychodów z tytułu umów z klientami.

W efekcie tej zmiany, aby oszacować wysokość wynagrodzenia, do którego Spółka będzie uprawniona, zdecydowano o zastosowaniu metody wartości najbardziej prawdopodobnej dla kontraktów z jednym progiem wartościowym oraz metodę wartości oczekiwanej lub metodę wartości najbardziej prawdopodobnej dla kontraktów, w których występuje więcej progów wartościowych, od których przyznawany jest klientowi rabat, zależnie od tego, która z nich lepiej określi wysokość wynagrodzenia.

Spółka dokonała oszacowania wpływu standardu MSSF 15 w odniesieniu do szacowania przychodu wynikającego z wynagrodzenia zmiennego. Spółka ustaliła, że wpływ MSSF 15 na moment rozpoznania przychodu jest nieistotny. W związku z tym, Spółka nie identyfikuje korekty na kapitał własny Spółki na dzień 1 stycznia 2018 roku.

Wymiana niepieniężna

Spółka zawiera transakcje polecające na wymianie niepieniężnej dóbr dokonywanej z jednostkami działającymi w tej samej branży.

MSSF 15 wyłącza ze swojego zakresu transakcje wymiany niepieniężnej dóbr dokonywanej między jednostkami prowadzącymi taki sam rodzaj działalności, których celem jest ułatwienie sprzedaży do finalnych klientów. Do zakresu standardu MSSF 15 nie zalicza się między innymi transakcji sprzedaży pomiędzy dwoma spółkami paliwowymi, które uzgadniają wymianę ropy naftowej, aby w sposób terminowy zaspokajać zapotrzebowanie swoich klientów w różnych lokalizacjach. W związku z tym, wymiana taka nie będzie skutkować rozpoznaniem przychodu.

Spółka dokonała analizy transakcji wymiany niepieniężnej dóbr z jednostkami działającymi w tej samej branży. Z uwagi na fakt, że na gruncie MSSF 15 podejście, które stosować będzie Spółka, jest spójne z dotychczas stosowanymi zasadami rachunkowości, Spółka nie identyfikuje wpływu MSSF 15 w tym aspekcie.

Transakcje z prawem do zwrotu

MSSF 15 reguluje kwestię związaną z przyznaniem klientowi prawa do zwrotu dobra. Wskazuje, że przychód powinien być ujęty w kwocie wynagrodzenia, do którego – zgodnie z oczekiwaniami – będzie ona uprawniona. Jednostka nie ujmuje zatem przychodów z tytułu sprzedaży dóbr, które – zgodnie z oczekiwaniami – zostaną zwrócone. Zgodnie z MSSF 15, w związku z tym, że umowa pozwala klientowi na zwrot dobra, wynagrodzenie otrzymane od klienta jest zmienne. Spółka zdecydowała się zastosować metodę wartości oczekiwanej w odniesieniu do przychodu z tytułu dostarczenia dóbr, które, zgodnie z oczekiwaniem, zostaną zwrócone.

Spółka dokonała analizy umów przychodowych, w których występuje sprzedaż z prawem do zwrotu. W wyniku analizy, Spółka nie identyfikuje wpływu standardu MSSF 15 na kapitał własny na dzień 1 stycznia 2018 roku.

Wynagrodzenie zleceniodawcy a wynagrodzenie pośrednika

MSSF 15 wprowadza nowy model oceny czy sprzedający działa jako zleceniodawca (pryncypał), czy jako pośrednik (agent). Zgodnie z zapisami standardu MSSF 15 przy ustalaniu, czy sprzedający działa jako zleceniodawca, należy rozważyć, czy sprawuje on kontrolę nad dobrem (świadczoną usługą) przed przekazaniem kontroli klientowi nad dobrem (usługą). Spółka na gruncie MSSF 15 w swojej ocenie dotyczącej modelu agencyjnego będzie brała pod uwagę następujące kryteria:

- główna odpowiedzialność sprzedającego za wypełnienie przyrzeczenia dostarczenia dobra lub usługi,
- ryzyko przechowywania zapasów,
- swobodę w ustalaniu cen konkretnych dóbr lub usług.

Spółka dokonała analizy klauzul umownych w kontraktach sprzedażowych w aspekcie identyfikacji modelu agencyjnego oraz w efekcie nie zidentyfikowała wpływu MSSF 15 w tym obszarze mając na uwadze specyfikę i charakter działających umów.

Programy lojalnościowe dla klientów

Spółka prowadzi dla swoich klientów programy lojalnościowe (VITAY), zgodnie z którymi klienci posiadają prawo wymiany zebranych punktów lojalnościowych na dobra. Zgodnie z KIMSF 13 *Programy lojalnościowe,* program lojalnościowy skutkuje alokacją części ceny transakcyjnej na program lojalnościowy przy zastosowaniu wartości godziwej punktu naliczonego i odroczeniem przychodu w odniesieniu do punktów naliczonych, lecz jeszcze nie wykorzystanych, w odniesieniu do których uprawnienie do ich wykorzystania nie wygasło. Zgodnie z MSSF 15 program lojalnościowy stanowi odrębne zobowiązanie do wykonania świadczenia, ponieważ daje klientowi istotne prawo. W związku z tym Spółka będzie zobligowana do alokacji części ceny transakcyjnej na program lojalnościowy w oparciu o względną indywidualną cenę sprzedaży

tego zobowiązania do wykonania świadczenia. Kwoty wykazywane dotychczas jako „Przychody przyszłych okresów" będą przeklasyfikowane do pozycji „Zobowiązania z tytułu kontraktu".

Spółka dokonała analizy wpływu standardu MSSF 15 w celu oszacowania ewentualnej korekty wysokości rozpoznanego przychodu w korespondencji z zobowiązaniem z tytułu kontraktu. Spółka ustaliła, że wpływ MSSF 15 na wysokość rozpoznanego przychodu jest nieistotny. W związku z tym nie identyfikuje korekty na kapitał własny na dzień 1 stycznia 2018 roku.

Istotny element finansowania

Zgodnie z MSSF 15, Spółka ocenia czy umowa zawiera istotny element finansowania. Spółka zdecydowała się skorzystać z praktycznego rozwiązania, zgodne z którym nie koryguje przyrzeczonej kwoty wynagrodzenia o wpływ istotnego elementu finansowania, jeśli w momencie zawarcia umowy oczekuje, że okres od momentu przekazania przyrzeczonego dobra lub usługi klientowi do momentu zapłaty za dobro lub usługę przez klienta wyniesie nie więcej niż jeden rok. W konsekwencji dla krótkoterminowych zaliczek Spółka nie będzie wydzielała istotnego elementu finansowania.

Prezentacja oraz ujawnienia

Wymogi dotyczące prezentacji oraz ujawnień wprowadzane przez MSSF 15 są bardziej szczegółowe niż obowiązujące w dotychczasowych zapisach MSR 18 i MSR 11 oraz powiązanych interpretacjach. Spółka spodziewa się zmiany w odniesieniu do not objaśniających do sprawozdania finansowego w zakresie znaczących osądów m.in.: podczas określania ceny transakcyjnej umów zawierających zmienną część wynagrodzenia; alokacji ceny transakcyjnej na zobowiązania do wykonania świadczenia oraz szacunków poczynionych w celu określenia indywidualnych cen sprzedaży każdego zobowiązania do wykonania świadczenia. Ponadto, zgodnie z wymogami MSSF 15, Spółka dokona dalszej dezagregacji przychodu rozpoznanego z tytułu umów z klientami. Przychód zostanie podzielony na kategorie odzwierciedlające naturę, wartość, czas i niepewności dotyczące przychodu oraz przepływów pieniężnych wynikających z umów z klientami. Spółka ujawni także informacje dotyczące związku pomiędzy ujawnieniem przychodów w podziale na kategorie a informacjami o przychodach, które ujawnia dla każdego segmentu sprawozdawczego.

➢ MSSF 16 Leasing

W styczniu 2016 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości wydała Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 16 *Leasing* („MSSF 16"), który zastąpił MSR 17 *Leasing*, KIMSF 4 *Ustalenie, czy umowa zawiera leasing*, SKI 15 *Leasing operacyjny – specjalne oferty promocyjne* oraz SKI 27 *Ocena istoty transakcji wykorzystujących formę leasingu*. MSSF 16 określa zasady ujmowania dotyczące leasingu w zakresie wyceny, prezentacji i ujawniania informacji.

MSSF 16 wprowadza jednolity model rachunkowości leasingobiorcy i wymaga, aby leasingobiorca ujmował aktywa i zobowiązania wynikające z każdego leasingu z okresem przekraczającym 12 miesięcy, chyba że bazowy składnik aktywów ma niską wartość. W dacie rozpoczęcia leasingobiorca ujmuje składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania bazowego składnika aktywów oraz zobowiązanie z tytułu leasingu, które odzwierciedla jego obowiązek dokonywania opłat leasingowych.

Leasingobiorca odrębnie ujmuje amortyzację składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania i odsetki od zobowiązania z tytułu leasingu.

Leasingobiorca aktualizuje wycenę zobowiązania z tytułu leasingu po wystąpieniu określonych zdarzeń (np. zmiany w odniesieniu do okresu leasingu, zmiany w przyszłych opłatach leasingowych wynikającej ze zmiany w indeksie lub stawce stosowanej do ustalenia tych opłat). Co do zasady, leasingobiorca ujmuje aktualizację wyceny zobowiązania z tytułu leasingu jako korektę wartości składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania.

Rachunkowość leasingodawcy zgodnie z MSSF 16 pozostaje zasadniczo niezmieniona względem obecnej rachunkowości zgodnie z MSR 17. Leasingodawca dalej będzie kontynuował klasyfikowanie umów leasingu z zastosowaniem tych samych zasad klasyfikacji co w przypadku MSR 17, rozróżniając leasing operacyjny i leasing finansowy.

MSSF 16 wymaga, zarówno od leasingobiorcy jak i od leasingodawcy, dokonywania szerszych ujawnień niż w przypadku MSR 17.

Leasingobiorca ma prawo wyboru pełnego bądź zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego, a przepisy przejściowe przewidują pewne praktyczne rozwiązania.

MSSF 16 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku i później. Wcześniejsze zastosowanie jest dozwolone w przypadku jednostek, które stosują MSSF 15 od daty lub przed datą pierwszego zastosowania MSSF 16. Spółka nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie MSSF 16.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego Spółka jest w trakcie oceny wpływu wprowadzenia MSSF 16 na stosowane zasady rachunkowości w odniesieniu do działalności Spółki lub jej wyników finansowych.

Spółka dokonała pogrupowania obecnie występujących umów leasingu operacyjnego oraz dokonała identyfikacji kategorii umów nieujmowanych do tej pory jako leasing, a mogących spełniać definicję leasingu zgodnie z MSSF 16. W odniesieniu do tak określonych obszarów potencjalnego wpływu Spółka dokonuje oceny czy dana kategoria umów wpisuje się w definicję leasingu wskazaną przez nowy standard.

Standardy przyjęte przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB), oczekujące na zatwierdzenie przez Unię Europejską

- MSSF 14 - Odroczone salda z regulowanej działalności
- MSSF 17 - Umowy ubezpieczeniowe
- Zmiany do MSSF 2 - Płatności na bazie akcji: Klasyfikacja oraz wycena płatności na bazie akcji
- Zmiany do MSSF 9 - Instrumenty finansowe: Charakterystyka opcji przedpłaty z ujemną kompensatą
- Zmiany do MSR 19 - Świadczenia pracownicze: Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie programu
- Zmiany do różnych standardów - Poprawki do MSSF (cykl 2015-2017): Dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 3, MSSF 11, MSR 12 oraz MSR 23) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa
- Interpretacja KIMSF 22 - Transakcje w walutach obcych i płatności zaliczkowe
- Interpretacja KIMSF 23 - Niepewność w zakresie rozliczania podatku dochodowego

Spółka oczekuje, iż powyżej wymienione standardy nie będą miały istotnego wpływu na jednostkowe sprawozdanie finansowe PKN ORLEN.

Spółka zamierza przyjąć wymienione powyżej nowe standardy MSSF opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lecz nieobowiązujące do dnia zatwierdzenia do publikacji niniejszego sprawozdania finansowego zgodnie z datą ich wejścia w życie.

6. DANE SEGMENTOWE

6.1. Segmenty działalności
6.2. Przychody, koszty, wyniki finansowe, nakłady inwestycyjne
6.3. Aktywa w podziale na segmenty operacyjne

6.1. SEGMENTY DZIAŁALNOŚCI

Działalność operacyjna Spółki prowadzona jest w ramach:
- segmentu Downstream, który obejmuje zintegrowane obszary produkcji i sprzedaży rafineryjnej, petrochemicznej oraz działalność w obszarze energetyki,
- segmentu Detal, który obejmuje działalność prowadzoną na stacjach paliw,
- segmentu Wydobycie, który obejmuje działalność związaną z poszukiwaniem i wydobyciem zasobów mineralnych,

oraz Funkcji Korporacyjnych obejmujących działalność związaną z zarządzaniem, administracją oraz pozostałą działalność nieprzypisaną do wyodrębnionych segmentów operacyjnych stanowiących tzw. pozycję uzgodnieniową.

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Oceny wyników finansowych segmentów operacyjnych i decyzje o przydziale zasobów dokonywane są głównie na bazie EBITDA. Wskaźnik EBITDA jest jedną z miar efektywności prowadzonej działalności, która nie jest zdefiniowana w MSSF. Spółka definiuje wskaźnik EBITDA jako zysk/(strata) netto za dany okres sprawozdawczy przed uwzględnieniem wpływu podatku dochodowego, efektów działalności finansowej oraz kosztów amortyzacji.
Przychody z transakcji z podmiotami zewnętrznymi i transakcje między segmentami realizowane są na warunkach rynkowych.

6.2. PRZYCHODY, KOSZTY, WYNIKI FINANSOWE, NAKŁADY INWESTYCYJNE

2017 rok

	NOTA	Segment Downstream	Segment Detal	Segment Wydobycie	Funkcje Korporacyjne	Wyłączenia	Razem
Sprzedaż zewnętrzna	7.1.1, 7.1.2	53 410	16 530	-	72	-	70 012
Sprzedaż między segmentami		11 112	-	-	90	(11 202)	-
Przychody ze sprzedaży		64 522	16 530	-	162	(11 202)	70 012
Koszty operacyjne ogółem		(60 649)	(15 251)	-	(754)	11 202	(65 452)
Pozostałe przychody operacyjne	7.1.4	317	74	1	57	-	449
Pozostałe koszty operacyjne	7.1.5	(48)	(100)	-	(74)	-	(222)
Zysk/(Strata) operacyjna segmentu		**4 142**	**1 253**	**1**	**(609)**	**-**	**4 787**
Przychody i koszty finansowe netto	7.1.6						2 260
Zysk przed opodatkowaniem							**7 047**
Podatek dochodowy							(945)
Zysk netto							**6 102**
Amortyzacja	7.1.3	**887**	**265**	**-**	**89**	**-**	**1 241**
EBITDA		**5 029**	**1 518**	**1**	**(520)**	**-**	**6 028**
CAPEX		**1 352**	**400**	**-**	**159**		**1 911**

2016 rok

	NOTA	Segment Downstream	Segment Detal	Segment Wydobycie	Funkcje Korporacyjne	Wyłączenia	Razem
Sprzedaż zewnętrzna	7.1.1, 7.1.2	38 859	14 712	-	62	-	53 633
Sprzedaż między segmentami		9 187	-	-	87	(9 274)	-
Przychody ze sprzedaży		48 046	14 712	-	149	(9 274)	53 633
Koszty operacyjne ogółem		(44 642)	(13 589)	(11)	(745)	9 274	(49 713)
Pozostałe przychody operacyjne	7.1.4	150	66	-	30	-	246
Pozostałe koszty operacyjne	7.1.5	(65)	(103)	(3)	(126)	-	(297)
Zysk/(Strata) operacyjna segmentu		**3 489**	**1 086**	**(14)**	**(692)**	**-**	**3 869**
Przychody i koszty finansowe netto	7.1.6						2 200
Zysk przed opodatkowaniem							**6 069**
Podatek dochodowy							(705)
Zysk netto							**5 364**
Amortyzacja	7.1.3	**811**	**249**	**-**	**82**	**-**	**1 142**
EBITDA		**4 300**	**1 335**	**(14)**	**(610)**	**-**	**5 011**
CAPEX		**1 595**	**276**	**-**	**115**	**-**	**1 986**

CAPEX- zwiększenie rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz prawo wieczystego użytkowania gruntów wraz z kapitalizacją kosztów finansowania zewnętrznego

6.3. AKTYWA W PODZIALE NA SEGMENTY OPERACYJNE

	31/12/2017	31/12/2016
Segment Downstream	27 650	25 782
Segment Detal	3 851	3 641
Aktywa segmentów	**31 501**	**29 423**
Funkcje Korporacyjne	17 851	13 649
	49 352	**43 072**

Do segmentów operacyjnych przyporządkowuje się wszystkie aktywa z wyjątkiem aktywów finansowych, aktywów podatkowych oraz środków pieniężnych. Aktywa użytkowane wspólnie przez segmenty operacyjne przydziela się na podstawie przychodów generowanych przez poszczególne segmenty operacyjne.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku rzeczowe aktywa trwałe (nota 7.2.1), wartości niematerialne (nota 7.2.2) i prawa wieczystego użytkowania gruntów (nota 7.2.8) zlokalizowane były na terenie Polski.

7. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO JEDNOSTKOWEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

7.1. Noty objaśniające do sprawozdania z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów
7.2. Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej
7.3. Noty objaśniające do instrumentów finansowych oraz ryzyka finansowego
7.4. Pozostałe noty objaśniające

7.1. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z ZYSKÓW LUB STRAT I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

7.1.1. Przychody ze sprzedaży według asortymentów

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Przychody ze sprzedaży

Przychody ze sprzedaży dóbr i usług ujmuje się, gdy znaczące ryzyko i korzyści związane z ich własnością zostało przekazane nabywcy oraz gdy Spółka przestaje być trwale zaangażowana w zarządzanie sprzedanymi dobrami w stopniu, w jakim zazwyczaj funkcję taką realizuje się wobec dóbr, do których ma się prawo własności, ani też nie sprawuje nad nimi efektywnej kontroli. Przychody obejmują kwoty otrzymane i należne z tytułu dostarczonych wyrobów, towarów, materiałów i usług, pomniejszone o rabaty oraz podatek od towarów i usług (VAT), podatek akcyzowy i opłatę paliwową. Wysokość przychodów ustala się według wartości godziwej zapłaty otrzymanej bądź należnej. Przychody ze sprzedaży wyrobów, towarów, materiałów i usług są korygowane o zyski lub straty z tytułu rozliczenia instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne dotyczące powyższych przychodów.

PROFESJONALNY OSĄD

W ocenie PKN ORLEN w transakcjach sprzedaży ropy naftowej do spółek zależnych Grupy ORLEN Spółka pełni rolę zleceniodawcy.

	2017	2016	Udział % 2017	Udział % 2016
Segment Downstream				
Ropa	26 388	17 968	37,7%	33,5%
Średnie destylaty	14 048	10 242	20,1%	19,1%
Lekkie destylaty	3 378	3 112	4,8%	5,8%
Monomery	2 898	2 390	4,1%	4,5%
Frakcje ciężkie	2 708	1 803	3,9%	3,4%
PTA	1 398	1 571	2,0%	2,9%
Aromaty	562	533	0,8%	1,0%
Pozostałe	2 030	1 240	2,9%	2,3%
	53 410	**38 859**	**76,3%**	**72,5%**
Segment Detal				
Średnie destylaty	8 709	7 714	12,4%	14,4%
Lekkie destylaty	5 450	4 699	7,8%	8,8%
Pozostałe*	2 371	2 299	3,4%	4,2%
	16 530	**14 712**	**23,6%**	**27,4%**
Funkcje Korporacyjne	72	62	0,1%	0,1%
	70 012	**53 633**	**100,0%**	**100,0%**

* Pozycja pozostałe w segmencie detal obejmuje głównie sprzedaż towarów pozapaliwowych

W 2017 roku i w 2016 roku Spółka uzyskała przychody ze sprzedaży od trzech odbiorców produktów i towarów segmentu downstream w łącznej kwocie odpowiednio 41 886 mln PLN i 29 044 mln PLN, które indywidualnie przekroczyły poziom 10% łącznych przychodów ze sprzedaży. Odbiorcami tymi były jednostki powiązane z PKN ORLEN.

7.1.2. Podział geograficzny przychodów ze sprzedaży - zaprezentowany według kraju siedziby zleceniodawcy

	2017	2016
Polska	39 486	31 886
Litwa, Łotwa, Estonia	14 343	10 930
Czechy	12 183	7 598
Niemcy	1 035	1 001
Pozostałe kraje	2 965	2 218
	70 012	**53 633**

Pozycja pozostałe kraje zawiera głównie sprzedaż zrealizowaną dla klientów ze Szwajcarii, Holandii i Irlandii.

7.1.3. Koszty według rodzaju

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Koszty

Koszt własny sprzedaży obejmuje koszt sprzedanych wyrobów, towarów, materiałów i usług oraz odpisy wartości zapasów do ich cen sprzedaży netto możliwych do uzyskania. Koszty są korygowane o zyski lub straty z tytułu rozliczenia instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne dotyczące powyższych kosztów.
Koszty sprzedaży obejmują koszty pośrednictwa w sprzedaży, koszty handlowe, koszty reklamy i promocji oraz koszty dystrybucji.
Koszty ogólnego zarządu obejmują koszty związane z zarządzaniem i administrowaniem Spółką jako całością.

	2017	2016	Udział % 2017	Udział % 2016
Zużycie materiałów i energii	(26 223)	(21 181)	39,6%	43,0%
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	(34 251)	(22 826)	51,8%	46,3%
Usługi obce	(2 478)	(2 243)	3,7%	4,6%
Świadczenia pracownicze	(780)	(732)	1,2%	1,5%
wynagrodzenia	*(636)*	*(594)*	*0,9%*	*1,2%*
ubezpieczenia społeczne	*(106)*	*(100)*	*0,2%*	*0,2%*
pozostałe	*(38)*	*(38)*	*0,1%*	*0,1%*
Amortyzacja	(1 241)	(1 142)	1,9%	2,3%
Podatki i opłaty	(971)	(919)	1,5%	1,9%
Pozostałe	(235)	(252)	0,3%	0,4%
	(66 179)	**(49 295)**	**100,0%**	**100,0%**
Zmiana stanu zapasów	500	(608)		
Świadczenia na własne potrzeby	227	190		
Koszty operacyjne	**(65 452)**	**(49 713)**		
Koszty sprzedaży	2 547	2 310		
Koszty ogólnego zarządu	799	739		
Koszt własny sprzedaży	**(62 106)**	**(46 664)**		

7.1.4. Pozostałe przychody operacyjne

	2017	2016
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	45	31
Odwrócenie rezerw	23	6
Odwrócenie odpisów aktualizujących wartość należności	31	6
Odwrócenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	61	46
Kary i odszkodowania	144	100
Pozostałe, w tym:	145	57
otrzymane certyfikaty energetyczne	*132*	*47*
	449	**246**

Pozycja kary i odszkodowania w 2017 roku obejmuje głównie kary otrzymane za nienależyte wykonanie kontraktu budowy elektrociepłowni CCGT we Włocławku w wysokości 97 mln PLN.

7.1.5. Pozostałe koszty operacyjne

	2017	2016
Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	(36)	(34)
Utworzenie rezerw	(27)	(108)
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość należności	(16)	(13)
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(66)	(50)
Kary, szkody i odszkodowania	(17)	(20)
Pozostałe	(60)	(72)
	(222)	**(297)**

Pozycja pozostałe w 2017 roku obejmuje głównie przekazane darowizny w kwocie 26 mln PLN.

7.1.6. Przychody i koszty finansowe

7.1.6.1. Przychody finansowe

	NOTA	2017	2016
Odsetki		50	54
Nadwyżka dodatnich różnic kursowych		632	-
Dywidendy		1 599	1 610
Rozliczenie i wycena pochodnych instrumentów finansowych		617	47
Odwrócenie odpisów aktualizujących akcje w jednostkach powiązanych	7.2.4	829	1 150
Pozostałe		66	102
		3 793	**2 963**

7.1.6.2. Koszty finansowe

	NOTA	2017	2016
Odsetki		(201)	(218)
Nadwyżka ujemnych różnic kursowych		-	(460)
Rozliczenie i wycena pochodnych instrumentów finansowych		(743)	(34)
Utworzenie odpisów aktualizujących akcje i udziały w jednostkach powiązanych	7.2.4	(542)	(33)
Pozostałe		(47)	(18)
		(1 533)	**(763)**

7.1.6.3. Odsetki netto

	NOTA	2017	2016
Przychody i koszty finansowe z tytułu odsetek netto zaprezentowane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów	*7.1.6.1, 7.1.6.2*	**(151)**	**(164)**
Korekty zysku przed opodatkowaniem z tytułu odsetek zaprezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych:		**172**	**209**
otrzymane odsetki dotyczące działalności inwestycyjnej		*(24)*	*(6)*
zapłacone odsetki dotyczące działalności finansowej		*257*	*244*
naliczone odsetki dotyczące działalności inwestycyjnej i finansowej		*(61)*	*(29)*
Odsetki netto dotyczące działalności operacyjnej nie korygujące zysku przed opodatkowaniem		21	45

7.1.6.4. Zysk/(Strata) z tytułu różnic kursowych

	NOTA	2017	2016
Nadwyżka dodatnich/(ujemnych) różnic kursowych zaprezentowana w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów	*7.1.6.1, 7.1.6.2*	**632**	**(460)**
Korekty zysku przed opodatkowaniem z tytułu różnic kursowych zaprezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych:		**(154)**	**288**
zrealizowane różnice kursowe dotyczące działalności inwestycyjnej i finansowej		*94*	*352*
niezrealizowane różnice kursowe dotyczące działalności inwestycyjnej i finansowej		*(282)*	*(56)*
różnice kursowe od środków pieniężnych		*34*	*(8)*
Różnice kursowe dotyczące działalności operacyjnej nie korygujące zysku przed opodatkowaniem		478	(172)

7.1.7. Podatek dochodowy

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Podatek dochodowy

Podatek dochodowy obejmuje podatek bieżący oraz odroczony. Bieżący podatek dochodowy jest to kwota ustalona na podstawie przepisów podatkowych, która jest naliczona od dochodu do opodatkowania za dany okres i ujmowana jako zobowiązanie w kwocie, w jakiej nie zostało zapłacone lub należność, jeśli kwota dotychczas zapłacona z tytułu bieżącego podatku dochodowego przekracza kwotę do zapłaty. Aktywa i zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego traktowane są w całości jako długoterminowe i nie podlegają dyskontowaniu. Podlegają one kompensacie jeżeli istnieje możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzania kompensat ujmowanych kwot.

7.1.7.1. Uzgodnienie efektywnej stawki podatku

	2017	2016
Zysk przed opodatkowaniem	**7 047**	**6 069**
Podatek dochodowy obliczony według obowiązującej stawki	(1 339)	(1 153)
Odpis aktualizujący akcje i udziały w jednostkach powiązanych	55	212
Korekty dotyczące bieżącego i odroczonego podatku dochodowego z lat poprzednich	11	(68)
Otrzymane dywidendy	304	308
Pozostałe	24	(4)
Podatek dochodowy	**(945)**	**(705)**
Efektywna stawka podatku	**13%**	**12%**

Na dzień 31 grudnia 2017roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku odpisy aktualizujące akcje i udziały w jednostkach powiązanych, dla których nie rozpoznano aktywów z tytułu podatku odroczonego wyniosły odpowiednio 8 060 mln PLN i 8 347 mln PLN.

7.1.7.2. Podatek odroczony

	31/12/2016	Podatek odroczony ujęty w wyniku finansowym	Podatek odroczony ujęty w innych całkowitych dochodach	31/12/2017
Aktywa z tytułu podatku odroczonego				
Odpisy aktualizujące wartość aktywów	51	(5)	-	46
Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	80	28	-	108
Niezrealizowane różnice kursowe	34	(34)	-	-
Strata podatkowa	51	(42)	-	9
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	73	4	(77)	-
Pozostałe	61	40	-	101
	350	**(9)**	**(77)**	**264**
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego				
Ulga inwestycyjna	29	(2)	-	27
Różnice przejściowe dotyczące aktywów trwałych	812	80	-	892
Niezrealizowane różnice kursowe	-	20	-	20
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	-	(13)	59	46
Pozostałe	62	(1)	-	61
	903	**84**	**59**	**1 046**
	(553)	**(93)**	**(136)**	**(782)**

	31/12/2015	Podatek odroczony ujęty w wyniku finansowym	Podatek odroczony ujęty w innych całkowitych dochodach	31/12/2016
Aktywa z tytułu podatku odroczonego				
Odpisy aktualizujące wartość aktywów	62	(11)	-	51
Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	175	(95)	-	80
Niezrealizowane różnice kursowe	46	(12)	-	34
Strata podatkowa	109	(58)	-	51
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	35	(5)	43	73
Pozostałe	54	7	-	61
	481	**(174)**	**43**	**350**
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego				
Ulga inwestycyjna	33	(4)	-	29
Różnice przejściowe dotyczące aktywów trwałych	750	62	-	812
Pozostałe	78	(16)	-	62
	861	**42**	**-**	**903**
	(380)	**(216)**	**43**	**(553)**

7.1.7.3. Podatek dochodowy (zapłacony)

	NOTA	2017	2016
Podatek dochodowy od zysku przed opodatkowaniem	*7.1.7.1*	**(945)**	**(705)**
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu podatku odroczonego		229	173
Zmiana stanu należności i zobowiązań z tytułu podatku dochodowego		(475)	488
Podatek odroczony ujęty w innych całkowitych dochodach	*7.1.7.2*	(136)	43
Zobowiązanie z tytułu podatku u źródła		57	-
		(1 270)	**(1)**

7.2. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

7.2.1. Rzeczowe aktywa trwałe

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Rzeczowe aktywa trwałe

Wartość początkową rzeczowych aktywów trwałych początkowo wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości księgowej netto z uwzględnieniem otrzymanych dotacji. Rzeczowe aktywa trwałe wycenia się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości księgowej netto stanowiącej cenę nabycia lub koszt wytworzenia pomniejszony o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości, oraz otrzymane dotacje do aktywów.

Koszty istotnych remontów, napraw i okresowych przeglądów są zaliczane do rzeczowych aktywów trwałych.

Rzeczowe aktywa trwałe amortyzuje się metodą liniową, a w uzasadnionych przypadkach metodą naturalną (katalizatory, aktywa z tytułu zagospodarowania i wydobycia zasobów mineralnych).

Poszczególne części składowe rzeczowych aktywów trwałych, których wartość jest istotna w stosunku do wartości całego składnika rzeczowych aktywów trwałych, amortyzowane są oddzielnie, zgodnie z okresem ich użytkowania.

Stosowane są następujące typowe okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych:

Budynki i budowle	*10-40 lat*
Urządzenia techniczne i maszyny	*4-35 lat*
Środki transportu i pozostałe rzeczowe aktywa trwałe	*2-20 lat*

Metodę amortyzacji, wartość końcową oraz okres użytkowania składnika aktywów weryfikuje się co najmniej na koniec każdego roku. W przypadku wystąpienia takiej konieczności, korekt odpisów amortyzacyjnych dokonuje się w okresach następnych (prospektywnie).

Dotacje

Dotacje są ujmowane, jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki.

Dotacje dotyczące składników aktywów są ujmowane jako pomniejszenie wartości księgowej składnika aktywów i w efekcie zmniejszenie odpisów amortyzacyjnych na przestrzeni okresu jego użytkowania.

SZACUNKI

Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych

Spółka weryfikuje przewidywane okresy użytkowania składników rzeczowych aktywów trwałych na koniec każdego roku. Wpływ weryfikacji okresów użytkowania w roku 2017 skutkował zmniejszeniem kosztów amortyzacji o 18 mln PLN w porównaniu z kosztami amortyzacji, które zostałaby ujęte na bazie okresów użytkowania stosowanych w roku 2016.

Remediacja środowiska gruntowo-wodnego

Spółka szacuje poziom rezerw dotyczących rzeczowych aktywów trwałych, które z istotnym prawdopodobieństwem są potrzebne na cele remediacji środowiska gruntowo-wodnego terenów stacji paliw, terminali paliw, baz paliw i terenów zakładów produkcyjnych. Szczegółowe informacje w *nocie 7.2.9.1*

	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu i pozostałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość księgowa netto na 01/01/2017						
Wartość księgowa brutto	450	12 350	11 520	745	3 023	**28 088**
Skumulowane umorzenie	-	(5 422)	(6 879)	(438)	-	**(12 739)**
Odpisy aktualizujące	(3)	(144)	(20)	(3)	(15)	**(185)**
Dotacje	-	-	(52)	-	-	**(52)**
	447	**6 784**	**4 569**	**304**	**3 008**	**15 112**
zwiększenia/(zmniejszenia) netto						
Nakłady inwestycyjne	-	104	57	2	1 616	1 779
Amortyzacja	-	(472)	(619)	(94)	-	(1 185)
Koszty finansowania zewnętrznego	-	40	86	1	(62)	65
Odpisy aktualizujące netto, w tym: *	-	4	(5)	-	-	(1)
utworzenie	-	*(53)*	*(11)*	*(1)*	*(1)*	*(66)*
odwrócenie	-	*54*	*6*	*1*	-	*61*
Dotacje	-	-	(4)	-	-	(4)
Pozostałe	6	764	1 276	90	(2 212)	(76)
	453	**7 224**	**5 360**	**303**	**2 350**	**15 690**
Wartość księgowa netto na 31/12/2017						
Wartość księgowa brutto	456	13 218	12 699	765	2 365	**29 503**
Skumulowane umorzenie	-	(5 854)	(7 258)	(459)	-	**(13 571)**
Odpisy aktualizujące	(3)	(140)	(25)	(3)	(15)	**(186)**
Dotacje	-	-	(56)	-	-	**(56)**
	453	**7 224**	**5 360**	**303**	**2 350**	**15 690**
Wartość księgowa netto na 01/01/2016						
Wartość księgowa brutto	448	12 095	11 079	752	2 103	**26 477**
Skumulowane umorzenie	-	(5 014)	(6 514)	(410)	-	**(11 938)**
Odpisy aktualizujące	(4)	(149)	(20)	(2)	(13)	**(188)**
Dotacje	-	(1)	(47)	-	-	**(48)**
	444	**6 931**	**4 498**	**340**	**2 090**	**14 303**
zwiększenia/(zmniejszenia) netto						
Nakłady inwestycyjne	-	57	70	5	1 746	1 878
Amortyzacja	-	(439)	(559)	(92)	-	(1 090)
Koszty finansowania zewnętrznego	-	4	5	-	62	71
Odpisy aktualizujące netto, w tym: *	1	5	-	(1)	(2)	3
utworzenie	-	*(41)*	*(6)*	*(1)*	*(2)*	*(50)*
odwrócenie	-	*42*	*4*	-	-	*46*
Dotacje	-	1	(5)	-	-	(4)
Pozostałe	2	225	560	52	(888)	(49)
Wartość księgowa netto na 31/12/2016	**447**	**6 784**	**4 569**	**304**	**3 008**	**15 112**

** Zwiększenia/(Zmniejszenia) netto odpisów aktualizujących obejmują utworzenie, odwrócenie, wykorzystanie, reklasyfikacje.*

Stopa kapitalizacji zastosowana do wyliczenia aktywowanych kosztów finansowania zewnętrznego za 2017 rok i za 2016 rok wyniosła odpowiednio 3,01% i 2,68% . Wartość księgowa brutto w pełni zamortyzowanych rzeczowych aktywów trwałych będących nadal w użytkowaniu na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniosła odpowiednio 1 600 mln PLN i 1 509 mln PLN.

7.2.2. Wartości niematerialne

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Wartości niematerialne

Składnik aktywów niematerialnych początkowo wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości księgowej netto z uwzględnieniem otrzymanych dotacji.

Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania amortyzuje się metodą liniową począwszy od chwili, gdy są one gotowe do użycia, tzn. od momentu dostosowania składnika aktywów do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia jego funkcjonowania zgodnie z zamierzeniami kierownictwa przez okres odpowiadający szacowanemu okresowi ich użytkowania.

Typowe okresy użytkowania wartości niematerialnych wynoszą od 2 do 10 lat dla oprogramowania oraz od 2 do 15 lat dla koncesji, licencji, praw do patentów oraz podobnych wartości.

Metodę amortyzacji oraz okres użytkowania składnika wartości niematerialnych weryfikuje się co najmniej na koniec każdego roku.

Prawa majątkowe

Główną pozycją praw majątkowych są uprawnienia do emisji CO_2, nie podlegające amortyzacji, które są poddawane analizie pod kątem utraty wartości.

Otrzymane nieodpłatnie uprawnienia ujmuje się i prezentuje w wartościach niematerialnych w korespondencji z przychodami przyszłych okresów w wartości godziwej ustalonej na dzień ich zarejestrowania. Zakupione uprawnienia ujmowane są w cenie nabycia.

Na szacowaną w okresie sprawozdawczym emisję CO_2 tworzy się rezerwę w ciężar kosztów działalności podstawowej (podatki i opłaty).

Dotacje rozlicza się w systematyczny sposób w poszczególnych okresach sprawozdawczych, aby zapewnić współmierność z kosztami tworzonej rezerwy.

Rozchód uprawnień ujmowany jest według metody FIFO (ang. First In First Out, tzn. Pierwsze Weszło Pierwsze Wyszło).

Do praw majątkowych zalicza się ponadto certyfikaty energetyczne.

SZACUNKI

Okresy użytkowania wartości niematerialnych

Spółka weryfikuje okresy użytkowania składników wartości niematerialnych na koniec każdego roku, ze skutkiem od początku roku następnego. Zastosowanie w 2017 roku okresów użytkowania składników wartości niematerialnych z 2016 roku nie spowodowałoby istotnych zmian kosztów amortyzacji.

Zmiana stanu pozostałych wartości niematerialnych

	Patenty, znaki towarowe i licencje	Prawa majątkowe	Pozostałe	Razem
Wartość księgowa netto na 01/01/2017				
Wartość księgowa brutto	646	663	77	**1 386**
Skumulowane umorzenie	(442)	-	(31)	**(473)**
Odpisy aktualizujące	(3)	(57)	-	**(60)**
	201	**606**	**46**	**853**
zwiększenia/(zmniejszenia) netto				
Nakłady inwestycyjne	-	-	65	65
Amortyzacja	(45)	-	(10)	(55)
Pozostałe *	55	(92)	(54)	(91)
	211	**514**	**47**	**772**
Wartość księgowa netto na 31/12/2017				
Wartość księgowa brutto	695	571	88	**1 354**
Skumulowane umorzenie	(481)	-	(41)	**(522)**
Odpisy aktualizujące	(3)	(57)	-	**(60)**
	211	**514**	**47**	**772**
Wartość księgowa netto na 01/01/2016				
Wartość księgowa brutto	602	753	93	**1 448**
Skumulowane umorzenie	(405)	-	(21)	**(426)**
Odpisy aktualizujące	(3)	(57)	-	**(60)**
	194	**696**	**72**	**962**
zwiększenia/(zmniejszenia) netto				
Nakłady inwestycyjne	34	-	-	34
Amortyzacja	(40)	-	(10)	(50)
Pozostałe *	13	(90)	(16)	(93)
Wartość księgowa netto na 31/12/2016	**201**	**606**	**46**	**853**

* *Pozostałe zwiększenia/(zmniejszenia) praw majątkowych w wartości księgowej netto obejmują głównie nieodpłatne nabycie praw za lata 2017 i 2016 oraz rozliczenie praw za 2016 rok i za 2015 rok.*

Wartość księgowa brutto w pełni zamortyzowanych wartości niematerialnych będących nadal w użytkowaniu na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniosła odpowiednio 238 mln PLN oraz 199 mln PLN.

7.2.2.1. Prawa majątkowe

Zmiana stanu posiadanych uprawnień do emisji CO_2 za 2017 rok

	Ilość (w tys. ton)	Wartość
01/01/2017	24 538	598
Otrzymane nieodpłatnie	3 605	82
Rozliczenie emisji za 2016 rok	(6 365)	(169)
Zakup/(Sprzedaż) netto	6	-
	21 784	**511**
Emisja CO_2 w 2017 roku	6 899	161

Wartość rynkowa posiadanych uprawnień EUA przewyższa ich łączną wartość księgową, w związku z czym Spółka nie identyfikuje przesłanek utraty ich wartości.
Na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość rynkowa jednego uprawnienia wyniosła 33,95 PLN (co odpowiada 8,14 EUR według kursu na dzień 31 grudnia 2017 roku) (źródło: www.theice.com).

Spółka na dzień 31 grudnia 2017 roku ujęła w pozycji prawa majątkowe uprawnienia do energii kolorowych (certyfikaty energetyczne) w kwocie 3 mln PLN. W 2017 roku Spółka otrzymała nieodpłatnie certyfikaty energetyczne w kwocie 81 mln PLN.
Dodatkowo w pozycji należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności Spółka ujęła należne prawa majątkowe do emisji CO_2 w kwocie 10 mln PLN oraz do energii kolorowych w kwocie 60 mln PLN (nota 7.2.5.2.).
Ponadto Spółka na dzień 31 grudnia 2017 roku ujęła w pozycji aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży prawa majątkowe do emisji CO_2 w kwocie 98 mln PLN oraz uprawnienia do energii kolorowych w kwocie 72 mln PLN.

7.2.3. Akcje i udziały w jednostkach powiązanych

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Inwestycje w jednostkach powiązanych w jednostkowym sprawozdaniu finansowym
Inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, niezaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży (bądź niewchodzące w skład grupy do zbycia zaklasyfikowanej jako przeznaczona do sprzedaży zgodnie z MSSF 5), ujmuje się w cenie nabycia z uwzględnieniem odpisów dotyczących utraty wartości.

	Siedziba	31/12/2017	31/12/2016	Udział Spółki w kapitale zakładowym / w ogólnej liczbie głosów na 31/12/2017	Udział Spółki w kapitale zakładowym / w ogólnej liczbie głosów na 31/12/2016	Podstawowa działalność
Jednostki zależne i współkontrolowane						
AB ORLEN Lietuva	Litwa – Juodeikiai	2 297	1 985	100,00%	100,00%	przerób ropy naftowej, wytwarzanie produktów rafineryjnych oraz sprzedaż hurtowa
ORLEN Upstream Sp. z o.o.	Polska - Warszawa	2 196	1 846	100,00%	100,00%	poszukiwanie i rozpoznanie złóż węglowodorów, prowadzenie wydobycia ropy naftowej i gazu ziemnego
UNIPETROL a.s.	Republika Czeska – Praha	1 813	1 813	62,99%	62,99%	zarządzanie aktywami Grupy Unipetrol
ORLEN Deutschland GmbH	Niemcy – Elmshorn	504	504	100,00%	100,00%	zarządzanie aktywami i sprzedaż detaliczna paliw
Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o.	Polska – Płock	454	454	50,00%	50,00%	produkcja, dystrybucja i sprzedaż poliolefin
Anwil S.A.	Polska – Włocławek	399	399	100,00%	100,00%	wytwarzanie nawozów azotowych, tworzyw sztucznych i chemikaliów
ORLEN Południe S.A.	Polska – Trzebinia	245	245	100,00%	100,00%	przerób ropy naftowej, produkcja i sprzedaż paliw i olejów
ORLEN Paliwa Sp. z o.o.	Polska – Widełka	145	145	100,00%	100,00%	handel paliwami płynnymi, wytwarzanie, magazynowanie i przechowywanie paliw gazowych
ORLEN Oil Sp. z o.o.	Polska – Kraków	103	128	100,00%	100,00%	produkcja, dystrybucja i sprzedaż olejów smarowych, płynów eksploatacyjnych
ORLEN Asfalt Sp. z o.o.	Polska – Płock	90	90	100,00%	100,00%	produkcja i sprzedaż asfaltów drogowych oraz specyfików asfaltowych
Pozostałe jednostki zależne		445	412			
Zwrotne dopłaty do kapitału jednostek zależnych, w tym:		**873**	**884**			
ORLEN Upstream Sp. z o.o.		*836*	*836*			
		9 564	**8 905**			

Odpisy aktualizujące akcje i udziały w jednostkach powiązanych na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniosły odpowiednio 8 067 mln PLN i 8 354 mln PLN i dotyczą głównie utraty wartości akcji AB ORLEN Lietuva. Dodatkowe informacje dotyczące utraty wartości zostały przedstawione w nocie 7.2.4.

W 2017 roku wartość netto udziałów w ORLEN Upstream Sp. z o.o. wzrosła w wyniku podwyższenia kapitału o 350 mln PLN.

7.2.4. Utrata wartości aktywów trwałych

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Utrata wartości aktywów trwałych
Na koniec okresu sprawozdawczego Spółka ocenia, czy istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości lub odwrócenie odpisu aktualizującego któregoś ze składników aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne (tzw. CGU – cash generating unit).
Aktywa, które samodzielnie nie generują przepływów pieniężnych, grupuje się na najniższym poziomie, na jakim powstają przepływy pieniężne niezależne od przepływów z innych aktywów (CGU). Wartość odzyskiwalna ustalana jest na poziomie CGU, do którego dany składnik aktywów należy.
Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych ujmuje się w pozostałej działalności operacyjnej.

SZACUNKI

Utrata wartości aktywów trwałych
Zarząd dokonuje oceny, czy istnieją przesłanki wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości pojedynczych składników aktywów lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne. W ramach analizy wystąpienia przesłanek analizowane są zarówno czynniki zewnętrzne – w tym przede wszystkim otoczenie makroekonomiczne, jak również wewnętrzne – w tym decyzje strategiczne, aktualne projekcje finansowe i plany operacyjne. Wystąpienie przesłanki wskazującej na możliwość utraty wartości wymaga oszacowania wartości odzyskiwalnej.

Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne
Spółka na dzień 31 grudnia 2017 roku nie zidentyfikowała przesłanek do przeprowadzenia testów na utratę wartości aktywów zgodnie z MSR 36 – utrata wartości aktywów. Plan Finansowy na 2018 rok zatwierdzony przez Radę Nadzorczą PKN ORLEN S.A. w dniu 19 grudnia 2017 roku wpisuje się w realizację opublikowanej w grudniu 2016 roku Strategii Grupy ORLEN na lata 2017-2021. Aktualne pozostają zatem założenia przyjęte w ramach testów na utratę wartości aktywów przeprowadzonych na dzień 31 grudnia 2016, gdzie przesłanką było przyjęcie w dniu 15 grudnia 2016 roku przez Zarząd i Radę Nadzorczą Spółki Strategii Grupy ORLEN na lata 2017-2021 („Strategia").
Założenia Strategii Grupy ORLEN obejmują między innymi wzrost gospodarczy na kluczowych rynkach działalności Grupy ORLEN, wzrost cen ropy wynikający z konieczności zastępowania naturalnych spadków wydobycia przez produkcję z coraz droższych źródeł oraz ograniczenia inwestycji w ostatnich latach, stabilizację marży downstream oraz dalszy wzrost presji regulacyjnej, zwłaszcza w zakresie gospodarki niskoemisyjnej i ochrony środowiska. Założenia makroekonomiczne zostały wypracowane w oparciu o dostępne na rynku źródła wiedzy branżowych agencji analitycznych, prognozy analityków bankowych, wiedzy eksperckiej Grupy ORLEN.

Akcje i udziały

Dla celów badania utraty wartości akcji i udziałów, każda jednostka powiązana została potraktowana jako oddzielna jednostka generująca przepływy pieniężne.
W I kwartale 2017 roku Spółka zidentyfikowała wypłatę dywidendy przez AB Orlen Lietuva jako przesłankę do przeprowadzenia testu na utratę wartości akcji ORLEN Lietuva. W wyniku tej analizy ujęto na dzień 31 marca 2017 roku odpis aktualizujący wartość inwestycji w akcje AB Orlen Lietuva w wysokości (517) mln PLN.
Z uwagi na istotny wzrost wyników finansowych wygenerowanych przez AB Orlen Lietuva za rok 2017 względem Planu 2017 Spółka zdecydowała o przeprowadzeniu na dzień 31 grudnia 2017 roku testu na utratę wartości akcji w AB Orlen Lietuva.
Aktualizację wyceny wartości użytkowej przeprowadzono na bazie przepływów pieniężnych ujętych w Planie Średnioterminowym na lata 2017-2021 i Planie Finansowym na rok 2018 dyskontowanych do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stóp dyskontowych wyliczonych jako średnioważony koszt zaangażowania kapitału własnego i obcego, przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, odzwierciedlających bieżące rynkowe oszacowania wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka typowe dla wycenianych aktywów. W kalkulacjach uwzględniono zmiany kapitału pracującego netto oraz wartość długu netto.

W wyniku tej analizy Spółka dokonała odwrócenia odpisu aktualizującego wartość inwestycji w akcje AB Orlen Lietuva w wysokości 829 mln PLN. Stopa dyskonta dla wyceny akcji AB ORLEN Lietuva to 10,55%. Zaktualizowana wartość użytkowa wyniosła 2 297 mln PLN.
Wpływ utworzenia i odwrócenia odpisów aktualizujących wartość akcji w AB Orlen Lietuva na wynik finansowy w 2017 roku wyniósł 312 mln PLN.

Analiza wrażliwości wartości użytkowej akcji w Orlen Lietuva na dzień 31 grudnia 2017

w mln PLN — EBITDA

STOPA DYSKONTA / zmiana	-5%	0%	5%
- 0,5 p.p.	*zmniejszenie odwrócenia* (103)	*zwiększenie odwrócenia* 40	*zwiększenie odwrócenia* 183
0,0 p.p.	*zmniejszenie odwrócenia* (138)	-	*zwiększenie odwrócenia* 138
+ 0,5 p.p.	*zmniejszenie odwrócenia* (170)	*zmniejszenie odwrócenia* (37)	*zwiększenie odwrócenia* 96

W III kwartale 2017 roku Spółka utworzyła odpis aktualizujący wartość udziałów w Orlen Oil w wartości równej wypłaconej przez Orlen Oil dywidendy w wysokości (25) mln PLN.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku aktualna pozostaje wycena wartości użytkowej udziałów w Orlen Oil wykonana na koniec 31 grudnia 2016 roku i wynosi ona 128 mln PLN.
Łączny wpływ odpisów aktualizujących wartość akcji i udziałów na wynik finansowy Spółki w 2017 roku wyniósł 287 mln PLN.

W odniesieniu do pozostałych inwestycji PKN ORLEN w akcje i udziały Spółek Grupy Kapitałowej ORLEN aktualne pozostają wyceny dokonane na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Testy na utratę wartości aktywów w 2016 roku

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Spółka zidentyfikowała przesłanki do przeprowadzenia testów na utratę wartości aktywów związane z przyjęciem Strategii Grupy ORLEN na lata 2017-2021.

Z uwagi na brak podstaw do wiarygodnego szacunku ceny, po której odbyłaby się potencjalna transakcja sprzedaży aktywów Grupy jako wartość odzyskiwalną poszczególnych jej aktywów przyjęto ich wartość użytkową zgodnie z zapisami MSR 36.20.
Test przeprowadzony na dzień 31 grudnia 2016 roku był oparty o stan aktywów Spółki na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz przepływy pieniężne netto prognozowane w zatwierdzonym w ramach Strategii Planie Średnioterminowym na lata 2017-2021, dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stóp dyskontowych wyliczonych jako średnioważony koszt zaangażowania kapitału własnego i obcego, przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, odzwierciedlających bieżące rynkowe oszacowania wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka typowe dla wycenianych aktywów i określały aktualną wartość użytkową tychże aktywów.
Źródła wskaźników makroekonomicznych niezbędnych do określenia stopy dyskonta stanowiły publikacje prof. Aswatha Damodarana (źródło: http://pages.stern.nyu.edu), notowania obligacji rządowych oraz agencji rządowych dostępne na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne

Spółka na dzień 31 grudnia 2016 roku w wyniku przeprowadzonych testów i oszacowania aktualnych wartości użytkowych nie stwierdziła utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych. Stopy dyskonta zastosowane w ramach testów na dzień 31 grudnia 2016 roku odpowiednio do zdefiniowanych głównych ośrodków generowania przepływów pieniężnych w PKN ORLEN S.A. to dla CGU Rafineria 10,50%, CGU Petrochemia 11,93%, CGU Detal 9,57%, CGU Energetyka 6,73%. Okresy życia przyjęte do testów to odpowiednio dla CGU Rafineria, Petrochemia i Energetyka 25 lat, dla CGU Detal 15 lat. Po okresie objętym Planem Średnioterminowych na lata 2017-2021 przyjęto stałą stopę wzrostu przepływów pieniężnych oszacowaną dla Polski na poziomie długoterminowej inflacji w wysokości 1,38%.

Akcje i udziały

Dla celów badania utraty wartości akcji i udziałów, każda jednostka powiązana została potraktowana jako oddzielna jednostka generująca przepływy pieniężne.
Wyceny przeprowadzono na bazie przepływów pieniężnych netto prognozowanych w zatwierdzonym w ramach Strategii Planie Średnioterminowym na lata 2017-2021 oraz określeniu wartości rezydualnej dyskontowanych do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu bazowej stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedlała bieżące rynkowe oszacowane wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla wycenianych aktywów. W kalkulacjach uwzględniono zmiany kapitału pracującego netto oraz wartość długu netto.
W wyniku analiz przeprowadzonych na dzień 31 grudnia 2016 roku Spółka dokonała odwrócenia odpisu aktualizującego wartości inwestycji w akcje AB Orlen Lietuva w wysokości 1 150 mln PLN oraz utworzenia odpisu aktualizującego wartość inwestycji w udziały Orlen Oil w wysokości (33) mln PLN. Stopy dyskonta dla wyceny akcji AB ORLEN Lietuva to 11,13% i dla udziałów w Orlen Oil 9,57%.

Analiza wrażliwości wartości użytkowej akcji w Orlen Lietuva na dzień 31 grudnia 2016

w mln PLN — EBITDA

STOPA DYSKONTA / zmiana	-5%	0%	5%
- 0.5 p.p.	*zmniejszenie odwrócenia* (100)	*zwiększenie odwrócenia* 40	*zwiększenie odwrócenia* 180
0.0 p.p.	*zmniejszenie odwrócenia* (135)	-	*zwiększenie odwrócenia* 135
+ 0.5 p.p.	*zmniejszenie odwrócenia* (168)	*zmniejszenie odwrócenia* (37)	*zwiększenie odwrócenia* 93

Analiza wrażliwości wartości użytkowej udziałów w Orlen Oil na dzień 31 grudnia 2016

w mln PLN		EBITDA		
STOPA DYSKONTA	zmiana	-5%	0%	5%
	- 0.5 p.p.	*zmniejszenie odpisu* (12)	*zmniejszenie odpisu* (4)	*zmniejszenie odpisu* (33)
	0.0 p.p.	*zwiększenie odpisu* 20	-	*zmniejszenie odpisu* (20)
	+ 0.5 p.p.	*zwiększenie odpisu* 16	*zwiększenie odpisu* 4	*zmniejszenie odpisu* (5)

7.2.5. Kapitał pracujący netto

Kapitał pracujący netto
Spółka definiuje kapitał pracujący netto jako zapasy i należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności pomniejszone o zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania.

	NOTA	Zapasy	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	Kapitał pracujący netto
31/12/2016		7 309	6 561	8 850	5 020
31/12/2017		8 239	7 335	9 897	5 677
Zmiana kapitału pracującego w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		**(930)**	**(774)**	**1 047**	**(657)**
Korekty		**2**	**52**	**(211)**	**(157)**
Zmiana stanu praw majątkowych i zaliczek na niefinansowe aktywa trwałe	*7.2.5.2*	*-*	*40*	*-*	*40*
Zmiana stanu zobowiązań inwestycyjnych	*7.2.5.3*	*-*	*-*	*(167)*	*(167)*
Pozostałe		*2*	*12*	*(44)*	*(30)*
Zmiana kapitału pracującego w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych		**(928)**	**(722)**	**836**	**(814)**

7.2.5.1. Zapasy

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Zapasy
Zapasy, w tym zapasy obowiązkowe są to produkty, półprodukty i produkty w toku, towary i materiały.
Produkty, półprodukty i produkty w toku wycenia się na moment początkowego ujęcia według kosztu wytworzenia. Koszt wytworzenia obejmuje koszty wsadu, koszty przerobu przypadające na okres wytworzenia produktów, półproduktów i produktów w toku oraz alokację stałych i zmiennych pośrednich kosztów produkcji, ustalonych dla jej normalnego poziomu.
Produkty, półprodukty i produkty w toku wycenia się na koniec okresu sprawozdawczego według kosztu wytworzenia lub też według wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego, która z wartości jest niższa. Rozchody produktów, półproduktów i produktów w toku ujmuje się według średnioważonych kosztów ich wytworzenia.
Towary i materiały wycenia się na moment początkowego ujęcia w cenie nabycia natomiast na koniec okresu sprawozdawczego w cenie nabycia lub według wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego, która z kwot jest niższa. Rozchody towarów i materiałów ujmuje się według cen średnioważonych nabycia.
Wartość początkowa zapasów jest korygowana o dotyczące ich zyski lub straty z tytułu rozliczenia instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne.
Testy sprawdzające utratę wartości poszczególnych pozycji zapasów przeprowadza się na koniec każdego miesiąca. Przecenie do poziomu cen sprzedaży netto możliwych do uzyskania podlegają zapasy, które utraciły swoje cechy użytkowe, przydatność lub spadły ceny ich sprzedaży.
Wartości materiałów przeznaczonych do wykorzystania w procesie produkcji nie odpisuje się poniżej ceny nabycia, jeżeli oczekuje się, że produkty, do produkcji których będą wykorzystane, zostaną sprzedane za kwoty wyższe lub równe kosztom wytworzenia. Jeżeli jednak koszt wytworzenia produktów będzie wyższy od wartości netto możliwej do uzyskania, wartość materiałów odpisuje się do poziomu wartości netto możliwej do uzyskania.
Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość zapasów ujmuje się w koszcie własnym sprzedaży.

SZACUNKI

Wartości netto możliwe do uzyskania ze sprzedaży zapasów
Ustalenie odpisów wartości zapasów wymaga oszacowania ich wartości netto możliwych do uzyskania bazując na najbardziej aktualnych cenach sprzedaży na moment dokonania szacunków.

	31/12/2017	31/12/2016
Materiały	4 818	4 496
Półprodukty i produkty w toku	680	629
Produkty gotowe	2 340	1 891
Towary	401	293
Zapasy netto	**8 239**	**7 309**
Odpisy aktualizujące wartość zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania	8	7
Zapasy brutto	**8 247**	**7 316**

Główną pozycją zapasów, która realizuje się w terminie dłuższym niż 12 miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego są zapasy obowiązkowe. Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość zapasów obowiązkowych ujęta w sprawozdaniu finansowym wyniosła odpowiednio 3 865 mln PLN i 3 739 mln PLN.

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania

	2017	2016
Stan na początek okresu	7	29
Utworzenie	32	28
Odwrócenie	(29)	(43)
Wykorzystanie	(2)	(7)
	8	**7**

7.2.5.2. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Należności

Należności, w tym należności z tytułu dostaw i usług, wycenia się na dzień ich powstania w wartości godziwej, a następnie według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.
Spółka stosuje uproszczone metody wyceny należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu jeżeli nie powoduje to zniekształcenia informacji zawartych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w szczególności w przypadku, gdy okres do momentu spłaty należności nie jest długi.

SZACUNKI

Utrata wartości należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności

Zarząd dokonuje oceny czy istnieje ryzyko ściągalności należności uwzględniając przyjęte procedury wewnętrzne, w tym biorąc pod uwagę indywidualnie oceny kontrahentów pod kątem ryzyka kredytowego. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości należności tworzone są w oparciu o indywidualne analizy kontrahentów z uwzględnieniem wartości posiadanego zabezpieczenia oraz wartości możliwej do zrealizowania kompensaty wzajemnych wierzytelności. Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość należności ujmowane jest w pozostałej działalności operacyjnej dla należności głównych oraz w działalności finansowej dla odsetek za nieterminową płatność.

	NOTA	31/12/2017	31/12/2016
Dostawy i usługi		6 711	6 068
Pozostałe		109	59
Aktywa finansowe		**6 820**	**6 127**
Podatek akcyzowy i opłata paliwowa		120	106
Inne podatki, cła, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia		82	70
Zaliczki na niefinansowe aktywa trwałe		102	118
Prawa majątkowe		70	14
Zaliczki na dostawy		52	26
Rozliczenia międzyokresowe czynne		89	100
Aktywa niefinansowe		**515**	**434**
Należności netto		**7 335**	**6 561**
Odpis aktualizujący wartość należności	7.2.5.2.2	241	264
Należności brutto		**7 576**	**6 825**

Podział aktywów finansowych denominowanych w walutach obcych został zaprezentowany w nocie 7.3.5.2. Podział należności od jednostek powiązanych przedstawiono w nocie 7.4.7.2.
Spółka oczekuje, że realizacja należności z tytułu dostaw i usług przez kontrahentów nastąpi nie później niż dwanaście miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego.

7.2.5.2.1. Analiza wiekowa należności

W oparciu o analizę sald należności dokonano podziału kontrahentów:
- Grupa I – kontrahenci z bardzo dobrą lub dobrą historią współpracy w danym roku,
- Grupa II – pozostali kontrahenci.

Podział należności nieprzeterminowanych

	NOTA	31/12/2017	31/12/2016
Grupa I		6 018	5 090
Grupa II		590	878
	7.2.5.2	**6 608**	**5 968**

Podział należności przeterminowanych, dla których na koniec okresu sprawozdawczego nie nastąpiła utrata wartości

	NOTA	31/12/2017	31/12/2016
do 1 miesiąca		196	133
powyżej 1 do 12 miesięcy		11	24
powyżej roku		5	2
	7.2.5.2	**212**	**159**

Spółka ocenia, że ryzyko nieuregulowania należności przez kontrahenta w zakresie należności nieprzeterminowanych oraz należności przeterminowanych nieobjętych odpisem jest znikome, ze względu na efektywne zarządzanie kredytem kupieckim i windykacją. Spółka m.in. wyznacza limity dla poszczególnych kontrahentów i ustanawia zabezpieczenia oraz ma możliwość dokonywania kompensaty wzajemnych wierzytelności.

7.2.5.2.2. Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności

	2017	2016
Stan na początek okresu	264	270
Utworzenie	16	14
Odwrócenie	(32)	(8)
Wykorzystanie	(7)	(12)
	241	**264**

7.2.5.3. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Zobowiązania

Zobowiązania, w tym zobowiązania z tytułu dostaw i usług, wycenia się na dzień ich powstania w wartości godziwej, a następnie według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

Spółka stosuje uproszczone metody wyceny zobowiązań wycenianych według zamortyzowanego kosztu jeżeli nie powoduje to zniekształcenia informacji zawartych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w szczególności w przypadku, gdy okres do momentu uregulowania zobowiązania nie jest długi.

	31/12/2017	31/12/2016
Dostawy i usługi	6 181	5 527
Zobowiązania inwestycyjne	886	719
Leasing finansowy	24	23
Pozostałe	160	86
Zobowiązania finansowe	**7 251**	**6 355**
Wynagrodzenia	123	117
Podatek akcyzowy i opłata paliwowa	1 542	1 374
Podatek od towarów i usług	848	886
Inne podatki, cła, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	87	77
Rozliczenia międzyokresowe bierne z tytułu niewykorzystanych urlopów pracowniczych	33	32
Pozostałe	13	9
Zobowiązania niefinansowe	**2 646**	**2 495**
	9 897	**8 850**

Podział zobowiązań finansowych denominowanych w walutach obcych został zaprezentowany w nocie 7.3.5.2. Podział zobowiązań od jednostek powiązanych przedstawiono w nocie 7.4.7.2.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku w Spółce nie wystąpiły istotne zobowiązania przeterminowane.

Spółka oczekuje, że uregulowanie zobowiązań z tytułu dostaw i usług wobec kontrahentów nastąpi nie później niż dwanaście miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego.

7.2.6. Dług netto i zarządzanie kapitałem

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Dług netto

Spółka definiuje dług netto jako: długoterminowe i krótkoterminowe kredyty, pożyczki i obligacje pomniejszone o środki pieniężne.

Spółka posiada środki pieniężne obejmujące gotówkę w kasie i na rachunkach bankowych. Wycenę i rozchód środków pieniężnych w walutach obcych ustala się przy zastosowaniu metody FIFO (ang. First In First Out, tzn. Pierwsze Weszło Pierwsze Wyszło).

Zmiana stanu zobowiązań wynikających z działalności finansowej

	Kredyty i pożyczki	Obligacje	Środki pieniężne	Dług netto	Leasing finansowy	Cash pool	Zmiana stanu zobowiązań z działalności finansowej
	(A)	*(B)*	*(C)*	*(A + B - C)*	*(D)*	*(E)*	*(A + B + D + E)*
01/01/2017	*6 335*	*2 503*	*2 563*	*6 275*	*125*	*395*	**9 358**
Zmiany pieniężne							
wpływy/(wypływy) netto	(822)	(471)	2 948	(4 241)	(22)	*1 766*	**451**
odsetki zapłacone	(173)	(70)		(243)	(6)	(8)	**(257)**
Zmiany niepieniężne							
różnice kursowe ujęte w rachunku zysków lub strat	(320)	-	(34)	(286)	-	(101)	**(421)**
wycena zadłużenia	174	69		243	7	11	**261**
rozliczenie instrumentów zabezpieczających kredyty	63	-	-	63	-	-	**63**
nowe umowy leasingu finansowego	-	-	-	-	37	-	**37**
31/12/2017	**5 257**	**2 031**	**5 477**	**1 811**	**141**	**2 063**	**9 492**

	Kredyty i pożyczki	Obligacje	Środki pieniężne	Dług netto	Leasing finansowy	Cash pool	Zmiana stanu zobowiązań z działalności finansowej
	(A)	(B)	(C)	(A + B - C)	(D)	(E)	(A + B + D + E)
01/01/2016	6 941	2 301	964	8 278	120	555	**9 917**
Zmiany pieniężne							
wpływy/(wypływy) netto	(954)	202	1 591	(2 343)	(21)	(159)	**(932)**
odsetki zapłacone	(159)	(74)		(233)	(6)	(5)	**(244)**
Zmiany niepieniężne							
różnice kursowe ujęte w rachunku zysków lub strat	256	-	8	248			**256**
wycena zadłużenia	204	74		278	5	4	**287**
rozliczenie instrumentów zabezpieczających kredyty	47	-	-	47	-	-	**47**
nowe umowy leasingu finansowego	-	-	-	-	27	-	**27**
31/12/2016	**6 335**	**2 503**	**2 563**	**6 275**	**125**	**395**	**9 358**

Na potrzeby zarządzania płynnością w Grupie ORLEN funkcjonuje system cash poolingu. W związku z zastosowaniem tego systemu optymalizowane są koszty finansowe w ramach Grupy.
Spółka jest Agentem struktury „cash pool", uczestnikami są spółki Grupy. Z tytułu udziału w cash pool mogą powstać dodatnie bądź ujemne salda w poszczególnych dniach okresu sprawozdawczego dla Uczestników struktury cash pool. Dla celów prezentacji w jednostkowym sprawozdaniu finansowym na koniec okresu sprawozdawczego wykazywane są wzajemne rozrachunki z tytułu transakcji w ramach struktury „cash pool", jako aktywa lub zobowiązania finansowe wobec podmiotów powiązanych oraz koszty i przychody finansowe z tytułu odsetek. Na potrzeby sporządzenia sprawozdania z przepływów pieniężnych, odsetki prezentowane są odpowiednio w działalności inwestycyjnej i finansowej, przepływy z posiadanych nadwyżek/niedoborów środków pieniężnych do „cash pool" prezentowane są odpowiednio w działalności inwestycyjnej/finansowej. Ze względu na krótkie terminy płatności, przepływy te prezentowane są w wartości netto odrębnie w działalności inwestycyjnej/finansowej.
Środki pieniężne pobrane z rachunków Uczestników posiadających na koniec dnia nadwyżki nie są identyfikowane jako ekwiwalenty środków pieniężnych w myśl MSR 7 „Rachunek przepływów pieniężnych". Pomimo faktu, że zarówno rachunki Uczestników jak i Agenta zostają zablokowane po wykonaniu transakcji w strukturze, a odwrócenie tych transakcji z punktu widzenia Uczestnika/Agenta, jest bezwarunkową oraz automatyczną czynnością, jaką wykona Bank na początku kolejnego dnia roboczego, nie ma wystarczających przesłanek, aby środki pieniężne Uczestników klasyfikować jako aktywa pieniężne w Banku.

7.2.6.1. Kredyty, pożyczki i obligacje

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Kredyty	-	653	-	104	-	757
Pożyczki	5 222	5 536	35	42	5 257	5 578
Obligacje	1 514	1 314	517	1 189	2 031	2 503
	6 736	**7 503**	**552**	**1 335**	**7 288**	**8 838**

Spółka ORLEN opiera swoje finansowanie o stałe i zmienne stopy procentowe. W zależności od waluty finansowania są to odpowiednie stopy międzybankowe powiększone o marżę. Marża odzwierciedla ryzyko Spółki oraz zależna jest, w przypadku niektórych umów o charakterze długoterminowym, od poziomu wskaźnika długu netto / EBITDA.
W dniu 10 marca 2017 roku PKN ORLEN dokonał wcześniejszej spłaty kredytu długoterminowego w kwocie 763 mln PLN wraz z należnymi odsetkami, termin spłaty kredytu zgodnie z umową przypadał na 2025 rok. Umowa kredytowa umożliwiała przedterminową spłatę na wniosek pożyczkobiorcy.

7.2.6.1.1. Kredyty

- w podziale na waluty (w przeliczeniu na PLN) / według rodzaju stopy procentowej

	31/12/2017	31/12/2016
PLN - WIBOR	-	757
	-	**757**

Na dzień 31 grudnia 2017 roku niewykorzystane otwarte linie kredytowe (nota 7.3.5.4) powiększone o należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności (nota 7.2.5.2) oraz środki pieniężne przewyższały zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (nota 7.2.5.3) o 10 555 mln PLN.
Spółka zabezpiecza częściowo przepływy pieniężne związane z płatnościami odsetkowymi dotyczącymi zewnętrznego finansowania w EUR i USD wykorzystując w tym celu swapy procentowe (IRS).
W okresie objętym niniejszym jednostkowym sprawozdaniem finansowym ani po dniu sprawozdawczym nie wystąpiły przypadki niewywiązania się ze spłaty kapitału bądź odsetek z tytułu kredytów.

W przypadku funkcjonujących umów kredytowych, Spółka zobowiązana jest do utrzymywania wybranych wskaźników finansowych w określonych przedziałach. W 2017 roku wskaźniki te oceniane przez banki kredytujące znajdowały się na bezpiecznym poziomie. Wartość kowenantu na dzień 31 grudnia 2017 roku zawartego w umowie kredytowej PKN ORLEN (skonsolidowany dług netto/EBITDA przed uwzględnieniem wpływu odpisów aktualizujących wartość aktywów trwałych netto) wyniosła 0,07.

7.2.6.1.2. Pożyczki

- w podziale na waluty (w przeliczeniu na PLN) / według rodzaju stopy procentowej

	31/12/2017	31/12/2016
EUR - oprocentowanie stałe	5 222	5 536
USD - LIBOR	35	42
	5 257	**5 578**

Na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku odpowiednio kwota 5 222 mln PLN i 5 536 mln PLN dotyczyła pożyczek zaciągniętych od ORLEN Capital AB. W okresie objętym niniejszym jednostkowym sprawozdaniem finansowym ani po dniu sprawozdawczym nie wystąpiły przypadki niewywiązania się ze spłaty kapitału bądź odsetek z tytułu pożyczek lub naruszenia innych warunków umów pożyczek.

7.2.6.1.3. Obligacje

- w podziale na waluty (w przeliczeniu na PLN)

	31/12/2017	31/12/2016
PLN	2 031	2 503
	2 031	**2 503**

- według rodzaju stopy procentowej

	Obligacje o zmiennym oprocentowaniu		Obligacje o stałym oprocentowaniu		Razem	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Wartość nominalna	1 600	1 900	415	587	2 015	2 487
Wartość księgowa	1 615	1 916	416	587	2 031	2 503

	Wartość nominalna	Data subskrypcji	Termin wykupu	Stopa bazowa	Marża	Rating
Program emisji obligacji 2017-2022						
Seria A	200	19.09.2017	19.09.2021	6M WIBOR	1,00%	A - (pol)
Seria B	200	08.12.2017	08.12.2022	6M WIBOR	1,00%	A - (pol)
Program emisji obligacji 2013-2014						
Seria E	200	02.04.2014	02.04.2018	6M WIBOR	1,30%	A - (pol)
Seria F	100	09.04.2014	09.04.2020	Oprocentowanie stałe 5%		A - (pol)
Obligacje detaliczne	**700**					
Obligacje korporacyjne	1 000	27.02.2012	27.02.2019	6M WIBOR	1,60%	-
	1 700					

Ponadto na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku wartość nominalna wyemitowanych obligacji krótkoterminowych na rzecz spółek Grupy wyniosła odpowiednio 315 mln PLN i 487 mln PLN.
Różnica pomiędzy wartością nominalną obligacji, a ich wartością księgową wynika z wyceny obligacji według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej oraz dyskonta.

W II kwartale 2017 roku PKN ORLEN dokonał wykupu obligacji detalicznych serii A i B w łącznej kwocie 400 mln PLN wyemitowanych w ramach publicznego programu emisji obligacji prowadzonego w latach 2013-2014. Następnie w IV kwartale 2017 roku PKN ORLEN dokonał wykupu obligacji detalicznych serii C i D na łączną kwotę 300 mln PLN wyemitowanych w ramach pierwszego publicznego programu emisji obligacji prowadzonego w latach 2013 - 2014.
W ramach drugiego publicznego programu emisji obligacji PKN ORLEN w IV kwartale 2017 roku dokonał emisji obligacji detalicznych serii A i B w łącznej kwocie 400 mln PLN.

7.2.6.2. Polityka zarządzania kapitałem własnym

Zarządzanie kapitałem własnym prowadzone w skali Grupy ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa finansowego Grupy w procesie kontynuowania działalności przy jednoczesnej maksymalizacji rentowności dla akcjonariuszy w szczególności poprzez:
- zapewnienie dostępu do płynności dla spółek Grupy i rozwój efektywnych struktur dystrybucji płynności w ramach Grupy;
- dywersyfikację źródeł finansowania zewnętrznego i utrzymanie ich długiego terminu zapadalności z uwzględnieniem źródeł bankowych i poza bankowych;

Powyższe działania realizowane są w oparciu o stałe monitorowanie:
- dźwigni finansowej netto Grupy - na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku wskaźnik wyniósł odpowiednio 2,2% oraz 11,5%;
- wskaźnika długu netto do EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto;
- ratingu PKN ORLEN.

Poziom wypłacanej dywidendy przypadającej na akcje zwykłe – uzależniony jest od sytuacji finansowej Grupy, w tym uwarunkowany utrzymaniem wskaźników finansowych na bezpiecznym poziomie. W roku 2017 roku oraz w 2016 roku wypłacono dywidendę odpowiednio w kwotach 3 PLN na akcję oraz 2 PLN na akcję.

7.2.7. Kapitał własny

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Kapitał

Kapitał podstawowy
Kapitał wniesiony przez akcjonariuszy wykazywany według wartości nominalnej, w wysokości zgodnej z aktem założycielskim Jednostki Dominującej oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego.
Kapitał podstawowy na dzień 31 grudnia 1996 roku, na podstawie MSR 29 § 24 i 25, został przeszacowany w oparciu o miesięczne wskaźniki wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych.

Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej
Kapitał tworzony z nadwyżki ceny emisyjnej akcji powyżej ich wartości nominalnej pomniejszonej o koszty tej emisji. Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej na dzień 31 grudnia 1996 roku, na podstawie MSR 29 § 24 i 25, został przeszacowany w oparciu o miesięczne wskaźniki wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych.

Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń
Kapitał obejmuje wycenę i rozliczenie instrumentów zabezpieczających spełniających wymogi rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

Zyski zatrzymane
obejmują:

- *kapitał zapasowy tworzony i wykorzystywany zgodnie z Ustawą Kodeks Spółek Handlowych,*
- *zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia,*
- *zysk/stratę bieżącego okresu sprawozdawczego,*
- *pozostałe kapitały tworzone i wykorzystywane według zasad określonych przepisami prawa.*

7.2.7.1. Kapitał podstawowy

	31/12/2017	31/12/2016
Kapitał zakładowy	535	535
Korekta z tytułu przeszacowania kapitału zakładowego	523	523
	1 058	**1 058**

Kapitał zakładowy Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN S.A. zgodnie z Krajowym Rejestrem Sądowym na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku był podzielony na 427 709 061 akcji zwykłych o wartości nominalnej 1,25 PLN każda.

Liczba wyemitowanych akcji				
Seria A	Seria B	Seria C	Seria D	Razem
336 000 000	6 971 496	77 205 641	7 531 924	**427 709 061**

Każda nowa emisja akcji w Polsce jest oznaczana jako kolejna seria. Akcje wszystkich powyższych serii mają takie same prawa.

Struktura akcjonariatu

	Liczba akcji / głosów	Wartość nominalna akcji (w PLN)	Udział w kapitale podstawowym
Skarb Państwa	117 710 196	147 137 745	27,52%
Nationale-Nederlanden OFE*	30 000 000	37 500 000	7,01%
Aviva OFE*	28 300 000	35 375 000	6,62%
Pozostali	251 698 865	314 623 581	58,85%
	427 709 061	**534 636 326**	**100,00%**

* *Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio poprzez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy PKN ORLEN S.A. z dnia 2 lutego 2018 roku.*

7.2.7.2. Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej

	31/12/2017	31/12/2016
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	1 058	1 058
Korekta z tytułu przeszacowania kapitału z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	169	169
	1 227	**1 227**

7.2.7.3. Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń

	NOTA	2017	2016
Stan na początek okresu		(327)	(143)
wartość brutto		*(403)*	*(176)*
podatek odroczony		*76*	*33*
Składniki innych całkowitych dochodów		716	(227)
rozliczenie instrumentów zabezpieczających brutto, w tym:		*(202)*	*152*
przychody ze sprzedaży		(70)	(17)
koszt własny sprzedaży		(38)	98
różnice kursowe		(186)	47
zapasy		75	13
wycena instrumentów zabezpieczających brutto		*968*	*(440)*
rozliczenie instrumentów - brak pozycji zabezpieczanej		*(50)*	*61*
Podatek odroczony od rozliczenia i wyceny instrumentów zabezpieczających	7.1.7.2	(136)	43
		253	**(327)**
wartość brutto		*313*	*(403)*
podatek odroczony		*(60)*	*76*

7.2.7.4. Zyski zatrzymane

	31/12/2017	31/12/2016
Kapitał zapasowy	18 130	14 049
Pozostałe kapitały	830	830
Kapitał wynikający z połączenia jednostek pod wspólną kontrolą	(29)	(29)
Zyski i straty aktuarialne	(6)	(4)
Zysk netto okresu	6 102	5 364
	25 027	**20 210**

7.2.7.5. Propozycja podziału zysku Spółki za 2017 rok

Uwzględniając sytuację płynnościową i realizację strategicznych celów finansowych, Zarząd PKN ORLEN rekomenduje przeznaczenie zysku netto PKN ORLEN za rok 2017 w kwocie 6 101 792 575,09 PLN w następujący sposób: kwotę 1 283 127 183 PLN przeznaczyć na wypłatę dywidendy (3 PLN na 1 akcję), zaś pozostałą kwotę, tj. 4 818 665 392,09 PLN na kapitał zapasowy. Zarząd PKN ORLEN proponuje dzień 20 lipca 2018 roku jako dzień dywidendy oraz 3 sierpnia 2018 roku jako termin wypłaty dywidendy. Rekomendacja Zarządu zostanie przedstawiona Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu PKN ORLEN, które podejmie ostateczną decyzję w tej kwestii.

7.2.7.6. Podział zysku za 2016 rok

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy PKN ORLEN S.A. w dniu 30 czerwca 2017 roku podzieliło zysk netto PKN ORLEN za rok 2016 w kwocie 5 364 455 552,64 PLN w następujący sposób: kwotę 1 283 127 183 PLN przeznaczono na wypłatę dywidendy (3 PLN na 1 akcję), zaś pozostałą kwotę, tj. 4 081 328 369,64 PLN na kapitał zapasowy.

7.2.8. Instrumenty pochodne oraz pozostałe aktywa i zobowiązania

Instrumenty pochodne oraz pozostałe aktywa

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	189	66	158	57	347	123
forwardy walutowe	*189*	*12*	*126*	*32*	*315*	*44*
swapy towarowe	*-*	*54*	*32*	*25*	*32*	*79*
Instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	-	-	90	-	90	-
forwardy walutowe	*-*	*-*	*89*	*-*	*89*	*-*
swapy walutowo - procentowe	*-*	*-*	*1*	*-*	*1*	*-*
Instrumenty pochodne w ramach centralizacji	-	-	148	-	148	-
swapy towarowe	*-*	*-*	*148*	*-*	*148*	*-*
Instrumenty pochodne	**189**	**66**	**396**	**57**	**585**	**123**
Pozostałe aktywa finansowe	97	78	1 270	1 212	1 367	1 290
pożyczki udzielone	*33*	*38*	*717*	*1 066*	*750*	*1 104*
cash pool	*-*	*-*	*349*	*29*	*349*	*29*
należności z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	*-*	*-*	*34*	*117*	*34*	*117*
należności z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych w ramach centralizacji	*-*	*-*	*170*	*-*	*170*	*-*
aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	*41*	*40*	*-*	*-*	*41*	*40*
leasing finansowy	*23*	*-*	*-*	*-*	*23*	*-*
Pozostałe aktywa niefinansowe	95	95	-	-	95	95
prawa wieczystego użytkowania gruntów	*95*	*95*	*-*	*-*	*95*	*95*
Pozostałe aktywa	**192**	**173**	**1 270**	**1 212**	**1 462**	**1 385**

Instrumenty pochodne oraz pozostałe zobowiązania

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	-	190	42	287	42	477
swapy towarowe	*-*	*28*	*34*	*139*	*34*	*167*
swapy walutowo - procentowe	*-*	*120*	*-*	*31*	*-*	*151*
forwardy walutowe	*-*	*42*	*8*	*117*	*8*	*159*
Instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	75	90	89	-	164	90
swapy procentowe	*56*	*90*	*-*	*-*	*56*	*90*
swapy walutowo - procentowe	*19*	*-*	*-*	*-*	*19*	*-*
forwardy walutowe	*-*	*-*	*89*	*-*	*89*	*-*
Instrumenty pochodne w ramach centralizacji	-	-	147	-	147	-
swapy towarowe	*-*	*-*	*147*	*-*	*147*	*-*
Wbudowane instrumenty pochodne	-	-	-	2	-	2
swapy walutowe	*-*	*-*	*-*	*2*	*-*	*2*
Instrumenty pochodne	**75**	**280**	**278**	**289**	**353**	**569**
Pozostałe zobowiązania finansowe	220	213	2 248	498	2 468	711
zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	*-*	*-*	*15*	*103*	*15*	*103*
zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych w ramach centralizacji	*-*	*-*	*170*	*-*	*170*	*-*
zobowiązania inwestycyjne	*103*	*111*	*-*	*-*	*103*	*111*
leasing finansowy	*117*	*102*	*-*	*-*	*117*	*102*
cash pool	*-*	*-*	*2 063*	*395*	*2 063*	*395*
Pozostałe zobowiązania	**220**	**213**	**2 248**	**498**	**2 468**	**711**

W 2017 roku w celu optymalizacji zarządzania ryzykiem rynkowym w Grupie ORLEN został uruchomiony proces centralizacji obsługi w ramach pochodnych instrumentów finansowych. PKN ORLEN w ramach centralizacji zawiera transakcje z instytucją finansową (Bank), a następnie wewnątrzgrupową transakcję ze Spółką z Grupy ORLEN.
W ramach ekspozycji towarowej i inwestycyjnej, PKN ORLEN w tego typu transakcjach występuje w charakterze pośrednika. Efektem tych transakcji jest prezentacja w wartości netto (przychody pomniejszone o koszty) w pozycji przychody ze sprzedaży usług.
W ramach ekspozycji walutowej ekonomicznej, wycena transakcji wewnątrzgrupowych, odzwierciedlona jest w działalności finansowej, zaś wycena transakcji z bankiem na łączną ekspozycję Grupy ORLEN odzwierciedlona jest w innych całkowitych dochodach w ramach rachunkowości zabezpieczeń.

7.2.9. Rezerwy

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Rezerwy
Rezerwy tworzy się w wysokości stanowiącej najbardziej wiarygodny szacunek nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku na koniec okresu sprawozdawczego.

Ryzyko środowiskowe
Spółka tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu kosztów rekultywacji skażonego środowiska gruntowo-wodnego lub eliminacji szkodliwych substancji w przypadku występowania prawnego lub zwyczajowo oczekiwanego obowiązku wykonania tych czynności. Wysokość rezerw podlega okresowej weryfikacji na podstawie ocen stopnia zanieczyszczenia. Zmiany rezerwy zwiększają lub zmniejszają w bieżącym okresie wartość składnika aktywów wywołującego obowiązek rekultywacji. W przypadku, gdy zmniejszenie rezerwy jest większe od wartości bilansowej składnika aktywów, kwotę tej nadwyżki ujmuje się w wyniku finansowym.

Nagrody jubileuszowe oraz świadczenia po okresie zatrudnienia
Zgodnie z obowiązującymi systemami wynagradzania pracownicy Spółki mają prawo do nagród jubileuszowych wypłacanych po przepracowaniu określonej liczby lat oraz odpraw emerytalnych i rentowych wypłacanych w momencie przejścia na emeryturę lub rentę. Wysokość powyższych nagród i odpraw zależy od stażu pracy oraz wynagrodzenia pracownika.
Nagrody jubileuszowe zalicza się do innych długoterminowych świadczeń pracowniczych, natomiast odprawy emerytalne i rentowe zalicza się do programów określonych świadczeń po okresie zatrudnienia.
Rezerwy są szacowane przez niezależnego aktuariusza i przeszacowywane w przypadku wystąpienia istotnych przesłanek mających wpływ na ich wysokość z uwzględnieniem m.in. rotacji zatrudnienia i planowanych zmian wynagrodzeń.
Zyski i straty aktuarialne od świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia ujmuje się w składnikach innych całkowitych dochodów a od pozostałych świadczeń pracowniczych ujmuje się w wyniku finansowym.

Emisje CO_2, certyfikaty energetyczne
Spółka tworzy rezerwę na szacowane koszty emisji CO_2 w okresie sprawozdawczym, która jest ujmowana w ciężar kosztów działalności podstawowej (podatki i opłaty). Wartość rezerwy ustala się w oparciu o wartości posiadanych uprawnień z uwzględnieniem zasady FIFO, a w przypadku niedoboru uprawnień rezerwę tworzy się na podstawie cen zakupu uprawnień określonych w zawartych kontraktach terminowych lub rynkowych notowań uprawnień do emisji na dzień sprawozdawczy.
Certyfikaty energetyczne są to prawa majątkowe do energii i świadectwa efektywności energetycznej. Spółka tworzy rezerwy na szacowaną ilość praw do energii i świadectw efektywności energetycznej do umorzenia w okresie sprawozdawczym, która jest ujmowana jako pomniejszenie przychodów ze sprzedaży energii lub jako koszty działalności podstawowej w przypadku zakupu energii elektrycznej na potrzeby własne.
Obowiązek przedłożenia certyfikatów energetycznych do umorzenia lub do uiszczenia opłaty zastępczej lub uzyskania oświadczenia wraz audytem efektywności energetycznej jest uregulowany na podstawie odrębnych przepisów.

Pozostałe rezerwy
Pozostałe rezerwy obejmują głównie rezerwy na toczące się postępowania sądowe i tworzone są na bazie dostępnych informacji, w tym opinii niezależnych ekspertów. Spółka tworzy rezerwy w przypadku, gdy na koniec okresu sprawozdawczego na Spółce ciąży obowiązek wynikający ze zdarzeń przeszłych, który można wiarygodnie oszacować i gdy jest prawdopodobne, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wydatkowania środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne.

SZACUNKI

Tworzenie rezerw wymaga dokonania szacunków prawdopodobieństwa wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomicznych oraz określenia wysokości stanowiącej najbardziej wiarygodny szacunek nakładów niezbędnych do wypełnienia obowiązku obecnego na koniec okresu sprawozdawczego. Rezerwy są tworzone, gdy prawdopodobieństwo wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne jest większe niż 50%.

Rezerwy

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Środowiskowa	319	254	30	30	349	284
Nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia	121	115	24	20	145	135
Emisje CO_2, certyfikaty energetyczne	-	-	172	180	172	180
Pozostałe	-	-	95	112	95	112
	440	**369**	**321**	**342**	**761**	**711**

Zmiana stanu rezerw

	Rezerwa środowiskowa	Rezerwa na nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia	Emisje CO_2, certyfikaty energetyczne	Pozostałe	Razem
01/01/2017	284	135	180	112	711
Utworzenie	90	22	172	5	289
Odwrócenie	(3)	-	-	(20)	(23)
Wykorzystanie	(22)	(12)	(180)	(2)	(216)
	349	**145**	**172**	**95**	**761**
01/01/2016	217	148	223	112	700
Utworzenie	101	19	179	54	353
Odwrócenie	-	(19)	-	(6)	(25)
Wykorzystanie	(34)	(13)	(222)	(48)	(317)
	284	**135**	**180**	**112**	**711**

	2017	2016
Zmiana stanu rezerw zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	**50**	**11**
Wykorzystanie rezerwy na emisje CO_2, certyfikaty energetyczne z roku poprzedniego	174	219
Kapitalizacja rezerwy środowiskowej	(63)	(47)
Pozostałe	(2)	(2)
Zmiana stanu rezerw w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	**159**	**181**

7.2.9.1. Rezerwa środowiskowa

Spółka jest prawnie zobowiązana do usuwania zanieczyszczeń środowiska gruntowo-wodnego w obrębie zakładu produkcyjnego w Płocku, stacji paliw, terminali paliw oraz baz magazynowych.
Zarząd dokonał szacunków rezerwy na ryzyko środowiskowe związane z usunięciem zanieczyszczeń na podstawie analizy przygotowanej przez niezależnego eksperta uwzględniającej przewidywane koszty remediacji. W zależności od rodzaju obiektu generującego zanieczyszczenia, wartość rezerwy jest szacowana poprzez uwzględnienie częstotliwości remediacji, skali zanieczyszczenia środowiska i osiągniętych efektów ekologicznych. Wycofanie z eksploatacji większości obiektów nastąpi w dalszej przyszłości, co skutkuje niepewnością w zakresie oceny szczegółowych wymagań, które będą musiały zostać spełnione w momencie ich usunięcia. Poziom niepewności jest obciążony potencjalną zmianą regulacji dotyczących m.in. ochrony środowiska i oczekiwań społecznych. Jednocześnie, istotnym czynnikiem jest postęp technologiczny, który będzie kształtował przyszłe koszty likwidacji. Spółka uważa, że wpływ jakiejkolwiek racjonalnie przewidywalnej zmiany tych rezerw na wyniki działalności, sytuację finansową lub płynność Spółki nie będzie istotny.

Zwiększenie rezerwy wynika z aktualizacji szacunków wartości bieżącej kwot nakładów niezbędnych do wypełnienia istniejącego obowiązku na dzień sprawozdawczy. Rezerwa jest dyskontowana w oparciu o stopę wolną od ryzyka ustaloną na poziomie rentowności 10-letnich obligacji skarbowych i korygowana o wskaźnik 5-letniej inflacji. Na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku stopa ta wynosiła odpowiednio 0,86% i 2,33%.

7.2.9.2. Rezerwa na nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych

		Rezerwa na nagrody jubileuszowe		Świadczenia po okresie zatrudnienia		Razem	
	NOTA	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Stan na początek okresu		75	90	60	58	135	148
Koszty bieżącego zatrudnienia		3	3	2	1	5	4
Koszty odsetek		3	3	2	1	5	4
Zyski i straty aktuarialne, powstałe na skutek zmian założeń:		9	(13)	3	3	12	(10)
demograficznych		*4*	*(13)*	*(1)*	*1*	*3*	*(12)*
finansowych		*4*	*(4)*	*3*	*(1)*	*7*	*(5)*
pozostałych		*1*	*4*	*1*	*3*	*2*	*7*
Płatności w ramach programu		(10)	(8)	(2)	(3)	(12)	(11)
	7.2.9	**80**	**75**	**65**	**60**	**145**	**135**

Wartość księgowa zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku jest równa wartości bieżącej.

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych w podziale na pracowników aktywnych i emerytów

	Pracownicy aktywni		Emeryci		Razem	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Polska	130	120	15	15	145	135

	Rezerwa na nagrody jubileuszowe		Świadczenia po okresie zatrudnienia		Razem	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Analiza zapadalności świadczeń pracowniczych						
do 1 roku	11	10	13	10	24	20
powyżej 1 do 5 lat	28	26	8	8	36	34
powyżej 5 lat	41	39	44	42	85	81
	80	**75**	**65**	**60**	**145**	**135**

Średni ważony okres obowiązywania zobowiązania dla świadczeń po okresie zatrudnienia w 2017 i w 2016 roku wyniósł odpowiednio 9 i 12 lat.

W 2017 roku wartość rezerwy na świadczenia pracownicze zmieniła się w efekcie aktualizacji założeń, w głównej mierze w zakresie stopy dyskonta i przewidywanej inflacji oraz zmiany wskaźnika planowanego wzrostu wynagrodzeń. Rezerwa na świadczenia pracownicze oszacowana na bazie założeń z roku 2016 byłaby niższa o (10) mln PLN.

Analiza wrażliwości na zmiany założeń aktuarialnych

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka przyjęła następujące założenia aktuarialne, które miały wpływ na wysokość rezerw aktuarialnych: stopa dyskonta: 3,2%, przewidywana inflacja: 2,3% w roku 2018, 2,7% w roku 2019, 2,5% w latach kolejnych, wskaźnik wzrostu wynagrodzeń: 4% w roku 2018 oraz 2,5% w latach kolejnych.
Spółka przeanalizowała wpływ zmiany założeń finansowych oraz demograficznych i ustaliła że efekt zmian wskaźników: wzrostu wynagrodzeń o +/- 0,5 p.p., stopy dyskonta finansowego o +/- 0,5 p.p. oraz wskaźnika rotacji pracowników o +/- 0,5 p.p. jest nieistotny. W związku z tym Spółka odstąpiła od szczegółowej prezentacji.
Spółka realizuje płatności świadczeń pracowniczych z bieżących środków. Na dzień 31 grudnia 2017 roku w Spółce nie funkcjonowały programy finansowania i nie odprowadzano składek na finansowanie zobowiązań.

7.2.9.3. Rezerwa na emisje CO_2, certyfikaty energetyczne

Rezerwa na emisje CO_2 i certyfikaty energetyczne obejmuje głównie utworzenie rezerwy na szacowane w okresie sprawozdawczym koszty emisji CO_2. Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość rezerwy z tego tytułu wyniosła odpowiednio 161 mln PLN oraz 170 mln PLN.

7.2.9.4. Pozostałe rezerwy

Na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku pozostałe rezerwy obejmują głównie rezerwy na ryzyka niekorzystnych rozstrzygnięć toczących się procesów administracyjnych lub sądowych w kwocie odpowiednio 66 mln PLN oraz 83 mln PLN.

7.3. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH ORAZ RYZYKA FINANSOWEGO

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Instrumenty finansowe

Wycena aktywów i zobowiązań finansowych
W momencie początkowego ujęcia Spółka wycenia składnik aktywów lub zobowiązań finansowych niekwalifikowanych jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy (tj. przeznaczone do obrotu) według wartości godziwej powiększonej, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych. Spółka nie klasyfikuje instrumentów jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy przy początkowym ujęciu, tj. nie stosuje opcji wartości godziwej.
Na koniec okresu sprawozdawczego Spółka wycenia składnik aktywów lub zobowiązań finansowych według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, z wyjątkiem instrumentów pochodnych, które są wyceniane według wartości godziwej.
Spółka stosuje uproszczone metody wyceny aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu jeżeli nie powoduje to zniekształcenia informacji zawartych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w szczególności w przypadku, gdy okres do momentu spłaty należności lub uregulowania zobowiązania nie jest długi.
Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, w odniesieniu do których Spółka stosuje uproszczenia, są wyceniane w momencie początkowego ujęcia w kwocie wymaganej zapłaty, a w okresie późniejszym, w tym na koniec okresu sprawozdawczego w kwocie wymaganej zapłaty pomniejszonej o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.
Zobowiązania finansowe, w odniesieniu do których Spółka stosuje uproszczenia, wyceniane są w momencie początkowego ujęcia i w okresie późniejszym, w tym na koniec okresu sprawozdawczego, w kwocie wymagającej zapłaty.
Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są odnoszone w zysk lub stratę okresu sprawozdawczego.

Rachunkowość zabezpieczeń
Instrumenty pochodne, wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające, od których oczekuje się, że wynikające z nich przepływy pieniężne skompensują zmiany przepływów pieniężnych pozycji zabezpieczanej ujmuje się zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.
W Spółce występuje jeden rodzaj powiązań zabezpieczających: zabezpieczenie przepływów pieniężnych.
Spółka ocenia efektywność zabezpieczenia przepływów pieniężnych zarówno w momencie ustanowienia zabezpieczenia jak i w okresach późniejszych, co najmniej na koniec okresu sprawozdawczego. W przypadku stosowania rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, Spółka ujmuje w innych całkowitych dochodach część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie, natomiast nieefektywną część ujmuje w wyniku finansowym.
Do oceny efektywności zabezpieczenia Spółka wykorzystuje metody statystyczne, w tym w szczególności analizę regresji oraz metodę bezpośredniej kompensaty.
Jeśli zabezpieczana planowana transakcja skutkuje ujęciem składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, związane z nią zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach, przenosi się do zysku lub straty okresu sprawozdawczego w tym samym okresie albo w okresach, w których nabyty składnik aktywów lub przyjęte zobowiązanie mają wpływ na zysk lub stratę.
Jednakże, jeśli Spółka oczekuje, że całość lub część strat ujętych w innych całkowitych dochodach nie będzie odzyskana w przyszłych okresach ujmuje w zysku lub stracie kwotę, co do której oczekuje się, że nie będzie odzyskana.
Jeśli zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje ujęciem składnika aktywów niefinansowych lub zobowiązania niefinansowego, albo planowana transakcja związana ze składnikiem aktywów niefinansowych lub zobowiązaniem niefinansowym staje się uprawdopodobnionym przyszłym zobowiązaniem, Spółka wyłącza związane z tym zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i włącza je do początkowego kosztu nabycia lub do innej wartości księgowej składnika aktywów lub zobowiązania w chwili pojawienia się pozycji w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.
Jeśli zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje ujęciem przychodów ze sprzedaży wyrobów, towarów, materiałów lub usług, Spółka wyłącza związane z tym zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i koryguje powyższe przychody.
Instrumenty pochodne wykazywane są jako aktywa, w przypadku gdy ich wycena jest dodatnia oraz jako zobowiązania, w przypadku wyceny ujemnej.

Ustalanie wartości godziwej

Spółka wykorzystuje w maksymalnym stopniu obserwowalne dane wejściowe i w minimalnym stopniu uwzględnia nieobserwowalne dane wejściowe aby oszacować wartość godziwą czyli cenę, która zostałaby osiągnięta w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach przeniesienia zobowiązania lub instrumentu kapitałowego między uczestnikami rynku na dzień wyceny i w aktualnych warunkach rynkowych.

Spółka wycenia instrumenty pochodne w wartości godziwej przy zastosowaniu modeli wyceny instrumentów finansowych, wykorzystując ogólnie dostępne kursy walutowe, stopy procentowe, krzywe forward i zmienności dla walut i towarów pochodzące z aktywnych rynków.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a transakcyjną. Terminowych kursów wymiany walut nie modeluje się jako osobnego czynnika ryzyka, ale wyprowadza z kursu spot i odpowiedniej terminowej stopy procentowej dla waluty obcej w stosunku do PLN.

PROFESJONALNY OSĄD

Instrumenty finansowe

Zarząd dokonuje osądu w zakresie klasyfikacji instrumentów finansowych, oceny charakteru i zakresu ryzyka związanego z instrumentami finansowymi oraz zastosowania rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Instrumenty finansowe klasyfikuje się do poszczególnych kategorii w zależności od celu ich nabycia oraz charakteru nabywanych walorów.

7.3.1. Kategorie i klasy instrumentów finansowych

Klasy instrumentów finansowych	Kategorie instrumentów finansowych	NOTA	31/12/2017	31/12/2016
AKTYWA				
Akcje/udziały nienotowane	Dostępne do sprzedaży	7.2.8	41	40
Instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	7.2.8	90	-
Instrumenty pochodne w ramach centralizacji	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	7.2.8	148	-
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	Instrumenty finansowe zabezpieczające	7.2.8	347	123
Leasing finansowy	Wyłączone z zakresu MSR 39	7.2.8	23	-
	Pożyczki i należności		13 600	9 940
Dostawy i usługi	*Pożyczki i należności*	7.2.5.2	*6 711*	*6 068*
Pożyczki udzielone	*Pożyczki i należności*	7.2.8	*750*	*1 104*
Środki pieniężne	*Pożyczki i należności*		*5 477*	*2 563*
Cash pool	*Pożyczki i należności*	7.2.8	*349*	*29*
Należności z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	*Pożyczki i należności*	7.2.8	*204*	*117*
Pozostałe	*Pożyczki i należności*	7.2.5.2	*109*	*59*
			14 249	**10 103**
ZOBOWIĄZANIA				
Instrumenty wbudowane i pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	7.2.8	164	92
Instrumenty pochodne w ramach centralizacji	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	7.2.8	147	-
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	Instrumenty finansowe zabezpieczające	7.2.8	42	477
Leasing finansowy	Wyłączone z zakresu MSR 39	7.2.5.3, 7.2.8	141	125
	Wyceniane według zamortyzowanego kosztu		16 866	15 779
Kredyty	*Wyceniane według zamortyzowanego kosztu*	7.2.6.1.1	*-*	*757*
Pożyczki	*Wyceniane według zamortyzowanego kosztu*	7.2.6.1.2	*5 257*	*5 578*
Obligacje	*Wyceniane według zamortyzowanego kosztu*	7.2.6.1.3	*2 031*	*2 503*
Dostawy i usługi	*Wyceniane według zamortyzowanego kosztu*	7.2.5.3	*6 181*	*5 527*
Zobowiązania inwestycyjne	*Wyceniane według zamortyzowanego kosztu*	7.2.5.3, 7.2.8	*989*	*830*
Cash pool	*Wyceniane według zamortyzowanego kosztu*	7.2.8	*2 063*	*395*
Zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	*Wyceniane według zamortyzowanego kosztu*	7.2.8	*185*	*103*
Pozostałe	*Wyceniane według zamortyzowanego kosztu*	7.2.5.3	*160*	*86*
			17 360	**16 473**

7.3.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat w jednostkowym sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów

	Kategorie instrumentów finansowych	NOTA	2017	2016
Przychody finansowe z tytułu odsetek		7.1.6.1	50	54
	Pożyczki i należności		*49*	*54*
	Wyłączone z zakresu MSR 39		*1*	*-*
Koszty finansowe z tytułu odsetek		7.1.6.2	(201)	(218)
	Wyceniane według zamortyzowanego kosztu		*(195)*	*(216)*
	Instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne (część nieefektywna)		*-*	*4*
	Wyłączone z zakresu MSR 39		*(6)*	*(6)*
Utworzenie/odwrócenie odpisów aktualizujących należności	*Pożyczki i należności*		(7)	(6)
pozostałe przychody/koszty operacyjne	*Pożyczki i należności*		*(7)*	*(7)*
przychody/koszty finansowe	*Pożyczki i należności*		*-*	*1*
Pozostałe przychody operacyjne	*Wyłączone z zakresu MSR 39*		3	-
Zyski/(Straty) z tytułu instrumentów finansowych			524	(434)
	Pożyczki i należności		*(756)*	*214*
	Wyceniane według zamortyzowanego kosztu		*1 402*	*(666)*
	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy		*(113)*	*3*
	Instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne (część nieefektywna)		*(13)*	*10*
	Dostępne do sprzedaży		*4*	*5*
			369	**(604)**
pozostałe, niepodlegające MSSF 7				
Dywidendy od jednostek powiązanych			1 595	1 605
Odpisy aktualizujące akcje i udziały w jednostkach powiązanych			287	1 117
Zysk ze zbycia akcji			-	62
Pozostałe			27	13
			1 909	**2 797**

7.3.3. Ustalanie wartości godziwej

31/12/2017

	NOTA	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Hierarchia wartości godziwej Poziom 1	Hierarchia wartości godziwej Poziom 2
Aktywa finansowe					
Pożyczki udzielone	7.2.8	750	750	-	750
Leasing finansowy	7.2.8	23	22	-	22
Instrumenty pochodne, w tym:	7.2.8	585	585	-	585
instrumenty pochodne w ramach centralizacji	7.2.8	*148*	*148*	-	*148*
		1 358	**1 357**	**-**	**1 357**
Zobowiązania finansowe					
Pożyczki	7.2.6.1.2	5 257	5 267	-	5 267
Obligacje	7.2.6.1.3	2 031	2 051	1 736	315
Leasing finansowy	7.2.5.3, 7.2.8	141	142	-	142
Instrumenty pochodne, w tym:	7.2.8	353	353	-	353
instrumenty pochodne w ramach centralizacji	7.2.8	*147*	*147*		*147*
		7 782	**7 813**	**1 736**	**6 077**

31/12/2016

	NOTA	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Hierarchia wartości godziwej Poziom 1	Hierarchia wartości godziwej Poziom 2
Aktywa finansowe					
Pożyczki udzielone	7.2.8	1 104	1 104	-	1 104
Instrumenty pochodne	7.2.8	123	123	-	123
		1 227	**1 227**	**-**	**1 227**
Zobowiązania finansowe					
Kredyty	7.2.6.1.1	757	759	-	759
Pożyczki	7.2.6.1.2	5 578	5 591	-	5 591
Obligacje	7.2.6.1.3	2 503	2 514	2 028	486
Leasing finansowy	7.2.5.3, 7.2.8	125	129	-	129
Instrumenty pochodne	7.2.8	569	569	-	569
		9 532	**9 562**	**2 028**	**7 534**

Dla pozostałych klas aktywów i zobowiązań finansowych wartość godziwa odpowiada ich wartości księgowej.

7.3.3.1. Metody wyceny do wartości godziwej (hierarchia wartości godziwej)

Zobowiązania finansowe z tytułu kredytów, obligacji, leasingu finansowego oraz zobowiązania i należności z tytułu pożyczek wyceniane są do wartości godziwej przy zastosowaniu metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Stopy dyskontowe ustalane są na podstawie rynkowych stóp na bazie kwotowań 1–miesięcznych, 3–miesięcznych i 6–miesięcznych powiększonych o marże właściwe dla poszczególnych instrumentów finansowych.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku Spółka posiadała nienotowane akcje/udziały w spółkach, dla których nie istnieją aktywne rynki ani nie odnotowano porównywalnych transakcji na tego typu walorach, a więc nie było możliwe wiarygodne ustalenie wartości godziwej. Wartości akcji i udziałów tych spółek ujęte zostały w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na 31 grudnia 2017 oraz 31 grudnia 2016 roku w kwocie odpowiednio 41 mln PLN i 40 mln PLN według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości. Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku Spółka nie zamierzała zbyć instrumentów finansowych zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży, dla których nie jest możliwe ustalenie wartości godziwej.
W okresie sprawozdawczym i w okresie porównawczym w Spółce nie wystąpiły przesunięcia pomiędzy Poziomami 1 i 2 hierarchii wartości godziwej.

7.3.4. Rachunkowość zabezpieczeń

Wartość księgowa netto instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne

		NOTA	31/12/2017	31/12/2016
Rodzaj instrumentu / rodzaj ryzyka	***Strategie zabezpieczające w ramach zabezpieczenia przepływów pieniężnych dotyczące ekspozycji na:***			
forwardy walutowe / ryzyko zmian kursów walutowych	*działalność operacyjną i inwestycyjną; sprzedaż produktów oraz zakup ropy naftowej;*		307	(115)
swapy towarowe / ryzyko towarowe	*niedopasowanie czasowe przy zakupach ropy , ryzyko cen ropy na transakcjach arbitrażu cash&carry, oferty dla których formuły cenowe oparte są na stałej cenie, zmienność marży rafineryjnej oraz cen surowców lub produktów stanowiących ponadnormatywny zapas operacyjny;*		(2)	(88)
swapy walutowo - procentowe / ryzyko zmian stóp procentowych	*płatności odsetkowe*		-	(151)
		7.2.8	**305**	**(354)**

W 2017 roku Spółka zmieniła sposób wyznaczania powiązań zabezpieczających, metodologię przeprowadzania analiz skuteczności powiązań i wprowadziła zmiany w stosowanych zasadach oceny ich efektywności.
W 2017 roku Spółka zmieniła prezentację w zakresie:

- instrumentów pochodnych, w ramach transakcji zabezpieczenia ryzyka towarowego związanego z niedopasowaniem czasowym na zakupach ropy. W 2017 roku rozliczenie instrumentów zabezpieczających uprawdopodobnioną planowaną przyszłą sprzedaż oleju napędowego korygowało pozycję przychody ze sprzedaży produktów i usług zaś w 2016 roku korygowało wartość początkową zapasów;
- zabezpieczenia ryzyka cen produktów związanego z niedopasowaniem czasowym na nienormatywnych zapasach operacyjnych. W 2017 roku rozliczenie instrumentów zabezpieczających zakup ropy korygowało wartość początkową zapasów zaś w 2016 roku ujmowane było jako koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług.

Od 2017 roku Spółka zaprzestała stosowania rachunkowości zabezpieczeń w stosunku do swapów procentowo-walutowych EUR/PLN.

Wdrożone zmiany mają na celu uspójnienie sposobu prezentowania w sprawozdaniach finansowych wyników osiąganych na zabezpieczających transakcjach pochodnych z biznesowymi celami i ekonomicznymi skutkami zawarcia tych transakcji.

Planowana data realizacji zabezpieczanego przepływu pieniężnego, która zostanie ujęta w zysku lub stracie

	31/12/2017	31/12/2016
Ekspozycja walutowa operacyjna	2018-2020	2017-2018
Ekspozycja walutowa finansowa	-	2017
Ekspozycja na stopę procentową	-	2017-2019
Ekspozycja na ryzyko towarowe	2018 - 2019	2017-2018

7.3.5. Identyfikacja ryzyka

Zarządzanie ryzykiem skupia się głównie na nieprzewidywalności rynków i ma na celu ograniczenie wpływu zmienności na wyniki finansowe Spółki.

Rodzaj ryzyka		Ekspozycja	Pomiar ryzyka	Zarządzanie/Zabezpieczanie
RYZYKO RYNKOWE	**Towarowe**	- ryzyko zmian marż na sprzedawanych produktach rafineryjnych i petrochemicznych oraz zmian wysokości dyferencjału Brent; - ryzyko zmian cen ropy naftowej i produktów związane z niedopasowaniem czasowym; - ryzyko zmian cen uprawnień do emisji CO_2; - ryzyko zmian cen ropy naftowej i produktów rafineryjnych związane z obowiązkiem utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy i paliw; - ryzyko cen towarów na transakcjach arbitrażu cash & carry polegających na zakupie na zapas ropy naftowej lub produktów celem ich sprzedaży lub przerobu w późniejszym terminie	W oparciu o planowane przepływy pieniężne.	Polityka zarządzania ryzykiem rynkowym oraz strategie zabezpieczające, które określają zasady pomiaru poszczególnych ekspozycji, parametry i horyzont czasowy zabezpieczania danego ryzyka oraz stosowane instrumenty zabezpieczające. Zarządzanie ryzykiem rynkowym odbywa się przy wykorzystaniu instrumentów pochodnych, które są stosowane wyłącznie do ograniczenia ryzyka zmian wartości godziwej i ryzyka zmian przepływów pieniężnych. Ustalając wycenę rynkową instrumentów, Spółka korzysta z własnych systemów ewidencji i wyceny instrumentów pochodnych jak również polega na informacjach uzyskanych z wiodących na danym rynku banków oraz firm brokerskich lub serwisów informacyjnych. Transakcje zawierane są wyłącznie z wiarygodnymi partnerami, dopuszczonymi do udziału w transakcjach w wyniku zastosowania odpowiednich procedur i podpisania odpowiedniej dokumentacji.
	Zmian kursów walutowych	- ekonomiczna ekspozycja walutowa wynikająca z wpływów pomniejszonych o wydatki indeksowane do lub denominowane w walucie innej niż waluta funkcjonalna; - ekspozycja walutowa wynikająca z inwestycji bądź uprawdopodobnionych zobowiązań i należności w walutach obcych; - bilansowa ekspozycja walutowa wynikająca z denominowanych w walutach obcych aktywów i pasywów	W oparciu o planowane przepływy pieniężne. W oparciu o analizy pozycji bilansowych.	
	Zmian stóp procentowych	Ekspozycja wynikająca z posiadanych aktywów oraz pasywów, dla których przychody oraz koszty odsetkowe uzależnione są od zmiennych stóp procentowych.	W oparciu o udział w całości zadłużenia brutto pozycji, dla których koszty odsetkowe są uzależnione od zmiennych stóp procentowych.	
Płynności		Ryzyko nieprzewidzianego niedoboru środków pieniężnych lub braku dostępu do źródeł finansowania zarówno w horyzoncie krótko jak i długoterminowym, prowadzące do przejściowej lub trwałej utraty zdolności do regulowania zobowiązań finansowych lub konieczności pozyskania finansowania na mniej korzystnych warunkach.	W oparciu o planowane przepływy pieniężne w horyzoncie krótko i długoterminowym.	Polityka zarządzania płynnością, która określa zasady raportowania i konsolidacji płynności PKN ORLEN i spółek Grupy ORLEN. Grupa prowadzi politykę dywersyfikacji źródeł finansowania oraz wykorzystuje zróżnicowane narzędzia dla efektywnego zarządzania płynnością.
Utraty środków pieniężnych i lokat		Ryzyko upadłości banków krajowych lub zagranicznych, na rachunkach których są przetrzymywane lub w których lokowane są środki pieniężne.	Regularny przegląd wiarygodności kredytowej banków i wyznaczania limitów koncentracji środków.	Zarządzanie w oparciu o zasady zarządzania nadwyżkami pieniężnymi, które określają możliwości przyznawania limitów dla poszczególnych banków ustalanych na podstawie m in. ratingów oraz danych sprawozdawczych. Współpraca głównie z bankami kredytującymi.
Kredytowe		Ryzyko nieuregulowania przez kontrahentów należności za dostarczone produkty i usługi związane z wiarygodnością kredytową klientów, z którymi zawierane są transakcje handlowe.	Analiza wiarygodności i wypłacalności kontrahentów.	Zarządzanie w oparciu o przyjęte procedury i politykę w zakresie zarządzania kredytem kupieckim i windykacją, w tym wyznaczania limitów i ustanawiania zabezpieczeń.

Spółka stosuje spójne zasady zabezpieczania ryzyka finansowego w oparciu o politykę i strategie zarządzania ryzykiem rynkowym pod nadzorem Komitetu Ryzyka Finansowego, Zarządu i Rady Nadzorczej PKN ORLEN.

7.3.5.1. Ryzyko towarowe

Wpływ instrumentów zabezpieczających ryzyko towarowe na sprawozdanie Spółki

Rodzaj zabezpieczonego surowca/produktu	Jednostka miary	31/12/2017	31/12/2016
Ropa naftowa	bbl	2 697 000	10 086 955
Olej opałowy	t	97 616	256 491
Pozostałe	t	9 761	20 519

Wartość księgowa instrumentów zabezpieczających ryzyka towarowe na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniosła odpowiednio (2) mln PLN oraz (88) mln PLN.

Analiza wrażliwości na zmiany cen produktów i surowców

Analiza wpływu zmiany wartości księgowej instrumentów finansowych na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń w związku z hipotetyczną zmianą cen produktów i surowców:

	Założone odchylenia		Wpływ na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń	
	2017	2016	2017	2016
			Wzrost cen	
Ropa naftowa USD/bbl	25%	45%	(156)	(531)
Olej napędowy USD/t	23%	42%	(4)	(18)
Olej opałowy USD/t	25%	53%	29	99
			(131)	**(450)**
	2017	2016	Spadek cen	
Ropa naftowa USD/bbl	-25%	-45%	156	531
Olej napędowy USD/t	-23%	-42%	4	18
Olej opałowy USD/t	-25%	-53%	(29)	(99)
			131	**450**

Przyjęte w analizach wrażliwości instrumentów zabezpieczających ryzyka towarowe odchylenia cen ropy naftowej i produktów skalkulowano na podstawie ich zmienności.
Wpływ zmian cen zaprezentowano w skali roku.
W przypadku instrumentów pochodnych zbadano wpływ zmian cen ropy naftowej i produktów na wartość godziwą przy niezmiennym poziomie kursów walut.
Ze względu na brak wpływu na wynik przed opodatkowaniem Spółka nie prezentuje szczegółowej analizy wrażliwości na zmiany cen produktów i surowców w zakresie instrumentów pochodnych w ramach centralizacji.

7.3.5.2. Ryzyko zmian kursów walutowych

Struktura walutowa instrumentów finansowych

Klasy instrumentów finansowych	EUR		USD		CZK		CAD		Razem po przeliczeniach na PLN	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Aktywa finansowe										
Dostawy i usługi	142	122	628	535	1	-	-	-	2 777	2 775
Pożyczki udzielone	-	87	-	5	-	-	256	210	711	1 059
Instrumenty pochodne	79	4	24	21	1	-	8	5	437	123
Środki pieniężne	778	289	297	4	2 007	-	-	-	4 607	1 295
Cash pool	72	-	-	-	-	-	-	-	301	-
Należności z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	-	-	10	28	-	-	-	-	34	117
Pozostałe	1	-	-	-	-	-	-	-	4	-
	1 072	**502**	**959**	**593**	**2 009**	**-**	**264**	**215**	**8 871**	**5 369**
Zobowiązania finansowe										
Pożyczki	1 252	1 251	10	10	-	-	-	-	5 257	5 578
Dostawy i usługi	43	26	1 248	1 016	3	-	-	-	4 524	4 363
Zobowiązania inwestycyjne	60	34	11	6	104	261	-	-	304	218
Instrumenty pochodne	23	76	31	55	-	-	1	1	206	569
Cash pool	80	-	408	-	-	-	-	-	1 755	-
Zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	-	-	4	25	-	-	-	-	15	103
Pozostałe	13	-	1	1	-	-	-	-	58	4
	1 471	**1 387**	**1 713**	**1 113**	**107**	**261**	**1**	**1**	**12 119**	**10 835**

Analiza wrażliwości na zmiany kursów walutowych

	Założone odchylenia		Wpływ na wynik przed opodatkowaniem		Wpływ na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń		Razem	
	31/12/2017	31/12/2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
EUR/PLN	+15%	+15%	(721)	(561)	(707)	(1 820)	(1 428)	(2 381)
USD/PLN	+15%	+15%	(283)	(310)	10	(149)	(273)	(459)
CZK/PLN	+15%	+15%	46	(6)	-	-	46	(6)
CAD/PLN	+15%	+15%	107	98	-	(97)	107	1
			(851)	**(779)**	**(697)**	**(2 066)**	**(1 548)**	**(2 845)**

Przy odchyleniu kursów walutowych o (-)15% analiza wrażliwości wykazuje odchylenia tej samej wartości jak w powyższej tabeli ale ze znakiem przeciwnym.
Powyższe odchylenia kursów skalkulowano na podstawie średnich zmienności poszczególnych kursów walut w 2017 i 2016 roku.
Wpływ odchyleń kursów walut na wartość godziwą instrumentów pochodnych oszacowano przy niezmiennych poziomach stóp procentowych.
Ze względu na nieistotny wpływ na wynik przed opodatkowaniem Spółka nie prezentuje szczegółowej analizy wrażliwości na zmiany kursów walutowych w zakresie instrumentów pochodnych w ramach centralizacji.

7.3.5.3. Ryzyko zmian stóp procentowych

Struktura instrumentów finansowych narażonych na ryzyko zmiany stóp procentowych

Klasy instrumentów finansowych	NOTA	WIBOR		LIBOR USD		EURIBOR		LIBOR CAD		Razem	
		31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Aktywa finansowe											
Pożyczki udzielone	7.2.8	39	45	-	22	-	385	711	652	750	1 104
Instrumenty pochodne	7.2.8	2*	-	85	89	330*	18	22	16	437**	123
Cash pool	7.2.8	48	29	-	-	301	-	-	-	349	29
		89	**74**	**85**	**111**	**631**	**403**	**733**	**668**	**1 536****	**1 256**
Zobowiązania finansowe											
Kredyty	7.2.6.1.1	-	757	-	-	-	-	-	-	-	757
Pożyczki	7.2.6.1.2	-	-	35	42	-	-	-	-	35	42
Obligacje	7.2.6.1.3	1 615	1 916	-	-	-	-	-	-	1 615	1 916
Instrumenty pochodne	7.2.8	19*	151*	107	229	96*	334*	3	4	206**	567**
Cash pool	7.2.8	308	395	1 421	-	334	-	-	-	2 063	395
		1 942	**3 219**	**1 563**	**271**	**430**	**334**	**3**	**4**	**3 919****	**3 677****

* *W pozycji aktywa i zobowiązania finansowe - instrumenty pochodne netto ujęto w 2017 roku i 2016 roku swapy walutowo-procentowe (CIRS cross interest rate swaps) wycenione odpowiednio na kwotę 17 mln PLN i 151 mln PLN, które są wrażliwe zarówno na zmiany stóp procentowych WIBOR i EURIBOR.*

** *Pozycja razem aktywa z tytułu instrumentów pochodnych na dzień 31 grudnia 2017 roku uwzględnia wycenę CIRS w kwocie 2 mln PLN. Pozycja razem zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych na dzień 31 grudnia 2017 i 31 grudnia 2016 roku uwzględnia wycenę CIRS w kwocie odpowiednio 19 mln PLN i 151 mln PLN.*

Spółka narażona jest na ryzyko zmienności przepływów pieniężnych z tytułu zmian stóp procentowych wynikające z posiadanych aktywów oraz pasywów dla których przychody oraz koszty odsetkowe są uzależnione od zmiennych stóp procentowych.
Spółka zabezpiecza ekspozycję na zmienność przepływów pieniężnych z tytułu zmian stóp procentowych. W tym celu wykorzystywane są instrumenty typu swap procentowy oraz walutowy swap procentowy.
Pomiar ryzyka dokonywany jest w oparciu o udział w całości zadłużenia brutto pozycji, dla których koszty odsetkowe są uzależnione od zmiennych stóp procentowych.

Analiza wrażliwości na zmiany stóp procentowych

Stopa procentowa	Założone odchylenia		Wpływ na wynik przed opodatkowaniem		Wpływ na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń		Razem	
	31/12/2017	31/12/2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
WIBOR	+0,5p.p.	+0,5p.p.	(4)	(15)	-	13	(4)	(2)
LIBOR USD	+0,5p.p.	+0,5p.p.	(1)	11	-	-	(1)	11
EURIBOR	+0,5p.p.	+0,5p.p.	16	26	(1)	3	15	29
LIBOR CAD	+1,0p.p.	-	7	-	-	-	7	-
			18	**22**	**(1)**	**16**	**17**	**38**
WIBOR	-0,5p.p.	-0,5p.p.	4	15	-	(13)	4	2
LIBOR USD	-0,5p.p.	-0,5p.p.	1	(11)	-	-	1	(11)
EURIBOR	-0,5p.p.	-0,5p.p.	(16)	(26)	1	-	(15)	(26)
LIBOR CAD	-1,0p.p.	-	(7)	-	-	-	(7)	-
			(18)	**(22)**	**1**	**(13)**	**(17)**	**(35)**

Powyższe odchylenia stóp procentowych skalkulowano na podstawie obserwacji średnich wahań stóp procentowych w 2017 i 2016 roku. Wpływ zmian stóp procentowych zaprezentowano w skali rocznej.
W przypadku instrumentów pochodnych w analizie wrażliwości na ryzyko zmian stóp procentowych zastosowano przesunięcie krzywej stóp procentowych o potencjalnie możliwą zmianę referencyjnych stóp procentowych, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka.
Ze względu na nieistotny wpływ na wynik przed opodatkowaniem Spółka nie prezentuje szczegółowej analizy wrażliwości na zmiany stóp procentowych w zakresie instrumentów pochodnych w ramach centralizacji.

7.3.5.4. Ryzyko płynności i kredytowe

Ryzyko płynności

Analiza wymagalności zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2017 roku

	NOTA	do 1 roku	powyżej 1 do 3 lat	powyżej 3 do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Wartość księgowa
Pożyczki - wartość niezdyskontowana	7.2.6.1.2	35	-	2 096	3 137	5 268	5 257
Obligacje	7.2.6.1.3	567	1 148	417	-	2 132	2 031
o zmiennym oprocentowaniu – wartość niezdyskontowana		*248*	*1 040*	*417*	-	*1 705*	*1 615*
o stałym oprocentowaniu – wartość niezdyskontowana		*319*	*108*	-	-	*427*	*416*
Dostawy i usługi	7.2.5.3	6 181	-	-	-	6 181	6 181
Zobowiązania inwestycyjne	7.2.5.3, 7.2.8	886	13	14	76	989	989
Instrumenty pochodne - wartość niezdyskontowana	7.2.8	253	73	-	-	326	353
wymiana środków pieniężnych brutto, w tym:		*87*	*(8)*	-	-	*79*	*108*
forwardy walutowe	7.2.8	*87*	-	-	-	*87*	*89*
swapy walutowo - procentowe	7.2.8	-	*(8)*	-	-	*(8)*	*19*
wymiana środków pieniężnych netto, w tym:		*166*	*81*	-	-	*247*	*245*
forwardy walutowe	7.2.8	*8*	-	-	-	*8*	*8*
swapy procentowe	7.2.8	*23*	*33*	-	-	*56*	*56*
swapy towarowe	7.2.8	*135*	*48*	-	-	*183*	*181*
Cash pool	7.2.8	2 063	-	-	-	2 063	2 063
Zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	7.2.8	185	-	-	-	185	185
Pozostałe	7.2.5.3, 7.2.8	184	33	20	64	301	301
		10 354	**1 267**	**2 547**	**3 277**	**17 445**	**17 360**

Analiza wymagalności zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2016 roku

	NOTA	do 1 roku	powyżej 1 do 3 lat	powyżej 3 do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Wartość księgowa
Kredyty - wartość niezdyskontowana	7.2.6.1.1	106	204	194	358	862	757
Pożyczki - wartość niezdyskontowana	7.2.6.1.2	42	-	2 223	3 327	5 592	5 578
Obligacje	7.2.6.1.3	1 248	1 264	103	-	2 615	2 503
o zmiennym oprocentowaniu – wartość niezdyskontowana		*756*	*1 254*	-	-	*2 010*	*1 916*
o stałym oprocentowaniu – wartość niezdyskontowana		*492*	*10*	*103*	-	*605*	*587*
Dostawy i usługi	7.2.5.3	5 527	-	-	-	5 527	5 527
Zobowiązania inwestycyjne	7.2.5.3, 7.2.8	719	14	14	83	830	830
Instrumenty pochodne - wartość niezdyskontowana	7.2.8	306	189	13	-	508	569
wymiana środków pieniężnych brutto, w tym:		*114*	*66*	-	-	*180*	*244*
forwardy walutowe	7.2.8	*87*	-	-	-	*87*	*91*
swapy walutowo - procentowe	7.2.8	*25*	*66*	-	-	*91*	*151*
wymiana środków pieniężnych netto, w tym:		*192*	*123*	*13*	-	*328*	*325*
forwardy walutowe	7.2.8	*26*	*44*	-	-	*70*	*68*
swapy procentowe	7.2.8	*27*	*50*	*13*	-	*90*	*90*
swapy towarowe	7.2.8	*139*	*29*	-	-	*168*	*167*
Cash pool	7.2.8	395	-	-	-	395	395
Zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	7.2.8	103	-	-	-	103	103
Pozostałe	7.2.5.3, 7.2.8	109	34	22	46	211	211
		8 555	**1 705**	**2 569**	**3 814**	**16 643**	**16 473**

Poprzez ryzyko płynności finansowej rozumie się utratę zdolności do terminowego regulowania bieżących zobowiązań.
Spółka narażona jest na ryzyko płynności wynikające z relacji aktywów obrotowych do zobowiązań krótkoterminowych. Na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku wskaźnik płynności bieżącej wyniósł odpowiednio 1,7 i 1,5.
Celem procesu zarządzania ryzykiem płynności finansowej jest zapewnienie bezpieczeństwa i stabilizacji finansowej Spółki, a podstawowym narzędziem ograniczającym powyższe ryzyko jest bieżący przegląd dopasowania terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów. Dodatkowo Spółka prowadzi politykę dywersyfikacji źródeł finansowania oraz wykorzystuje szereg narzędzi dla efektywnego zarządzania płynnością.
Spółka wykorzystuje systemy koncentracji środków finansowych („systemy cash-pool") do efektywnego zarządzania bieżącą płynnością finansową oraz optymalizacji kosztów finansowych w ramach Grupy ORLEN. Na koniec 2017 roku funkcjonowały następujące systemy cash-pool, zarządzane przez PKN ORLEN:

- systemy cash-pool dedykowane dla polskich spółek Grupy ORLEN. Na dzień 31 grudnia 2017 roku systemy te obejmowały łącznie 24 spółki Grupy ORLEN,
- międzynarodowy system cash-pool dedykowany dla zagranicznych spółek Grupy ORLEN. Na dzień 31 grudnia 2017 roku system ten obejmował 8 spółek Grupy ORLEN.

Zarządzając płynnością PKN ORLEN może emitować obligacje w ramach ustalonych limitów jak również nabywać obligacje emitowane przez spółki z Grupy ORLEN.
W roku 2017 Spółka inwestowała środki pieniężne w lokaty bankowe. Decyzje dotyczące lokat bankowych opierają się na maksymalizacji stopy zwrotu oraz bieżącej ocenie kondycji finansowej banków wymagającej posiadania przez bank krótkoterminowej oceny ratingowej dla depozytów na poziomie inwestycyjnym.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku maksymalne możliwe zadłużenie z tytułu zawartych umów kredytowych i umów pożyczek wewnątrzgrupowych dla Spółki wyniosło odpowiednio 13 182 mln PLN i 16 300 mln PLN. Do wykorzystania na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku pozostało odpowiednio 7 640 mln PLN i 9 804 mln PLN.
Kwota gwarancji dotyczących zobowiązań wobec osób trzecich wystawionych w toku bieżącej działalności na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniosła odpowiednio 229 mln PLN oraz 204 mln PLN. Dotyczyły one głównie: gwarancji cywilnoprawnych związanych z zabezpieczeniem należytego wykonania umów, oraz gwarancji publicznoprawnych wynikających z przepisów powszechnie obowiązujących zabezpieczających prawidłowość prowadzenia działalności koncesjonowanych w sektorze paliw ciekłych i wynikających z tej działalności należności podatkowych, celnych itp.
Ponadto udzielone gwarancje i poręczenia jednostkom zależnym na rzecz podmiotów trzecich wyniosły na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku odpowiednio 9 677 mln PLN i 11 888 mln PLN. Dotyczyły one terminowego regulowania zobowiązań przez jednostki zależne. Spółka z tytułu udzielonych gwarancji osiągnęła przychody w 2017 roku i w 2016 roku odpowiednio w kwocie 6 mln PLN i 13 mln PLN.

W oparciu o analizy i prognozy Spółka określiła na koniec okresu sprawozdawczego prawdopodobieństwo zapłaty powyższych kwot jako niskie.

Ryzyko kredytowe

Spółka na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku otrzymała gwarancje bankowe i ubezpieczeniowe w wysokości odpowiednio 826 mln PLN oraz 1 007 mln PLN. Spółka dodatkowo przyjmuje od swoich odbiorców zabezpieczenie w postaci poręczeń, dobrowolne poddanie się egzekucji (Art. 777 KPC), kaucji, zastawu rejestrowego, hipotek i weksli. Dodatkowe informacje przedstawiono w nocie 7.2.5.2.

7.4. POZOSTAŁE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

7.4.1. Posiadane koncesje

Spółka prowadzi działalność gospodarczą, która ze względu na interes publiczny wymaga posiadania koncesji.

31/12/2017	Okresy pozostałe do wygaśnięcia koncesji (w latach)
Energia elektryczna: wytwarzanie, dystrybucja, obrót	8
Energia cieplna: wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucja, obrót	8 - 13
Paliwa ciekłe: wytwarzanie, przesyłanie, magazynowanie, przeładunek, obrót w kraju i zagranicą	8 - 13
Gaz ziemny: obrót w kraju i zagranicą	8
Złoża soli kamiennej: poszukiwanie i rozpoznawanie	0,5

Na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku Spółka nie posiadała zobowiązań umownych na usługi koncesjonowane zgodnie z interpretacją KIMSF 12 – Umowy na usługi koncesjonowane.

7.4.2. Ujawnienia wynikające z Art. 44 Ustawy – Prawo energetyczne

Spółka z uwagi na posiadane koncesje jest przedsiębiorstwem energetycznym i w związku z tym realizuje obowiązki wynikające z Art. 44 Ustawy – Prawo energetyczne. W ramach ujawnień prezentuje odrębnie działalności koncesjonowane związane z dystrybucją energii elektrycznej i obrotem paliwami gazowymi.

Podstawowe klucze alokacji wybranych pozycji aktywów i pasywów oraz kosztów odpowiadających przychodom to: ustalony klucz mocowy, wolumenowy lub procentowy. Dla pozycji nieprzypisanych lub nieidentyfikowalnych stosuje się dodatkowe klucze podziałowe udziału prezentowanych odrębnie działalności w całej sprzedaży / kosztach Spółki.

Wybrane pozycje jednostkowego sprawozdania z sytuacji finansowej – w tys. PLN

	31/12/2017		31/12/2016	
	Dystrybucja energii elektrycznej	Obrót gazem	Dystrybucja energii elektrycznej	Obrót gazem
Aktywa trwałe				
Rzeczowe aktywa trwałe	73 796	-	68 823	-
Wartości niematerialne	235	-	7	-
Aktywa obrotowe				
Zapasy	6	-	3	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	3 536	97 663	3 717	14 348
Zobowiązania krótkoterminowe				
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	5 593	155 181	5 238	29 205

Jednostkowe sprawozdanie z zysków lub strat – w tys. PLN

	2017		2016	
	Dystrybucja energii elektrycznej	Obrót gazem	Dystrybucja energii elektrycznej	Obrót gazem
Przychody ze sprzedaży	36 887	745 705	32 857	126 820
Koszt własny sprzedaży	(34 543)	(733 288)	(31 267)	(124 798)
Zysk brutto ze sprzedaży	**2 344**	**12 417**	**1 590**	**2 022**
Pozostałe koszty operacyjne	(164)	-	-	-
Zysk z działalności operacyjnej	**2 180**	**12 417**	**1 590**	**2 022**
Zysk netto	**2 180**	**12 417**	**1 590**	**2 022**

Spółka w roku 2017 nie uzyskiwała przychodów z tytułu prawa własności do sieci dystrybucyjnej.

7.4.3. Leasing

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Leasing

Przez umowę leasingu rozumie się umowę, na mocy której w zamian za opłatę lub serię opłat, leasingodawca przekazuje leasingobiorcy prawo do używania składnika aktywów przez uzgodniony okres. Aktywa używane na podstawie umowy leasingu finansowego, a więc umowy, która przenosi ryzyko i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu na leasingobiorcę zalicza się do aktywów leasingobiorcy.

Aktywa używane na podstawie umowy leasingu operacyjnego, a więc umowy, która nie przenosi ryzyka i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu na leasingobiorcę zalicza się do aktywów leasingodawcy. Ustalenie czy następuje przekazanie ryzyka i korzyści zależy od oceny istoty treści ekonomicznej transakcji.

PROFESJONALNY OSĄD

Zarząd dokonuje osądu kwalifikując umowy leasingowe jako leasing finansowy lub leasing operacyjny na podstawie analizy treści ekonomicznej transakcji.

7.4.3.1. Spółka jako leasingobiorca

Leasing operacyjny

Spółka jako leasingobiorca posiadała na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku nieodwoływalną umowę leasingu operacyjnego, która dotyczyła dzierżawy kawern wraz z infrastrukturą techniczną. Przedmiotowa umowa nie zawiera klauzul dotyczących warunkowych zobowiązań z tytułu opłat leasingowych i istnieje możliwość przedłużenia umowy.
Łączna wartość opłat z tytułu zawartej nieodwoływalnej umowy leasingu operacyjnego ujętej jako koszty okresu w 2017 roku i w 2016 roku wyniosła odpowiednio (9) mln PLN i (33) mln PLN.

Wartość przyszłych minimalnych opłat leasingowych z tytułu zawartej nieodwoływalnej umowy leasingu operacyjnego:

	31/12/2017	31/12/2016
do 1 roku	9	32
powyżej 1 roku do 5 lat	83	225
powyżej 5 lat	23	50
	115	**307**

Leasing finansowy

Spółka jako leasingobiorca posiadała na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku umowy leasingowe o charakterze finansowym, które dotyczą głównie budynków i budowli, urządzeń technicznych i maszyn i środków transportu.
W zawartych umowach leasingowych obowiązują ogólne warunki leasingu finansowego, nie ma klauzul dotyczących warunkowych zobowiązań z tytułu opłat leasingowych, istnieje możliwości zakupu przedmiotu leasingu oraz ewentualność ich przedłużenia.

		Wartość bieżąca przyszłych minimalnych opłat leasingowych		Wartość przyszłych minimalnych opłat leasingowych	
	NOTA	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
do 1 roku		24	23	29	28
powyżej 1 roku do 5 lat		53	56	66	68
powyżej 5 lat		64	46	74	54
	7.2.5.3, 7.2.8	**141**	**125**	**169**	**150**

Rzeczowe aktywa trwałe użytkowane na bazie umów leasingu finansowego

	31/12/2017	31/12/2016
Rzeczowe aktywa trwałe	**133**	**111**
Budynki i budowle	96	64
Urządzenia techniczne i maszyny	31	37
Środki transportu	6	10

7.4.4. Poniesione nakłady inwestycyjne oraz przyszłe zobowiązania z tytułu podpisanych kontraktów inwestycyjnych

Łączna wartość nakładów inwestycyjnych wraz z kosztami finansowania zewnętrznego poniesionych w 2017 roku i 2016 roku wyniosła odpowiednio 1 911 mln PLN i 1 986 mln PLN, w tym nakłady na inwestycje związane z ochroną środowiska odpowiednio 14 mln PLN i 60 mln PLN.
Na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość przyszłych zobowiązań z tytułu podpisanych do tego dnia kontraktów inwestycyjnych wyniosła odpowiednio 624 mln PLN i 1 024 mln PLN.

7.4.5. Aktywa i zobowiązania warunkowe

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Aktywa i zobowiązania warunkowe
Spółka ujawnia na koniec okresu sprawozdawczego informacje o aktywach warunkowych jeśli wpływ korzyści ekonomicznych jest prawdopodobny. Jeśli jest to wykonalne w praktyce, Spółka szacuje skutki finansowe aktywów warunkowych, wyceniając je zgodnie z zasadami obowiązującymi przy wycenie rezerw.
Spółka ujawnia na koniec okresu sprawozdawczego informacje o zobowiązaniach warunkowych jeśli wypływ korzyści ekonomicznych jest prawdopodobny, chyba że prawdopodobieństwo wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne jest znikome.

SZACUNKI

Zobowiązania warunkowe
Spółka szacuje możliwe przyszłe zobowiązania, stanowiące zobowiązania warunkowe, w oparciu o wartość roszczeń w ramach toczących się postępowań, w których PKN ORLEN jest strona pozwaną.

7.4.5.1. Aktywa warunkowe

Na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku nie wystąpiły aktywa warunkowe.

7.4.5.2. Zobowiązania warunkowe

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka była stroną w następujących istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej:

7.4.5.2.1. Postępowania, w których Spółka jest stroną pozwaną

7.4.5.2.1.1. Postępowania, których wartość stanowi więcej niż 10% kapitałów własnych Emitenta

Ryzyko dotyczące zbycia aktywów i wierzytelności w związku z nabyciem akcji Unipetrol
Sprawa dotyczy zapłaty odszkodowania z tytułu szkód będących między innymi wynikiem zarzucanych PKN ORLEN przez Agrofert Holding a.s. (Agrofert) czynów nieuczciwej konkurencji oraz rzekomo bezprawnego naruszenia dobrego imienia firmy Agrofert w związku z nabyciem przez PKN ORLEN akcji spółki UNIPETROL. Wyrokiem z dnia 21 października 2010 roku Trybunał Arbitrażowy („Sąd Arbitrażowy") w Pradze (Republika Czeska) oddalił w całości powództwo Agrofert przeciwko PKN ORLEN o zapłatę 3 177 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2017 roku (co odpowiada 19 464 mln CZK) wraz z odsetkami oraz zobowiązał Agrofert do pokrycia kosztów postępowania poniesionych przez PKN ORLEN. W dniu 3 października 2011 roku PKN ORLEN otrzymał z sądu powszechnego w Pradze skargę Agrofert o uchylenie powyższego wyroku. Skarga ta została oddalona przez sąd wyrokiem z dnia 24 stycznia 2014 roku. W dniu 7 kwietnia 2014 roku Agrofert złożył apelację od powyższego wyroku. W dniu 7 kwietnia 2015 roku sąd apelacyjny oddalił apelację Agrofert. W dniu 4 września 2015 roku Agrofert odwołał się od powyższego wyroku do czeskiego Sądu Najwyższego. We wrześniu 2016 roku Sąd Najwyższy oddalił skargę Agrofert. W listopadzie 2016 roku Agrofert odwołał się od tego rozstrzygnięcia do czeskiego Sądu Konstytucyjnego. W dniu 25 kwietnia 2017 roku czeski Sąd Konstytucyjny oddalił skargę Agrofert jako nieuzasadnioną. W ocenie PKN ORLEN powyższe postępowanie zostało zakończone.

7.4.5.2.1.2. Pozostałe istotne postępowania, których łączna wartość nie przekracza 10% kapitałów własnych Emitenta

Roszczenie Warter Fuels S.A (poprzednio: OBR S.A.) o odszkodowanie
W dniu 5 września 2014 roku spółka OBR S.A. (obecnie: Warter Fuels S.A) wystąpiła przeciwko PKN ORLEN do Sądu Okręgowego w Łodzi z pozwem o zapłatę z tytułu zarzucanego naruszenia przez PKN ORLEN praw do patentu: „Sposób rozdziału produktów procesu hydroodsiarczania ciężkiej pozostałości po próżniowej destylacji ropy naftowej". Kwota roszczenia w pozwie została oszacowana przez Warter Fuels S.A. na kwotę około 83 mln PLN. Żądanie pozwu obejmuje zasądzenie od PKN ORLEN na rzecz Warter Fuels S.A. sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej wartości opłaty licencyjnej za korzystanie z rozwiązania objętego ww. patentem oraz zasądzenie obowiązku zwrotu korzyści uzyskanych na skutek stosowania tego rozwiązania. W dniu 16 października 2014 roku PKN ORLEN złożył odpowiedź na pozew. Pismem procesowym z dnia 11 grudnia 2014 roku wartość przedmiotu sporu została określona przez powoda na kwotę około 247 mln PLN. Postanowieniem sądu z dnia 21 maja 2015 roku strony zostały skierowane do mediacji. Postępowanie mediacyjne zostało zakończone w drugim kwartale 2016 roku. Sprawa wróciła do rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Łodzi. Pierwsza rozprawa odbyła się w dniu 19 października 2016 roku. Na rozprawie 22 marca 2017 roku odbyły się przesłuchania świadków. Nie odbyła się rozprawa wyznaczona na wrzesień 2017 roku oraz nie został wyznaczony termin kolejnej rozprawy. W ocenie PKN ORLEN powyższe roszczenia są bezpodstawne.

Poza postępowaniami opisanymi powyżej Spółka nie zidentyfikowała innych istotnych zobowiązań warunkowych.

7.4.6. Zabezpieczenia akcyzowe

Zabezpieczenia akcyzowe i akcyza od wyrobów i towarów znajdujących się w procedurze zawieszonego poboru na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniosły odpowiednio 2 170 mln PLN i 1 508 mln PLN.

7.4.7. Transakcje z podmiotami powiązanymi

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku i w 2017 roku oraz w 2016 roku nie wystąpiły istotne transakcje podmiotów powiązanych z:
- członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki i z bliskimi im osobami,
- pozostałym kluczowym personelem kierowniczym Spółki oraz z bliskimi im osobami.

7.4.7.1. Wynagrodzenia wypłacone i należne lub potencjalnie należne członkom Zarządu, Rady Nadzorczej oraz pozostałym członkom kluczowego personelu kierowniczego

	2017	2016
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	**61,1**	**63,6**
Zarząd	*20,8*	*22,9*
Rada Nadzorcza	*0,8*	*1,4*
Pozostały kluczowy personel	*39,5*	*39,3*
Świadczenia po okresie zatrudnienia	**0,3**	**0,7**
Pozostały kluczowy personel	*0,3*	*0,7*
Pozostałe świadczenia długoterminowe	**0,5**	**0,4**
Pozostały kluczowy personel	*0,5*	*0,4*
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	**2,6**	**6,7**
Zarząd	*1,4*	*2,7*
Pozostały kluczowy personel	*1,2*	*4,0*
	64,5	**71,4**

W dniu 24 stycznia 2017 roku odbyło się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy (NWZA), podczas którego zostały podjęte uchwały w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń Członków Zarządu oraz Członków Rady Nadzorczej. W dniu 30 czerwca 2017 Zwyczajne Walne Zgromadzenie podjęło uchwałę wprowadzającą zmianę do Uchwały NWZA w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń Członków Zarządu oraz Członków Rady Nadzorczej spółek Grupy ORLEN. Treści podjętych uchwał zostały zamieszczone na stronach:
http://www.orlen.pl/PL/RelacjeInwestorskie/RaportyBiezace/Strony/Raport-biezacy-nr-14-2017.aspx
http://www.orlen.pl/PL/RelacjeInwestorskie/RaportyBiezace/Strony/Raport-biezacy-nr-89-2017.aspx

Zasady premiowania kluczowego personelu kierowniczego
W 2017 roku zasady premiowania Członków Zarządów PKN ORLEN zostały dostosowane do wymogów wynikających z Ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami z dnia 9 czerwca 2016 roku (Dz. U. z 2016r. poz. 1202).

Regulaminy dotyczące premiowania funkcjonujące dla Zarządu PKN ORLEN, oraz kluczowych stanowisk PKN ORLEN mają wspólne podstawowe cechy. Osoby objęte wyżej wymienionymi systemami premiowane są za realizację indywidualnych celów, wyznaczanych na początku okresu premiowego przez Radę Nadzorczą dla Członków Zarządu oraz przez Zarząd dla pracowników kluczowego personelu kierowniczego. Systemy Premiowania są spójne z Wartościami Koncernu, promują współpracę pomiędzy poszczególnymi pracownikami i motywują do osiągania najlepszych wyników w skali PKN ORLEN. Postawione cele mają charakter zarówno jakościowy, jak i ilościowy, i są rozliczane po zakończeniu roku, na który zostały wyznaczone. Istnieje ponadto możliwość wyróżnienia pracowników, którzy mają istotny wkład w osiągane wyniki.

Wynagrodzenia z tytułu zakazu konkurencji i rozwiązania umowy w rezultacie odwołania z zajmowanego stanowiska
Umowy Członków Zarządów PKN ORLEN w 2017 roku zostały dostosowane do wymogów wynikających z Ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami z dnia 9 czerwca 2016 roku (Dz. U. z 2016r. poz. 1202).

Zgodnie z umowami Członkowie Zarządu PKN ORLEN zobowiązani są przez okres 6 miesięcy, licząc od dnia rozwiązania umowy, do powstrzymania się od działalności konkurencyjnej. W okresie tym otrzymują wynagrodzenie w wysokości 50% sześciokrotności miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, płatne w 6 równych ratach miesięcznych. Zapisy w umowach dotyczące zakazu konkurencji po ustaniu funkcji Członka Zarządu wchodzą w życie dopiero po upływie 6 miesięcy pełnienia funkcji Członka Zarządu.

Ponadto umowy przewidują wypłatę odprawy w przypadku rozwiązania umowy przez Spółkę z innych przyczyn niż naruszenie podstawowych, istotnych obowiązków wynikających z umowy, pod warunkiem pełnienia funkcji Członka Zarządu przez okres co najmniej 12 miesięcy. Odprawa w takim przypadku wynosi trzykrotność miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

Dyrektorzy bezpośrednio podlegli Zarządowi PKN ORLEN standardowo zobowiązani są od dnia rozwiązania umowy do powstrzymania się od działalności konkurencyjnej przez okres 6 miesięcy. W tym czasie otrzymują wynagrodzenie w wysokości 50% sześciokrotności miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, płatne w 6 równych ratach miesięcznych. Odprawa z tytułu rozwiązania umowy przez Pracodawcę wynosi standardowo sześciokrotność miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

7.4.7.2. Transakcje oraz stan rozrachunków Spółki z podmiotami powiązanymi

	Jednostki zależne		Jednostki współkontrolowane		Razem	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Sprzedaż	37 688	26 038	2 563	2 104	40 251	28 142
Przychody w ramach centralizacji pochodnych instrumentów finansowych	274	-	-	-	274	-
Zakupy	6 255	4 018	28	23	6 283	4 041
Koszty w ramach centralizacji pochodnych instrumentów finansowych	224	-	-	-	224	-
Przychody finansowe, w tym:	1 408	1 402	248	311	1 656	1 713
Dywidendy	*1 347*	*1 294*	*248*	*311*	*1 595*	*1 605*
AB ORLEN Lietuva	*589*	*581*	*-*	*-*	*589*	*581*
Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o.	*-*	*-*	*248*	*311*	*248*	*311*
Anwil S.A.	*400*	*324*	*-*	*-*	*400*	*324*
UNIPETROL, a.s.	*151*	*102*	*-*	*-*	*151*	*102*
Pozostałe	*207*	*287*	*-*	*-*	*207*	*287*
Koszty finansowe	136	98	-	-	136	98

	Jednostki zależne		Jednostki współkontrolowane		Razem	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	3 285	3 267	461	407	3 746	3 674
Pozostałe aktywa	1 292	1 133	-	-	1 292	1 133
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	773	560	7	2	780	562
Pożyczki i obligacje	5 572	6 065	-	-	5 572	6 065
Pozostałe zobowiązania	2 215	403	-	-	2 215	403

Powyższe transakcje z podmiotami powiązanymi obejmują głównie sprzedaż i zakupy produktów rafineryjnych i petrochemicznych oraz usług.
W 2017 roku i w 2016 roku w Spółce nie wystąpiły istotne transakcje zawarte z podmiotami powiązanymi na warunkach innych niż rynkowe.

7.4.7.3. Transakcje z jednostkami powiązanymi ze Skarbem Państwa

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku Skarb Państwa był właścicielem 27,52% akcji Jednostki Dominującej - PKN ORLEN i posiada zdolność wywierania na nią znaczącego wpływu.
Spółka zidentyfikowała transakcje z jednostkami powiązanymi ze Skarbem Państwa głównie w oparciu o „Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 2017 roku, w sprawie wykazu spółek, w których prawa z akcji Skarbu Państwa wykonują inni niż Prezes Rady Ministrów członkowie Rady Ministrów, pełnomocnicy Rządu lub państwowe osoby prawne" (Dz. U. 2017 r. poz.10, ze zmianami Dz.U. 2017 r. poz. 205 oraz poz. 1164).

W 2017 i w 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku Spółka zidentyfikowała następujące transakcje:

	2017	2016 (niebadane)
Sprzedaż	1 227	942
Zakupy	2 766	1 329

	31/12/2017	31/12/2016 (niebadane)
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	268	195
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	482	203

Powyższe transakcje, przeprowadzone na warunkach rynkowych, związane były głównie z bieżącą działalnością operacyjną Spółki i dotyczyły głównie sprzedaży paliw, zakupu i sprzedaży gazu ziemnego, energii, usług transportowych i magazynowania.
Dodatkowo występowały również transakcje o charakterze finansowym (opłaty bankowe, prowizje) z Bankiem PKO BP, Bankiem Pekao S.A. oraz z Bankiem Gospodarstwa Krajowego.

7.4.8. Wynagrodzenie wynikające z umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych

	2017	2016
Wynagrodzenie Audytora	**1,7**	**1,7**
Badanie sprawozdań finansowych	1,0	0,7
Inne usługi poświadczające:	**0,7**	**1,0**
przeglądy sprawozdań finansowych	*0,5*	*0,3*
pozostałe usługi	*0,2*	*0,7*

W okresie objętym niniejszym jednostkowym sprawozdaniem finansowym podmiotem uprawnionym do badania sprawozdania finansowego Spółki był Deloitte Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa. Zgodnie z umową zawartą w dniu 21 marca 2017 roku na lata 2017 i 2018 Deloitte Polska począwszy od I kwartału 2017 roku wykonuje przeglądy śródrocznych oraz badania jednostkowych sprawozdań finansowych PKN ORLEN i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy .
W 2016 roku przeglądy śródrocznych oraz badania jednostkowych sprawozdań finansowych PKN ORLEN i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy wykonywało KPMG Audyt Sp. z o. o.

8. WYDARZENIA PO ZAKOŃCZENIU OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO

Rozliczenie transakcji w ramach dobrowolnej oferty nabycia akcji spółki Unipetrol, a.s.

W dniu 23 lutego 2018 roku PKN ORLEN nabył 56 280 592 akcji Unipetrol, a.s. („Unipetrol"), które zgłoszono do sprzedaży w odpowiedzi na ogłoszenie przez PKN ORLEN S.A. dobrowolnego warunkowego wezwania. Nabyte przez Spółkę akcje Unipetrol stanowią 31,04% kapitału zakładowego Unipetrol. Cena za jedną akcję Unipetrol wyniosła 380,00 CZK, a cena wszystkich nabytych akcji wyniosła 3 531 mln PLN i została pokryta przez Spółkę gotówką pochodzącą ze środków własnych oraz z dostępnego kredytu konsorcjalnego.
W wyniku rozliczenia transakcji PKN ORLEN posiada łącznie 170 507 091 akcji Unipetrol, stanowiących 94,03% kapitału zakładowego Unipetrol oraz odpowiadających 94,03% głosów na walnym zgromadzeniu Unipetrol.
W pierwszym kwartale 2018 roku PKN ORLEN rozpozna zwiększenie aktywów trwałych z tytułu nabycia dodatkowych udziałów Unipetrol o kwotę 3,5 mld PLN.

Podpisanie listu intencyjnego w sprawie przejęcia kontroli kapitałowej przez PKN ORLEN S.A. nad Grupą LOTOS S.A.

W dniu 27 lutego 2018 roku podpisany został list intencyjny pomiędzy PKN ORLEN S.A. i Skarbem Państwa w sprawie procesu przejęcia kontroli kapitałowej przez PKN ORLEN S.A. nad Grupą LOTOS S.A. („Grupa LOTOS"), rozumianej jako nabycie przez PKN ORLEN S.A. bezpośrednio lub pośrednio minimum 53% udziału w kapitale zakładowym Grupy LOTOS („Transakcja").
Podpisując list intencyjny, PKN ORLEN S.A. i Skarb Państwa zobowiązały się do podjęcia w dobrej wierze rozmów, których celem będzie przeprowadzenie Transakcji. Transakcja zakłada nabycie przez PKN ORLEN S.A. akcji Grupy LOTOS od jej akcjonariuszy, w tym w szczególności od Skarbu Państwa, przy zachowaniu wymogów wynikających z przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1639 ze zm.), regulujących wymóg ogłoszenia wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji.
PKN ORLEN informuje, że model Transakcji, harmonogram oraz szczegółowe zasady jej realizacji wymagają przeprowadzenia szczegółowych analiz i będą obecnie wypracowywane. Przeprowadzenie Transakcji będzie możliwe m. in. po uzyskaniu zgód korporacyjnych oraz zgód odpowiednich organów w zakresie ochrony konkurencji.
Zgodnie z założeniami stron listu intencyjnego, celem Transakcji jest stworzenie silnego, zintegrowanego koncernu zdolnego do lepszego konkurowania w wymiarze międzynarodowym, bardziej odpornego na wahania czynników rynkowych m. in. poprzez wykorzystanie synergii operacyjnych i kosztowych.
PKN ORLEN wskazuje, że list intencyjny nie stanowi wiążącego zobowiązania do przeprowadzenia Transakcji. Emitent będzie informował o kolejnych krokach związanych z dalszym przebiegiem Transakcji.

Po zakończeniu okresu sprawozdawczego nie wystąpiły inne zdarzenia poza ujawnionymi w niniejszym jednostkowym sprawozdaniu finansowym, które wymagałyby ujęcia lub ujawnienia.

9. OŚWIADCZENIA ZARZĄDU I ZATWIERDZENIE SPRAWOZDANIA FINANASOWEGO

W sprawie rzetelności sporządzenia jednostkowego sprawozdania finansowego
Zarząd PKN ORLEN oświadcza, że wedle jego najlepszej wiedzy, niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe i dane porównawcze sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi Spółkę zasadami rachunkowości oraz odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy Spółki.

W sprawie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych
Zarząd PKN ORLEN oświadcza, że podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych dokonujący badania rocznego sprawozdania finansowego został wybrany zgodnie z przepisami prawa oraz że podmiot ten i biegli rewidenci dokonujący badania spełniali warunki do wydania bezstronnej i niezależnej opinii z badania zgodnie z obowiązującymi przepisami i standardami zawodowymi.

Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Spółki w dniu 15 marca 2018 roku.

Daniel Obajtek
Prezes Zarządu

Zbigniew Leszczyński
Członek Zarządu

Krystian Pater
Członek Zarządu

Wiesław Protasewicz
Członek Zarządu

Józef Węgrecki
Członek Rady Nadzorczej
delegowany do czasowego
wykonywania czynności
Członka Zarządu

Podpis osoby, której powierzono prowadzenie
ksiąg rachunkowych

Rafał Warpechowski

Dyrektor Wykonawczy ds. Planowania i
Sprawozdawczości

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY ORLEN I PKN ORLEN S.A. ZA 2017 ROK

2017

SPIS TREŚCI:

1. GRUPA ORLEN 3
   - 1.1. WSTĘP 3
   - 1.2. ZARZĄD I RADA NADZORCZA JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ 4
   - 1.3. ORGANIZACJA I POLITYKA ROZWOJU 10
   - 1.4. WYBRANE DANE OPERACYJNO-FINANSOWE 13
   - 1.5. NAJWAŻNIEJSZE WYDARZENIA, NAGRODY I WYRÓŻNIENIA 14

2. STRATEGIA 18
   - 2.1. ZAŁOŻENIA STRATEGICZNE 18
   - 2.2. REALIZACJA CELÓW STRATEGII W 2017 ROKU 19
   - 2.3. REALIZACJA CELÓW NA ROK 2017 W SEGMENTACH OPERACYJNYCH 20

3. DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA 22
   - 3.1. BADANIA I ROZWÓJ TECHNOLOGICZNY 22
   - 3.2. SEGMENTY OPERACYJNE 23
   - 3.3. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM 50
   - 3.4. ISTOTNE UMOWY, TRANSAKCJE I POSTĘPOWANIA 54
   - 3.5. ZATRUDNIENIE I REALIZOWANE PROGRAMY 56
   - 3.6. SPOŁECZNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ BIZNESU („CSR”) 58
   - 3.7. OCHRONA ŚRODOWISKA 59
   - 3.8. BEZPIECZEŃSTWO I HIGIENA PRACY („BHP”) 60

4. WYNIKI FINANSOWE GRUPY ORLEN 61
   - 4.1. OTOCZENIE MAKROEKONOMICZNE 61
   - 4.2. WYNIKI FINANSOWE 64
   - 4.3. ZARZĄDZANIE ZASOBAMI FINANSOWYMI 74
   - 4.4. REALIZACJA ZAMIERZEŃ INWESTYCYJNYCH 78
   - 4.5. PERSPEKTYWY ROZWOJU DZIAŁALNOŚCI 78

5. JEDNOSTKA DOMINUJĄCA GRUPY ORLEN - PKN ORLEN 80
   - 5.1. KAPITAŁ I STRUKTURA AKCJONARIATU PKN ORLEN 80
   - 5.2. NOTOWANIA AKCJI PKN ORLEN 80
   - 5.3. POLITYKA DYWIDENDOWA 82
   - 5.4. DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA 82
   - 5.5. WYNIKI FINANSOWE 84
   - 5.6. ZADŁUŻENIE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA 93
   - 5.7. ZATRUDNIENIE 94
   - 5.8. WYNAGRODZENIA OSÓB ZARZĄDZAJĄCYCH I NADZORUJĄCYCH 94

6. OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ŁADU KORPORACYJNEGO 98
   - 6.1. ZASADY ŁADU KORPORACYJNEGO 98
   - 6.2. SYSTEM KONTROLI, ZARZĄDZANIA RYZYKIEM I ZAPEWNIENIA ZGODNOŚCI (COMPLIANCE) 99
   - 6.3. ZNACZNE PAKIETY AKCJI 100
   - 6.4. SPECJALNE UPRAWNIENIA KONTROLNE I PRAWA GŁOSU 101
   - 6.5. ZMIANY STATUTU 101
   - 6.6. WALNE ZGROMADZENIE 102
   - 6.7. ORGANY ZARZĄDZAJĄCE I NADZORUJĄCE 103
   - 6.8. POLITYKA WYNAGRODZEŃ 110

7. SPRAWOZDANIE NA TEMAT INFORMACJI NIEFIANSOWYCH 113

8. OŚWIADCZENIE ZARZADU I ZATWIERDZENIE SPRAWOZDANIA ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY ORLEN I PKN ORLEN 116

1. GRUPA ORLEN

1.1. WSTĘP

Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A. („PKN ORLEN", „Jednostka Dominująca", „Spółka") wraz ze spółkami tworzącymi Grupę Kapitałową Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN S.A. („Grupa ORLEN"; „Grupa"; „Koncern") jest jedną z największych firm rafineryjno - petrochemicznych w Europie Środkowo-Wschodniej.

GRUPA ORLEN

20,3 tys. ZAANGAŻOWANYCH PRACOWNIKÓW	**42,4 mln ton** REKORDOWA SPRZEDAŻ	**33,2 mln ton** PRZERÓB RÓŻNYCH GATUNKÓW ROPY NAFTOWEJ	**153 mln boe** ZASOBÓW ROPY I GAZU (2P) W POLSCE I KANADZIE	**10,4 mld PLN** REKORDOWY WYNIK EBITDA LIFO[1]	**2,8 tys. STACJI PALIW** NAJWIĘKSZA SIEĆ DETALICZNA W REGIONIE EUROPY ŚRODKOWOWSCHODNIEJ

SEGMENTY OPERACYJNE GRUPY ORLEN

WYDOBYCIE

- Projekty poszukiwawczo-wydobywcze w Polsce i Kanadzie.
- **152,6 mln boe**[2] łącznych zasobów 2P [3] ropy i gazu.
- **15,6 tys. boe/d** średniego wydobycia w 2017 roku.

KANADA

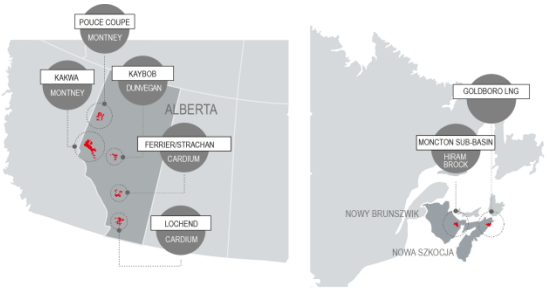

Zasoby 2P 141,1 mln boe

POLSKA

Zasoby 2P 11,5 mln boe

DOWNSTREAM

- Ponad **35 mln ton** mocy przerobowych 6 rafinerii [4] Grupy ORLEN w Polsce, Czechach i na Litwie.
- **3,8 tys. km** sieci rurociągów i **47** baz magazynowych i terminali.
- Główne projekty rozwojowe:
  – instalacja **Polietylenu** w Unipetrol,
  – instalacja **Metatezy i Visbreakingu** w PKN ORLEN.

PRODUKCJA

LOGISTYKA

SPRZEDAŻ

DETAL

- **2 783** stacje paliw.
- Udziału w rynku detalicznym: **34,0%** Polska, **6,1%** Niemcy, **21,1%** Czechy i **4,5%** Litwa.
- **1 793** punkty Stop Cafe i Stop Cafe Bistro w Polsce, Czechach i na Litwie.

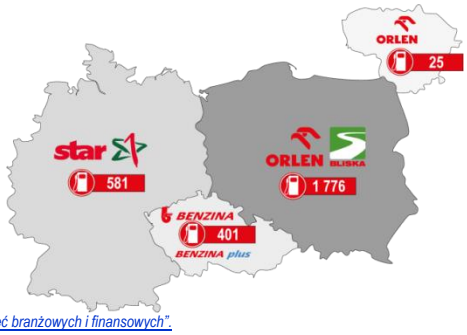

1) Definicje stosowanych wskaźników finansowych zostały zaprezentowane w „Słowniku wybranych pojęć branżowych i finansowych".
2) ang. barrel of oil equivalent – baryłka ekwiwalentu ropy naftowej.
3) Zasoby pewne i prawdopodobne.
4) Rafinerie w Płocku, Trzebini, Jedliczu, Możejkach, Kralupach i Litvinovie.

1.2. ZARZĄD I RADA NADZORCZA JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ

Zarząd Jednostki Dominującej

Skład osobowy Zarządu na dzień sporządzenia Sprawozdania:

DANIEL OBAJTEK
Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny

Pan Daniel Obajtek jest Prezesem Zarządu, Dyrektorem Generalnym PKN ORLEN od 6 lutego 2018 roku.

Daniel Obajtek ceniony menadżer, przedsiębiorca oraz doświadczony działacz samorządowy. Od lutego 2017 roku sprawował funkcję prezesa Energi S.A., kierując spółką w zakresie finansów, zarządzania ładem korporacyjnym, audytu i kontroli, zarządzania ryzykiem, bezpieczeństwa, polityki personalnej, polityki prawnej, polityki wizerunkowej i dialogu społecznego.

Rok 2017, pod kierownictwem Daniela Obajtka, Energa S.A. zakończyła z kapitalizacją na poziomie 5,3 miliarda złotych, notując najwyższy wśród krajowych spółek energetycznych – sięgający 38 procent – wzrost kursu akcji notowanych na warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych.

Na wzrost zaufania inwestorów złożył się szereg czynników, do których należą działania inwestycyjne, stabilizujące i restrukturyzacyjne. W 2017 roku Grupa Energa zanotowała wzrost wolumenu produkcji energii elektrycznej o 9 procent, wzrost dystrybucji energii elektrycznej o 2 procent, wzrost sprzedaży detalicznej o 5 procent. Szacunkowa EBITDA Grupy wynosi 2 168 mln PLN, co stanowi wzrost o 7% w stosunku do roku ubiegłego. Działalność Grupy charakteryzuje dziś również przewidywalność wyniku, która wpływa na poczucie stabilizacji w gronie inwestorów oraz wśród przeszło 3 milionów klientów indywidualnych.

Wśród sukcesów Daniela Obajtka podkreślić należy podjęcie wyzwania w zakresie rozwiązania istotnego dla całego polskiego sektora energetycznego problemu tzw. umów długoterminowych w zakresie zielonych certyfikatów. Problem ten liczony w miliardach złotych ma istotne znaczenie dla całego sektora. Energa S.A., pod kierownictwem Daniela Obajtka, położyła znaczny nacisk na realizację zadań wpisujących się w Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Przed objęciem stanowiska prezesa zarządu Energi S.A., Daniel Obajtek sprawował funkcję prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, gdzie zarządzał 11 tys. pracowników i odpowiadał za budżet w wysokości 27 mld PLN. Realizując postawione zadania, Daniel Obajtek usprawnił procesy związane z wydatkowaniem wielomiliardowych środków z funduszy unijnych i krajowych. Zoptymalizował koszty funkcjonowania ARiMR i zreformował ją pod względem organizacyjnym.

Od 2006 roku pracując w samorządzie skutecznie zrealizował szereg inicjatyw rozwojowych i z powodzeniem przeprowadził wiele inicjatyw infrastrukturalnych.

KRYSTIAN PATER
Członek Zarządu ds. Produkcji

Pan Krystian Pater jest Członkiem Zarządu PKN ORLEN od marca 2007 roku. Na posiedzeniu w dniu 29 czerwca 2017 roku Rada Nadzorcza powołała Pana Krystiana Patera na stanowisko Członka Zarządu na kolejną kadencję.

Jest absolwentem Wydziału Chemii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Ukończył podyplomowe studium Inżynieria i Aparatura Chemiczna na Politechnice Warszawskiej, Zarządzanie i Marketing w Szkole Wyższej im. Pawła Włodkowica, Zarządzanie dla Sektora Naftowego, Zarządzanie Wartością Firmy w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie i Akademię Psychologii Przywództwa w Szkole Biznesu Politechniki Warszawskiej. Od 1993 roku związany z Petrochemią Płock S.A., a następnie z PKN ORLEN, w którym od 2005 do 2007 roku pełnił funkcję Dyrektora Wykonawczego ds. Produkcji Rafineryjnej.

Obecnie jest Członkiem Zarządu AB ORLEN Lietuva, Wiceprzewodniczącym Rady Nadzorczej Unipetrol a.s. i Przewodniczącym Rady Nadzorczej Basell Orlen Polyolefins. Ponadto pełni funkcje: Członka Zarządu CONCAWE, Prezesa Stowarzyszenia Płockich Naftowców i Wiceprzewodniczącego Rady Polskiej Izby Przemysłu Chemicznego.

ZBIGNIEW LESZCZYŃSKI
Członek Zarządu ds. Sprzedaży

Pan Zbigniew Leszczyński jest Członkiem Zarządu PKN ORLEN od 8 lutego 2016 roku. Na posiedzeniu w dniu 29 czerwca 2017 roku Rada Nadzorcza powołała Pana Zbigniewa Leszczyńskiego na stanowisko Członka Zarządu na kolejną kadencję.

Jest absolwentem Uniwersytetu Warszawskiego na kierunku Rachunkowość i Finanse. Ukończył podyplomowe studia Zarządzanie Spółką na Rynku Unii Europejskiej w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie, Projektowanie i Eksploatacja Sieci Komputerowych na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Zarządzanie Projektami w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego.

Posiada bogate doświadczenie menedżerskie w branży paliwowej. Związany z Grupą ORLEN, przez okres blisko dziesięciu lat odpowiadał m.in. za budowę, rozwój i rozliczanie sieci stacji paliw w spółce ORLEN Paliwa oraz wsparcie i rozwój hurtowej sprzedaży produktów rafineryjnych w PKN ORLEN. Wdrożył także wiele strategicznych dla Koncernu projektów. Pełnił również między innymi funkcje Prezesa Zarządu Wodociągów i Kanalizacji w Opolu Sp. z o.o., Prezesa Zarządu Rynex Sp. z o.o., Prezesa Zarządu Wisła Płock S.A. oraz Dyrektora Pionu ds. Sprzedaży i Marketingu w Kompanii Węglowej S.A. Prowadził także własną działalność gospodarczą w zakresie doradztwa, nadzoru oraz prowadzenia projektów.

Obecnie pełni funkcję Przewodniczącego Rady Nadzorczej ORLEN Deutschland GmbH, Przewodniczącego Rady Nadzorczej Unipetrol oraz Przewodniczącego Rady Nadzorczej ORLEN Paliwa.

WIESŁAW TOMASZ PROTASEWICZ

Członek Zarządu ds. Finansowych

Pan Wiesław Tomasz Protasewicz jest Członkiem Zarządu PKN ORLEN od 1 lipca 2017 roku.

Jest absolwentem Szkoły Głównej Planowania i Statystyki /obecnie SGH/ w Warszawie, Wydziału Ekonomiki Produkcji. Ukończył studia podyplomowe w zakresie rachunkowości w Wyższej Szkole Zarządzania i Przedsiębiorczości im. Leona Koźmińskiego w Warszawie. Posiada świadectwo kwalifikacyjne wydane przez Ministra Finansów uprawniające do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych.

W latach 1982-90 pracował w Mostostalu Siedlce zajmując się planowaniem produkcji, a następnie eksportem. W okresie 1990-1994 pracował w Urzędzie Wojewódzkim w Siedlcach jako dyrektor wydziału rozwoju gospodarczego, a od 1993 roku Wojewoda Siedlecki. W 1994 roku podjął pracę w Warszawie w spółkach prawa handlowego jako dyrektor ds. ekonomiczno-finansowych. W 1998 roku został powołany do Zarządu PKP, a następnie PKP S.A. i pełnił funkcję Wiceprezesa Zarządu odpowiedzialnego m.in. za obszar ekonomiczno-finansowy. Od 2003 roku był członkiem zarządu Miejskich Zakładów Autobusowych Sp. z o.o. w Warszawie, gdzie nadzorował pion ekonomiczno-finansowy, marketing oraz wdrażanie rozwiązań informatycznych. Pod koniec 2007 roku został Wiceprezesem Zarządu Polskich Sieci Elektroenergetycznych „Operator" S.A. w Warszawie.

Od 2010 roku ogranicza pracę zawodową zajmując się konsultacjami ekonomicznymi.

W okresie 1992-2009 uczestniczył w pracach Rad Nadzorczych wielu spółek prawa handlowego m.in. Hydrobudowa-6 S.A. w Warszawie, WARS S.A. w Warszawie, PKP Przewozy Regionalne Sp. z o.o. w Warszawie, PSE „Centrum" S.A. w Warszawie. W większości Rad Nadzorczych pełnił funkcję przewodniczącego Rady Nadzorczej. Od 3 czerwca 2016 roku do 29 czerwca 2017 roku był członkiem Rady Nadzorczej PKN ORLEN S.A.

JÓZEF WĘGRECKI

Członek Rady Nadzorczej delegowany do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu ds. Inwestycji i Zakupów

Pan Józef Węgrecki został delegowany do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu ds. Inwestycji i Zakupów PKN ORLEN z dniem 5 lutego 2018 roku.

Jest absolwentem Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie; Wydziału Maszyn Górniczo-Hutniczych. Posiada uprawnienia do zasiadania w Radach Nadzorczych w Spółkach Skarbu Państwa.

W latach 1978-1990 pracował w Zakładzie Remontowym Energetyki Kraków, następnie w latach 1990-1993 w Spółce Pracowniczej Remak Opole na stanowisku Wiceprezesa Spółki. Od kwietnia 1993 roku do czerwca 2017 roku pełnił funkcję Prezesa, Członka Zarządu Spółki Remak-Krak Sp. z o.o.

Od 2017 roku do chwili obecnej zajmuje stanowisko Wiceprezesa Zarządu w spółce Energa Wytwarzanie S.A., gdzie odpowiada za zarządzanie w zakresie eksploatacji turbin wodnych, wiatrowych, farmy fotowoltaiczne, kogenerację oraz elektrownie węglowe oraz za działalność w zakresie innowacji, pozyskiwania dla spółki aktywów ciepłowniczych i wyznaczanie kierunków rozwoju.

Interesuje się monitorowaniem i analizą najnowszych rozwiązań technicznych w zakresie energetyki - alternatywnymi źródłami energii i możliwościami ich wdrażania w przemyśle.

Jest odznaczony: Galicyjską Wielką Nagrodą Budownictwa za wkład w rozwój budownictwa; Odznaką honorową za zasługi dla budownictwa; Złotym medalem za długoletnią służbę; Odznaką Honoris Gratia - za działalność charytatywno-społeczną.

Skład osobowy Zarządu na dzień 31 grudnia 2017 roku:

- Pan Wojciech Jasiński - Prezes zarządu, Dyrektor Generalny,
- Pan Mirosław Kochalski - Wiceprezes Zarządu
- Pan Krystian Pater - Członek Zarządu ds. Produkcji
- Pan Zbigniew Leszczyński - Członek Zarządu ds. Sprzedaży
- Pan Wiesław Tomasz Protasewicz - Członek Zarządu ds. Finansowych
- Pani Maria Sosnowska - Członek Zarządu ds. Inwestycji i Zakupów.

Zmiany w składzie Zarządu Jednostki Dominującej

Data	Opis zmian
26 czerwca 2017 roku	Rada Nadzorcza PKN ORLEN powołała Pana Wojciecha Jasińskiego na stanowisko Prezesa Zarządu PKN ORLEN na wspólną trzyletnią kadencję Zarządu rozpoczynającą się w dniu następującym po dniu odbycia się Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKN ORLEN zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za 2016 rok.
26 czerwca 2017 roku	Pan Sławomir Jędrzejczyk, Wiceprezes Zarządu PKN ORLEN ds. Finansowych oraz Pan Piotr Chełmiński, Członek Zarządu PKN ORLEN ds. Rozwoju i Energetyki złożyli oświadczenia o nie ubieganiu się o stanowiska Członków Zarządu PKN ORLEN na kolejną kadencję.
29 czerwca 2017 roku	Rada Nadzorcza PKN ORLEN powołała do Zarządu PKN ORLEN S.A. następujące osoby: - Pana Mirosława Kochalskiego na stanowisko Wiceprezesa Zarządu, - Pana Zbigniewa Leszczyńskiego na stanowisko Członka Zarządu, - Pana Krystiana Patera na stanowisko Członka Zarządu, - Pana Wiesława Protasewicza na stanowisko Członka Zarządu, - Panią Marię Sosnowską na stanowisko Członka Zarządu, na wspólną trzyletnią kadencję Zarządu rozpoczynającą się w dniu następującym po dniu wygaśnięcia obecnie trwającej wspólnej kadencji Zarządu Spółki, czyli po dniu odbycia się Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za 2016 rok.
5 lutego 2018 roku	Rada Nadzorcza PKN ORLEN S.A. odwołała ze składu Zarządu z dniem 5 lutego 2018 roku: - Pana Wojciecha Jasińskiego, Prezesa Zarządu PKN ORLEN S.A., - Pana Mirosława Kochalskiego, Wiceprezesa Zarządu PKN ORLEN S.A., - Panią Marię Sosnowską, Członka Zarządu ds. Inwestycji i Zakupów PKN ORLEN S.A.
5 lutego 2018 roku	Rada Nadzorcza, na podstawie wniosku Ministra Energii, powołała z dniem 6 lutego 2018 roku Pana Daniela Obajtka na Prezesa Zarządu PKN ORLEN S.A. Rada Nadzorcza postanowiła także delegować z dniem 5 lutego 2018 roku Pana Józefa Węgreckiego do czasowego (na okres nie dłuższy niż trzy miesiące) wykonywania czynności członka Zarządu ds. Inwestycji i Zakupów.

Rada Nadzorcza Jednostki Dominującej

Skład osobowy Rady Nadzorczej na dzień sporządzenia niniejszego Sprawozdania:

IZABELA FELCZAK-POTURNICKA

Przewodnicząca Rady Nadzorczej

Jest absolwentką ekonomii na Wydziale Handlu Zagranicznego i Gospodarki Światowej Wyższej Szkoły Handlu i Prawa im. Ryszarda Łazarskiego w Warszawie oraz studiów doktoranckich z zakresu zarządzania i finansów w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. Ukończyła również studia podyplomowe z zakresu metod wyceny spółek kapitałowych w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. Od 2005 roku jest członkiem Centrum Informacji i Organizacji Badań Finansów Publicznych i Prawa Podatkowego Krajów Europy Środkowej i Wschodniej przy Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku. Jest także autorką oraz współautorką materiałów naukowych z zakresu ekonomii. Posiada uprawnienia audytora wewnętrznego systemów zarządzania jakością ISO 9001.

Obecnie jest zastępcą dyrektora w Departamencie Skarbu Państwa w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Od stycznia 2017 roku pracowała jako radca ministra koordynujący prace zespołu polityki właścicielskiej w Ministerstwie Energii. W latach 2005-2016 pełniła różne funkcje w Ministerstwie Skarbu Państwa. W 2016 roku pełniła obowiązki prezesa Zarządu Polskiego Holdingu Nieruchomości S.A. Jest Przewodniczącą Rady Nadzorczej Polskiego Holdingu Nieruchomości S.A. Jako przedstawiciel Skarbu Państwa zasiadała w Radach Nadzorczych: Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A., ZEW Niedzica S.A., MERAZET S.A., Z.Ch. ZACHEM S.A. oraz MERITUM BANK ICB S.A.

Posiada bogate doświadczenie w zakresie nadzoru właścicielskiego nad spółkami strategicznymi. Brała udział przy realizowaniu wielu transakcji na rynku kapitałowym, m.in. wprowadzenie na warszawką giełdę spółek GPW S.A., JSW S.A., PZU S.A. Posiada doświadczenie w zakresie nadzoru korporacyjnego, wdrażania programów restrukturyzacyjnych oraz oceny efektywności prowadzonych w spółkach projektów inwestycyjnych.

RADOSŁAW LESZEK KWAŚNICKI

Wiceprzewodniczący, Niezależny Członek Rady Nadzorczej

Jest doktorem nauk prawnych oraz radcą prawnym. Specjalizuje się w prawie spółek, prawie rynku kapitałowego, transakcjach M&A oraz postępowaniach sądowych. Absolwent programu AMP (Advanced Management Program) na IESE Business School, University of Navarra oraz programu Value Creation Through Effective Boards na Harvard Business School (Executive Education) oraz IESE Business School.

Od 2014 roku zasiada w Radzie Nadzorczej PKN ORLEN S.A., gdzie obecnie pełni funkcję Przewodniczącego Komitetu Strategii i Rozwoju oraz Członka Komitetów Audytowego, ds. Ładu Korporacyjnego i ds. CSR.

Pełni również funkcję członka Rady Nadzorczej SFINKS POLSKA S.A. W przeszłości zasiadał w radach nadzorczych m.in. Agencji Rozwoju Przemysłu S.A., PGE Energia S.A., BBI Capital NFI S.A., MAGO S.A., Elektrownia Turów S.A. oraz Polskie Koleje Państwowe S.A.

Uzyskał prestiżową rekomendację Global Law Experts w zakresie prawa spółek. Został również wyróżniony przez European Legal Experts oraz przez Legal 500. Jest laureatem I-go miejsca w konkursie Profesjonaliści Forbesa - Zawody Zaufania Publicznego.

Pełnił funkcję Prezesa Stałego Sądu Polubownego przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Warszawie, którego obecnie jest arbitrem. Orzeka lub orzekał również w Sądzie Arbitrażowym przy Krajowej Izbie Gospodarczej, w Sądzie Arbitrażowym przy Konfederacji Lewiatan, w Międzynarodowym Sądzie Arbitrażowym przy Międzynarodowej Izbie Handlowej (ICC) w Paryżu oraz w Sądzie Polubownym (Arbitrażowym) przy Związku Banków Polskich.

Uczestniczy w pracach legislacyjnych związanych z prawem gospodarczym. Redaktor oraz autor (współautor) kilku podręczników i komentarzy oraz innych publikacji poświęconych prawu gospodarczemu. Wchodzi w skład Rady Programowej „Monitora Prawa Handlowego".

Jest Redaktorem Naczelnym Bloga „Prawo Biznesu - Law in Action". Wchodzi w skład kadry dydaktycznej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury. Biegle posługuje się językiem angielskim i niemieckim.

MATEUSZ HENRYK BOCHACIK

Sekretarz, Niezależny Członek Rady Nadzorczej

Jest absolwentem prawa i historii na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. W 2013 roku zdał egzamin adwokacki i został wpisany na listę adwokatów prowadzoną przez Okręgową Radę Adwokacką w Krakowie.

Z zawodu jest adwokatem, prowadzi własną kancelarię adwokacką w Krakowie specjalizującą się w prawie cywilnym, gospodarczym i administracyjnym. W toku swojej praktyki reprezentował podmioty zarówno publiczne jak i prywatne m.in. spółki prawa handlowego, samorządy terytorialne oraz dziennikarzy. Łącznie sprawował zastępstwo procesowe w kilkudziesięciu sprawach przed sądami powszechnymi, administracyjnymi oraz Sądem Najwyższym.

Pełnił także funkcje asystenta ministra-koordynatora służb specjalnych i posła na Sejm RP Zbigniewa Wassermanna oraz dyrektora jego biura poselskiego (lata 2007-2010). W latach 2010-2013 był asystentem posła do Parlamentu Europejskiego Pawła Kowala.

MAŁGORZATA NIEZGODA

Członek Rady Nadzorczej

Pani Małgorzata Niezgoda ukończyła Szkołę Główną Gospodarstwa Wiejskiego na kierunku inżynieria środowiska.

Od 21 lat jest związana z administracją publiczną, w tym od 2005 roku jest urzędnikiem mianowanym w służbie cywilnej. Obecnie jest Dyrektorem Departamentu Nadzoru i Polityki Właścicielskiej w Ministerstwie Energii, gdzie wykonywany jest nadzór nad kluczowymi spółkami z udziałem Skarbu Państwa z sektora ropy, gazu i energetyki. W okresie od lutego 2015 roku do grudnia 2015 roku była zatrudniona w Ministerstwie Skarbu Państwa na stanowisku zastępcy dyrektora w Departamencie Restrukturyzacji i Pomocy Publicznej, a następnie w Departamencie Spółek Kluczowych, gdzie była odpowiedzialna w szczególności za nadzór nad realizacją procesów restrukturyzacji w sektorze górnictwa węgla kamiennego. Od listopada 2014 roku do lutego 2015 roku kierowała Departamentem Górnictwa w Ministerstwie Gospodarki.

W latach 1996 – 2014 zatrudniona w Ministerstwie Skarbu Państwa. Od 2008 roku pracowała w departamentach odpowiedzialnych za nadzór właścicielski nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa, w tym od 2009 roku jako Naczelnik Wydziału (Departament Nadzoru Właścicielskiego II, Departament Spółek Kluczowych, Departament Projektów Strategicznych). Nadzorowała głównie spółki sektora energetycznego (tj. TAURON Polska Energia S.A., ENERGA S.A. ENEA S.A. oraz PGE Polska Grupa Energetyczna S.A), ale również sektora budownictwa, przemysłu metalowego, stoczniowego, wydawnictw i poligrafii oraz podmioty takie jak Mennica Polska S.A., KGHM Polska Miedź S.A., ARP S.A., PWPW S.A. Była odpowiedzialna za nadzorowanie całości zagadnień ekonomicznych i prawnych związanych z wykonywaniem praw z akcji w tych podmiotach, w tym za analizę dokumentacji i przygotowywanie rekomendacji oraz decyzji właścicielskich w stosunku do nadzorowanych spółek.

Bezpośrednio po ukończeniu studiów w roku 1996 została zatrudniona w Ministerstwie Przekształceń Własnościowych.

Od roku 2001 zasiadała w radach nadzorczych następujących spółek z udziałem Skarbu Państwa: ENEA S.A. (przewodnicząca), Kompania Węglowa S.A. (przewodnicząca), RADIO GDAŃSK S.A. w Gdańsku (wiceprzewodnicząca), Zespół Elektrowni Wodnych Niedzica S.A., PERN S.A., Lurgi Bipronaft S.A., Wydawnictwo Poznańskie Sp. z o.o. (wiceprzewodnicząca).

Obecnie jest członkiem Rady Nadzorczej PGE TFI S.A.

WOJCIECH KRYŃSKI

Niezależny Członek Rady Nadzorczej

Jest absolwentem Uniwersytetu Łódzkiego na kierunku Finanse i Bankowość, a także podyplomowych studiów w zakresie Rachunkowości i Zarządzania Finansowego oraz posiada certyfikat ACCA (Association of Chartered Certified Accountants).

Wojciech Kryński posiada wieloletnie doświadczenie w zakresie stosowania międzynarodowych i amerykańskich zasad rachunkowości. Z rachunkowością międzynarodową związany jest od 1998 roku. Prowadził liczne projekty w Polsce, Ukrainie, Chorwacji, Grecji, Rumunii, Ghanie i Nigerii.

W przeszłości pracował w międzynarodowej firmie audytorskiej oraz w działach finansowych międzynarodowych firm.

W Ground Frost kieruje doradztwem księgowym w zakresie MSSF i US GAAP, modelowaniem finansowym oraz relacjami z kluczowymi klientami. Na co dzień zajmuje się wycenami przedsiębiorstw, szacowaniem wartości godziwych wartości niematerialnych, płatności w formie akcji oraz instrumentów finansowych. Brał udział w projektach doradczych mających na celu stworzenie struktur księgowych i procedur księgowania dla rachunkowości zabezpieczeń w przedsiębiorstwach polskich i rumuńskich.

Jest odpowiedzialny za kształtowanie polityk rachunkowości spółek giełdowych, bierze udział w tworzeniu umów posiadających później odzwierciedlenie w księgowości. Uczestniczy również w transakcjach przejęć i połączeń jednostek, w których kieruje wycenami, procesami badań przedinwestycyjnych oraz przygotowywaniem umów sprzedaży akcji (SPA). Jest stałym doradcą wielu firm giełdowych.

JADWIGA LESISZ

Niezależny Członek Rady Nadzorczej

Jest absolwentką Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu na kierunku stosunki międzynarodowe – handel zagraniczny. Ukończyła także studia podyplomowe na Politechnice Wrocławskiej w zakresie Gospodarki Nieruchomościami, jak również Master of Business Administration w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu z udziałem Franklin University USA.

Pani Jadwiga Lesisz posiada ponad 20-letnie doświadczenie zawodowe, w tym bogatą praktykę zawodową w sektorze MSP, gdzie m.in. tworzyła i organizowała procesy biznesowe. W latach 2012-2016 pracowała w PKO Banku Polskim S.A., gdzie zarządzała obszarem nieruchomości, nadzorowała procesy negocjacyjne, a także prowadziła kontroling biznesowy w zakresie optymalizacji sieci oddziałów banku. W okresie 2016-2017 pełniła funkcję dyrektora Departamentu Zarządzania Projektami oraz członka Komitetu Audytu w Ministerstwie Rozwoju. Odpowiadała za wdrożenia metodologii i kultury zarządzania projektami, monitorowała i koordynowała realizację kluczowych projektów. Aktualnie pracuje w Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości na stanowisku Zastępcy Prezesa, nadzoruje obszar wsparcia innowacji w przedsiębiorstwach, wsparcie rozwoju start-upów, a także nadzoruje zamówienia publiczne, gospodarowanie majątkiem i zasobami informatycznymi Agencji.

AGNIESZKA BIERNAT-WIATRAK

Członek Rady Nadzorczej

Studiowała na Uniwersytecie Warszawskim na Wydziale Zarządzania (posiada dyplomy studiów magisterskich i podyplomowych), a także Universite Libre de Bruxelles (Solvay Business School).

Kompetentna Manager z 15-letnią praktyką zawodową w obszarze optymalizacji procesów biznesowych, zarządzania zespołem i współpracy ze strategicznymi klientami. Specjalizuje się w nowoczesnych technologiach. Kompleksowo prowadziła wiele projektów IT zarówno w Polsce, jak i w Europie.

Członek Rad Nadzorczych w spółkach skarbu państwa. Jest profesjonalnym negocjatorem i liderem, aktywnie wspierającym firmę w rozwoju poprzez opracowywanie skutecznych strategii sprzedażowych, marketingowych i inwestycyjnych. Zna trzy języki obce: angielski, francuski i hiszpański. Autorka licznych publikacji branżowych m.in z zakresu wspomagania procesów biznesowych dedykowanymi systemami IT.

JÓZEF WĘGRECKI

Członek Rady Nadzorczej delegowany do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu ds. Inwestycji i Zakupów

Jest absolwentem Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie; Wydziału Maszyn Górniczo-Hutniczych. Posiada uprawnienia do zasiadania w Radach Nadzorczych w Spółkach Skarbu Państwa.

W latach 1978-1990 pracował w Zakładzie Remontowym Energetyki Kraków, następnie w latach 1990-1993 w Spółce Pracowniczej Remak Opole na stanowisku Wiceprezesa Spółki. Od kwietnia 1993 roku do czerwca 2017 roku pełnił funkcję Prezesa, Członka Zarządu Spółki Remak-Krak Sp. z o.o.

Od 2017 roku do chwili obecnej zajmuje stanowisko Wiceprezesa Zarządu w spółce Energa Wytwarzanie S.A., gdzie odpowiada za zarządzanie w zakresie eksploatacji turbin wodnych, wiatrowych, farmy fotowoltaiczne, kogenerację oraz elektrownie węglowe oraz za działalność w zakresie innowacji, pozyskiwania dla spółki aktywów ciepłowniczych i wyznaczanie kierunków rozwoju.

Interesuje się monitorowaniem i analizą najnowszych rozwiązań technicznych w zakresie energetyki - alternatywnymi źródłami energii i możliwościami ich wdrażania w przemyśle.

Jest odznaczony: Galicyjską Wielką Nagrodą Budownictwa za wkład w rozwój budownictwa; Odznaką honorową za zasługi dla budownictwa; Złotym medalem za długoletnią służbę; Odznaką Honoris Gratia - za działalność charytatywno-społeczną.

Skład osobowy Rady Nadzorczej na dzień 31 grudnia 2017 roku:

- Pani Angelina Anna Sarota - Przewodnicząca Rady Nadzorczej
- Pan Radosław Leszek Kwaśnicki - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
- Pan Mateusz Henryk Bochacik - Sekretarz Rady Nadzorczej
- Pani Izabela Felczak-Poturnicka - Członek Rady Nadzorczej
- Pani Agnieszka Krzętowska - Niezależny Członek Rady Nadzorczej
- Pan Adrian Dworzyński - Niezależny Członek Rady Nadzorczej
- Pan Wojciech Kryński - Niezależny Członek Rady Nadzorczej

Zmiany w składzie Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej

Data	Opis zmian
29 czerwca 2017 roku	Pan Wiesław Protasewicz złożył w Spółce oświadczenie o rezygnacji z dniem 29 czerwca 2017 roku z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej PKN ORLEN S.A. wskazując jako uzasadnienie fakt kandydowania do składu Zarządu PKN ORLEN S.A.
30 czerwca 2017 roku	Zwyczajne Walne Zgromadzenie PKN ORLEN S.A. powołało do Rady Nadzorczej: - Panią Izabelę Felczak-Poturnicką, - Pana Wojciecha Kryńskiego.
13 lipca 2017 roku	Pan Artur Gabor złożył w Spółce oświadczenie o rezygnacji z dniem 1 września 2017 roku z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej PKN ORLEN S.A.
5 stycznia 2018 roku	Minister Energii w imieniu akcjonariusza Skarbu Państwa, działając na podstawie § 8 ust. 2 pkt 1 Statutu Spółki powołał Małgorzatę Niezgodę do składu Rady Nadzorczej PKN ORLEN S.A. W dniu 1 lutego 2018 roku Pani Małgorzata Niezgoda złożyła oświadczenie o rezygnacji z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej PKN ORLEN S.A.
2 lutego 2018 roku	Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie PKN ORLEN S.A. odwołało ze składu Rady Nadzorczej: - Panią Agnieszkę Krzętowską, - Panią Angelinę Sarotę i - Pana Adriana Dworzyńskiego oraz powołało do składu Rady Nadzorczej Spółki: - Panią Izabelę Felczak-Poturnicką na Przewodniczącą Rady, - Panią Agnieszkę Biernat-Wiatrak, - Panią Jadwigę Lesisz, - Panią Małgorzatę Niezgodę.
5 lutego 2018 roku	Minister Energii w imieniu akcjonariusza Skarbu Państwa, działając na podstawie § 8 ust. 2 pkt 1 Statutu Spółki powołał Pana Józefa Węgreckiego do składu Rady Nadzorczej PKN ORLEN S.A.

1.3. ORGANIZACJA I POLITYKA ROZWOJU

Spółki Grupy ORLEN prowadzą działalność:

- produkcyjno-handlową: przerób ropy naftowej oraz wytwarzanie produktów i półproduktów rafineryjnych, petrochemicznych i chemicznych, hurtową i detaliczną sprzedaż paliw i pozostałych produktów,
- usługową: magazynowanie ropy naftowej i paliw, transport, usługi konserwacyjno-remontowe, laboratoryjne, ochrony, projektowe, administracyjne oraz ubezpieczeniowe i finansowe,
- związaną z poszukiwaniem, rozpoznawaniem i wydobyciem węglowodorów oraz wytwarzaniem, przesyłaniem, dystrybucją i handlem energią elektryczną i cieplną.

Dla celów zarządczych działalność Grupy ORLEN została podzielona na 3 segmenty operacyjne: Downstream, Detal, Wydobycie oraz Funkcje Korporacyjne.

Szerszy opis działalności powyższych segmentów operacyjnych został przedstawiony w pkt 3.2., a ich wyniki finansowe w pkt. 4.2.

Grupa ORLEN obejmuje PKN ORLEN jako Jednostkę Dominującą oraz jednostki zlokalizowane na terenie Polski, Niemiec, Czech, Litwy, Malty, Szwecji, Holandii, Słowacji, Węgier, Estonii i Łotwy oraz USA i Kanady.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Skarb Państwa był właścicielem 27,52% akcji Jednostki Dominującej - PKN ORLEN i posiada zdolność wywierania na nią znaczącego wpływu. Struktura akcjonariatu PKN ORLEN została przedstawiona w pkt. 5.1.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku w skład Grupy ORLEN wchodziło 69 spółek, w tym 59 spółek zależnych.

Szczegółowe informacje o powiązaniach organizacyjnych i kapitałowych Jednostki Dominującej z podmiotami Grupy ORLEN oraz metody konsolidacji zostały przedstawione w pkt 6.1 Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za 2017 rok.

SCHEMAT 1. Alokacja Jednostki Dominującej i Spółek Grupy ORLEN do segmentów operacyjnych i funkcji korporacyjnych na dzień 31 grudnia 2017 roku.

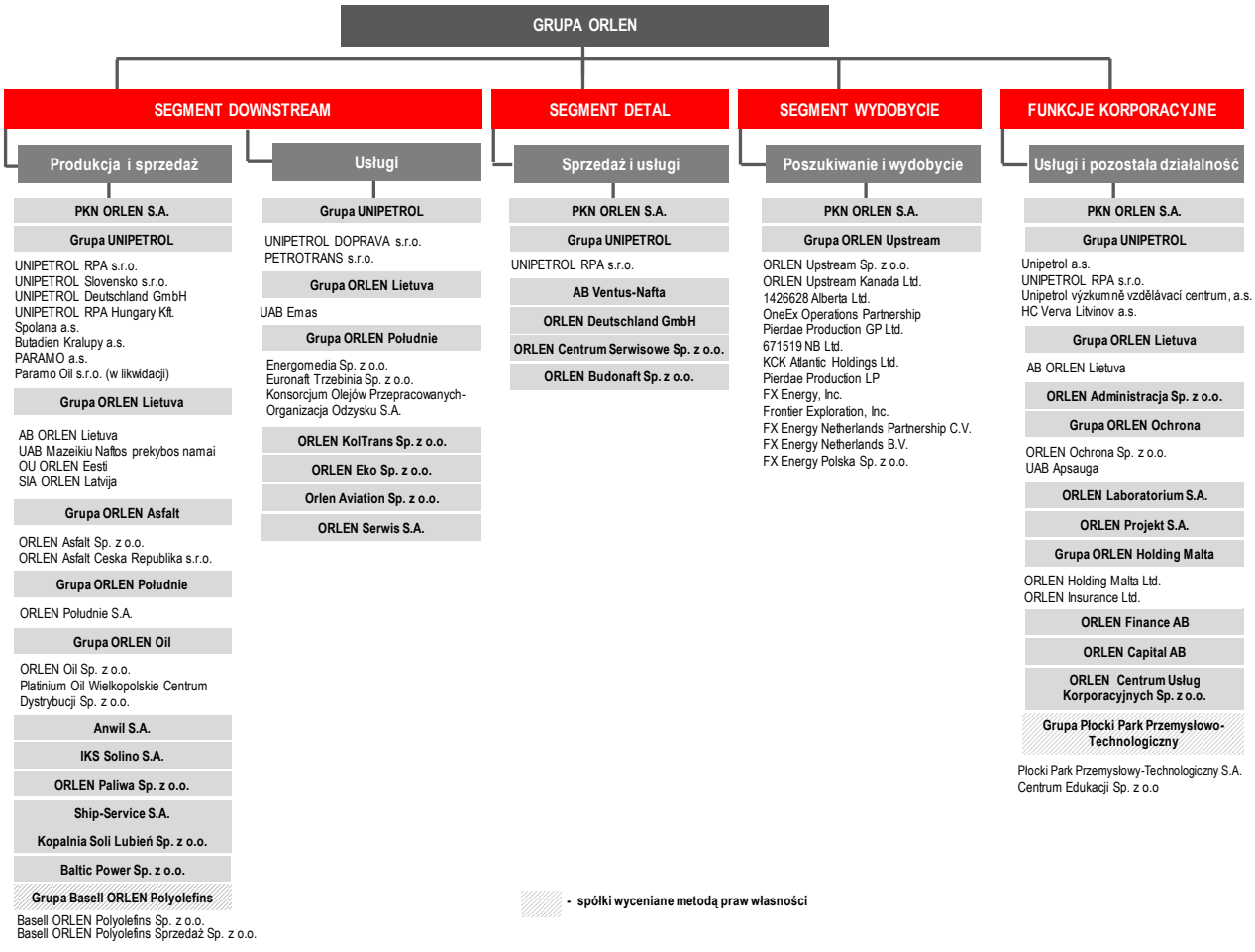

Polityka Jednostki Dominującej wobec spółek Grupy ORLEN koncentruje się na umacnianiu pozycji spółek z obszaru działalności podstawowej, rozwoju energetyki i segmentu Wydobycie, a także na usprawnianiu zarządzania, konsolidacji posiadanych aktywów i dezinwestycji aktywów nie związanych z działalnością podstawową.

Celem podejmowanych działań jest wzrost wartości rynkowej Grupy ORLEN, umocnienie pozycji na rynkach macierzystych oraz ekspansja produktowa i geograficzna. Główne inwestycje rozwojowe mają na celu dalsze poszerzenie koszyka produktów, zwiększenie stopnia konwersji, budowę nowych mocy energetycznych oraz kontynuację projektów związanych z poszukiwaniem i wydobyciem węglowodorów. Dla zapewnienia sprawnego zarządzania wdrożone zostały zasady zarządzania holdingowego, tj. rozwiązania zmierzające do realizacji wspólnych celów spółek tworzących Grupę ORLEN, które są definiowane przez Jednostkę Dominującą.

Podstawę tego rozwiązania stanowi Konstytucja Grupy Kapitałowej ORLEN oparta na trzech kluczowych regulacjach: Umowie o Współpracy, Regulaminie Grupy, postanowieniach Statutów/Umów spółek Grupy ORLEN.

Konstytucja zapewnia jednolite zasady przekazywania informacji, standardy organizacyjne oraz skuteczny monitoring kluczowych decyzji biznesowych. Określa również podstawy prawne tworzenia spójnej strategii Grupy ORLEN. Skuteczny nadzór korporacyjny PKN ORLEN opiera się na nadzorze formalno-prawnym oraz nad działalnością operacyjną i finansową spółek.

1.3.1. Zmiany w zasadach organizacji i zarządzania w Jednostce Dominującej i Grupie ORLEN

Na dzień publikacji niemniejszego Sprawozdania podział kompetencji członków Zarządu PKN ORLEN S.A. przedstawiał się następująco:

SCHEMAT 2. Obszary odpowiedzialności Członków Zarządu PKN ORLEN na dzień sporządzenia niniejszego Sprawozdania.

PREZES ZARZĄDU DYREKTOR GENERALNY DANIEL OBAJTEK	CZŁONEK ZARZĄDU DS. FINANSOWYCH WIESŁAW PROTASEWICZ	CZŁONEK ZARZĄDU DS. SPRZEDAŻY ZBIGNIEW LESZCZYŃSKI	CZŁONEK ZARZĄDU DS. PRODUKCJI KRYSTIAN PATER	CZŁONEK ZARZĄDU DS. INWESTYCJI I ZAKUPÓW JÓZEF WĘGRECKI
Strategia	Planowanie i Sprawozdawczość	Handel Hurtowy Produktami Rafineryjnymi	Produkcja Rafineryjna	Realizacja Inwestycji Majątkowych
Kadry	Kontroling Biznesowy	Handel Produktami Petrochemicznymi	Produkcja Petrochemiczna	Zakupy
Handel Ropą i Gazem	Zarządzanie Finansami	Sprzedaż Detaliczna	Energetyka	Rozwój i Technologia
Marketing	Podatki	Logistyka	Efektywność i Optymalizacja Produkcji	Bezpieczeństwo i Higiena Pracy
Komunikacja Korporacyjna	Zarządzanie Łańcuchem Dostaw	Efektywność i Rozwój Sprzedaży	Technika	Ochrona Środowiska
Biuro Zarządu	Relacje Inwestorskie	Informatyka	Gospodarka Wodno- Ściekowa	Administracja
Kontrola i Bezpieczeństwo	Nadzór nad Bezpieczeństwem Infrastruktury i Informacji Pełnomocnik ds. Ochrony Infrastruktury Krytycznej			Innowacje
Audyt, Kontrola Finansowa, Zarządzanie Ryzykiem Korporacyjnym				
Prawny				
Grupa Kapitałowa				
Zarządzanie Ryzykiem Regulacyjnym				
Relacje z Otoczeniem				

Na dzień 31 grudnia 2017 roku obszary kompetencyjne Członków Zarządu PKN ORLEN S.A. były następuje:

- **Wojciech Jasiński - Prezes Zarządu Dyrektor Generalny:** Strategia, Kadry, Handel Ropą i Gazem, Marketing, Komunikacja Korporacyjna, Biuro Zarządu, Biuro Bezpieczeństwa, Audyt, Kontrola i Zarządzanie Ryzykiem Korporacyjnym, Biuro Innowacji, Nadzór nad Bezpieczeństwem Infrastruktury i Informacji, Zarządzanie Ryzykiem Regulacyjnym,
- **Mirosław Kochalski - Wiceprezes Zarządu:** Zarządzanie Łańcuchem Dostaw, Informatyka, Relacje Inwestorskie, Biuro Prawne, Biuro Grupy Kapitałowej, Organizacja i Systemy Zarządzania,
- **Wiesław Protasewicz - Członek Zarządu ds. Finansowych:** Planowanie i Sprawozdawczość, Kontroling Biznesowy, Zarządzanie Finansami, Podatki,
- **Zbigniew Leszczyński - Członek Zarządu ds. Sprzedaży**: Handel Hurtowy Produktami Rafineryjnymi, Handel Produktami Petrochemicznymi, Sprzedaż Detaliczna, Logistyka, Efektywność i Rozwój Sprzedaży w Grupie ORLEN;
- **Krystian Pater - Członek Zarządu ds. Produkcji:** Produkcja Rafineryjna, Produkcja Petrochemiczna, Energetyka, Efektywność i Optymalizacja Produkcji, Technika, Gospodarka Wodno-Ściekowa;
- **Maria Sosnowska - Członek Zarządu Ds. Inwestycji i Zakupów**: Realizacja Inwestycji Majątkowych, Zakupy, Rozwój i Technologia, Bezpieczeństwo i Higiena Pracy, Ochrona Środowiska, Biuro Administracji.

Zmiany organizacyjne w 2017 roku w **Jednostce Dominującej** dotyczyły głównie:

- utworzenia pionu Członka Zarządu ds. Inwestycji i Zakupów, do którego przeniesione zostały obszary Dyrektora Wykonawczego ds. Realizacji Inwestycji Majątkowych, Rozwoju i Technologii, Bezpieczeństwa i Higieny Pracy, Ochrony Środowiska, dotychczas funkcjonujące w pionie Członka Zarządu ds. Rozwoju i Energetyki, a także Biuro Dyrektora Wykonawczego ds. Zakupów z pionu Wiceprezesa Zarządu oraz Biuro Administracji wyodrębnione ze struktur pionu Członka Zarządu ds. Finansowych,
- przeniesienia do pionu Członka Zarządu ds. Produkcji Biura Dyrektora Wykonawczego ds. Energetyki oraz Biura Gospodarki Wodno-Ściekowej wyodrębnionego ze struktury Biura Ochrony Środowiska, funkcjonujących dotychczas w obszarze Członka Zarządu ds. Rozwoju i Energetyki,
- likwidacji pionu Członka Zarządu ds. Rozwoju i Energetyki oraz przeniesienie podległych komórek organizacyjnych zgodnie z opisem powyżej,
- przeniesienie Biura Dyrektora Wykonawczego ds. Zarządzania Łańcuchem Dostaw, Dyrektora Wykonawczego ds. Informatyki, Biura Inwestycji Kapitałowych i Biura Relacji Inwestorskich z pionu Członka Zarządu ds. Finansowych do pionu Wiceprezesa Zarządu,
- przeniesienia Biura Dyrektora Wykonawczego ds. Kadr oraz Biura Zarządzania Ryzykiem Regulacyjnym z pionu Wiceprezesa Zarządu do pionu Prezesa Zarządu,
- włączenie Biura Inwestycji Kapitałowych do struktur Dyrektora Wykonawczego ds. Strategii.

Zmiany personalne w składach Zarządu i Rady Nadzorczej w trakcie 2017 roku oraz do dnia publikacji niniejszego raportu zostały opisane w pkt 1.2 niniejszego Sprawozdania.

W **pozostałych spółkach Grupy ORLEN** w trakcie 2017 roku nie wystąpiły istotne zmiany w organizacji i zasadach zarządzania.

Funkcje wsparcia

W 2017 roku kontynuowane były projekty dalszej centralizacji procesów obsługi księgowej oraz kadrowo-płacowej w Grupie ORLEN. W obszarze rachunkowości centralną obsługą finansowo-księgową objęto spółkę Anwil S.A. Na koniec 2017 roku w ORLEN Centrum Usług Korporacyjnych Sp. z o.o. prowadzono pełną obsługę księgową 21 spółek oraz kadrowo-płacową 26 spółek Grupy ORLEN.

1.3.2. Zmiany w powiązaniach kapitałowych

Zmiany w powiązaniach kapitałowych w 2017 roku zostały opisane w pkt 6.2 Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za 2017 rok.

1.4. WYBRANE DANE OPERACYJNO-FINANSOWE

TABELA 1. Wybrane dane operacyjno-finansowe za lata 2013-2017.

Wyszczególnienie	j.m.	2017	2016	2015	2014	2013
I. PARAMETRY MAKROEKONOMICZNE (wartość średnia w okresie)						
Ropa Brent	USD/bbl	54,2	43,7	52,4	98,9	108,7
Ropa Ural	USD/bbl	52,8	41,7	51,0	97,2	107,4
Ropa WTI	USD/bbl	50,8	43,5	48,8	94,0	99,0
Dyferencjał Brent/URAL[1]	USD/bbl	1,4	2,5	1,8	1,7	1,0
Modelowa marża Downstream[1 2]	USD/bbl	12,8	11,7	13,8	11,4	10,8
Modelowa marża rafineryjna[1]	USD/bbl	6,4	5,3	8,2	3,4	3,4
Modelowa marża petrochemiczna[1]	EUR/t	933	960	968	781	730
Średni kurs USD/PLN	PLN	3,78	3,94	3,77	3,15	3,16
Średni kurs EUR/PLN	PLN	4,26	4,36	4,18	4,18	4,20
Średni kurs EUR/USD	USD	1,13	1,11	1,11	1,33	1,33
II. DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA						
Sprzedaż produktów i towarów, w tym:	**tys. ton**	**42 382**	**39 453**	**38 676**	**35 740**	**35 909**
Downstream	tys. ton	32 925	30 708	30 380	27 706	28 376
Detal	tys. ton	8 819	8 187	7 986	7 776	7 516
Wydobycie	tys. ton	638	558	310	258	17
Przerób ropy Grupy ORLEN, w tym:	**tys. ton**	**33 228**	**30 147**	**30 908**	**27 276**	**28 216**
Przerób ropy PKN ORLEN	tys. ton	15 220	15 130	15 674	14 278	15 182
Przerób ropy Grupy Unipetrol	tys. ton	7 894	5 422	6 495	5 130	3 607
Przerób ropy Grupy ORLEN Lietuva	tys. ton	9 821	9 323	8 486	7 497	9 010
III. DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA						
3.1. Rachunek zysków lub strat i innych całkowitych dochodów						
Przychody ze sprzedaży	**mln PLN**	**95 364**	**79 553**	**88 336**	**106 832**	**113 597**
Zysk z działalności operacyjnej wg LIFO[3] powiększony o amortyzację („EBITDA LIFO[3]") przed odpisami aktualizującymi[4], w tym:	**mln PLN**	**10 448**	**9 412**	**8 738**	**5 213**	**3 086**
Downstream	mln PLN	8 720	8 107	7 776	4 210	2 407
Detal	mln PLN	2 049	1 801	1 539	1 416	1 268
Wydobycie	mln PLN	293	255	44	152	(32)
Funkcje Korporacyjne	mln PLN	(614)	(751)	(621)	(565)	(557)
Zysk z działalności operacyjnej wg LIFO powiększony o amortyzację, w tym:	**mln PLN**	**10 279**	**9 557**	**7 745**	**(147)**	**3 086**
Korekta LIFO[3]	mln PLN	799	85	(1 510)	(2 573)	(668)
Zysk z działalności operacyjnej powiększony o amortyzację („EBITDA[3] "), w tym:	**mln PLN**	**11 078**	**9 642**	**6 235**	**(2 720)**	**2 418**
Amortyzacja	mln PLN	2 421	2 110	1 895	1 991	2 111
Zysk/(strata) z działalności operacyjnej („EBIT[3] ")	**mln PLN**	**8 657**	**7 532**	**4 340**	**(4 711)**	**307**
Zysk (Strata) netto	**mln PLN**	**7 173**	**5 740**	**3 233**	**(5 828)**	**90**
3.2. Dane bilansowe						
Aktywa razem	mln PLN	60 664	55 559	48 137	46 725	51 352
Kapitał własny	mln PLN	35 211	29 285	24 244	20 386	27 551
Dług netto[3]	mln PLN	761	3 363	6 810	6 720	4 668
3.3. Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych						
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	mln PLN	8 050	9 331	5 354	3 187	5 540
Środki pieniężne (wykorzystane w) działalności inwestycyjnej, w tym:	mln PLN	(3 925)	(4 436)	(4 096)	(4 020)	(2 441)
Nakłady inwestycyjne („CAPEX[3]")	mln PLN	4 602	4 673	3 183	3 788	2 484
Wolne przepływy pieniężne[5]	**mln PLN**	**4 125**	**4 895**	**1 258**	**(833)**	**3 099**
Środki pieniężne netto z /(wykorzystane w) działalności finansowej	mln PLN	(2 832)	(2 210)	(2 866)	2 083	(2 438)
Dywidendy wypłacone	mln PLN	(1 384)	(912)	(706)	(617)	(642)
3.4. Podstawowe wskaźniki						
Zwrot z zaangażowanego kapitału (ROACE) [3]	%	20,8	18,8	14,9	1,8	0,7
Zwrot z zaangażowanego kapitału wg LIFO (ROACE LIFO) [3]	%	19,0	18,6	19,1	8,8	2,3
Dźwignia finansowa netto [3]	%	2,2	11,5	28,1	33,0	16,9
Zysk/(Strata) netto akcjonariuszy Jednostki Dominującej na jedną akcję (EPS[3])	PLN/akcję	15,56	12,30	6,63	(13,59)	0,41

1) Metoda wyliczenia marży została zamieszczona w znajdującym się na końcu Sprawozdania „Słowniku wybranych pojęć branżowych i finansowych".
2) W związku ze zmianą metody zarządzania obszarami działalności rafineryjnej, petrochemicznej i energetycznej Grupy ORLEN oraz utworzeniem zintegrowanego segmentu Downstream od 2014 roku rozpoczęto kalkulację Modelowej Marży Downstream. Dodatkowo zaprezentowano wartość ww. marży za 2013 rok.
3) Definicje stosowanych parametrów i wskaźników finansowych oraz opis metody wyceny zapasów wg LIFO zostały zamieszczone w „Słowniku wybranych pojęć branżowych i finansowych".
4) Wyniki z działalności operacyjnej w latach 2014, 2015, 2016 i 2017 zawierają odpisy z tytułu utraty wartości majątku w wysokości odpowiednio: (5 360) mln PLN, (993) mln PLN, 145 mln PLN oraz (169) mln PLN.
5) Wolne przepływy pieniężne = środki pieniężne netto z działalności operacyjnej + środki pieniężne netto z/(wykorzystane w) działalności inwestycyjnej.

1.5. NAJWAŻNIEJSZE WYDARZENIA, NAGRODY I WYRÓŻNIENIA

Rok 2017

KWIECIEŃ

Moody's Investors Service podwyższył ocenę kredytową dla PKN ORLEN
W dniu 13 kwietnia 2017 roku agencja ratingowa Moody's Investors Service podwyższyła rating PKN ORLEN z dotychczasowego poziomu Baa3 do Baa2, a także podwyższyła podstawową ocenę kredytową PKN ORLEN z dotychczasowego poziomu ba1 do baa3.
Jednocześnie agencja podwyższyła rating z poziomu Baa3 do Baa2 dwóch programów euroobligacji:
- o wartości 500 mln EUR zapadających w 2021 oraz
- o wartości 750 mln EUR zapadających w 2023 roku,
wyemitowanych przez ORLEN Capital AB oraz gwarantowanych przez PKN ORLEN.
Perspektywa wszystkich podwyższonych ratingów jest stabilna. Raport bieżący nr 49/2017.

Zgoda Rady Nadzorczej PKN ORLEN na publiczną emisję obligacji
W dniu 26 kwietnia 2017 roku Rada Nadzorcza PKN ORLEN wyraziła zgodę na emisję przez PKN ORLEN obligacji w ramach drugiego programu emisji obligacji detalicznych. Program emisji obligacji zakłada wyemitowanie w kilku seriach obligacji do łącznej kwoty 1 mld PLN w okresie 12 miesięcy. Obligacje będą oferowane w trybie oferty publicznej. PKN ORLEN planuje wprowadzenie obligacji do obrotu na rynku regulowanym w ramach platformy Catalyst. Parametry poszczególnych emisji będą ustalane w oparciu o bieżące otoczenie rynkowe i potrzeby PKN ORLEN.
Przeprowadzenie oferty publicznej w ramach drugiego programu emisji obligacji detalicznych wymaga również uprzedniego zatwierdzenia przez Komisję Nadzoru Finansowego prospektu emisyjnego dotyczącego oferty. Raport bieżący nr 58/2017.

MAJ

Złożenie prospektu dotyczącego programu emisji obligacji do Komisji Nadzoru Finansowego
W dniu 24 maja 2017 roku PKN ORLEN złożył do Komisji Nadzoru Finansowego prospekt dotyczący programu publicznych emisji obligacji. Raport bieżący nr 69/2017.

CZERWIEC

Zakończona realizacja inwestycji budowy Elektrowni gazowo-parowej we Włocławku
W dniu 19 czerwca 2017 roku PKN ORLEN podpisał z konsorcjum firm (General Electric International Inc. działającym poprzez General Electric International S.A., oddział w Polsce i SNC-LAVALIN POLSKA sp. z o.o.) protokół, mocą którego zakończono realizację inwestycji bloku gazowo parowego we Włocławku. Raport bieżący nr 80/2017.

Zmiany w składzie Zarządu PKN ORLEN
W dniu 26 czerwca 2017 roku Rada Nadzorcza PKN ORLEN powołała Pana Wojciecha Jasińskiego na stanowisko Prezesa Zarządu PKN ORLEN na wspólną trzyletnią kadencję Zarządu rozpoczynającą się w dniu następującym po dniu odbycia się Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKN ORLEN zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za 2016 rok.
Jednocześnie Pan Sławomir Jędrzejczyk, Wiceprezes Zarządu PKN ORLEN ds. Finansowych oraz Pan Piotr Chełmiński, Członek Zarządu PKN ORLEN ds. Rozwoju i Energetyki złożyli oświadczenia o tym, że nie będą ubiegali się o stanowiska Członków Zarządu PKN ORLEN na kolejną kadencję.
W dniu 29 czerwca 2017 roku Rada Nadzorcza PKN ORLEN powołała Pana Wiesława Protasewicza do pełnienia funkcji Członka Zarządu PKN ORLEN oraz Panią Marię Sosnowską do pełnienia funkcji Członka Zarządu PKN ORLEN. Raport bieżący nr 84/2017. Raport bieżący nr 88/2017.

Zmiany w składzie Rady Nadzorczej PKN ORLEN
W dniu 29 czerwca 2017 roku Pan Wiesław Protasewicz złożył oświadczenie o rezygnacji z dniem 29 czerwca 2017 roku z pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej PKN ORLEN wskazując jako uzasadnienie fakt kandydowania do składu Zarządu PKN ORLEN.
W dniu 30 czerwca 2017 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie PKN ORLEN S.A. powołało do Rady Nadzorczej Panią Izabelę Felczak-Poturnicką oraz Pana Wojciecha Kryńskiego. Raport bieżący nr 87/2017. Raport bieżący nr 91/2017.

Decyzja ZWZ PKN ORLEN S.A. w sprawie podziału zysku za 2016 rok
W dniu 30 czerwca 2017 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie PKN ORLEN S.A., po zapoznaniu się z wnioskiem Zarządu, postanowiło podzielić zysk netto Spółki za 2016 rok w wysokości 5 364 455 552,64 PLN w następujący sposób:
- kwotę 1 283 127 183,00 PLN przeznaczyć na wypłatę dywidendy (3,00 PLN na 1 akcję),
- pozostałą kwotę w wysokości 4 081 328 369,64 PLN przeznaczyć na kapitał zapasowy Spółki. Raport bieżący nr 90/2017.

LIPIEC

Fitch Ratings przyznał tymczasowy rating dla planowanego programu emisji obligacji
W dniu 5 lipca 2017 roku agencja ratingowa Fitch Ratings przyznała tymczasowy rating na poziomie A(pol) (EXP) dla planowanego przez PKN ORLEN programu emisji obligacji detalicznych. Raport bieżący nr 93/2017.

Pan Artur Gabor złożył rezygnację z dniem 1 września 2017 roku z funkcji Członka Rady Nadzorczej PKN ORLEN
W dniu 13 lipca 2017 roku Pan Artur Gabor złożył oświadczenie o rezygnacji z dniem 1 września 2017 roku z pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej PKN ORLEN. Raport bieżący nr 97/2017.

Komisja Nadzoru Finansowego zatwierdziła prospekt dotyczący programu emisji obligacji
W dniu 20 lipca 2017 roku Komisja Nadzoru Finansowego zatwierdziła prospekt dotyczący programu publicznych emisji obligacji skierowanych do inwestora indywidualnego. Program ten zakłada wyemitowanie w kilku seriach obligacji do łącznej kwoty 1 mld PLN w okresie 12 miesięcy. Obligacje będą oferowane w trybie oferty publicznej. PKN ORLEN planuje wprowadzenie obligacji do obrotu na rynku regulowanym w ramach platformy Catalyst. Raport bieżący nr 98/2017.

Fitch Ratings przyznał ostateczny rating dla programu emisji obligacji
W dniu 21 lipca 2017 roku agencja ratingowa Fitch Ratings przyznała ostateczny rating na poziomie A(pol) dla programu publicznych emisji obligacji Spółki skierowanych do inwestora indywidualnego. Raport bieżący nr 101/2017.

WRZESIEŃ

Uruchomienie emisji serii A obligacji PKN ORLEN
W dniu 4 września 2017 roku Zarząd Spółki zadecydował o uruchomieniu emisji serii A obligacji na okaziciela w ramach programu publicznych emisji obligacji skierowanych do inwestorów indywidualnych („Program"), objętego prospektem emisyjnym zatwierdzonym przez Komisję Nadzoru Finansowego w dniu 20 lipca 2017 roku.
Warunki emisji:
1. Przewidywany dzień emisji: 6 października 2017 roku
2. Dzień ostatecznego wykupu: 19 września 2021 roku
3. Liczba obligacji emitowanych w danej serii: do 2 000 000
4. Łączna wartość nominalna obligacji emitowanych w danej serii: do 200 000 000 PLN
5. Oprocentowanie: zmienne
6. Marża dla obligacji o zmiennym oprocentowaniu: 1%
7. Stopa bazowa dla obligacji o zmiennym oprocentowaniu: WIBOR dla 6 miesięcznych depozytów
8. Rating programu emisji obligacji: A (pol)

Zapisy prowadzono od 6 września 2017 roku do 15 września 2017 roku. Oferta nie była podzielona na transze. Przydziału Obligacji dokonano 19 września 2017 roku. Raport bieżący nr 116/2017.

PAŹDZIERNIK

Rejestracja obligacji PKN ORLEN
W dniu 4 października 2017 roku Zarząd Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych podjął uchwałę o rejestracji z dniem 6 października 2017 roku 2 000 000 obligacji serii A o wartości nominalnej 100 PLN ramach programu publicznych emisji obligacji. Raport bieżący nr 130/2017.

Dopuszczenie obligacji do obrotu giełdowego
9 października 2017 roku Zarząd Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. podjął uchwałę o dopuszczeniu 2 000 000 obligacji serii A do obrotu giełdowego na rynku regulowanym w ramach platformy Catalyst. Raport bieżący nr 133/2017.

Data pierwszego notowania obligacji serii A
16 października 2017 roku Zarząd Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. podjął uchwałę określającą datę pierwszego notowania obligacji serii A na 19 października 2017 roku. Raport bieżący nr 135/2017.

LISTOPAD

Uruchomienie emisji serii B obligacji PKN ORLEN
W dniu 15 listopada 2017 roku Zarząd Spółki zadecydował o uruchomieniu emisji serii B obligacji na okaziciela w ramach programu publicznych emisji obligacji skierowanych do inwestorów indywidualnych objętego prospektem emisyjnym zatwierdzonym przez Komisję Nadzoru Finansowego w dniu 20 lipca 2017 roku.
Warunki emisji:
1. Okres przyjmowania zapisów na obligacje: od 22 listopada 2017 roku do 6 grudnia 2017 roku
2. Termin przydziału obligacji: 8 grudnia 2017 roku
3. Przewidywany dzień emisji: 20 grudnia 2017 roku
4. Dzień ostatecznego wykupu: 8 grudnia 2022 roku
5. Liczba obligacji emitowanych w danej serii: do 2 000 000
6. Łączna wartość nominalna obligacji emitowanych w danej serii: do 200 000 000 PLN
7. Oprocentowanie: zmienne
8. Marża dla obligacji o zmiennym oprocentowaniu: 1%
9. Stopa bazowa dla obligacji o zmiennym oprocentowaniu: WIBOR dla 6 miesięcznych depozytów
10. Rating programu emisji obligacji: A (pol)

Zapisy prowadzono od 22 listopada 2017 roku do 6 grudnia 2017 roku. Oferta nie była podzielona na transze. Przydziału Obligacji dokonano 8 grudnia 2017 roku Raport bieżący nr 147/2017.

GRUDZIEŃ

Rozpoczęcie procedury ogłoszenia dobrowolnej oferty nabycia akcji spółki Unipetrol, a.s.
PKN ORLEN S.A. poinformował, że 12 grudnia 2017 roku rozpoczął procedurę ogłoszenia dobrowolnego warunkowego wezwania na akcje spółki Unipetrol a.s. („Unipetrol").
Spółka ponadto poinformowała, iż planuje przeprowadzić Ofertę, między innymi, na warunkach opisanych poniżej:
- Oferta jest ogłaszana pod warunkiem, którym jest osiągniecie przez PKN ORLEN progu co najmniej 90% akcji w kapitale zakładowym Unipetrol;
- PKN ORLEN jest uprawniony do odstąpienia od warunku opisanego powyżej;
- Oferta dojdzie do skutku jedynie w przypadku spełnienia się wskazanego powyżej warunku lub odstąpienia przez PKN ORLEN od tego warunku;
- Oferta dotyczyć będzie nabycia przez PKN ORLEN wszystkich pozostałych (nie posiadanych przez PKN ORLEN) akcji Unipetrol, cena za jedną akcję Unipetrol w Ofercie wynosić będzie 380,00 CZK,
- okres przyjmowania zapisów w Ofercie będzie trwał od dnia publikacji Dokumentu Wezwania do 30 stycznia 2018 roku i może on zostać wydłużony przez PKN ORLEN najpóźniej na dwa dni robocze przed jego upływem,
- rozliczenie transakcji w ramach Oferty planowane jest na dzień 23 lutego 2018 roku,
- Oferta będzie przeprowadzana z zamiarem ewentualnego wycofania akcji Unipetrol z obrotu na Praskiej Giełdzie Papierów Wartościowych (Burza cenných papírů Praha, a.s) oraz ewentualnego przeprowadzenia wykupu akcji przez PKN ORLEN od akcjonariuszy mniejszościowych Unipetrol,

PKN ORLEN posiada 114 226 499 akcji Unipetrol, stanowiących 62,99% kapitału zakładowego Unipetrol oraz odpowiadających 62,99% głosów na walnym zgromadzeniu Unipetrol.
Warunki Oferty zostały szczegółowo opisane w Dokumencie Wezwania, który został opublikowany na korporacyjnej stronie Unipetrol (www.unipetrol.cz), na stronie www.patria.cz, na stronie brokera maklerskiego prowadzącego Ofertę (www.csas.cz) oraz w czeskim monitorze handlowym (Obchodní věstník). Raport bieżący nr 160/2017.

Rejestracja obligacji PKN ORLEN S.A. serii B
W dniu 18 grudnia 2017 roku Zarząd Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych („KDPW") podjął uchwałę o rejestracji z dniem 20 grudnia 2017 roku 2 000

000 obligacji serii B o wartości nominalnej 100 PLN. Raport bieżący nr 162/2017.

Informacje na temat budowy bloku gazowo-parowego w Płocku
PKN ORLEN S.A. poinformował, że pozyskanie pozwolenia na użytkowanie kogeneracyjnego bloku gazowo-parowego („Blok") na terenie Zakładu Produkcyjnego w Płocku („Zakład") planowane jest w I kwartale 2018 roku.
Po udanej synchronizacji Bloku z Krajowym Systemem Energetycznym we wrześniu 2017 roku oraz po osiągnięciu mocy maksymalnej ok. 600 MWe w listopadzie 2017 roku, Blok w grudniu 2017 roku po raz pierwszy dostarczył parę technologiczną do Zakładu. Obecnie przeprowadzany jest szereg czynności eksploatacyjnych Bloku niezbędnych do pozyskania pozwolenia na użytkowanie Bloku. Raport bieżący nr 165/2017.

Dopuszczenie obligacji do obrotu giełdowego
22 grudnia 2017 roku Zarząd Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. podjął uchwałę o dopuszczeniu 2 000 000 obligacji serii B do obrotu giełdowego na rynku regulowanym w ramach platformy Catalyst. Raport bieżący nr 167/2017.

Data pierwszego notowania obligacji serii B
27 grudnia 2017 roku Zarząd Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. podjął uchwałę określającą datę pierwszego notowania obligacji serii B na 29 grudnia 2017 roku. Raport bieżący nr 168/2017.

Rok 2018 roku do dnia publikacji Sprawozdania Zarządu.

STYCZEŃ

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie PKN ORLEN
W dniu 4 stycznia Zarząd PKN ORLEN S.A. działając na podstawie art. 399 § 1 oraz art. 402(1) kodeksu spółek handlowych i § 7 ust. 4 pkt 1 Statutu Spółki w związku z wnioskiem Ministra Energii, poinformował o zwołaniu na dzień 2 lutego 2018 roku Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKN ORLEN. Raport bieżący nr 1/2018.

Zmiany w składzie Rady Nadzorczej PKN ORLEN
W dniu 5 stycznia 2018 roku Minister Energii w imieniu akcjonariusza Skarbu Państwa, działając na podstawie § 8 ust. 2 pkt 1 Statutu Spółki powołał Panią Małgorzatę Niezgodę do składu Rady Nadzorczej PKN ORLEN S.A. Raport bieżący nr 3/2018.

Zatwierdzenie przez Komisję Nadzoru Finansowego aneksu do prospektu dotyczącego programu emisji obligacji
W dniu 12 stycznia 2018 roku Komisja Nadzoru Finansowego zatwierdziła aneks do prospektu dotyczącego programu publicznych emisji obligacji skierowanych do inwestora indywidualnego („Aneks"). Aneks został sporządzony w związku z rozpoczęciem procedury ogłoszenia i przeprowadzenia przez PKN ORLEN S.A. dobrowolnego warunkowego wezwania na akcje spółki Unipetrol a.s. Raport bieżący nr 7/2018.

LUTY

Zmiany w składzie Rady Nadzorczej PKN ORLEN
W dniu 2 lutego 2018 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie PKN ORLEN S.A. odwołało ze składu Rady Nadzorczej Spółki Panią Agnieszkę Krzętowską, Panią Angelinę Sarotę i Pana Adriana Dworzyńskiego oraz powołało Panią Izabelę Felczak-Poturnicką na Przewodniczącą Rady Nadzorczej Spółki oraz Panią Agnieszkę Biernat-Wiatrak, Panią Jadwigę Lesisz oraz Panią Małgorzatę Niezgodę do składu Rady Nadzorczej Spółki. Raport bieżący nr 14/2018.

Pan Józef Węgrecki został powołany do składu Rady Nadzorczej PKN ORLEN S.A.
W dniu 5 lutego 2018 roku Minister Energii w imieniu akcjonariusza Skarbu Państwa, działając na podstawie § 8 ust. 2 pkt 1 Statutu Spółki powołał Pana Józefa Węgreckiego do składu Rady Nadzorczej PKN ORLEN S.A. Raport bieżący nr 16/2018.

Zmiany w Zarządzie PKN ORLEN S.A.
W dniu 5 lutego 2018 roku Rada Nadzorcza PKN ORLEN S.A. odwołała ze składu Zarządu z dniem 5 lutego 2018 roku:
- Pana Wojciecha Jasińskiego, Prezesa Zarządu PKN ORLEN S.A.,
- Pana Mirosława Kochalskiego, Wiceprezesa Zarządu PKN ORLEN S.A.,
- Panią Marię Sosnowską, Członka Zarządu ds. Inwestycji i Zakupów PKN ORLEN S.A.

Na tym samym posiedzeniu Rada Nadzorcza, działając na podstawie § 9 ust. 1 pkt 3 Statutu Spółki, na podstawie wniosku Ministra Energii z dnia 5 lutego 2018 roku, powołała z dniem 6 lutego 2018 roku Pana Daniela Obajtka na Prezesa Zarządu PKN ORLEN S.A. Rada Nadzorcza postanowiła także delegować z dniem 5 lutego 2018 roku Pana Józefa Węgreckiego do czasowego wykonywania czynności członka Zarządu ds. Inwestycji i Zakupów do czasu powołania członka Zarządu na to stanowisko, przy czym na okres nie dłuższy niż trzy miesiące. Raport bieżący nr 17/2018.

Rozliczenie transakcji w ramach dobrowolnej oferty nabycia akcji spółki Unipetrol, a.s.
W dniu 23 lutego 2018 roku PKN ORLEN S.A. nabył 56 280 592 akcji Unipetrol, a.s. („Unipetrol"), które zgłoszono do sprzedaży w odpowiedzi na ogłoszenie przez PKN ORLEN S.A. dobrowolnego warunkowego wezwania ("Oferta"). Akcje Unipetrol nabyte przez Spółkę 23 lutego 2018 roku stanowią około 31,04% kapitału zakładowego Unipetrol. Cena za jedną akcję Unipetrol wyniosła 380,00 CZK, a cena wszystkich nabytych 23 lutego 2018 roku akcji wyniosła około 3,5 mld PLN i została pokryta przez Spółkę gotówką pochodzącą ze środków własnych oraz z dostępnego kredytu konsorcjalnego. W wyniku rozliczenia transakcji Spółka posiada łącznie 170 507 091 akcji Unipetrol, stanowiących około 94,03% kapitału zakładowego Unipetrol oraz odpowiadających około 94,03% głosów na walnym zgromadzeniu Unipetrol. Raport bieżący nr 24/2018.

Podpisanie listu intencyjnego w sprawie przejęcia kontroli kapitałowej przez PKN ORLEN S.A. nad Grupą LOTOS S.A.
W dniu 27 lutego 2018 roku PKN ORLEN S.A podpisał ze Skarbem Państwa list intencyjny w sprawie procesu przejęcia kontroli kapitałowej przez PKN ORLEN S.A. nad Grupą LOTOS S.A. („Grupa LOTOS"), rozumianej jako nabycie przez PKN ORLEN S.A. bezpośrednio lub pośrednio minimum 53% udziału w kapitale zakładowym Grupy LOTOS. Raport bieżący nr 26/2018.

Informacje dotyczące znaczących umów zostały opisane w pkt 3.4.

Najważniejsze nagrody i wyróżnienia

STYCZEŃ

PKN ORLEN został wyróżnionych tytułem **Lidera Bezpieczeństwa Technicznego 2016** za najwyższy poziom bezpieczeństwa technicznego, innowacyjność i wkład w rozwój gospodarczy Polski.

LUTY

PKN ORLEN po raz szósty z rzędu znalazł się w elitarnym gronie firm certyfikowanych tytułem **„Top Employer Polska"**, potwierdzając status czołowego pracodawcy w Polsce.

MARZEC

PKN ORLEN po raz czwarty został wyróżniony prestiżowym tytułem „**The World's Most Ethical Company"** za stosowanie etyki w codziennej działalności firmy i wyznaczanie standardów etycznego przywództwa.

PKN ORLEN zajął pierwsze miejsce wśród spółek z indeksu WIG 30 w kategorii „Najlepsze relacje inwestorskie wśród Inwestorów Instytucjonalnych". Konkurs zorganizowany był z inicjatywy Gazety Giełdy i Inwestorów „Parkiet" oraz Izby Domów Maklerskich.

KWIECIEŃ

PKN ORLEN po raz czwarty z rzędu został liderem rankingu **„Najbardziej pożądani pracodawcy w opinii specjalistów i menedżerów"** w VII edycji badania przeprowadzonego przez firmę rekrutacyjną Antal.

PKN ORLEN został laureatem rankingu **„Transparentna Spółka Roku 2016"** organizowanego przez Instytut Rachunkowości i Podatków we współpracy z Gazetą Giełdy i Inwestorów „Parkiet".

PKN ORLEN po raz 18 z rzędu znalazł się na pierwszym miejscu w prestiżowym rankingu **największych polskich przedsiębiorstw** opublikowanym przez dziennik „Rzeczpospolita". Jednocześnie Koncern został liderem plebiscytu **„Filary Budżetu"**.

MAJ

Stacje paliw pod marką ORLEN znajdujące się w Suchorzu oraz w Starym Sączu zostały laureatami V edycji konkursu **ZŁOTA STACJA**, organizowanego przez Polską Izbę Paliw Płynnych.

CZERWIEC

PKN ORLEN otrzymał nagrodę **„IRGiT Rozrachunki 2016"** za największy debiut ubiegłego roku na Towarowej Giełdzie Energii.

Karta FLOTA PKN ORLEN z usługą MONITORING GPS została zwycięzcą w plebiscycie **FLEET DERBY 2017.**

SIERPIEŃ

Stacje paliw Grupy ORLEN pod marką STAR zwyciężyły w badaniu satysfakcji klientów **„Fanfocus" 2017**, zrealizowanym przez firmę konsultingową Forum! GmbH w Moguncji. Klienci docenili zarówno politykę cenową, jak i pozostałe udogodnienia oferowane na stacjach.

PAŹDZIERNIK

Stacje paliw PKN ORLEN uzyskały najwyższe oceny w ogólnopolskim, anonimowym badaniu ekspertów niezależnego Polskiego Instytutu Badań Jakości. Wyniki sondażu wykazały również, iż obiekty detaliczne ORLEN posiadają najlepszą ofertę gastronomiczną oraz jakość obsługi klienta.

W XII edycji organizowanego przez Instytut Rachunkowości i Podatków konkursu **„The Best Annual Report"** PKN ORLEN odebrał tytuł „**The Best of the Best"** za sprawozdawczość finansową przyznawany firmom, którym minimum trzykrotnie udało się zdobyć najwyższe wyróżnienie w powyższym konkursie. PKN ORLEN otrzymał również nagrody specjalne za najlepszy Raport Online i Raport Zintegrowany oraz wyróżnienie za wysoką jakość sprawozdawczości finansowej.

LISTOPAD

PKN ORLEN znalazł się na przygotowanej przez **Thomson Reuters** globalnej liście 100 wiodących firm energetycznych oraz wśród 25 czołowych przedsiębiorstw z sektora oil&gas.

PKN ORLEN został wyróżniony **Laurem Klienta 2017** w kategorii sklepy convenience przy stacjach benzynowych za nowy koncept sklepu O!Shop.

GRUDZIEŃ

PKN ORLEN został wyróżniony jako **najlepsza spółka w obszarze zarządzania ryzykiem walutowym** w Europie Centralnej i Wschodniej w prestiżowym rankingu magazynu Global Finance.

PKN ORLEN został liderem **Listy 2000 Rzeczpospolitej** największych polskich przedsiębiorstw.

2. STRATEGIA

Daniel Obajtek, Prezes Zarządu PKN ORLEN:

„Konsekwentne działania ukierunkowane na realizację celów strategicznych Grupy ORLEN przynoszą sukcesy. W 2017 roku osiągnęliśmy rekordowe wielkości przerobu ropy, wolumenów sprzedaży a także wyników finansowych. Nieustannie podnosimy jakość i poszerzamy wachlarz oferowanych produktów oraz usług. W dynamicznie zmieniającym się otoczeniu rynkowym chcemy realizować odważną wizję rozwoju, która pozwoli nam skutecznie budować wartość Koncernu w długim horyzoncie. Kluczem do sukcesu, jest być przygotowanym na różne scenariusze, dlatego dużą uwagę będziemy poświęcać analizie potencjalnych szans dalszego rozwoju. W poszukiwaniu źródeł przewagi konkurencyjnej będziemy budować firmę nowoczesną, opartą o innowacyjność i nowe technologie. Chcemy by wszystkie te działania odbywały się przy dobrej i otwartej komunikacji z rynkiem, tak by wszyscy nasi interesariusze mieli pełną świadomość kierunku, który obraliśmy i realizowanych przez nas celów".

2.1. ZAŁOŻENIA STRATEGICZNE

Rok 2017 był pierwszy pełnym rokiem realizacji Strategii na lata 2017-2021 opublikowanej w dniu 15 grudnia 2016 roku. Założenia Strategii zakładają koncentrację działań związanych z umocnieniem pozycji rynkowej, orientacją na klienta, wykorzystaniem zintegrowanego łańcucha wartości, w tym wzrastającej roli petrochemii oraz ostrożną kontynuacją w segmencie Wydobycia. Ważnym elementem strategii jest również nastawienie na innowacje tworzące wartość. Wizja rozwoju Koncernu w nowej strategii wpisuje się w globalne trendy między innymi w zakresie wykorzystania źródeł energii, rozwoju technologii oraz procesów społecznych, które wpłyną na nowe zachowania i oczekiwania klientów. Dynamika otoczenia rynkowego wymusza dostosowanie perspektywy planistycznej. Z tego powodu kierunki strategiczne w poszczególnych obszarach zostały wyznaczone na kolejne 5 lat, natomiast w związku z dużą zmiennością parametrów makroekonomicznych konkretne cele finansowe i operacyjne zaprezentowano na lata 2017-2018.

Filary strategii PKN ORLEN 2017-2021

Budowa wartości	**Zintegrowane aktywa i silna pozycja rynkowa Downstream**	• Bezpieczeństwo surowcowe • Doskonałość operacyjna • Efektywna sprzedaż
	Rozwój oferty i wysoka satysfakcja klientów Detalu	• Nowoczesna sieć sprzedaży paliw • Unikalne doświadczenia zakupowe • Doskonałość operacyjna
	Strategia ostrożnej kontynuacji Upstream	• Wzrost wydobycia w Polsce i Kanadzie • Ostrożna kontynuacja
Ludzie	**Innowacje tworzące wartość**	• Kultura innowacji • Innowacyjność wewnętrzna i zewnętrzna
	Troska o bezpieczeństwo i środowisko	• Zero wypadków przy pracy • Bezpieczeństwo procesowe • Troska o środowisko naturalne
	Działanie w oparciu o wartości ORLEN	• Odpowiedzialność • Rozwój • Ludzie • Energia • Niezawodność
Siła finansowa	**Solidne fundamenty**	• Rating na poziomie inwestycyjnym • Dźwignia finansowa poniżej 30%
	Zabezpieczone finansowanie	• Zdywersyfikowane finansowanie • Możliwość rozwoju nieorganicznego
	Wypłata dywidendy	• Systematyczny wzrost dywidendy na akcję • Poziom uzależniony od sytuacji finansowej

2.2. REALIZACJA CELÓW STRATEGII W 2017 ROKU

W 2017 roku PKN ORLEN konsekwentnie realizował cele strategiczne. Zakładany w Strategii poziom średniorocznego zysku EBITDA wg LIFO[1] został przekroczony o 1,6 mld PLN i wyniósł 10,4 mld PLN. Koncern po raz kolejny został odznaczony tytułem The World's Most Ethical Company 2017 i Top Employer Polska 2017.

Bardzo dobra sytuacja finansowa Grupy pozwalała realizować inwestycje rozwojowe i jednocześnie konsekwentnie zwiększać wysokość wypłacanej dywidendy, która w 2017 roku wyniosła 3 PLN/akcję.

Budowa wartości

- Najcenniejsza polska marka: 4,7 mld PLN
- EBITDA LIFO: 10,4 mld PLN
- Rekordowy przerób ropy: 33,2 mt (94% wykorzystania mocy)
- Rekordowa sprzedaż: 42,4 mt (wzrost o 7% r/r)
- Rekordowy wynik segmentu Detal: > 2 mld PLN
- Pozytywny wpływ makro oraz regulacji ograniczających szarą strefę w Polsce
- Uruchomienie CCGT Włocławek oraz pierwsze uruchomienie turbiny CCGT Płock

EBITDA LIFO[1] [mld PLN]

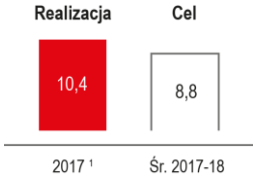

Nakłady inwestycyjne [mld PLN]

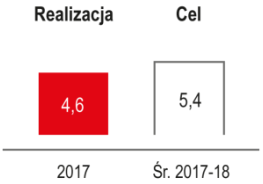

Ludzie

- 20,3 tys. zaangażowanych pracowników
- The World's Most Ethical Company 2017
- Top Employer Polska 2017
- Platts TOP250 - 43 miejsce wśród największych koncernów energetycznych na świecie
- The Best Annual Report 2016
- Nagrody IR Magazine „Best in Central & Eastern Europe" za najlepsze Relacje Inwestorskie w regionie oraz „Best ESG communications" dla PKN ORLEN
- Nowoczesne rozwiązania techniczne i procedury „Po pierwsze bezpieczeństwo"

Siła finansowa

- Najwyższa dywidenda w historii (1,3 mld PLN tj. 3,00 PLN/akcję)
- Przepływy z działalności operacyjnej: 8,1 mld PLN
- Dźwignia finansowa: 2,2%
- Podniesienie ratingu przez Moody's (Baa2 z perspektywą stabilną)
- Program emisji obligacji detalicznych do 1 mld PLN
- Oferta wykupu akcjonariuszy mniejszościowych Unipetrol

Dług netto [mld PLN], dźwignia finansowa [%]

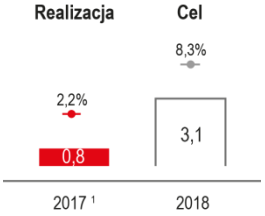

Dywidenda na akcję [PLN]

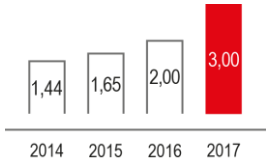

1) Przed uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych netto ujętych w 2017 roku w wysokości (169) mln PLN, w tym głównie zawiązanie odpisów aktualizujących wartość aktywów poszukiwawczych Grupy ORLEN Upstream w Polsce w wysokości (140) mln PLN.

2.3. REALIZACJA CELÓW NA ROK 2017 W SEGMENTACH OPERACYJNYCH

DOWNSTREAM

Dźwignie wartości

Bezpieczeństwo surowcowe
- Dywersyfikacja dostaw ropy
- Zabezpieczanie dostaw gazu ziemnego

Doskonałość operacyjna
- Zintegrowane zarządzanie aktywami produkcyjnymi w Polsce, Czechach i na Litwie
- Zwiększanie elastyczności na wyzwania rynkowe i regulacyjne dzięki dalszej poprawie kluczowych wskaźników operacyjnych. Pogłębianie stopnia konwersji i zwiększanie uzysków produktów wysokomarżowych

Silna pozycja rynkowa
- Zwiększanie udziałów na rynkach macierzystych, w tym dzięki atrakcyjnej ofercie produktowej
- Rozbudowywanie infrastruktury przyspieszającej dotarcie do klienta i wzmacniającej przewagę konkurencyjną

Realizacja 2017

Sprzedaż i Logistyka
- Wykorzystanie ograniczania tzw. szarej strefy w Polsce – wzrost sprzedaży paliw o 8,4% (vs PST 17/18)
- Sprzedaż energii elektrycznej: ponad 4,8 TWh
- Koszt logistyki: poprawa kosztu jednostkowego o ponad 2%.

Produkcja
- Realizacja inwestycji:
  - Polietylen III w Czechach
  - Metateza w Płocku
  - CCGT w Płocku:
    - osiągniecie mocy maksymalnej bloku
    - pierwsze dostawy pary technologicznej do Zakładu w Płocku
- Przygotowanie nowych inwestycji rozwojowych:
  - PPF Spliter na Litwie
  - Visbreaking w Płocku
  - Rozbudowa zdolności produkcyjnych nawozów w Anwil
- Poprawa kluczowych wskaźników:
  - Przerób ropy: wzrost o 0,8 mln ton,
  - Wzrost wykorzystania mocy przerobowych o 2 p.p.

Wzrost EBITDA LIFO [mld PLN]

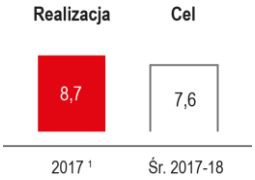

Nakłady inwestycyjne [mld PLN], średniorocznie

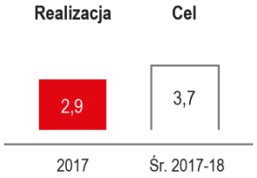

1) Przed uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych netto w wysokości (19) mln PLN, w tym głównie ORLEN Asfalt (8) mln PLN oraz Grupa Unipetrol (6) mln PLN.

DETAL

Dźwignie wartości

Nowoczesna sieć sprzedaży paliw
- Dalszy rozwój sieci stacji własnych i franczyzowych
- Wprowadzanie paliw o podwyższonych parametrach dzięki wykorzystaniu udoskonalonych dodatków paliwowych
- Przygotowanie do sprzedaży paliw alternatywnych

Unikalne doświadczenia zakupowe
- Wprowadzanie nowych usług i produktów
- Zwiększanie satysfakcji klientów i dalszy rozwój programu lojalnościowego

Realizacja 2017

Nowoczesna sieć sprzedaży paliw
- Rozwój sieci stacji paliw o 84 nowych lokalizacji.
- Otwarcie 2 stacji wodorowych w Niemczech

Unikalne doświadczenia zakupowe
- Dynamiczny rozwój stacji z nowymi konceptami - 175 stacji (w Polsce i w Czechach) z formatem Stop Cafe 2.0 i O!Shop oraz 16 stacji w koncepcie StarConnect w Niemczech
- **Wzrost przychodów ze sprzedaży towarów i usług pozapaliwowych o 0,4%**

Wzrost EBITDA LIFO [mld PLN]

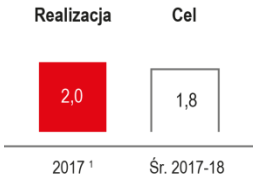

Doskonałość operacyjna
- Konsekwentne poprawianie progu rentowności
- Wykorzystanie nowoczesnych technologii

- **Wdrożenie nowych produktów i usług:**
  - Wprowadzenie zaawansowanych paliw Efecta 95 i Efecta Diesel na stacjach w Czechach,
  - Wprowadzenie produktów marki własnej „O!" w Polsce oraz „Star" w Niemczech,
  - Uruchomienie usługi carsharingu na rynku polskim,
- **Udoskonalenie programu flotowego:**
  - zakończenie pierwszego etapu pracy nad międzynarodową kartą flotową
  - nowatorskie karty flotowe Easy na rynku czeskim
  - mobilna aplikacja dla klientów flotowych MFlota

Doskonałość operacyjna
- Systematyczna poprawa efektywności kosztowej stacji

Nakłady inwestycyjne [mld PLN], średniorocznie

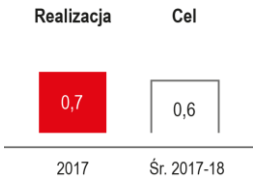

1) Przed uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych netto w wysokości (11) mln PLN, w tym głównie Grupa Unipetrol (7) mln PLN oraz PKN ORLEN (3) mln PLN.

WYDOBYCIE

Dźwignie wartości

Wzrost wydobycia w Polsce i Kanadzie
- Zwiększanie poziomu produkcji i wielkości zasobów 2P
- Koncentracja na dobrej jakości aktywach i najbardziej rentownych projektach

Ostrożna kontynuacja
- Elastyczne reagowanie na zmiany zachodzące na rynku ropy i gazu
- Dostosowywanie nakładów inwestycyjnych do sytuacji makro

Doskonałość operacyjna
- Stała poprawa kluczowych wskaźników operacyjnych
- Uzyskiwanie synergii w ramach segmentu w Polsce i Kanadzie

Realizacja 2017

Wzrost wydobycia w Polsce i Kanadzie
- Średnie wydobycie na poziomie 15,6 tys. boe/d:
  - Polska: 1,2 tys. boe/d
  - Kanada: 14,4 tys. boe/d
- Wzrost zasobów węglowodorów 2P do 152,6 mln boe (114 mln boe na koniec 2016)
  - Polska: 11,5 mln boe
  - Kanada: 141,1 mln boe
- Rozpoczęto wiercenie 17,5 odwiertów netto w ramach realizacji strategii ostrożnej kontynuacji

Wzrost EBITDA LIFO [mld PLN]

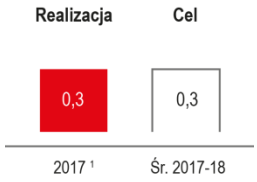

Nakłady inwestycyjne [mld PLN]

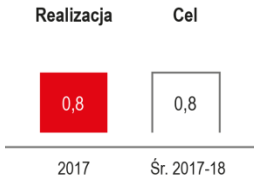

1) Przed uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych netto w wysokości (140) mln PLN, głównie zawiązanie odpisów aktualizujących wartość aktywów poszukiwawczych Grupy ORLEN Upstream w Polsce.

3. DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA

3.1. BADANIA I ROZWÓJ TECHNOLOGICZNY

Rozwój segmentów operacyjnych, doskonałość operacyjna oraz innowacje podnoszące wartość są kluczowymi elementami Strategii Grupy ORLEN na lata 2017-2021.

Prowadzono intensywne prace dotyczące Strategicznego Planu Rozwoju i Nowych Technologii (SPRINT) dla PKN ORLEN oraz Grupy ORLEN, przedstawiającego długoterminową (2030+) wizję rozwoju aktywów produkcyjnych Koncernu.

PKN ORLEN prowadził intensywne prace przygotowawcze w kierunku wydłużenia łańcucha wartości segmentu Downstream.

W ramach projektów inwestycyjnych wykonano projekt bazowy i zakupiono licencję dla instalacji konwersyjnej Visbreaking umożliwiającej pogłębienie przerobu ropy naftowej i uzyskanie wysokomarżowych frakcji z pozostałości próżniowej. Rozpoczęto proces zakupu licencji i projektu bazowego dla instalacji MaxEne do optymalizacji wsadów pomiędzy rafinerią a petrochemią zapewniającą poprawę uzysków i wzrost marż. Kontynuowano projekt Gassto, współfinansowany z programu sektorowego INNOCHEM, którego głównym celem jest rozwój technologii produkcji benzyny silnikowej przeznaczonej do długoterminowego magazynowania w kawernach solnych. W ramach INNOCHEM PKN ORLEN otrzymał dofinansowanie do realizacji dwóch kolejnych projektów: opracowania technologii współuwodornienia frakcji ropopochodnych z olejami roślinnymi lub tłuszczami zwierzęcymi pozwalającej na otrzymywanie wysokiej jakości biokomponentu, który będzie wykorzystany na potrzeby rozliczania NCW oraz wdrożenia zintegrowanego systemu monitorowania procesu korozji, co przełoży się na podniesienie bezpieczeństwa procesowego oraz optymalizację ilości dozowanych środków antykorozyjnych.

PKN ORLEN uruchomił platformę STACJA INNOWACJA, gdzie pracownicy stacji paliw z całej Polski zgłaszają pomysły innowacyjne. Przygotowana aplikacja pozwala przełożyć ich doświadczenie i kreatywność na konkretne działania, dotyczące zarówno dostosowania oferty do potrzeb klientów, jak i usprawniania procesów. Stacja Innowacja jest największą tego typu platformą w Polsce.

Kontynuowano współpracę naukową w obszarze projektów badawczo-rozwojowych z Instytutem Chemii Przemysłowej, Politechniką Warszawską, Uniwersytetem Warszawskim, Instytutem Nafty i Gazu i Politechniką Gdańską.

Grupa ORLEN Lietuva badała technologie pozwalające na ograniczenie ciężkich frakcji powstających w procesach produkcyjnych w odpowiedzi na nowe zaostrzone regulacje dotyczące jakości ciężkiego oleju napędowego wydane przez Międzynarodową Organizację Morską - IMO (International Maritime Organization). Kontynuowano realizację projektów związanych z poprawą efektywności procesów produkcyjnych, m.in. zmodernizowano instalację Fluidalnego Krakingu Katalitycznego (FCC), co zapewni wzrost uzysków wysokomarżowych frakcji. Prowadzono projekty związane z ochroną środowiska, m.in. dotyczące redukcji pyłów z instalacji FCC, redukcji związków siarki (SO_2) i azotu (NO_X) w zakładowej elektrociepłowni oraz systemu monitoringu emisji na instalacjach FCC, odzysku siarki i wytwórni wodoru.

Grupa Unipetrol w obszarze rafineryjnym kontynuowała projekty badawcze związane z produkcją paliw silnikowych oraz przetwarzaniem frakcji ciężkich z przerobu ropy naftowej. Realizowane były również prace nad dostępnością i wdrożeniem odnawialnych źródeł energii w procesach produkcyjnych, a także poszukiwano potencjalnych źródeł surowców do produkcji z materiałów alternatywnych i pozostałości powstałych przy produkcji paliw silnikowych. W związku z przyszłymi wymogami związanymi z zawartością siarki w paliwach okrętowych rozpoczęto projekt dotyczący dalszej pogłębionej konwersji frakcji ciężkich.

W obszarze petrochemicznym długotrwałe plany rozwojowe mają na celu poprawię jakości koszyka produktowego i efektywności produkcji. Do najważniejszych prac w tym zakresie należało sprawdzenie możliwości produkcji nowych chemikaliów z koncentratu naftalenowego, badania nad możliwościami zagospodarowania produktów pobocznych uzyskanych w procesie pirolizy oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Prowadzono także prace nad zabezpieczeniem wysokiej jakości wsadów do produkcji poliolefin, optymalizacją ich produkcji oraz wprowadzeniem nowych układów katalitycznych zgodnych z wymaganiami rozporządzenia REACH (Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals).

Anwil w ramach programu sektorowego INNOCHEM kontynuował prace badawcze nad innowacyjną technologią produkcji kompozytów ceramizujących na bazie PCW, których zastosowanie w budownictwie przyczyni się m.in. do zwiększenia odporności powłok kabli i przewodów na działanie ognia. Dodatkowo uzyskano dofinasowanie do realizacji dwóch projektów dotyczących opracowania innowacyjnego systemu katalitycznego w procesie chlorowania etylenu oraz syntezy amoniaku. Celem projektów jest zwiększenie wydajności reakcji chemicznych oraz zredukowanie produktów ubocznych. W przypadku pomyślnie zakończonego etapu prac laboratoryjnych, projekty pozwolą na zwiększenie efektywności produkcji.

Grupa ORLEN Południe po analizie projektu bazowego i opracowaniu koncepcji programowo-przestrzennej przystąpiła do realizacji projektu rozwojowego „Konwersja gliceryny do glikolu 1,2-propylenowego". Dodatkowo zakończony został projekt rozbudowy produkcji biodiesla do 250 tys. ton/rok oraz kontynuowano prace dotyczące biopaliw II i III generacji. W ramach programu INNOCHEM realizowano projekt „Biodegradowalnych środków przeciwzbrylających dla przemysłu nawozów sztucznych" oraz „Opracowanie biotechnologicznej konwersji surowców pochodzenia organicznego do kwasu mlekowego z wykorzystaniem mikroorganizmów" obejmujący badania przemysłowe i prace rozwojowe.

ORLEN OIL prowadził prace badawcze związane gównie z wdrożeniem nowych i modyfikacją istniejących produktów oraz definiowaniem nowych kierunków rozwoju technologii środków smarnych. Opracowano i wdrożono technologie dla 34 nowych olejów i płynów eksploatacyjnych, zmodyfikowano 19 produktów.

ORLEN Upstream kontynuował zaangażowanie w projekty naukowo-badawcze w ramach programu „Blue Gas" - wspólnego przedsięwzięcia Narodowego Centrum Badań i Rozwoju oraz Agencji Rozwoju Przemysłu S.A. Działania koncentrowały się na opracowaniu i komercjalizacji technologii poszukiwawczo-wydobywczych. W 2017 roku podsumowano 5 letni okres działalności konsorcjum dla 6 realizowanych projektów. Dodatkowo zgromadzone zostały wnioski dające podstawę do ubiegania się o prawa patentowe dla wypracowanych rozwiązań.

3.2. SEGMENTY OPERACYJNE

3.2.1 Segment Downstream

2017

PRODUKCJA

	j.m.	Grupa ORLEN	Polska	Czechy	Litwa
Maksymalne moce przerobowe	**mln t**	**35,2**	**16,3**	**8,7**	**10,2**
Wykorzystanie mocy przerobowych	%	94	93	91	96
Uzysk produktów białych	**%**	**78**	**79**	**79**	**75**
Wykorzystanie mocy instalacji Olefin	%	78	75	83	-
Wykorzystanie mocy instalacji PTA	%	75	75	-	-

SPRZEDAŻ

	j.m.	Grupa ORLEN	Polska	Czechy	Litwa
OGÓŁEM	**tys.t**	**32 925**	**17 159**	**7 112**	**8 654**
Rafineria, w tym:	**tys.t**	**27 772**	**13 953**	**5 165**	**8 654**
paliwa	tys.t	19 161	8 207	4 359	6 595
frakcje ciężkie	tys.t	4 879	2 369	651	1 859
pozostałe produkty rafineryjne	tys.t	3 732	3 377	155	200
Petrochemia, w tym:	**tys.t**	**5 153**	**3 206**	**1 947**	**-**
olefiny	tys.t	868	716	152	-
poliolefiny	tys.t	550	-	550	-
benzen	tys.t	360	178	182	-
tworzywa sztuczne	tys.t	391	300	91	-
nawozy sztuczne	tys.t	1 081	897	184	-
PTA	tys.t	523	523	-	-
pozostałe produkty petrochemiczne	tys.t	1 380	592	788	-

LOGISTYKA

	j.m.	Grupa ORLEN	Polska	Czechy	Litwa
Łączna długość wykorzystywanych sieci rurociągów	km	3 753	1 888	1 774	91
długość wykorzystywanych sieci rurociągów surowcowych	km	1 695	930	674	91
długość wykorzystywanych sieci rurociągów produktowych	km	2 058	958	1 100	-

ENERGETYKA

	j.m.	Polska[1]	Czechy[2]	Litwa
Zainstalowana moc elektryczna	MWe	889	112	160
Zainstalowana moc cieplna	MWt	2 567	766	1 040
Sprawność kotłów	%	93,0	88,8	92,0
Dostępność kotłów	%	91,6	75,5	90,5

1) Zainstalowana moc cieplna i elektryczna dotyczy Elektrociepłowni Płock i CCGT Włocławek. Sprawność i dostępność kotłów dla Elektrociepłowni Płock.
2) Zainstalowana moc cieplna i elektryczna oraz sprawność i dostępność kotłów dla Elektrowni w Litvinovie.

3.2.1.1. Trendy rynkowe w segmencie Downstream

Adam Czyżewski, Główny Ekonomista:
„O ile wzrostowy trend cen ropy, rozpoczęty w 3 kwartale 2017 roku ma podstawy w fundamentach rynku ropy, o tyle przyspieszenie wzrostu cen w 4 kwartale 2017 roku kontynuowane na początku 2018 roku jest rezultatem czynników nieoczekiwanych, które ograniczyły wzrost bieżącej podaży oraz podniosły premię za ryzyko w cenach ropy. Trend wzrostu cen ropy opiera się przede wszystkim na solidnym przyroście globalnego popytu na ropę naftową i paliwa płynne pod wpływem umacniania się wzrostu gospodarczego praktycznie we wszystkich regionach świata. Do tego dodać należy ograniczenie wydobycia ropy przez kraje OPEC i Rosję z początkiem 2017 i wydłużenie horyzontu ograniczenia do końca 2018 roku".

CENY ROPY NAFTOWEJ
Średnia cena ropy Brent w 2017 roku ukształtowała się na poziomie 54 USD/bbl i zwiększyła się o 24% (r/r). Na pierwszej sesji w 2017 roku baryłka ropy na londyńskiej giełdzie kosztowała 55 USD/bbl, a na ostatniej blisko 67 USD/bbl.

WYKRES 1. Zmiany cen ropy naftowej [USD/bbl].

Źródło: Opracowanie własne na podstwawiei Bloomberg.

Do głównych czynników wpływających na poziom cen ropy naftowej w 2017 roku należało:

- Najszybsze od kilku lat tempo wzrostu światowej gospodarki, implikujące także wzrost popytu na ropę – wg wstępnych szacunków IHS Markit globalna konsumpcja ropy naftowej w 2017 roku wzrosła o 1,8% (r/r), przy czym na najszybciej rosnących rynkach azjatyckich wzrost ten wynosił około 4% (r/r).
- Efekt porozumienia OPEC z Rosją o ograniczeniu produkcji - tzw. „Sojusz Wiedeński". Arabia Saudyjska i Rosja przed jego zawarciem zwiększyły produkcję prawie do maksimum, po czym podjęły zobowiązanie o stabilizacji wydobycia i nie zwiększaniu produkcji. W 2017 roku przeciętne roczne wydobycie ropy w krajach OPEC spadło o 0,1 mb/d, a przy tym środowisko niskich cen ropy w pierwszych trzech kwartałach 2017 roku ograniczało przyrosty wydobycia poza OPEC.

WYKRES 2. Odchylenie produkcji ropy w OPEC od poziomu uzgodnionego w porozumieniu [mb/d].

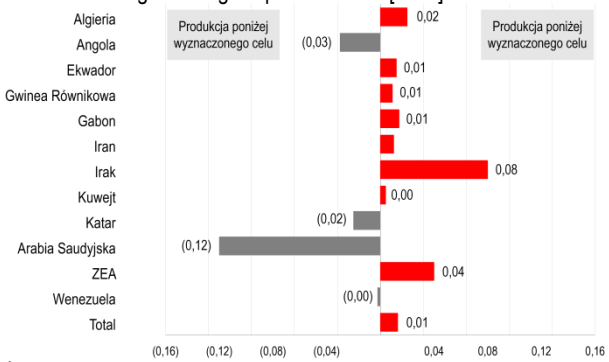

Źródło: IHS Markit.

- Spadek zapasów ropy naftowej i paliw w krajach OECD od połowy 2017 roku. W redukcji poziomu zapasów pomógł tzw. efekt „shale band" (przedział cen ropy definiowany reakcją amerykańskiego wydobycia na zmiany cen ropy) i wyhamowanie przyrostów wydobycia w USA w I połowie 2017 roku. W kolejnych miesiącach, wraz ze wzrostem cen, wzrosło również wydobycie w USA, ale ceny nie zdołały przekroczyć górnego pułapu „shale band" na poziomie 60 USD/bbl ropy Brent. Nastąpiło to dopiero na koniec października, tuż przed szczytem OPEC, na którym przedłużono moratorium na wydobycie do końca 2018 oraz włączono do porozumienia Libię i Nigerię.
- Wzrost niestabilności i ryzyka politycznego, szczególnie w Iraku i Arabii Saudyjskiej - większość występujących ryzyk politycznych nie jest istotna jednak w przypadku bliskowschodnich rynków ropy mają one wpływ na decyzje inwestorów.
- Nietypowa struktura terminowego rynku ropy – tzw. backwardation (przyszłe ceny niższe od bieżących), wynikająca z przejściowych niedoborów podaży, które tworzą silną zachętę dla inwestorów finansowych do zajmowania „długich" pozycji spekulacyjnych na rynkach terminowych. W końcu 2017 roku przewaga otwartych długich pozycji nad krótkimi była rekordowo duża i wzmocniła wzrosty cen ropy ponad poziomy uzasadnione przez fizyczne fundamenty rynku ropy.

Potencjalne kierunki zmian cen ropy naftowej
Wg prognoz analityków branżowych oraz banków inwestycyjnych w I półroczu 2018 roku cena ropy Brent może zbliżyć się nawet do poziomu 80 USD/bbl. W II połowie 2018 roku trend wzrostowy powinien ulec odwróceniu. W efekcie według prognoz JP Morgan, Goldman Sachs średnia cena ropy Brent w IV kwartale 2018 roku powinna oscylować w przedziale 60-70 USD/bbl. Z kolei projekcje IHS Markit, kładące nacisk na relacje popytu i podaży na rynkach fizycznych, pokazują wcześniejszy powrót cen ropy do fundamentów i ceny pod koniec 2018 roku w pobliżu 60 USD/bbl. Zestaw głównych czynników kształtujących ceny ropy w 2018 roku nie ulega zmianie w stosunku do 2017. Są to przede wszystkim:

- Dynamiczny wzrost światowego popytu, który może zostać zakłócony przez reakcję rynków OECD (zwłaszcza USA) na rosnące ceny paliw oraz wzrost popytu na paliwa na rynkach wschodzących (Indie, Arabia Saudyjska) w sytuacji dużej presji inflacyjnej oraz trwających reform systemu subsydiowania cen paliw.
- Trwałość „Sojuszu Wiedeńskiego". Obecnie przedłużenie porozumienia wpływa pozytywnie na wzrost ceny ropy. Należy się spodziewać, że porozumienie będzie utrzymywane przynajmniej do momentu, gdy cena ropy Brent przez pewien czas przekroczy granicę 70 USD/bbl.

- Potencjał wzrostu wydobycia w USA. Przy odpowiednich sygnałach cenowych, rynek amerykański może wygenerować znaczący wzrost produkcji ropy z łupków. Przedłużenie „Sojuszu Wiedeńskiego" oraz spadek zapasów ropy w USA to główne czynniki zwiększające potencjał wzrostu wydobycia ropy z łupków.
- Wzrost ryzyka geopolitycznego. Tradycyjnie czynniki ryzyka politycznego mogące wpłynąć na wzrost cen ropy utrzymują się w Iraku, Kurdystanie, Arabii Saudyjskiej, Jemenie, Katarze i Libanie. Jednak kluczowe ryzyka może w najbliższym czasie wygenerować sytuacja polityczna w Wenezueli (rosnące zadłużenie oraz niestabilność polityczna zwiększają ryzyko dalszego spadku wydobycia) oraz w Iranie (istotne ryzyko dalszej eskalacji w relacjach Teheranu z Waszyngtonem i powrotu do sankcji).
- Zmienność kursu amerykańskiej waluty, która w ostatnim roku osłabiła się wobec euro a także wobec walut gospodarek wschodzących.

DOWNSTREAM – SPRZEDAŻ I PRODUKCJA

Rok 2017 był kolejnym - po latach 2015 i 2016 - dobrym okresem dla branży rafineryjnej na świecie. Marże rafineryjne w Europie wzrosły, były wyższe w porównaniu do występujących w 2016 roku głównie w efekcie wyjątkowo wysokiego poziomu nieplanowanych postojów w rafineriach. Przewiduje się, że światowe marże rafineryjne w 2018 roku będą zbliżone do poziomu z 2016 roku, jednak poniżej poziomu marży z 2017 roku.

WYKRES 3. Marże rafineryjne netto w Europie [USD/bbl].

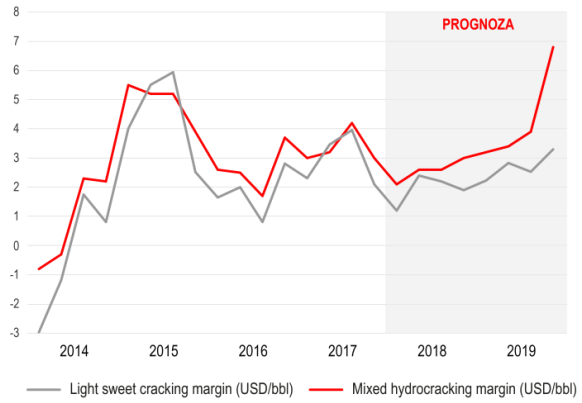

Źródło: IHS Markit.

W krótkim i średnim horyzoncie czasowym marże rafineryjne w Europie będą kształtowane poprzez presję konkurencyjną. Główne czynniki wpływające na wysokość marż to: przewaga rafinerii amerykańskich i bliskowschodnich z uwagi na niskie koszty energii wobec relatywnie wysokich kosztów energii w Europie, modernizacja rafinerii europejskich wpływająca na pogłębienie przerobu oraz rosnąca konkurencyjność eksportu z Bliskiego Wschodu, dostarczającego paliwa nie tylko do Azji, ale też do Europy.
W dłuższym horyzoncie czasowym marże rafineryjne będą zależne od popytu na produkty przerobu ropy oraz inwestycji odtwarzających i zwiększających potencjał wydobycia ropy (wzrost ryzyka utraty wartości aktywów wydobywczych w przyszłości obniża skłonność do inwestowania w te aktywa). W perspektywie roku 2020 i kolejnych, na marże rafineryjne wpływ będą miały przede wszystkim następujące czynniki:

- Wpływ regulacji IMO dotyczących zawartości siarki w paliwach bunkrowych od 2020 roku - zawartość siarki spadnie z 3,5% do 0,5% od 1 stycznia 2020 roku. Dotychczasowa reakcja zarówno branży rafineryjnej, jak i przemysłu okrętowego jest ograniczona a brak przygotowania zwiększa prawdopodobieństwo poważnych zakłóceń na rynku ropy naftowej. Analitycy branżowi przewidują znaczną premię za zarówno surowiec, jak i produkty rafineryjne o niższej zawartości siarki.
- Powiązane z regulacjami IMO potencjalne obniżenie podaży paliw z Rosji w perspektywie 2020 roku. W miarę zbliżania się do skutków zmiany specyfikacji paliwa bunkrowego, ceny produktów o wysokiej zawartości siarki (HSFO) będą gwałtownie spadać. Będzie to miało szczególnie szkodliwy wpływ na rosyjskie rafinerie, ponieważ ciężkie frakcje stanowią znaczną część rosyjskiej produkcji. Główne projekty modernizacji rafinerii mające na celu zmniejszenie zawartości siarki i zwiększenie produkcji benzyny są opóźnione i prawdopodobnie nie zmaterializują się przed styczniem 2020 roku. Aby zmniejszyć zawartość siarki (i wolumeny HSFO), rafinerie rosyjskie mogą zostać zobligowane do zmniejszenia strumienia przerabianego surowca, co w rezultacie może skutkować zmniejszeniem ilości benzyny przeznaczonej zarówno na rynki wewnętrzne, jak i eksport.
- Najnowsze regulacje Unii Europejskiej w zakresie biopaliw. Projekt regulacji ogranicza udział biopaliw do 7% końcowego zużycia energii w transporcie drogowym i kolejowym, przy jednoczesnym wycofywaniu biopaliw pierwszej generacji, które konkurują z dostawami żywności i przyczyniają się do zmniejszania terenów zielonych.
- Coraz silniejszy wpływ samochodów elektrycznych oraz szeroko rozumianej elektromobilności na oczekiwania odnośnie przyszłego popytu oraz na inwestycje w przyszłe wydobycie. Choć pojazdy elektryczne od lat zdobywały coraz większą popularność, rok 2017 mógł być przełomowy dla branży. Wprowadzenie kolejnej generacji modelu samochodu elektrycznego, deklaracje znacznego przyspieszenia produkcji samochodów elektrycznych zapowiedziane przez największe koncerny motoryzacyjne oraz zamiar wprowadzenia zakazu sprzedaży silników spalinowych w nadchodzących dziesięcioleciach przez rządy m.in. Chin, Indii, Francji i Wielkiej Brytanii mogą mieć istotny wpływ na dalszy rozwój branży rafineryjnej i poziom generowanych marż.

W dłuższym horyzoncie czynnikiem wspierającym popyt na produkty przerobu ropy naftowej i tym samym budującym marże rafineryjne będzie **branża petrochemiczna** - rosnące zastosowania nowoczesnych tworzyw sztucznych w światowej gospodarce. Europa Środkowo-Wschodnia jest jednym z najszybciej rosnących rynków pod względem popytu na produkty petrochemiczne, które wytwarza Grupa ORLEN (propylen, etylen, butadien, paraksylen, PTA, PCW).

- Olefiny (etylen, propylen, butadien) - silna presja importu pochodząca z regionów Bliskiego Wschodu i Ameryki Północnej z uwagi na przewagę kosztową. Produkcja europejska bazująca na nafcie jest i będzie relatywnie mniej konkurencyjna przy założeniu stopniowego wzrost cen ropy naftowej.
- Aromaty (benzen, toluen, ksylen, paraksylen) - prognozowane zmniejszenie mocy produkcyjnych benzenu i toluenu w Europie Zachodniej do 2030 roku. Producenci aromatów będą dążyć do wydłużania łańcucha wartości w kierunku paraksylenu oraz

występuje potencjalne ryzyko wzrostu importu benzenu do Europy Zachodniej.

- Tworzywa sztuczne (polietylen, polipropylen, PCW) - sektor opakowań jest największym obszarem wykorzystującym tworzywa w Europie (40% zapotrzebowania). Prognozowana presja cenowa dla pochodnych etylenu z uwagi na rewolucję łupkową w USA. Wahania popytu mogą być dotkliwe dla mało innowacyjnych producentów, których marże bazują przede wszystkim na skali produkcji.

DOWNSTREAM - ENERGETYKA

Zgodnie z głównym scenariuszem New Policies raportu World Energy Outlook 2017 Międzynarodowej Agencji Energii (IEA) zapotrzebowanie na energię elektryczną na świecie będzie rosnąć w średnim tempie 1,3% rocznie do 2040 roku w stosunku do 2016 roku, a gospodarka światowa będzie przyrastała w tym okresie w tempie 3,4% rocznie.

Zgodnie z powyższym scenariuszem, opisującym docelowy stan systemu energetycznego z uwzględnieniem istniejących regulacji i ogłoszonych już ich zmian, prognozowany jest wzrost popytu na energię z 21 375 TWh obecnie do 34 470 TWh w 2040 roku.

WYKRES 4. Światowe zużycie energii [TWh].

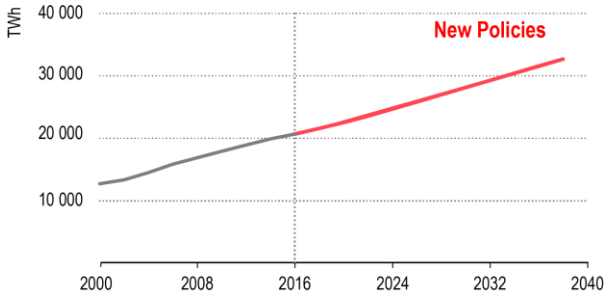

Źródło: Międzynarodowa Agencja Energii.

W porównywaniu z minionym ćwierćwieczem, IEA prognozuje znaczącą zmianę w sposobie zaspokajania potrzeb energetycznych gospodarek. Zmiana ta będzie podyktowana przede wszystkim koniecznością dekarbonizacji przemysłu i obniżenia emisyjności wytwarzania energii elektrycznej. Najszybszy przyrost zostanie odnotowany w obszarze mocy energii odnawialnej, przy jednoczesnej poprawie efektywności energetycznej. To właśnie efektywność energetyczna będzie odgrywać kluczową rolę w odciążeniu strony podażowej - bez tego czynnika przewidywany wzrost wykorzystania energii finalnej zwiększyłby się ponad dwukrotnie. Odnawialne źródła energii pokryją 40% wzrostu popytu na energię, a ich gwałtowny wzrost w sektorze energetycznym oznacza koniec okresu boomu na węgiel. Od 2000 do 2016 roku moce produkcyjne na bazie węgla szybko wzrastały, jednakże trend ten zostanie mocno wyhamowany do 2040 roku. Odnawialne źródła stanowić będą dwie trzecie globalnych inwestycji w moce elektroenergetyczne, stając się dla wielu krajów najtańszym źródłem nowych mocy. Szybkie wdrożenie fotowoltaiki (szczególnie w Chinach i Indiach) pomoże energii słonecznej stać się największym źródłem zielonej energii do 2040 roku. W Unii Europejskiej odnawialne źródła energii będą stanowiły 80% nowych mocy, a energia wiatrowa może stać się głównym źródłem energii elektrycznej po 2030 roku, ze względu na silny wzrost mocy wiatrowych instalowanych zarówno na lądzie, jak i na morzu. Chiny nadal prowadzą do stopniowego wzrostu produkcji energii z reaktorów jądrowych i wyprzedzą pod tym względem Stany Zjednoczone do 2030 roku. Według prognoz IEA, udział energetyki nuklearnej w 2040 roku w miksie energetycznym nieznacznie wzrośnie.

TABELA 2. Źródła światowej produkcji energii [TWh].

Wyszczególnienie	2000	2016	New Policies	
			2025	2040
Węgiel	6 005	9 282	9 675	10 086
Ropa	1 259	1 004	719	491
Gaz	2 753	5 850	6 730	9 181
Elektrownie jądrowe	2 591	2 611	3 217	3 844
Źródła odnawialne	2 869	6 018	9 316	15 688
Razem	**15 477**	**24 765**	**29 657**	**39 290**

Źródło: Międzynarodowa Agencja Energii.

W obszarze energetycznym segmentu Downstream Grupy ORLEN kluczowym rynkiem jest Polska, gdzie w latach 2010-2016 popyt na energię wzrastał w średnim tempie około 1,5% rocznie. W perspektywie 2020 roku spodziewane jest tempo wzrostu popytu na energię elektryczną w wysokości około 1,7% (CAGR na podstawie danych CERA), a wzrost ten będzie przede wszystkim skorelowany z rozwojem gospodarczym kraju.

Istotny wpływ na rozwój energetyki w Polsce będą miały trendy rynkowe związane z energetyką rozproszoną, pakietem zimowym oraz rynkiem mocy.

Istotą energetyki rozproszonej są źródła energii (elektrycznej, cieplnej, chłodu), opierające się w głównej mierze o odnawialne źródła energii (OZE). Rozwój energetyki rozproszonej sprawia, że w rynku energii może uczestniczyć więcej mniejszych graczy, w szczególności coraz popularniejszy staje się model prosumenta, czyli konsumenta energii elektrycznej produkującego energię elektryczną na własny użytek. Trend ten pozwala na zwiększenie bezpieczeństwa zasilania dla konsumentów oraz zmniejszenie ich zależności od ewentualnych zmian cen energii na rynku.

Z kolei pakiet „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków" zwany pakietem zimowym, będący zbiorem projektów, dyrektyw i rozporządzeń Komisji Europejskiej, wprowadza szereg regulacji w obszarze energetyki mających na celu rozwój rynku energii w Unii Europejskiej w kierunku energetyki odnawialnej, prokonsumenckiej, a także integracji rynków energii poszczególnych państw i zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego poprzez współpracę międzysystemową.

Rynek mocy, który został wprowadzony w Polsce ustawą w grudniu 2017 roku, uzupełnia rynek energii elektrycznej o drugi produkt jakim jest dostępna moc. W ramach rynku mocy jednostki wytwórcze będą oferować na aukcjach moc dyspozycyjną, która zapewni bezpieczne działanie systemu elektroenergetycznego. Pierwsze aukcje zostaną przeprowadzone już w 2018 roku, a pierwsza moc zostanie dostarczona w 2021 roku.

3.2.1.2. Pozycja Grupy ORLEN i otoczenie konkurencyjne

Krystian Pater, Członek Zarządu PKN ORLEN ds. Produkcji:
„W 2017 roku w Grupie ORLEN przerobiliśmy rekordową ilość ponad 33 mln ton ropy. Nasze działania były i są ukierunkowane na możliwie pełną integrację i wykorzystanie aktywów produkcyjnych, zwiększenie elastyczności wobec wyzwań rynkowych i regulacyjnych oraz wzrost uzysku produktów wysokomarżowych. Dobieramy optymalną strukturę dostaw ropy celem optymalizacji kosztów zapewniając jednocześnie bezpieczeństwo dostaw do naszych instalacji. Kontynuujemy budowę Instalacji Metatezy w PKN ORLEN oraz kluczowy projekt budowy instalacji Polietylenu III w Grupie Unipetrol. W czerwcu 2017 roku uruchomiliśmy nową elektrociepłownię CCGT we Włocławku, a w 2018 roku planujemy oddanie kolejnego zakładu tego typu w Płocku."

GŁÓWNE AKTYWA PRODUKCYJNE GRUPY ORLEN

SCHEMAT 3. Aktywa produkcyjne Grupy ORLEN i główni konkurenci w Europie Środkowowschodniej / moce przerobowe [mln t].

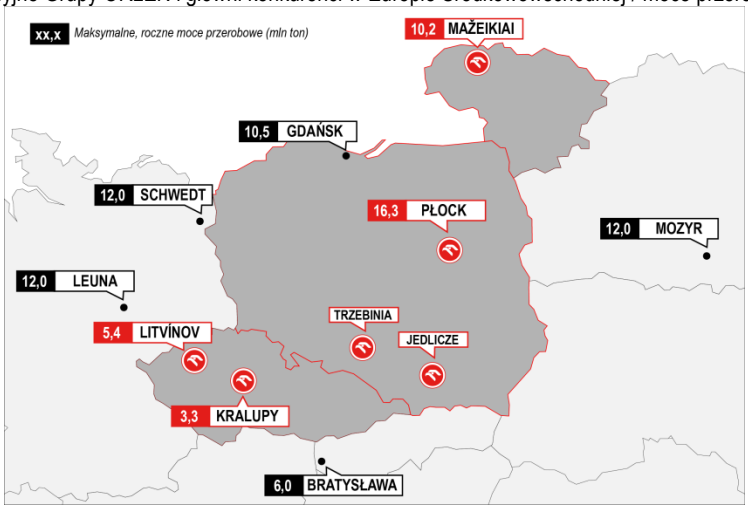

Źródło: Opracowanie własne.

GRUPA ORLEN

- Łączne moce przerobowe rafinerii **Grupy ORLEN** na poziomie 35,2 mln ton.
- **Rafineria PKN ORLEN w Płocku** stanowi jeden z najnowocześniejszych, zintegrowanych zakładów produkcyjnych w Europie Środkowo-Wschodniej o mocach przerobowych na poziomie 16,3 mln ton/rok. W obszarze produkcji petrochemicznej kluczowa instalacja Olefin posiada maksymalne moce wytwórcze około 700 tys. ton etylenu i około 380 tys. ton propylenu. Produkowane monomery stanowią wsad do produkcji polimerów w Basell ORLEN Polyolefins oraz PCW w Anwil. PKN ORLEN posiada również nowoczesny Kompleks PX/PTA o mocach produkcyjnych około 690 tys. ton kwasu tereftalowego rocznie.
- Pozostałe polskie rafinerie w **ORLEN Południe zlokalizowane w Trzebini i Jedliczu** specjalizują się w produkcji biokomponentów, baz olejowych, olejów opałowych, parafin hydrorafinowanych oraz prowadzą regenerację olejów przepracowanych.
- Rafineria w **ORLEN Lietuva w Możejkach** o mocach produkcyjnych 10,2 mln ton/rok jest jedynym tego typu zakładem na rynku państw bałtyckich (Litwa, Łotwa i Estonia).
- Rafinerie z **Grupy Unipetrol zlokalizowane w Kralupach i Litvinovie** dysponują łącznymi mocami produkcyjnymi w wysokości 8,7 mln ton/rok. Grupa Unipetrol posiada również aktywa petrochemiczne o mocach produkcyjnych polimerów w wysokości około 600 tys. ton/rocznie (320 tys. ton polietylenu oraz około 280 tys. ton. polipropylenu). Realizowana jest również budowa nowej instalacji Polietylenu III o mocy około 270 tys. ton/rocznie, która umożliwi wyższe wykorzystanie instalacji Olefin oraz głębszą integrację produkcji petrochemicznej i rafineryjnej.
- **Anwil** we Włocławku jest jedynym wytwórcą polichlorku winylu (PCW) w Polsce oraz jednym z największych producentów nawozów sztucznych i wodorotlenku sodu w Polsce. Potencjał produkcyjny wynosi około 1 160 tys. ton/rok nawozów azotowych, 560 tys. ton/rok PCW i granulatów oraz 360 tys. ton/rok wodorotlenku sodu.
- **Basell ORLEN Polyolefins** w Płocku posiada instalacje o łącznych mocach wytwórczych na poziomie 820 tys. ton (420 tys. ton polietylenu i 400 tys. ton polipropylenu), a produkty dystrybuowane są zarówno w kraju, jak i na rynkach zagranicznych.

KONKURENCJA W EUROPIE ŚRODKOWOWSCHODNIEJ

- Do największych **konkurentów Grupy ORLEN** należą:
  - Grupa Lotos z siedzibą w Gdańsku - druga co do wielkości rafineria w Polsce.
  - Rafineria Mitteldeutschland w Leuna/Spergau położona w południowo-wschodnich Niemczech w odległości około 150 km od granicy polsko-niemieckiej, która jest najnowocześniejszą niemiecką rafinerią.
  - Rafineria PCK w Schwedt położona na północny wschód od Berlina, w odległości około 20 km od granicy polsko-niemieckiej.
  - Rafineria Slovnaft - zintegrowana grupa rafineryjno-petrochemiczna o dominującej pozycji w Republice Słowackiej, zlokalizowana w pobliżu Bratysławy.
  - Rafineria Mozyr – wiodąca rafineria białoruska, położona w pobliżu granicy z Ukrainą.

PODSTAWOWE PARAMETRY OPERACYJNE

WYKRES 5. Przerób ropy i uzyski paliw.

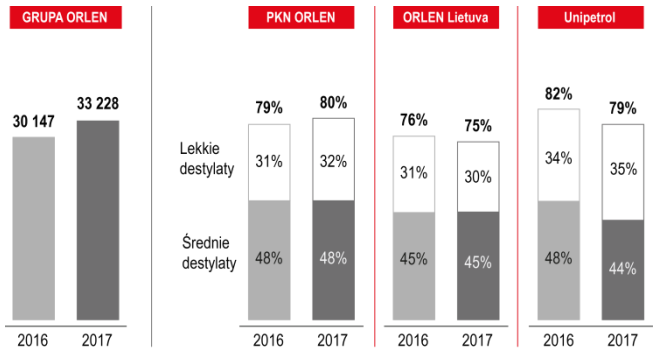

Źródło: Opracowanie własne.

- **Przerób ropy naftowej** w Grupie ORLEN w 2017 roku na poziomie **33,2 mln ton -** wzrost **o 10,2% (r/r)**, w tym:
  - **Polska o 0,6% (r/r)** w rezultacie zwiększonego zapotrzebowania rynkowego po ograniczeniu „szarej strefy" pomimo postojów remontowych. Wyższy uzysk paliw (r/r) głównie w efekcie wyższego wykorzystania rop niskosiarkowych w strukturze przerobu.
  - **Czechy o 45,6% (r/r)** dzięki wyższej (r/r) dostępności instalacji do produkcji etylenu (Steam Cracker) i Fluidalnego Krakingu Katalitycznego, które miały postoje remontowe w poprzednim okresie. Niższy uzysk paliw (r/r) wynikający z nieplanowanych postojów i braku konieczności dociążania instalacji rafineryjnych w okresie awaryjnego postoju instalacji Steam Cracker w roku 2016.
  - **Litwa o 5,3% (r/r)** w efekcie poprawy sytuacji rynkowej pozwalającej na wyższą sprzedaż produktów. Niższy uzysk paliw (r/r) w rezultacie planowanego, cyklicznego postoju remontowego rafinerii z 2 kwartału 2017 roku.

UDZIAŁY RYNKOWE GRUPY ORLEN W SEGMENCIE DOWNSTREAM

Hurt rafineryjny

W 2017 roku Grupa ORLEN prowadziła hurtową sprzedaż produktów rafineryjnych na terenie Polski, Czech, Niemiec, Słowacji, Węgier, Austrii, Litwy, Łotwy, Estonii, Finlandii i Ukrainy oraz drogą morską do terminali przeładunkowych Europy Zachodniej. Do rynków macierzystych Grupy ORLEN należą rynek polski, litewski i czeski. Grupa ORLEN posiada bogate portfolio produktów rafineryjnych, m.in. benzyna, olej napędowy, paliwo lotnicze Jet A-1, olej opałowy lekki i ciężki, asfalty, oleje silnikowe oraz szeroką gamę pozostałych produktów rafineryjnych i petrochemicznych.

WYKRES 6. Udział w rynku paliw w Polsce.

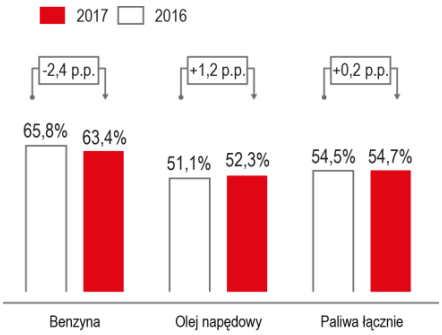

Źródło: Opracowanie własne.

- Grupa ORLEN pozostaje liderem sprzedaży paliw na rynku polskim.
- Wzrost udziału rynkowego w sprzedaży oleju napędowego Grupy ORLEN na rynku polskim o 1,2 p.p. (r/r) w efekcie realizacji ambitnych planów sprzedażowych i sukcesu strategii przejmowania wolumenów „szarej strefy" oraz intensyfikacji importu.
- Zmniejszenie udziału w rynku sprzedaży benzyny o (2,4) p.p. - pomimo zwiększenia wolumenu sprzedaży benzyny tempo wzrostu było niższe od rozwoju rynku głównie w efekcie agresywnej polityki cenowej konkurencji wynikającej ze strukturalnej nadpodaży produktu w regionie.

WYKRES 7. Udział w rynku paliw w Czechach.

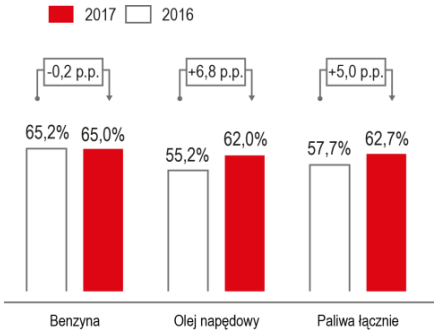

Źródło: Opracowanie własne.

- Grupa ORLEN jest liderem sprzedaży paliw na rynku czeskim.
- Wzrost udziału w rynku oleju napędowego o 6,8 p.p. w rezultacie zwiększonej dostępności instalacji produkcyjnych.
- Nieznaczny spadek udziału w rynku sprzedaży benzyny o (0,2) p.p.

WYKRES 8. Udział w rynku paliw krajów bałtyckich.

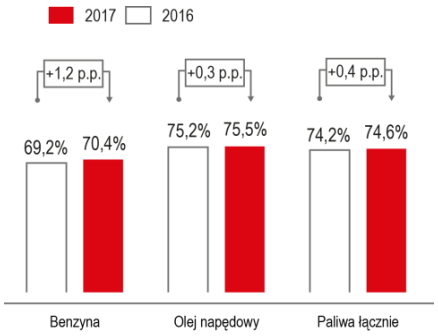

Źródło: Opracowanie własne.

- Umocnienie pozycji lidera na rynkach bałtyckich, pomimo silnej konkurencji cenowej ze strony dostawców fińskich, białoruskich i rosyjskich.
- Wzrost udziału w rynku sprzedaży benzyny o 1,2 p.p. oraz w rynku oleju napędowego o 0,4 p.p.

Sprzedaż asortymentowa Grupy ORLEN została opisana w pkt. 3.2.1.3.

Hurt petrochemiczny

Grupa ORLEN jest największą firmą petrochemiczną w regionie Europy Środkowo-Wschodniej, jedynym producentem monomerów i polimerów na rynku polskim oraz większości produktów petrochemicznych na rynku czeskim.

WYKRES 9. Producenci polietylenu w Europie.

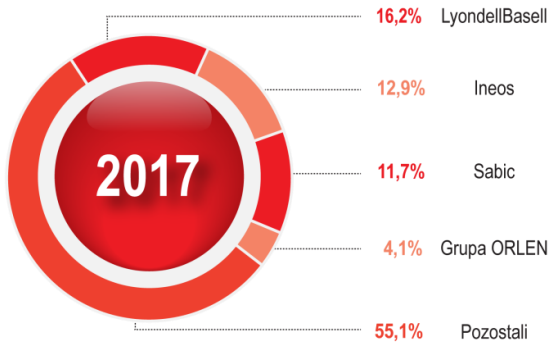

Źródło: Opracowanie własne na podstawie POLYGLOBE.

- Moce produkcyjne polietylenu wysokiej i niskiej gęstości w Europie na poziomie około 13 567 tys. ton/rok.
- Lyondell Basell Industries - największy producent polietylenu o zdolnościach produkcyjnych około 2 195 tys. ton/rok (z uwzględnieniem 50% udziału w spółce Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o. (BOP) i aktywami produkcyjnymi w Niemczech, Francji i Polsce.
- Ineos Olefins & Polymers Europa o mocach produkcyjnych około 1 745 tys. ton/rok i aktywami w Belgii, Francji, Niemczech, Włoszech i Norwegii oraz Sabic – moce około 1 590 tys. ton/rok i aktywami w Niemczech, Holandii i Wielkiej Brytanii.
- Łączne moce produkcyjne Grupy ORLEN z zakładami w Polsce i Czechach (z uwzględnieniem 50% udziału w BOP) wynoszą około 555 tys. ton/rok.
- Grupa ORLEN na rynku czeskim realizuje budowę nowej instalacji Polietylenu III o mocach około 270 tys. ton/rok.

WYKRES 10. Producenci polipropylenu w Europie.

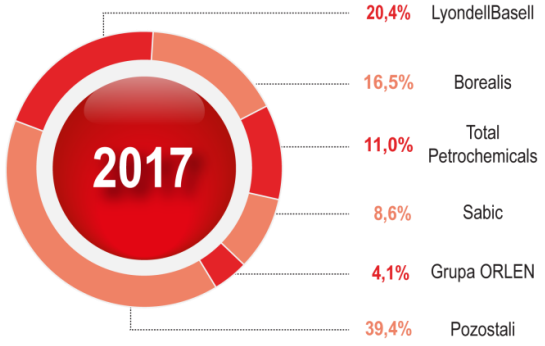

Źródło: Opracowanie własne na podstawie POLYGLOBE.

- Moce produkcyjne polipropylenu w Europie kształtują się na poziomie około 11 609 tys. ton/rocznie.
- Lyondell Basell Industries posiada zdolności produkcyjne na poziomie około 2 365 tys. ton/rok (z uwzględnieniem 50% udziału w spółce BOP) i aktywa w Niemczech, Francji, Włoszech, Hiszpanii, Wielkiej Brytanii i Polsce.
- Borealis z mocami produkcyjnymi około 1 920 tys. ton/rok i aktywami zlokalizowanymi w Belgii, Niemczech, Austrii i Finlandii oraz Total Petrochemicals – moce produkcyjne około 1 280 tys. ton/rok i aktywa zlokalizowane w Belgii i Francji.
- Łączne moce produkcyjne Grupy ORLEN z zakładami w Polsce i Czechach (z uwzględnieniem 50% udziału w BOP) wynoszą około 480 tys. ton/ rok.

WYKRES 11. Producenci PTA w Europie.

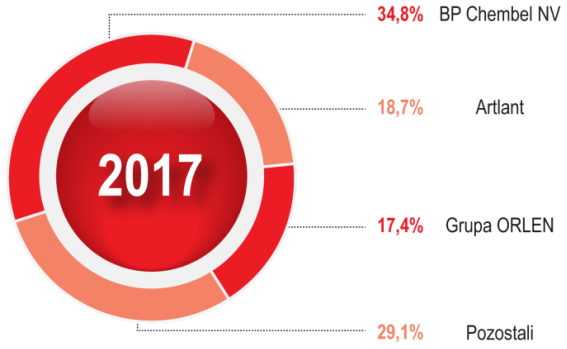

Źródło: Opracowanie własne na podstawie PCI.

- Produkcja PTA w 2017 roku w Europie wyniosła około 2 663 tys. ton/rok.
- BP Chembel NV – największy producent PTA o mocach 1 400 tys. ton/rok z aktywami zlokalizowanymi w Belgii.
- Artlant z zakładami w Portugalii o nominalnych mocach około 750 tys. ton/rok - z uwagi na długotrwałe wyłączenie instalacji produkcyjnych od III kwartału 2014 wielkość produkcji jest ograniczona.
- PKN ORLEN jako jedyny w Europie posiada instalacje produkcyjne w pełni zintegrowane z produkcją paraksylenu i dysponuje mocami produkcyjnymi na poziomie 690 tys. ton/rok.

WYKRES 12. Producenci PCW w Europie.

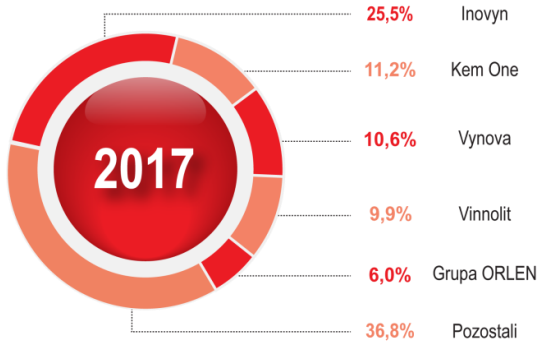

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportu Petrochemical Market Dynamics, Vinyl – 2017, Październik 2017 (Nexant).

- Nominalne zdolności produkcyjne PCW w Europie wynoszą 7 855 tys. ton/rocznie.
- Wiodący producent PCW w Europie – spółka Inovyn powstała z połączenia Ineos Chlor i Solvay i posiada moce produkcyjne 2 005 tys. ton/rok.
- Kolejni producenci Kem One, Vynova, Vinnolit posiadają zdolności produkcyjne PCW szacowane odpowiednio na 882 tys. ton/rok, 830 tys. ton/rok i 780 tys. ton/rok.
- Po pięcioletnim okresie postoju Karpatneftekhim, z nominalnymi mocami produkcyjnymi około 300 tys. ton/rok, w połowie 2017 roku wznowił produkcję.
- Grupa ORLEN z instalacjami w Anwil i Spolanie i zdolnościami 475 tys. ton/rok zajmuje 5 pozycję na europejskim rynku tworzyw sztucznych.
- Głównymi konkurentami Anwil na rynku europejskim PCW są spółki Inovyn i Vynova, a na rynku krajowym spółka BorsodChem.

Sprzedaż asortymentowa Grupy ORLEN została opisana w pkt. 3.2.1.3.

AKTYWA LOGISTYCZNE GRUPY ORLEN

Infrastruktura logistyczna stanowi jeden z kluczowych elementów przewagi konkurencyjnej Grupy ORLEN.

Grupa ORLEN wykorzystuje sieć uzupełniających się elementów infrastruktury: terminale paliw, lądowe i morskie bazy przeładunkowe, sieci rurociągów, a także transport kolejowy oraz cysternami samochodowymi.

W 2017 roku transport rurociągowy był podstawową formą przesyłu surowców i produktów Grupy ORLEN. Łączna długość wykorzystywanych sieci rurociągów produktowych i surowcowych, należących do podmiotów zewnętrznych oraz własnych w Polsce, Czechach i na Litwie, wynosiła prawie 3,8 tys. km (2,1 tys. km to rurociągi produktowe, a 1,7 tys. km to rurociągi surowcowe).

Na **rynku polskim** PKN ORLEN do transportu produktów paliwowych korzysta z 620 km rurociągów należących do Przedsiębiorstwa Eksploatacji Rurociągów Naftowych S.A. oraz infrastruktury własnej o łącznej długości 338 km, składającej się z dwóch odcinków Płock – Ostrów Wielkopolski – Wrocław o długości 319 km oraz Wielowieś – Góra o długości 19 km. Transport ropy naftowej odbywa się głównie poprzez sieć rurociągów należących do Przedsiębiorstwa Eksploatacji Rurociągów Naftowych S.A. o łącznej długości 887 km, a także rurociągiem własnym o długości 43 km łączącym miejscowości Góra i Żółwiniec (połączenie z rurociągiem PERN S.A.).

Na potrzeby operacyjne w zakresie przyjęcia, magazynowania, wydania i przeładunku paliw w 2017 roku Grupa ORLEN na terenie Polski wykorzystywała łącznie 24 obiekty – terminale własne, terminale będące własnością podmiotów z Grupy ORLEN oraz bazy podmiotów trzecich. Łączna pojemność magazynowa w ramach infrastruktury własnej oraz zawartych umów wynosiła na koniec 2017 roku ponad 7 mln m^3.

W grudniu 2017 roku PKN ORLEN S.A. włączył do swojej infrastruktury logistycznej Terminal Paliw w Trzebini, co zakończyło proces centralizacji aktywów logistyki pierwotnej w ramach PKN ORLEN.

W 2017 roku na **rynku czeskim** Grupa ORLEN korzystała z 1 774 km rurociągów (1 100 km rurociągów produktowych firmy ČEPRO i 674 km rurociągów surowcowych firmy MERO) oraz z 12 baz magazynowo-dystrybucyjnych należących do państwowego operatora ČEPRO, a także 3 terminali własnych.

Głównym składnikiem infrastruktury logistycznej, będącym obecnie w użytkowaniu na **rynku litewskim**, jest rurociąg surowcowy o długości 91 km, łączący terminal w Butyndze z rafinerią w Możejkach. Zarówno terminal jak i rurociąg są własnością ORLEN Lietuva.

Na **rynku niemieckim** ORLEN Deutschland wykorzystuje pojemności magazynowo-dystrybucyjne zlokalizowane w siedmiu bazach należących do podmiotów zewnętrznych. Dostawy produktów do stacji paliw realizowane są transportem samochodowym.

SCHEMAT 4. Struktura transportu i infrastruktura logistyczna wykorzystywana przez Grupę ORLEN w Europie.

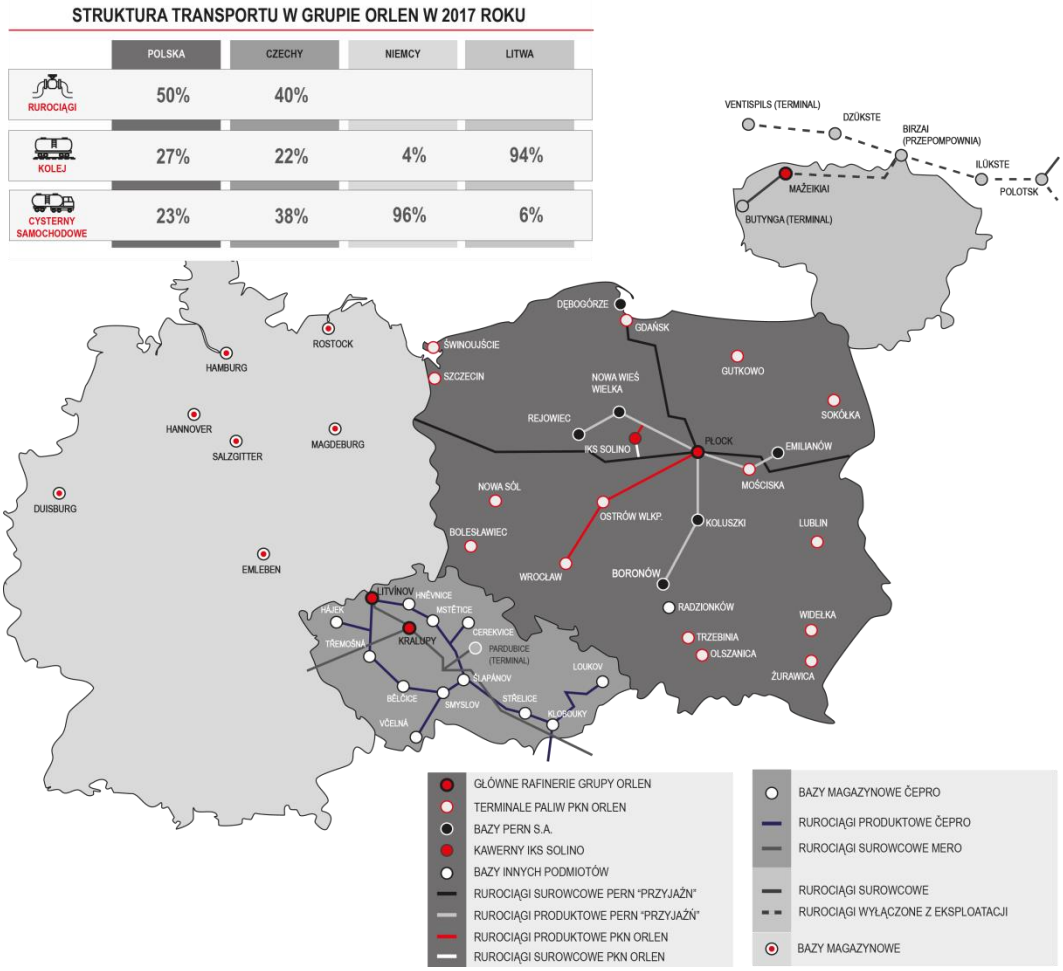

Źródło: Opracowanie własne.

ENERGETYKA

Grupa ORLEN jest znaczącym producentem energii elektrycznej i cieplnej, wykorzystywanej w dużej części na własne potrzeby produkcyjne. Jest również jednym z największych odbiorców gazu w Polsce i aktywnym uczestnikiem procesu liberalizacji rynku gazu.
Zgodnie z założeniami Strategii Grupy ORLEN realizowane są projekty modernizacji istniejących źródeł wytwórczych oraz nowe inwestycje w postaci bloków gazowo-parowych CCGT.

Grupa ORLEN aktualnie posiada bloki energetyczne w trzech krajach. W Polsce zlokalizowane są w Płocku, Włocławku, Jedliczu oraz Trzebini, w Czechach w Litvinovie, Spolanie, Kolinie i Pardubicach oraz na Litwie w Możejkach.

SCHEMAT 5. Aktywa energetyczne i ich parametry techniczne w Grupie ORLEN.

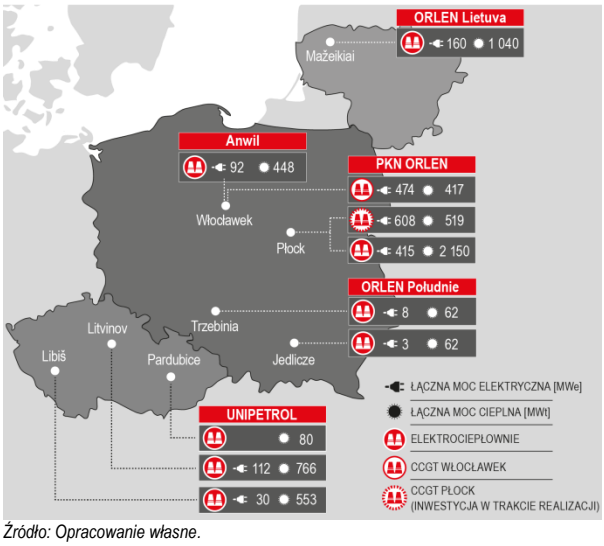

Źródło: Opracowanie własne.

Elektrociepłownie („EC")

- **EC w PKN ORLEN w Płocku** jest największą pod względem mocy zainstalowanej elektrociepłownią przemysłową w Polsce i jedną z największych w Europie, wytwarzającą ciepło i energię elektryczną w procesie wysokosprawnej kogeneracji. EC jest podstawowym dostawcą ciepła zawartego w parze i wodzie grzewczej oraz energii elektrycznej wykorzystywanych na potrzeby instalacji produkcyjnych oraz na potrzeby odbiorców zewnętrznych. W listopadzie 2017 roku został przekazany do eksploatacji nowy turbozespół upustowo-przeciwprężny o mocy 70 MW – łączna moc zainstalowana energii elektrycznej wzrosła do poziomu 415 MW po uwzględnieniu zabudowy nowego Turbogeneratora TG7. Kotły w Zakładowej Elektrociepłowni opalane są ciężkim olejem opałowym pochodzącym z destylacji ropy oraz uzupełniająco gazem.
- **EC** Grupy ORLEN Południe **w Trzebini** zabezpiecza pełne potrzeby cieplne w parze i wodzie oraz częściowo potrzeby w zakresie energii elektrycznej zakładu. Podstawowym paliwem wykorzystywanym w EC jest miał węglowy.
- **EC** Grupy ORLEN Południe **w Jedliczu** jest podstawowym źródłem produkcji ciepła w parze technologicznej dla zakładu przy wykorzystaniu głównie miału węglowego.
- **EC Anwil** jest obecnie wykorzystywana w ramach uzupełniania bilansu ciepła i nie produkuje energii eklektycznej. Anwil w procesach technologicznych wykorzystuje przede wszystkim parę technologiczną z uruchomionej w połowie 2017 roku, zasilanej gazem elektrociepłowni CCGT Włocławek należącej do PKN ORLEN.
- **EC w Litvinovie** w Grupie Unipetrol bazuje na węglu brunatnym, a aktywa energetyczne podlegają procesom modernizacyjnych.
- **Elektrociepłownia w Spolanie** opalana jest głównie węglem brunatnym.
- **EC Paramo** składa się z dwóch zakładów produkcyjnych w Kolinie i Pardubicach opalanych gazem ziemnym.
- **EC w ORLEN Lietuva** stanowi źródło pary technologicznej dla procesów produkcyjnych i opalana jest głównie ciężkim olejem opałowym i gazami rafineryjnymi.

Bloki gazowo-parowe CCGT

- **CCGT Włocławek** - blok gazowo-parowy o mocy 474 MWe. W 2017 roku wyprodukowano ponad 2,08 TWh energii elektrycznej oraz dostarczono do spółki Anwil blisko 1 200 000 GJ ciepła w parze technologicznej. Elektrociepłownia prowadząc skojarzoną produkcję energii elektrycznej i ciepła nie tylko zabezpiecza wewnętrzne potrzeby Grupy ORLEN, ale także stała się aktywnym uczestnikiem rynku, ściśle współpracującym z PSE. Dzięki stosunkowo dużej mocy zainstalowanej oraz wysokiej elastyczności bloku, realizowane są również usługi systemowe dla PSE, które aktywnie wspierają stabilność krajowego systemu elektroenergetycznego.
- **CCGT Płock** - blok gazowo-parowy o mocy 608 MWe. W dniu 14 września miał miejsce początek gorącego rozruchu CCGT tzw.: „First Fire", a 17 września synchronizacja CCGT Płock z krajową siecią elektroenergetyczną. W listopadzie blok osiągnął obciążenie podstawowe około 600 MWe. W grudniu pierwsza para i energia elektryczna trafiła do Zakładu Produkcyjnego w Płocku. Do tego czasu blok wyprodukował około 1TWh energii elektrycznej.

Nadwyżki energii elektrycznej z nowych aktywów CCGT są sprzedawane na hurtowym rynku energii jak i do odbiorów końcowych.

3.2.1.3. Sprzedaż wolumenowa segmentu Downstream

Zbigniew Leszczyński, Członek Zarządu PKN ORLEN ds. Sprzedaży:

„Poprawa sytuacji rynkowej związana z wprowadzeniem w Polsce pakietu regulacji ograniczających wpływ tzw. szarej strefy w handlu paliwami oraz wzrost dostępności mocy produkcyjnych w Grupie Unipetrol po zakończonych w 2016 roku postojach remontowych umożliwiły Grupie ORLEN osiągnięcie rekordowych wolumenów sprzedaży.
Grupa ORLEN uplasowała łącznie ponad 42 mln ton produktów i towarów na rynkach macierzystych. Segment Downstream zwiększył wolumeny sprzedaży produktów o 7,2% (r/r) do blisko 33 mln ton natomiast segment Detaliczny o 7,7% (r/r) do 8,8 mln ton.
W minionym roku Koncern stanął przed wyzwaniem zaspokojenia skokowego wzrostu popytu na rynku polskim, co było możliwe dzięki współpracy obszarów sprzedażowych i logistycznych Grupy ORLEN.
Produkcja własna jest uzupełniana dzięki systematycznie rozwijanym kompetencjom handlowym. Grupa stała się aktywnym graczem na rynkach międzynarodowych, co pozwoliło na skuteczne zaspokojenie rosnącego popytu importem zarówno z kierunków lądowych, jak i morskich."

W roku 2017 sprzedaż Grupy ORLEN w segmencie Downstream przekroczyła rekordowy poziom z roku 2016. Łączna sprzedaż Grupy ORLEN wyniosła 32 925 tys. ton i była wyższa o 7,2% (r/r) dzięki wyższym wolumenom rafineryjnym o 5,0% (r/r) oraz petrochemicznym o 20,7% (r/r).

Wzrost sprzedaży paliw w segmencie Downstream odzwierciedla wpływ utrzymujących się korzystnych warunków rynkowych, w tym efektów wprowadzania począwszy od sierpnia 2016 roku regulacji ograniczających wpływ tzw. szarej strefy w sprzedaży paliw w Polsce.
Największy wpływ na wolumeny sprzedaży miały średnie destylaty, których sprzedaż wzrosła o 7,1% (r/r). Główną siłą napędową wzrostów była sprzedaż oleju napędowego na rynku polskim, na którym osiągnięto historycznie wysokie wyniki.
Brak ograniczeń produkcyjnych związanych z niedostępnością instalacji do produkcji etylenu w Grupie Unipetrol oraz cykliczny postój remontowy instalacji olefin z 2016 roku pozwoliły na znaczny wzrost wolumenów sprzedaży w obszarze produktów petrochemicznych.
Grupa ORLEN osiągnęła również wyższą (r/r) sprzedaż tworzyw sztucznych oraz porównywalne wolumeny nawozów pomimo postojów remontowych instalacji produkcyjnych.
Niższa sprzedaż PTA była efektem zmniejszenia mocy produkcyjnych instalacji przed planowanym na 2018 rok postojem remontowym.

TABELA 3. Sprzedaż Grupy ORLEN w segmencie Downstream [mln PLN/ tys. ton].

Sprzedaż	2017		2016		2015		zmiana %	
	Wartość	Wolumen	Wartość	Wolumen	Wartość	Wolumen		
1	2	3	4	5	6	7	8=(2-4)/4	9=(3-5)/5
Lekkie destylaty[1)]	12 071	5 818	10 513	5 766	11 528	5 437	14,8%	0,9%
Średnie destylaty[2)]	28 325	13 343	22 714	12 459	25 062	11 995	24,7%	7,1%
Frakcje ciężkie[3)]	5 691	4 879	3 786	4 334	4 610	4 544	50,3%	12,6%
Monomery[4)]	2 994	868	2 025	681	2 978	878	47,9%	27,5%
Polimery[5)]	2 557	550	1 135	245	2 341	482	125,3%	124,5%
Aromaty[6)]	1 100	360	625	248	930	358	76,0%	45,2%
Nawozy sztuczne[7)]	805	1 081	821	1 089	1 057	1 146	(1,9%)	(0,7%)
Tworzywa sztuczne[8)]	1 466	391	1 218	351	1 492	445	20,4%	11,4%
PTA	1 399	523	1 571	605	1 532	587	(10,9%)	(13,6%)
Pozostałe[9)]	5 017	5 112	4 794	4 930	5 457	4 508	4,7%	3,7%
Razem	**61 425**	**32 925**	**49 202**	**30 708**	**56 987**	**30 380**	**24,8%**	**7,2%**

1) Benzyna, LPG.
2) Olej napędowy, lekki olej opałowy, paliwo lotnicze.
3) Ciężki olej opałowy, asfalt, oleje.
4) Etylen, propylen.
5) Polietylen, polipropylen.
6) Benzen, toluen, paraksylen, ortoksylen.
7) Canwil, siarczan amonu, saletra amonowa, pozostałe nawozy.
8) PCW, granulat PCW.
9) Pozostałe obejmują głównie: solankę, sól wypadową, destylaty próżniowe, aceton, amoniak, butadien, fenol, gazy techniczne, glikole, kaprolaktam, ług sodowy oraz siarkę. Dodatkowo w ujęciu wartościowym przychody ze sprzedaży usług segmentu i materiałów.

WYKRES 13. Struktura przychodów ze sprzedaży Grupy ORLEN w segmencie Downstream.

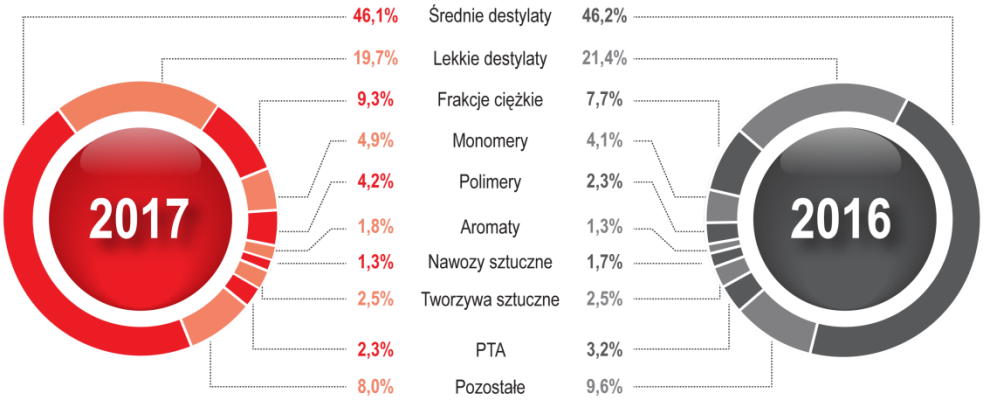

W 2017 roku, 2016 roku i 2015 roku Grupa nie zidentyfikowała wiodących klientów, z którymi zrealizowałaby indywidualnie przychody ze sprzedaży przekraczające poziom 10% łącznych przychodów ze sprzedaży Grupy ORLEN.

3.2.1.4. Rynki zbytu i udziały rynkowe

SCHEMAT 6. Podstawowe rynki macierzyste (wg kraju siedziby spółki realizującej sprzedaż) i podmioty prowadzące działalność hurtową.

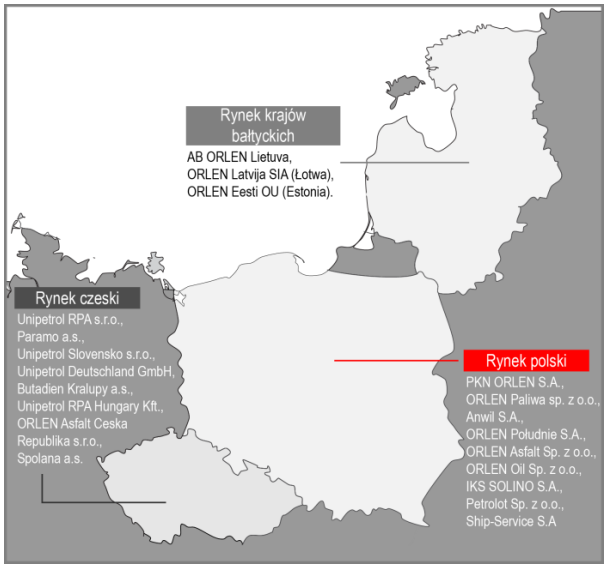

Źródło: Opracowanie własne.

TABELA 4. Sprzedaż wolumenowa na rynkach macierzystych[1)] Grupy ORLEN w segmencie Downstream [tys. ton].

Sprzedaż	2017	2016	2015	zmiana	zmiana %
1	2	3	4	5=(2-3)	6=(2-3)/3
Polska	17 159	15 173	15 192	1 986	13,1%
Kraje bałtyckie	8 654	9 114	8 462	(460)	(5,0%)
Czechy	7 112	6 421	6 726	691	10,8%
Razem	**32 925**	**30 708**	**30 380**	**2 217**	**7,2%**

1) wg kraju siedziby spółki realizującej sprzedaż.

Rynek polski

Rok 2017 przyniósł znaczne ożywienie polskiej gospodarki. Według danych EUROSTAT polska gospodarka w 2017 roku urosła o 1,7 p.p. (r/r) do poziomu 4,6%. Solidne podstawy ekonomiczne polskiej gospodarki przełożyły się na wzrost potrzeb transportowych, co w połączeniu z dobrą koniunkturą na rynku pracy przejawiającą się spadkiem stopy bezrobocia z 8,2% do dawno nienotowanego poziomu 6,6% oraz stabilnym poziomem inflacji wpłynęło na rekordową konsumpcję paliw. Wg Agencji Rynku Energii w 2017 roku krajowa konsumpcja benzyn zwiększyła się o 7,9% (r/r), a oleju napędowego o 19,0% (r/r). Główną przyczyną tak skokowego wzrostu zużycia paliw był efekt, wprowadzonego w sierpniu 2016 roku, pakietu paliwowego i eliminacja nieuczciwej konkurencji działającej w tzw. „szarej strefie".

TABELA 5. Sprzedaż wolumenowa Grupy ORLEN w segmencie Downstream na rynku polskim [tys. ton].

Sprzedaż	2017	2016	2015	zmiana	zmiana %
1	2	3	4	5=(2-3)	6=(2-3)/3
Lekkie destylaty	1 773	1 704	1 634	69	4,0%
Średnie destylaty	6 434	5 104	4 980	1 330	26,1%
Frakcje ciężkie	2 369	1 961	2 309	408	20,8%
Monomery	716	661	784	55	8,3%
Aromaty	178	212	213	(34)	(16,0%)
Nawozy sztuczne	897	914	951	(17)	(1,9%)
Tworzywa sztuczne	300	284	339	16	5,6%
PTA	523	605	587	(82)	(13,6%)
Pozostałe	3 969	3 728	3 395	241	6,5%
Razem	**17 159**	**15 173**	**15 192**	**1 986**	**13,1%**

WYKRES 14. Struktura sprzedaży wolumenowej Grupy ORLEN w segmencie Downstream na rynku polskim.

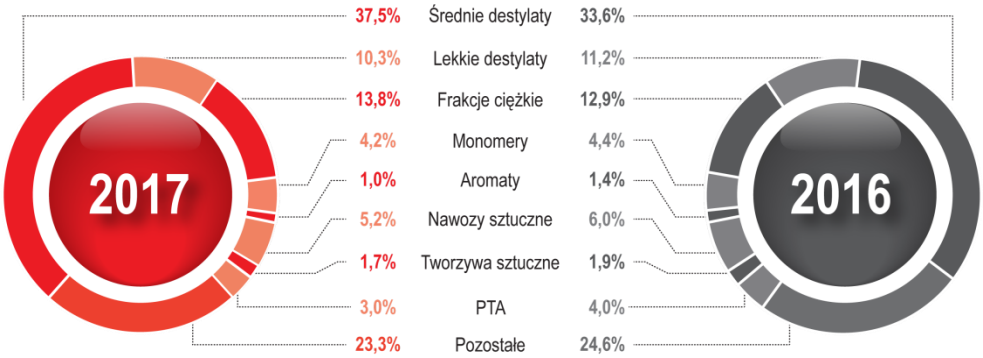

Sprzedaż Grupy ORLEN w całym segmencie Downstream na rynku polskim osiągnęła w 2017 roku poziom o 13,1% wyższy (r/r) i wyniosła 17 159 tys. ton. Najlepsze rezultaty osiągnięto w obszarze średnich destylatów, których wolumeny wzrosły o 26,1% (r/r), głównie dzięki wyższej sprzedaży oleju napędowego oraz paliwa lotniczego Jet A-odpowiednio o: 28,2% i 30,7% (r/r).
Skokowy wzrost konsumpcji oleju napędowego obserwowany w latach 2016 i 2017 spowodował zasadniczą zmianę bilansu polskiego rynku paliwowego - znaczny wzrost deficytu oleju napędowego. W odpowiedzi na wyzwania rynkowe wykorzystano synergie w zakresie produkcji i przepływu produktów w ramach Grupy ORLEN. Dostarczenie na rynek polski znacznie wyższych wolumenów nie byłoby możliwe bez adekwatnej polityki importowej.

W 2017 roku Grupa ORLEN zakupiła rekordowy wolumen oleju napędowego z zagranicy, stając się liderem w zakresie importu paliw płynnych na rynek polski.

Wzrost sprzedaży lekkich destylatów o 4,0% (r/r) został osiągnięty dzięki intensyfikacji sprzedaży LPG o 33,1% (r/r). Sprzedaż ciężkich frakcji wzrosła o 20,8% (r/r) w rezultacie wyższych wolumenów ciężkiego oleju opałowego i asfaltów.

Grupa ORLEN zgodnie z obowiązującą strategią będzie dążyć do umacniania pozycji lidera na rynku polskim i powiększania udziałów rynkowych.

Rynki operacyjne ORLEN Lietuva

Gospodarka krajów bałtyckich w 2017 roku rozwijała się znacznie szybciej niż w 2016 roku. Według danych EUROSTAT dynamika PKB Litwy wzrosła o 1,5 p.p. (r/r) do 3,8%, Estonii o 2,8 p.p. (r/r) do 4,9% i Łotwy o 2,4 p.p. do 4,5% (r/r). Dobra koniunktura gospodarcza istotnie wpłynęła na zwiększony popyt na paliwa, który łącznie dla trzech rynków bałtyckich wzrósł dla benzyny o 3,9% (r/r), a dla oleju napędowego o 4,5% (r/r).

Konsumpcja oleju napędowego na Litwie wzrosła o 7,3% (r/r), na Łotwie o 8,0% (r/r), natomiast w Estonii zmniejszyła się o (6,4)% (r/r). Na spadek zużycia oleju napędowego w Estonii istotny wpływ miała polityka akcyzowa i dwukrotne podwyżki tego podatku w trakcie 2016 i 2017 roku. Popyt na benzynę w Estonii zwiększył się o 14,5% (r/r), przy spadku na Litwie i Łotwie odpowiednio o (0,3)% i (4,7)% (r/r).

TABELA 6. Sprzedaż wolumenowa Grupy ORLEN w segmencie Downstream na rynkach obsługiwanych przez Grupę ORLEN Lietuva [tys. ton].

Sprzedaż	2017	2016	2015	zmiana	zmiana %
1	2	3	4	5=(2-3)	6=(2-3)/3
Lekkie destylaty	2 880	2 753	2 480	127	4,6%
Średnie destylaty	3 715	4 213	4 179	(498)	(11,8%)
Frakcje ciężkie	1 859	1 920	1 635	(61)	(3,2%)
Pozostałe	200	228	168	(28)	(12,3%)
Razem	**8 654**	**9 114**	**8 462**	**(460)**	**(5,0%)**

WYKRES 15. Struktura sprzedaży wolumenowej Grupy ORLEN w segmencie Downstream na rynkach obsługiwanych przez Grupę ORLEN Lietuva.

W związku z optymalizacją przepływów produktowych w ramach Grupy ORLEN w okresie postojów remontowych instalacji i wysokiej konsumpcji paliw na rynku polskim istotna cześć wolumenów paliw z Grupy ORLEN Lietuva została przekierowana do PKN ORLEN.

Sprzedaż wolumenowa Grupy ORLEN Lietuva (po eliminacji blisko 1 mln ton oleju napędowego sprzedanego do PKN ORLEN celem zbilansowania zwiększonego zapotrzebowania rynkowego i realizacji kontraktów handlowych) zmniejszyła się o (5,0)% (r/r). W procesie konsolidacji sprzedaży dla całej Grupy ORLEN, wolumeny produktów przekierowywane pomiędzy podmiotami są wykazywane w jednostce która dokonuje sprzedaży do odbiorcy zewnętrznego. Bez uwzględnienia powyższych przepływów produktowych całkowita sprzedaż wolumenowa Grupy ORLEN Lietuva była wyższa o 0,8% (r/r), a wzrost sprzedaży został osiągnięty pomimo cyklicznego postoju remontowego rafinerii w Możejkach oraz w sytuacji agresywnej działalności konkurencji ze strony dostawców z Finlandii i Białorusi.

Na uwagę zasługują również zwiększenie sprzedaży paliwa lotniczego Jet A-1 o 17,2% (r/r) oraz lekkich destylatów o 4,6% (r/r).

Gospodarka Ukrainy stopniowo wychodzi z głębokiej zapaści jaka miała miejsce w latach 2014-2015. W 2017 roku PKB wzrósł o 2% (r/r), zachowując dynamikę podobną jak w roku 2016. Pomimo poprawy otoczenia makroekonomicznego kraj jest nadal postrzegany jako niestabilny gospodarczo i obarczony dużym ryzykiem rynkowym, co nie sprzyja nowym inwestycjom i wzrostowi potrzeb transportowych. Konsumpcja benzyn pozostała w trendzie spadkowym z lat ubiegłych i zmniejszyła się o (9,9%) (r/r), natomiast popyt na olej napędowy nieznacznie zmniejszył się o (0,2)% (r/r).
Poza zmniejszonym popytem, ukraiński rynek paliw podlegał silnej presji konkurencyjnej ze strony eksporterów rosyjskich i białoruskich oferujących atrakcyjny cenowo produkt. Pomimo powyższych ograniczeń Grupa ORLEN zwiększyła sprzedaż benzyn i oleju napędowego na rynku ukraińskim o ponad 11% (r/r).

Rynek czeski

Według danych EUROSTAT dynamika PKB gospodarki Czech w 2017 roku zwiększyła się o 1,7 p.p. (r/r) do 4,3%. Sprzyjające otoczenie makroekonomiczne wpłynęło na wzrost konsumpcji rynkowej oleju napędowego o 3,5% (r/r), przy spadku konsumpcji benzyny o (0,2)% (r/r).

Korzystna sytuacja rynkowa oraz brak ograniczeń produkcyjnych związanych z niedostępnością instalacji do produkcji etylenu i fluidalnego krakingu katalitycznego z 2016 roku w Grupie Unipetrol wpłynęły na wzrost łącznej sprzedaży o 10,8% (r/r).

Wyższa sprzedaż produktów petrochemicznych o 67,1% (r/r) w części ograniczona niższymi wolumenami produktów rafineryjnych o (1,7)% (r/r) w rezultacie cyklicznego postoju remontowego rafinerii w Litvinovie oraz nieplanowanego postoju instalacji POX.

W 2017 roku PKN ORLEN w ramach realizacji strategii rozwoju sprzedaży paliwa Jet A-1 rozpoczął aktywną działalność na lotnisku w Pradze z wykorzystaniem paliw wytwarzanych w Unipetrol.

TABELA 7. Sprzedaż wolumenowa Grupy ORLEN w segmencie Downstream na rynku czeskim [tys. ton].

Sprzedaż	2017	2016	2015	zmiana	zmiana %
1	2	3	4	5=(2-3)	6=(2-3)/3
Lekkie destylaty	1 165	1 309	1 323	(144)	(11,0%)
Średnie destylaty	3 194	3 142	2 836	52	1,7%
Frakcje ciężkie	651	453	600	198	43,7%
Monomery	152	20	94	132	660,0%
Polimery	550	245	482	305	124,5%
Aromaty	182	36	145	146	405,6%
Nawozy sztuczne	184	175	195	9	5,1%
Tworzywa sztuczne	91	67	106	24	35,8%
Pozostałe	943	974	945	(31)	(3,2%)
Razem	**7 112**	**6 421**	**6 726**	**691**	**10,8%**

WYKRES 16. Struktura sprzedaży wolumenowej Grupy ORLEN w segmencie Downstream na rynku czeskim.

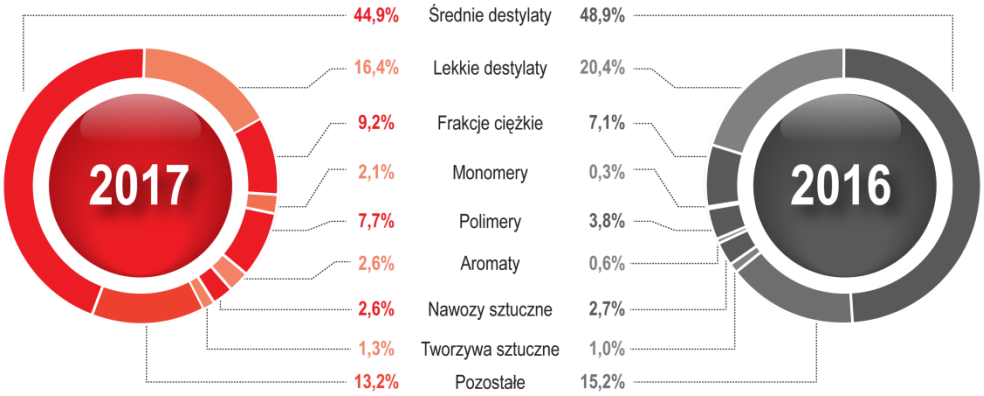

Grupa Unipetrol lokowała produkty także na rynkach eksportowych, w tym w Polsce w ramach optymalizacji przepływów produktowych w ramach Grupy ORLEN.

3.2.1.5. Źródła zaopatrzenia

Ropa naftowa

Dostawy ropy naftowej do PKN ORLEN realizowane są głównie rurociągiem „Przyjaźń" oraz drogą morską przy wykorzystaniu w kolejnym etapie rurociągu Gdańsk-Płock.
Grupa ORLEN Lietuva jest zaopatrywana w surowiec drogą morską przez terminal w Butyndze.
Zaopatrzenie w surowiec Grupy Unipetrol odbywa się z wykorzystaniem południowego odcinka rurociągu „Przyjaźń" dla rafinerii w Litvinovie oraz rurociągów TAL i IKL dla rafinerii w Kralupach.

W 2017 roku obowiązywały dwie umowy długoterminowe na dostawy ropy naftowej drogą rurociągową dla rafinerii w Płocku zawarte z Rosneft Oil Company oraz Tatneft Europe AG oraz umowa długoterminowa na dostawy ropy drogą morską z Saudi Arabian Oil Company. Umowy te zapewniały PKN ORLEN ponad 80% dostaw ropy naftowej.
Dodatkowo na mocy odrębnych umów PKN ORLEN S.A. dostarcza ropę naftową również do 3 rafinerii z Grupy ORLEN zlokalizowanych odpowiednio w Litvinovie i Kralupach w Czechach oraz w Możejkach na Litwie.
W 2017 roku dostawy ropy naftowej na wszystkich kierunkach przebiegały zgodnie z planem.

Dostawcami surowca do wszystkich rafinerii Grupy ORLEN byli zarówno producenci, jak i inne firmy działające na międzynarodowym rynku naftowym. Surowiec dostarczany do Płocka pochodził przede wszystkim z Rosji i Arabii Saudyjskiej, ale zrealizowano również dostawy z Kazachstanu, Norwegii, Iranu, Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii i Polski. Do rafinerii w Czechach ropę dostarczano z: Rosji, Algierii, Arabii Saudyjskiej, Azerbejdżanu oraz Kazachstanu. Rafineria w Możejkach zaopatrywana była głównie w ropę rosyjską, ale zrealizowano również dostawy z Arabii Saudyjskiej, Kazachstanu i Norwegii.

W 2017 roku udział firmy Rosneft Oil Company w dostawach ropy naftowej przekroczył 10% przychodów Grupy ORLEN.

Gaz ziemny

Zakupy gazu ziemnego dla Grupy ORLEN w Polsce opierają się głównie na zawartym w roku 2016 na okres 5 lat kontrakcie pomiędzy PKN ORLEN i PGNiG oraz na umowach uzupełniających, które zawarte zostały z głównymi dostawcami gazu w Europie. Kolejnym źródłem gazu są zakupy realizowane w Polsce, na Towarowej Giełdzie Energii. Grupa ORLEN realizuje działania mające na celu zapewnienie stabilnych dostaw i obniżanie kosztu zakupu gazu ziemnego, m.in. poprzez dywersyfikację źródeł dostaw, centralizację oraz rozwijanie kompetencji w zakresie obrotu gazem ziemnym. Portfel zawartych umów gazowych pozwala na podejmowanie działań optymalizujących koszty zakupu zarówno w zakresie wyboru indeksów gazowych, jak również miejsca dostaw.

PKN ORLEN posiada zawarte umowy przesyłowe zarówno z operatorami krajowymi i zagranicznymi, zapewniając tym samym pełną obsługę logistyczną w zakresie przesyłu i dostaw gazu do Zakładu Produkcyjnego w Płocku, CCGT Włocławek oraz CCGT Płock.

Grupa ORLEN aktywnie działa na rynku obrotu gazem ziemnym w Polsce, a tym samym uczestniczy w rozwoju oraz procesie liberalizacji polskiego rynku gazu.
Ponadto PKN ORLEN rozwija działalność związaną ze sprzedażą gazu ziemnego zarówno do klientów detalicznych, jak również na rynku hurtowym. PKN ORLEN posiada ofertę sprzedaży gazu dostosowaną do potrzeb klienta, mając na względzie jego profil odbioru oraz miejsce sprzedaży. Oprócz samej sprzedaży gazu PKN ORLEN oferuje także usługi doradcze w zakresie zarządzania portfelem gazowym oraz usługi dyspozytorskie.

Grupa ORLEN realizuje także szereg projektów poszukiwawczo-wydobywczych w celu pozyskania własnych źródeł gazu.

W 2017 roku nie występowały podmioty, których udział w dostawach gazu ziemnego przekroczył 10% przychodów Grupy ORLEN.

3.2.2. Segment Detal

Zbigniew Leszczyński, Członek Zarządu ds. Sprzedaży:
„Wzrost sprzedaży wolumenowej na wszystkich rynkach działalności Grupy ORLEN oraz doskonałe wyniki sprzedaży towarów i usług pozapaliwowych pozwoliły po raz kolejny osiągnąć rekordowy zysk EBITDA segmentu Detalicznego o wartości ponad 2,0 mld PLN.
Wzrost wolumenów sprzedaży to wypadkowa wielu czynników m.in.: inwestycji rozwojowych na stacjach paliw, coraz wyższych standardów obsługi, a także korzystnej sytuacji gospodarczej na obsługiwanych rynkach. W ramach rozwoju usług pozapaliwowych w naszej ofercie pojawiły się pierwsze produkty marki własnej „O!". Miniony rok to również okres dynamicznego rozwoju oferty gastronomicznej - na kolejnych 140 stacjach PKN ORLEN oraz 29 Grupy Unipetrol pojawił się nowy koncept gastronomiczny Stop Cafe 2.0.
Klienci coraz częściej poszukują na stacjach nowych produktów i usług, w tym także opartych na nowych technologiach – analizujemy je na bieżąco i bierzemy pod uwagę przy wyznaczaniu kierunków rozwojowych".

2017

		j.m.	Grupa ORLEN	Polska	Niemcy	Czechy	Litwa
STACJE DETALICZNE	Sprzedaż ogółem	tys.t	8 819	5 407	2 594	749	69
	Udziały w rynku	%	15,3	34,0	6,1	21,1	4,5
	Liczba stacji, w tym:	**liczba**	**2 783**	**1 776**	**581**	**401**	**25**
	Premium	liczba	1 867	1 665	-	179	23
	Ekonomiczne	liczba	850	76	563	211	-
	Pozostałe	liczba	66	35	18	11	2
	CODO/COCO[1]	liczba	2 229	1 328	484	392	25
	DOFO/DODO[1]	liczba	554	448	97	9	-

		j.m.	Grupa ORLEN	Polska	Niemcy	Czechy	Litwa
PUNKTY GASTRONOMICZNE	**Łącznie, w tym:**	**liczba**	**1 813**	**1 575**	**16**	**199**	**23**
	Stop Cafe	liczba	1 126	960	-	143	23
	Stop Cafe Bistro	liczba	462	435	-	27	-
	Stop Cafe 2.0	liczba	209	180	-	29	-
	Star Connect	liczba	16	-	16	-	-

1) Skróty dotyczące rodzajów stacji paliw zostały wyjaśnione w „Słowniku wybranych pojęć branżowych i finansowych".

3.2.2.1. Trendy rynkowe w segmencie Detal

Na wszystkich rynkach działania Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym obserwowano w 2017 roku korzystne uwarunkowania makroekonomiczne. Na rynku polskim w dalszym ciągu widoczne były efekty wprowadzonych w 2016 roku zmian legislacyjnych ograniczających wpływ tzw. szarej strefy. Obserwowano wzrost popularności paliw premium przy malejącym udziale gazu LPG w ogólnej sprzedaży paliw. Systematycznie malała liczba stacji paliwowych segmentu ekonomicznego - widoczna była także koncentracja na rozwoju oferty gastronomicznej.
Na każdym z rynków obserwowano presję rynku związaną z oczekiwaniami wzrostu płac.
Czołowe sieci detaliczne na rynkach operacyjnych Grupy PKN ORLEN utrzymały swoje pozycje rynkowe.

Na koniec 2017 roku na **rynku polskim,** wg danych POPIHN, funkcjonowało ponad 6 600 stacji paliw, a sieć zmniejszyła się o 3% (r/r).

W sieciach zarządzanych przez krajowe i zagraniczne koncerny paliwowe (PKN ORLEN, LOTOS, BP, Shell) nie wystąpiły istotne zmiany, podobnie liczba tzw. stacji marketowych utrzymała się na zbliżonym do 2016 roku poziomie. W 2017 roku na rynku pojawiła się nowa, mająca bardzo ambitne plany rozwojowe sieć AVIA, należąca do międzynarodowego stowarzyszenia Avia International zrzeszającego 90 firm z 14 krajów i zarządzającego ponad 3 tysiącami stacji paliw w Europie, w tym 15 w Polsce. W 2017 roku rozpoczął się proces rebrandingu stacji Statoil, przejętych przez kanadyjską spółkę Alimentation Couche-Tard. Wszystkie jej stacje

będą działały pod marką Circle-K. W dalszym ciągu rozwijał się segment stacji przy autostradach i drogach ekspresowych (MOP).

Na rynku czeskim liczba stacji paliw w 2017 roku utrzymała się na poziomie roku poprzedniego. Zmieniła się jednak struktura rynku – nieznacznie zmniejszyła się liczba małych stacji przyzakładowych stając się obiektami ogólnie dostępnymi. Sieć Benzina należąca do Grupy Unipetrol, dzięki przejętym w 2017 roku stacjom OMV, umocniła się na pozycji lidera czeskiego rynku paliwowego - zarówno pod względem liczby stacji – wzrost o 38 (r/r), jak i sprzedanego wolumenu paliw – 21,4% (r/r).

Na rynku niemieckim nie wystąpiły istotne zmiany strukturalne. Aral i Shell – liderzy rynkowi utrzymali wiodącą pozycję, pomimo notowanego od kilku lat spadku liczby stacji w swoich sieciach.
W wyniku realizowanych od kilku lat projektów inwestycyjnych podniósł się standard techniczny poszczególnych sieci, jednocześnie każda z nich rozpoczęła testy nowych formatów sklepów i punktów gastronomicznych. Duży wpływ na funkcjonowanie wszystkich sieci w Niemczech ma wprowadzony kilka lat temu system monitorowania cen detalicznych. Czołowe sieci segmentu premium, które na przestrzeni ostatnich lat utraciły wolumen na rzecz stacji ekonomicznych rozpoczęły działania, które pozwoliły im na stopniową odbudowę sprzedaży.

Na rynku litewskim, po przejęciu w 2016 roku sieci Lukoil przez firmę Amic Energy Management z Austrii współpracującą z lokalnym potentatem rynku detalicznego – siecią Viada, pojawił się nowy lider posiadający obecnie 115 stacji i 20% udział rynkowy. W 2017 roku rozpoczął się proces rebrandingu stacji Lukoil – na koniec roku 2017 około 80% obiektów działa pod marką Viada. W przypadku ważniejszych lokalizacji stacje przy okazji rebrandingu przechodzą gruntowną modernizację z rozbudową sklepu i nowoczesnej części gastronomicznej.
W 2017 roku firma Couche-Tard praktycznie zakończyła proces rebrandingu przejętych w 2012 roku stacji Statoil - podobnie jak na innych rynkach stacje te działają pod marką „Circle-K". Na większości stacji przeprowadzono gruntowne modernizacje, zmieniono organizację sklepów koncentrując się na rozbudowie części gastronomicznej.

3.2.2.2. Pozycja i otoczenie rynkowe

Grupa ORLEN jest zdecydowanym liderem sprzedaży detalicznej paliw w Europie Centralnej zarządzającym siecią 2 783 stacji paliw działających w segmentach premium i ekonomicznym.

SCHEMAT 7. Liczba stacji Grupy ORLEN na rynkach działalności na koniec 2017 roku.

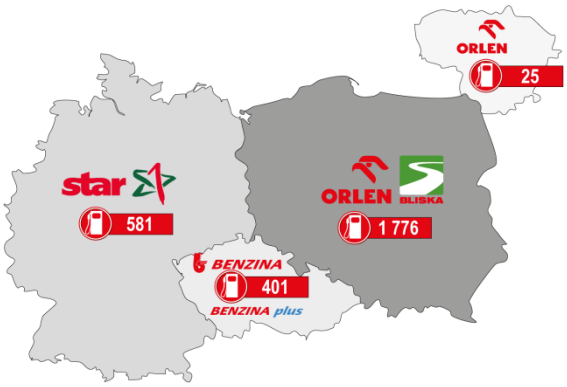

Źródło: Opracowanie własne.

W Polsce stacje paliw działają pod marką ORLEN w segmencie premium oraz Bliska w segmencie ekonomicznym, w Republice Czeskiej głównie pod marką Benzina, Benzina Plus, Standard, Expres, natomiast na Litwie pod marką ORLEN (segment premium). Na rynku niemieckim spółka ORLEN Deutschland zarządza stacjami ekonomicznymi pod marką STAR, a uzupełnieniem sieci jest kilkanaście stacji przy marketowych Famila.

Rynek polski
Grupa ORLEN na rynku polskim na koniec 2017 roku dysponowała siecią 1 776 stacji paliw (około 27% stacji działających w Polsce).

WYKRES 17. Stan sieci stacji paliw w Polsce.

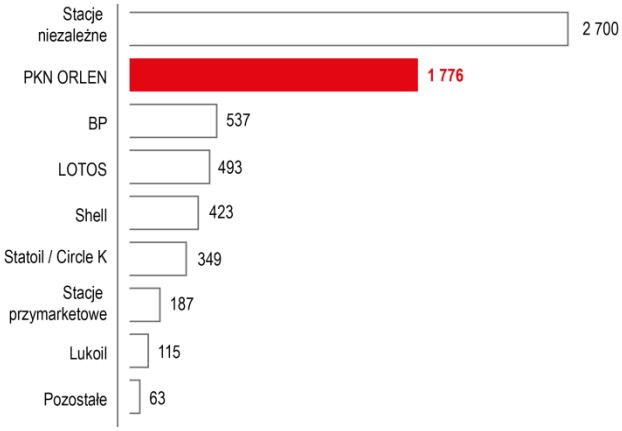

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych POPiHN wg stanu na 30.09.2017 roku.

Realizowany program inwestycyjny ukierunkowany był na realizację nowych stacji paliw oraz obiektów typu MOP (Miejsce Obsługi Podróżnych), a także modernizację istniejących obiektów. Istotnym elementem programu rozwoju sieci były zadania inwestycyjne mające na celu uruchomienie nowego formatu sklepowo-gastronomicznego Stop Cafe 2.0. Szereg inicjatyw operacyjnych, intensyfikacja działań ukierunkowanych na klientów flotowych i instytucjonalnych oraz przeprowadzone kampanie marketingowe pozwoliły stacjom ORLEN na zwiększenie wolumenu sprzedaży paliw.

WYKRES 18. Udział Grupy ORLEN w detalicznym rynku paliw w Polsce.

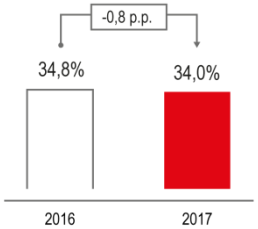

Wahania udziału rynkowego mogą być konsekwencją zawirowań na rynku ze względu na skokowe zmiany poziomu konsumpcji paliw w związku z istotną redukcją tzw. szarej strefy w handlu paliwami. Do głównych konkurentów PKN ORLEN na rynku polskim należą koncerny zagraniczne Shell, BP, Circle-K (poprzednio Statoil) i Lukoil, kontrolujące około 22% ogółu stacji. Coraz większe znaczenie zyskuje sieć Total, ale z 23 stacjami nie ma wpływu na kształt rynku detalicznego w Polsce. Liczba stacji bezobsługowych AS 24 i IDS, zarządzanych również przez podmioty zagraniczne, praktycznie pozostała na poziomie z roku 2016. O ponad 6% zmniejszyła się grupa stacji niezależnych, udział stacji zrzeszonych w sieciach niezależnych operatorów typu Moya, Huzar wzrósł do prawie 35%.

Duży wpływ na funkcjonowanie rynku stacji paliw miała kontynuacja programu rozbudowy sieci drogowej w Polsce. Oddanie do użytku nowych odcinków dróg ekspresowych i autostrad wiąże się z ogłaszaniem kolejnych przetargów na dzierżawę **Miejsc Obsługi Podróżnych (MOP)** i otwieraniem nowych stacji paliw w tych lokalizacjach. Na koniec 2017 roku przy polskich drogach ekspresowych i autostradach działało 80 stacji typu MOP, z czego 30 (38%) należało do PKN ORLEN. Grupa ORLEN posiada dodatkowo na etapie przygotowania do realizacji kolejne 7 obiektów tego typu.

Rynek niemiecki

Grupa ORLEN od 2003 roku jest obecna na rynku niemieckim uznawanym za największy i najbardziej rozwinięty rynek paliwowy w Europie. Należąca do ORLEN Deutschland GmbH sieć, licząca na koniec 2017 roku 581 stacji paliw po raz pierwszy w historii przekroczyła 6,0% udział w niemieckim rynku detalicznym.

WYKRES 19. Udział w detalicznym rynku paliw w Niemczech.

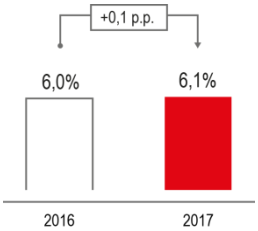

Do głównych konkurentów spółki ORLEN Deutschland GmbH należą sieci międzynarodowe takie jak: Aral, Shell, Esso, Total (45% ogólnej liczby stacji) oraz sieci ekonomiczne Jet i HEM (prawie 9% stacji).

Rynek czeski

Grupa ORLEN umocniła pozycję lidera, zarówno pod względem sprzedanego wolumenu, jak i wielkości sieci. W 2017 roku liczba stacji Benzina wyniosła 401 obiektów. Uruchomienie nowych stacji, w tym włączenie do sieci stacji przejętych od OMV, modernizacje techniczne, konsekwentna polityka zarządzania ceną detaliczną oraz korzystne warunki makroekonomiczne przyczyniły się do znacznego wzrostu udziału Benziny w czeskim rynku detalicznym do poziomu 21,1%.

WYKRES 20. Udział w detalicznym rynku paliw na rynku czeskim.

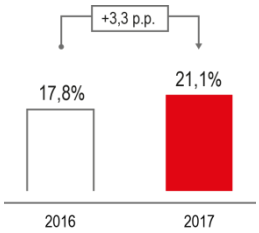

Drugie miejsce na rynku czeskim pod względem liczby stacji paliw utrzymał węgierski koncern MOL (306 obiektów), jednak udział w sprzedaży wolumenowej tej sieci szacuje się na niecałe 11%. Istotnymi uczestnikami rynku paliw pozostają koncerny Shell, Euro Oil i OMV. Ważnym graczem na czeskim rynku od kilku lat pozostaje także prywatna sieć TankOno (41 stacji), która dzięki polityce niskich cen detalicznych osiągnęła prawie 16% udział rynkowy.

Rynek litewski

Grupa ORLEN na Litwie na koniec 2017 roku posiadała 25 stacji paliw zarządzanych przez spółkę zależną AB Ventus-Nafta. Sieć ORLEN zwiększyła swój udział rynkowy do poziomu 4,5%.

WYKRES 21. Udział w detalicznym rynku paliw na rynku litewskim[1)].

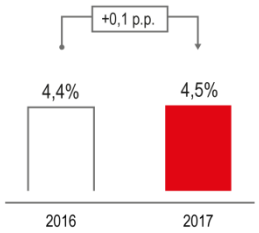

1) W 2017 roku AB Ventus-Nafta zmienił metodę liczenia udziałów rynkowych w celu ujednolicenia metody raportowanych danych z pozostałymi sieciami detalicznymi, dodatkowo do wolumenu została włączona sprzedaż agrodiesla (który jest w dalszym ciągu sprzedawany na części stacji paliw . W rezultacie tych zmian raportowany za rok 2016 udział sieci Ventus zwiększył się o 0,8 p.p. do poziomu 4,4%.

Największą siecią na rynku litewskim w 2017 roku stała się Viada, która po przejęciu stacji Lukoil posiadała łącznie 115 obiektów. Liderem pod względem sprzedanych paliw, pomimo mniejszej liczby stacji (84), pozostała sieć Circle-K (stacje Statoil, zakupione przez kanadyjską firmę Alimentation Couche-Tard). Obie sieci kontrolują ponad 40% rynku. Trzecim ważnym graczem na Litwie pozostaje koncern Neste z 73 stacjami bezobsługowymi.

3.2.2.3. Sprzedaż wolumenowa segmentu Detalicznego

Sprzedaż wolumenowa segmentu Detalicznego Grupy ORLEN w 2017 roku wzrosła o 7,7% (r/r) i wyniosła 8 819 tys. ton w rezultacie wyższej sprzedaży paliw na wszystkich rynkach operacyjnych.

TABELA 8. Sprzedaż Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym [mln PLN/tys. ton].

Sprzedaż	2017		2016		2015		zmiana %	
	Wartość	Wolumen	Wartość	Wolumen	Wartość	Wolumen		
1	2	3	4	5	6	7	8=(2-4)/4	9=(3-5)/5
Lekkie destylaty[1)]	13 086	3 339	11 838	3 136	12 084	3 000	10,5%	6,5%
Średnie destylaty[2)]	16 471	5 480	14 305	5 051	15 567	4 986	15,1%	8,5%
Pozostałe[3)]	3 793	0	3 698	0	3 401	0	2,6%	-
Razem	**33 350**	**8 819**	**29 841**	**8 187**	**31 052**	**7 986**	**11,8%**	**7,7%**

1) Benzyna, LPG.
2) Olej napędowy; lekki olej opałowy sprzedawany przez ORLEN Deutschland.
3) Pozostałe wartość - obejmuje przychody ze sprzedaży towarów i usług pozapaliwowych.

WYKRES 22. Struktura przychodów ze sprzedaży Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym.

3.2.2.4. Rynki zbytu

Do rynków macierzystych Grupy ORLEN w segmencie Detal zaliczamy rynek polski obsługiwany przez PKN ORLEN, rynek niemiecki ze stacjami spółki ORLEN Deutschland, rynek czeski z siecią Benzina oraz litewski zarządzany przez AB Ventus Nafta.

TABELA 9. Sprzedaż wolumenowa na rynkach macierzystych Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym [tys. ton].

Sprzedaż	2017	2016	2015	zmiana	zmiana %
1	2	3	4	5=(2-3)	6=(2-3)/3
Polska	5 407,1	5 052,4	4 784,9	354,7	7,0%
Niemcy	2 593,6	2 453,6	2 602,0	140,0	5,7%
Czechy	749,3	617,4	537,8	131,9	21,4%
Litwa	69,4	63,2	61,3	6,2	9,9%
Razem	**8 819,5**	**8 186,6**	**7 986,0**	**632,9**	**7,7%**

WYKRES 23. Struktura sprzedaży wolumenowej na rynkach macierzystych Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym.

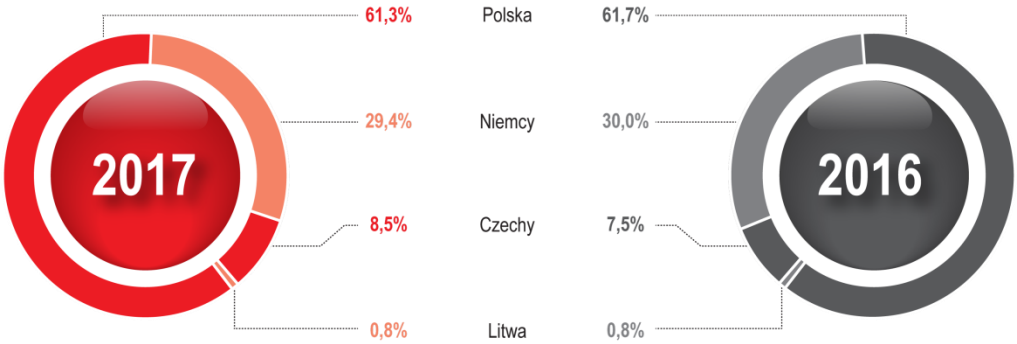

Rynek polski

Wielkość sprzedaży paliw w 2017 roku, wzrosła o 7,0% (r/r) i wyniosła 5 407 tys. ton. Szeroki zakres programu modernizacji stacji paliw, włączanie do sieci nowych obiektów o dużym potencjale wolumenowym przy jednoczesnej optymalizacji sieci, wdrożenie nowego formatu sklepowo – gastronomicznego, ograniczanie liczby przestojów w sprzedaży wpłynęły na 2,5% (r/r) poprawę średniorocznego przelewu na stację. W przypadku stacji własnych (CODO) wzrost ten był dwukrotnie wyższy i wyniósł 5,1% (r/r) przy przelewie na poziomie 4,5 mln litrów. O 3,0% (r/r) zwiększyła się sprzedaż paliw premium Verva.

TABELA 10. Sprzedaż wolumenowa Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym na rynku polskim [tys. ton].

Sprzedaż	2017	2016	2015	zmiana	zmiana %
1	2	3	4	5=(2-3)	6=(2-3)/3
Lekkie destylaty	1 931,1	1 809,3	1 686,0	121,8	6,7%
Średnie destylaty	3 476,0	3 243,1	3 098,9	232,9	7,2%
Razem	**5 407,1**	**5 052,4**	**4 784,9**	**354,7**	**7,0%**

WYKRES 24. Struktura sprzedaży wolumenowej Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym na rynku polskim.

W 2017 roku łączna liczba stacji PKN ORLEN zwiększyła się o 10 obiektów i na koniec roku liczyła 1 776 stacji paliw.
Liczba stacji CODO na koniec 2017 roku zwiększyła się o 11 obiektów do poziomu 1 328 stacji. W ramach realizacji programu inwestycyjnego uruchomiono 12 stacji własnych CODO (w tym 2 MOP na trasie A1), przejęto 2 stacje franczyzowe oraz wyłączono z sieci 3 stacje własne. W 2017 roku gruntownie zmodernizowano 5 obiektów (projekty „Zburz i Buduj") oraz przeprowadzono ponad 60 mniejszych modernizacji. W 2017 roku ORLEN pozyskał w przetargach ogłoszonych przez GDDKiA kolejnych 5 lokalizacji przy drogach ekspresowych.
Liczba stacji franczyzowych DOFO na koniec 2017 roku liczyła 448 obiektów i zmniejszyła się o 1 stację paliw. W 2017 roku do sieci zostało włączonych 25 nowych obiektów, 24 stacje zakończyły współpracę, a 2 stacje zostały przejęte do sieci własnej. W sieci franczyzowej przeprowadzono ponad 350 różnych modernizacji, które istotnie poprawiły standard techniczny stacji i efektywność sieci.
W 2017 roku kontynuowany był projekt rebrandingu stacji własnych segmentu ekonomicznego działających pod marką Bliska. Do zmiany brandu pozostało jeszcze 76 stacji Bliska, które zostaną przekształcone w stacje Premium w ramach przyszłych modernizacji – projekty „Zburz i Buduj".
W 2017 roku kontynuowany był rebranding w grupie stacji franczyzowych dla 11 obiektów. Liczba stacji premium funkcjonujących pod marką ORLEN wzrosła z 1 616 w 2016 do 1 665 na koniec 2017 roku. Pod marką Bliska funkcjonowało na koniec 2017 roku 76 stacji. Liczba pozostałych stacje działających w tzw. formacie uproszczonym w 2017 roku zmniejszyła się z 42 do 35 stacji.
W roku 2017 po raz kolejny Grupa ORLEN zwiększyła wolumen sprzedaży flotowej o 9,2% (r/r) osiągając rekordowy poziom 32,5% łącznego wolumenu sprzedaży paliw w segmencie Detalicznym w Polsce. Było to zasługą 53,0% (r/r) przyrostu sprzedaży w segmencie Mikroprzedsiębiorstw. W ramach segmentu dużych firm transportowych osiągnięto 17,6% (r/r) wzrost sprzedaży. Istotnym elementem dla dalszego rozwoju sprzedaży flotowej było zakończenie pierwszego etapu prac nad nową międzynarodową kartą flotową umożliwiającą krajowym klientom dostęp do punktów tankowania na terenie większości krajów europejskich. Kolejnym ważnym projektem było wdrożenie mobilnej aplikacji dla klientów flotowych MFlota umożliwiającej dokonywanie płatności przy dystrybutorze.
W 2017 roku PKN ORLEN zanotował również rekordowe wyniki w sprzedaży towarów i usług pozapaliwowych - łączne przychody z tego tytułu zwiększyły się o 7,7% (r/r). W ofercie pojawiły się pierwsze produkty (woda mineralna, chipsy, czekolady) pod nową marką własną „O!". Na kolejnych 140 stacjach pojawił się nowy koncept gastronomiczny Stop Cafe 2.0., dzięki czemu na koniec 2017 roku ORLEN posiadał ponad 180 stacji w tym formacie. Po uwzględnieniu wszystkich formatów gastronomicznych (Stop Cafe, Stop Cafe Bistro i Stop Cafe 2.0) w sieci PKN ORLEN funkcjonowało 1 571 stacji z ofertą gastronomiczną.
W 2017 roku zrealizowano program inwestycyjny obejmujący uruchomienie myjni samochodowych na 9 stacjach oraz modernizację urządzeń na 13 obiektach.

W 2017 roku ze strategicznym partnerem firmą Traficar uruchomiono program wypożyczania samochodów na minuty w Warszawie, Krakowie, Wrocławiu, Poznaniu i Trójmieście. Nawiązana została również współpraca z firmą Nextbike Polska, dzięki której planowane jest uruchomienie wypożyczalni rowerów na stacjach PKN ORLEN w 6 miastach w Polsce.

Rynek niemiecki

W 2017 roku Grupa ORLEN na rynku niemieckim zanotowała wzrost łącznej sprzedaży paliw o 5,7% (r/r). Wynik ten obejmuje zarówno sprzedaż detaliczną na stacjach paliw, jak również sprzedaż średnich destylatów realizowaną w formule hurtowej. W 2017 roku średni roczny przelew na stację wzrósł do 4,6 mln l.

TABELA 11. Sprzedaż wolumenowa Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym na rynku niemieckim [tys. ton].

Sprzedaż	2017	2016	2015	zmiana	zmiana %
1	2	3	4	5=(2-3)	6=(2-3)/3
Lekkie destylaty	1 143,1	1 106,3	1 117,0	36,8	3,3%
Średnie destylaty	1 450,5	1 347,3	1 485,0	103,2	7,7%
Razem	**2 593,6**	**2 453,6**	**2 602,0**	**140,0**	**5,7%**

WYKRES 25. Struktura sprzedaży wolumenowej Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym na rynku niemieckim.

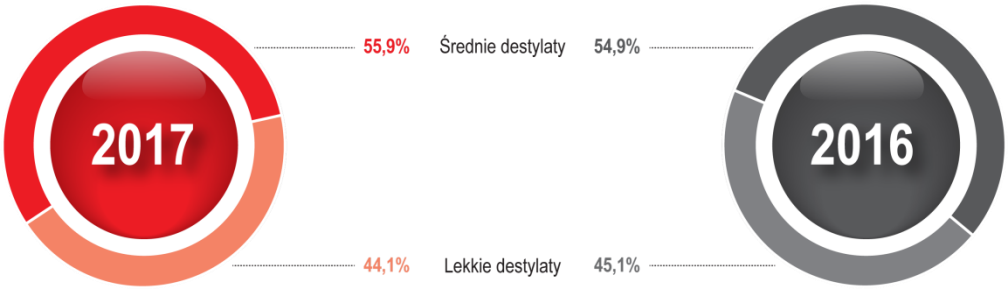

W 2017 roku spółka ORLEN Deutschland zwiększyła swoją sieć o 9 stacji (włączenie 10 nowych stacji, zamknięcie 1 obiektu w ramach programu optymalizacji sieci). W skład całej sieci na koniec 2017 roku wchodziło łącznie 581 stacji, w tym 563 obiekty działające w segmencie ekonomicznym w brandzie STAR, 1 stacja z marką ORLEN zlokalizowana w Hamburgu i 17 stacji przymarketowych. Na dwóch stacjach STAR zostały uruchomione pierwsze w ramach Grupy ORLEN stanowiska tankowania wodoru.
W 2017 roku rozpoczęty został projekt gruntownych modernizacji sieci, zakończone zostały dwa projekty typu „Zburz i Buduj", kolejnych 8 jest w trakcie realizacji. W ramach prowadzonych projektów inwestycyjnych na 17 stacjach uruchomiono dystrybutory do sprzedaży AdBlue. W kolejnych latach liczba stacji oferujących ten produkt będzie systematycznie rosła.
Rok 2017 był przełomowy dla obszaru pozapaliwowego. W maju uruchomiona została w Berlinie pierwsza stacja w nowym formacie sklepowo – gastronomicznym StarConnect. Innowacyjnym rozwiązaniem w sferze komunikacji z klientami jest portal ledowy umożliwiający emisję dowolnych komunikatów marketingowych i informacyjnych, będący doskonałym narzędziem do zarządzania poszczególnymi kategoriami sklepowymi bezpośrednio z poziomu centrali firmy. Do końca roku, w ramach przeprowadzonych modernizacji, nowy koncept został wdrożony na 16 stacjach STAR. Planuje się, że do końca 2018 roku ich liczba przekroczy 60 punktów.
W ramach realizowanego od kilku lat programu modernizacji myjni automatycznych, nowe urządzenia zostały zamontowane na 40 stacjach.
Projekty inwestycyjne, rozwój gastronomii, rozwój marki własnej STAR, poprawa jakości współpracy z dilerami stacji dzięki uruchomieniu Centrum Kompetencyjnego umożliwiły zwiększenie poziomu przychodów sklepowych o 4,6% (r/r).
Ważnym krokiem w kierunku rozwoju obszaru sprzedaży flotowej było rozpoczęcie współpracy z operatorem flotowym – firmą LogPay należącą do Volkswagen Financial Service AG. Dzięki temu strategicznemu partnerstwu będzie możliwy dalszy rozwój sprzedaży paliw i usług pozapaliwowych w ORLEN Deutschland.

Rynek czeski

W 2017 rok sieć Benzina zwiększyła sprzedaż paliw o 21,4% (r/r). Średnioroczna sprzedaż na stację osiągnęła poziom 2,3 mln l i zwiększyła się o 9,3% (r/r). Wzrost dostępności paliw Verva na kolejnych stacjach Benzina oraz kampanie promujące przyczyniły się do zwiększenia sprzedaży paliw premium o 32,7% (r/r), a ich udział w całkowitym wolumenie wzrósł do 20,0%. Istotne było także rozpoczęcie sprzedaży zaawansowanych paliwa efecta 95 i efecta Diesel, które zastąpiły regularną benzynę i olej napędowy w całej sieci Benzina.

TABELA 12. Sprzedaż wolumenowa Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym na rynku czeskim [tys. ton].

Sprzedaż	2017	2016	2015	zmiana	zmiana %
1	2	3	4	5=(2-3)	6=(2-3)/3
Lekkie destylaty	250,2	205,0	178,6	45,2	22,1%
Średnie destylaty	499,0	412,4	359,2	86,6	21,0%
Razem	**749,3**	**617,4**	**537,8**	**131,9**	**21,4%**

WYKRES 26. Struktura sprzedaży wolumenowej Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym na rynku czeskim.

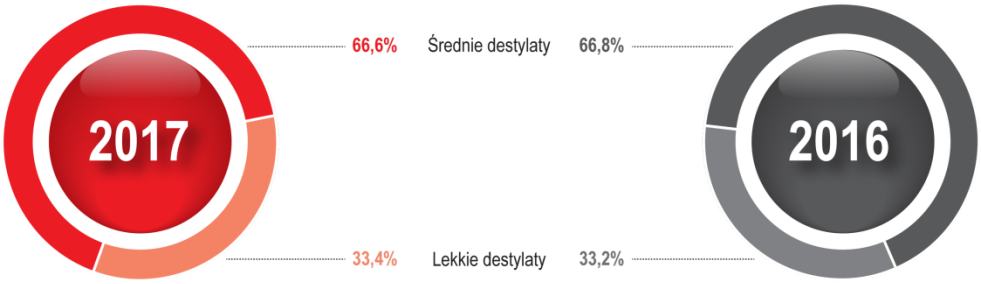

Na koniec 2017 roku Grupa ORLEN zarządzała w Czechach siecią 401 stacji. W ramach rozpoczętych działań inwestycyjnych zmieniono brand na 84 stacjach. Zamontowanych zostało również ponad 120 nowoczesnych pylonów cenowych wyposażonych w wyświetlacze cyfrowe, umożliwiające emisję różnych komunikatów marketingowych i informacyjnych.
Na koniec 2017 roku stacje detaliczne Grupy ORLEN na rynku czeskim funkcjonowały pod markami: Benzina (89 stacji w nowym brandzie), Benzina Plus (90 stacji), Benzina Standard (211 stacji) i Benzina Expres (5 stacji bezobsługowych), ORLEN (1 stacja) oraz 5 stacji działających w brandzie uproszczonym. Docelowo stacje Benizna mają stanowić sieć premium, a stacje bezobsługowe będą jej uzupełnieniem.
W 2017 roku Benzina kontynuowała proces włączania do sieci zakupionych w 2015 roku od OMV 65 stacji. Do końca 2017 roku do sieci Benzina włączonych zostało łącznie 56 stacji OMV, pozostałe zostaną przejęte w 2018 roku. Dodatkowo nawiązano współpracę z dwoma nowymi stacjami franczyzowymi.

Zwiększenie liczby stacji w sieci, nowe formuły współpracy z klientami flotowymi, rozwój nowatorskich kart flotowych Easy, udogodnienia dla kierowców (punkty szybkiego tankowania i stanowiska do regulowania płatności przy dystrybutorach) przełożyły się na skokowy wzrost sprzedaży flotowej o 55,5% (r/r), a jej udział w łącznym wolumenie osiągnął poziom 21,0%.
W ramach współpracy międzynarodowej rozpoczęto wprowadzenie polskiego formatu gastronomicznego Stop Cafe 2.0. Łącznie na koniec 2017 roku funkcjonowało 199 punktów gastronomicznych (w tym 29 Stop Cafe 2.0, 143 Stop Cafe i 27 Stop Cafe Bistro), co stanowiło wzrost o 31 lokalizacji (r/r).
Przebudowa obiektów, wymiana części sprzętu gastronomicznego, weryfikacja oferty oraz modernizacje myjni miały duży wpływ na poprawę wyników pozapaliwowych. Obroty zlokalizowanych na stacjach sklepów w 2017 roku wzrosły o 24,0% (r/r), a łączne przychody pozapaliwowe uwzględniające dodatkowo pozostałe usługi zwiększyły się o 44% (r/r).

Rynek litewski

W 2017 roku Grupa ORLEN na rynku litewskim osiągnęła wzrost sprzedaży wolumenowej paliw o 9,9% (r/r). Zwiększona sprzedaż benzyn o 5,9% (r/r) i oleju napędowego o 14% (r/r) została w części ograniczona spadkiem sprzedaży LPG o (17,8)% (r/r). Zmiana struktury sprzedaży Ventus Nafta jest odzwierciedleniem zmian struktury konsumpcji paliw na rynku krajów bałtyckich.

Średni roczny przelew na stację wzrósł o 8,9% (r/r) i przekroczył poziom 3,5 mln litrów.
W 2017 roku sieć ORLEN zanotowała wzrost sprzedaży paliw Verva o 25,6% (r/r), a udział paliw premium w łącznym wolumenie zwiększył się o 2,3 p.p (r/r) do poziomu 21,7%. Znaczny wzrost konsumpcji oleju napędowego na Litwie był głównym elementem wzrostu wolumenu sprzedaży flotowej o 5,8% (r/r).

TABELA 13. Sprzedaż wolumenowa Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym na rynku litewskim [tys. ton].

Sprzedaż	2017	2016	2015	zmiana	zmiana %
1	2	3	4	5=(2-3)	6=(2-3)/3
Lekkie destylaty	15,1	15,5	18,0	(0,4)	(2,7%)
Średnie destylaty	54,4	47,7	43,3	6,7	14,0%
Razem	**69,4**	**63,2**	**61,3**	**6,2**	**9,9%**

WYKRES 27. Struktura sprzedaży wolumenowej Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym na rynku litewskim.

Sieć detaliczna na Litwie na dzień 31 grudnia 2017 roku liczyła 25 stacji własnych w modelu COCO funkcjonujących w segmencie premium pod marką ORLEN. W 2017 roku zrealizowano kilka modernizacji technicznych związanych z wymianą dystrybutorów i zwiększeniem liczby stacji oferujących dodatki AdBlue.
Ventus Nafta rozpoczęła przygotowania do projektu modernizacji sieci, w ramach którego na rynek litewski zostanie wprowadzony nowy koncept Stop Cafe 2.0.

Wyższe wolumeny i skuteczna współpraca marketingowa z jedną z czołowych sieci handlowych na rynku litewskim, przyczyniły się również do zwiększenia o 10,0% (r/r) przychodów ze sprzedaży towarów i usług pozapaliwowych. Na poprawę wyników tego obszaru miały wpływ zrealizowane modernizacje myjni automatycznych oraz rozszerzenie oferty o serwisy kawowe.

3.2.2.5. Źródła zaopatrzenia

Paliwa dystrybułowane w sieci detalicznej Grupy ORLEN na rynku polskim, czeskim i litewskim są w przeważającej części produkowane w segmencie Downstream Grupy ORLEN. Na rynku niemieckim Grupa ORLEN nie posiada własnych aktywów rafineryjnych stąd paliwa oferowane przez ORLEN Deutchland są nabywane w ramach kontraktów handlowych z podmiotami działającymi na niemieckim rynku hurtowym głównie od BP Europe SE, Shell Deutschland Oil GmbH, Holborn European Marketing Company Limited, Total Deutschland GmbH, Esso Deutschland GmbH. Istotnym źródłem zaopatrzenia ORLEN Deutschland w paliwa jest również spółka Unipetrol RPA s.r.o. wchodząca w skład Grupy ORLEN.

3.2.3. Segment Wydobycie

Daniel Obajtek, Prezes Zarządu PKN ORLEN:

„Zmieniające się otoczenie makroekonomiczne wymaga od nas ciągłego monitorowania sytuacji rynkowej i dostosowywania naszych działań operacyjnych - w segmencie Wydobycia inwestowaliśmy zgodnie z przyjętą strategią ostrożnej kontynuacji. Konsekwentne działania pozwoliły zwiększyć zasoby ropy i gazu (2P) o 39 mln boe do poziomu 153 mln boe na koniec roku 2017. Wynik EBITDA, przed uwzględnieniem odpisów aktualizujących aktywa poszukiwawcze w Polsce, wyniósł blisko 300 mln PLN, a średnioroczny poziom wydobycia wyniósł 15,6 tys. boe/d. Kontynuujemy prace wydobywcze w Basenie Permskim w Polsce oraz na obszarach Ferrier i Kakawa w Kanadzie, gdzie również rozpoczęliśmy rozbudowę instalacji do wstępnego przerobu i uzdatniania gazu, która znacznie zwiększy przepustowości całej infrastruktury wydobywczej".

2017

WYDOBYCIE I PRODUKCJA

	j.m.	Kanada	Polska
Rezerwy ropy i gazu (2P)	mln boe	141,1	11,5
Wydobycie	mln boe/rok	5,3	0,4
Średnia produkcja	tys. boe/dzień	14,4	1,2
Struktura wydobycia (ciekłe/gazowe)	%	41/59	-/100
Odwierty (netto)[1]	liczba	11,5	6,0[2]
Koncesje	liczba	-	26

1) wielkość skorygowana o udział innych partnerów.
2) w tym jeden odwiert zrealizowany przez Grupę ORLEN Upstream na zlecenie PKN ORLEN.

3.2.3.1. Trendy rynkowe w segmencie Wydobycie

Według scenariusza New Policies z raportu World Energy Outlook 2017 Międzynarodowej Agencji Energetycznej zapotrzebowanie na energię pierwotną do 2040 roku będzie rosło dla wszystkich głównych rodzajów paliwa: węgla, ropy, gazu, elektrowni jądrowych i odnawialnych źródeł energii. Główny udział w rosnącym zapotrzebowaniu na energię pierwotną, zgodnie ze scenariuszem bazowym, odegrają jednak gaz ziemny, odnawialne źródła energii i efektywność energetyczna odciążająca stronę podażową. OZE pokryją 40% przyrostu popytu, a gwałtowny wzrost ich udziału w sektorze energetycznym będzie oznaczał zmniejszenie zapotrzebowania na węgiel.

TABELA 14. Światowy popyt na energię pierwotną wg rodzaju paliwa [mln toe[1]].

Wyszczególnienie	2000	2016	New Policies	
			2025	2040
Węgiel	2 311	3 755	3 842	3 929
Ropa	3 670	4 388	4 633	4 830
Gaz	2 071	3 007	3 436	4 356
Elektrownie jądrowe	676	681	839	1 002
Elektrownie wodne	225	350	413	533
Bioenergia	1 023	1 354	1 530	1 801
Pozostałe odnawialne	59	225	489	1 133
Razem	**10 035**	**13 760**	**15 182**	**17 584**

1) toe – tona oleju ekwiwalentnego
Źródło: IEA.

WYKRES 28. Struktura światowego popytu na energię pierwotną [%].

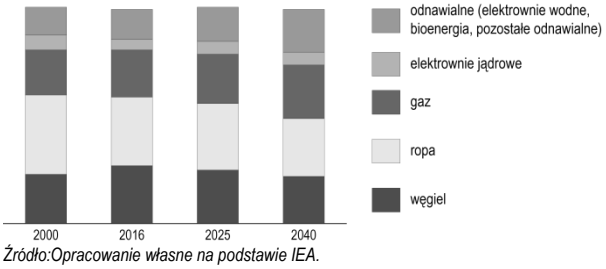

Źródło:Opracowanie własne na podstawie IEA.

Do 2025 roku wzrost popytu na **ropę naftową** w transporcie będzie utrzymywał się na mocnym poziomie, jednak później istotnie spadnie ze względu na większą efektywność i większy udział nowych paliw w pojazdach silnikowych. Silny popyt ze strony innych sektorów wystarczy, aby utrzymać zapotrzebowanie na ropę naftową na ścieżce wzrostowej. Największe źródło wzrostu stanowić będzie zwiększająca się skala wykorzystania ropy naftowej do produkcji petrochemicznej. Tuż po petrochemii uplasuje się zapotrzebowanie ze strony segmentu samochodów ciężarowych, transportu lotniczego i morskiego, gdzie zastępowalność paliw opartych na węglowodorach będzie ograniczona.

Gaz ziemny osiągnie blisko 25% udziału w światowym popycie energetycznym w 2040 roku, stając się jednocześnie drugim największym paliwem w globalnym bilansie energetycznym po ropie naftowej, której udział w popycie na energię w 2040 roku ma wynieść około 27%. W tym okresie liczba instalacji skraplania gazu na świecie podwoi się, a nowe moce skraplania będą powstawały głównie w USA i Australii, następnie w Rosji, Katarze, Mozambiku i Kanadzie. Ceny gazu opierać się będą w coraz większym stopniu na konkurencji między różnymi źródłami gazu, a nie na indeksacji do ropy naftowej. W długiej perspektywie większy i bardziej płynny rynek LNG może zrekompensować niższą elastyczność w innych elementach systemu energetycznego. Zapotrzebowanie na gaz ziemny wzrośnie do 2040 roku o około 45%, przy czym największy wzrost będzie zgłaszany przez przemysł. Dodatkowo, aż 80% wzrostu popytu na gaz będzie miało miejsce w krajach rozwijających się.
Aktywność producentów ropy naftowej i gazu naturalnego mierzona liczbą urządzeń wiertniczych w ruchu była w 2017 roku średnio o 27% większa niż w 2016 roku. Wzrost aktywności, widoczny przede wszystkim w USA i w Kanadzie, był skorelowany ze wzrostem cen ropy. Dodatkowo, producenci na tych rynkach posiadają zdolność i możliwości szybkiego uruchamiania ekonomicznie opłacalnego wydobycia z nowych zasobów. USA jest obecnie eksporterem netto gazu ziemnego, a pod koniec roku 2020 stanie się również eksporterem netto ropy naftowej. Po uwzględnieniu dodatkowych wolumenów wydobycia ropy naftowej z Kanady i Meksyku, Ameryka Północna (USA, Kanada, Meksyk) staje się największym źródłem dodatkowej ropy i gazu na rynku międzynarodowym. Prognozowany wzrost wydobycia gazu z łupków o 630 mld m^3 w USA w ciągu 15 lat od 2008 roku, będzie historycznie największym wzrostem podaży gazu z jednego źródła. Taka skala ekspansji będzie miała szerokie implikacje dla całego kontynentu Ameryki Północnej, napędzając inwestycje w sektorze petrochemicznym oraz w innych sektorach energochłonnych.

3.2.3.2. Pozycja i otoczenie konkurencyjne

Strategia Grupy ORLEN zakłada kontynuację działalności poszukiwawczo-wydobywczej w celu zwiększania wydobycia i poszerzania dostępu do własnych zasobów ropy i gazu ziemnego.
Budowa kompetencji w obszarze wydobycia, związana była z intensywnymi pracami nad uformowaniem międzynarodowego zespołu specjalistów, zdolnego do tworzenia i zarządzania zdywersyfikowanym portfelem aktywów, a także stosującego najnowsze dostępne na świecie metody poszukiwawcze i technologie wydobywcze.

Na koniec 2017 roku na terenie Polski Grupa ORLEN posiadała samodzielnie oraz z partnerem (PGNiG) 26 koncesji o łącznej powierzchni 18,7 tys. km^2, położonych w obrębie 8 województw dysponując zasobami 2P (potwierdzone i prawdopodobne) wynoszącymi 11,5 mln baryłek ekwiwalentu ropy naftowej (boe).

Grupa ORLEN posiada 100% udziałów w 13 koncesjach oraz 49% w 13 koncesjach.

W prowincji Alberta w Kanadzie Grupa ORLEN jest rozpoznawanym operatorem z aktywami produkcyjnymi o łącznej powierzchni 230,7 tys. akrów (0,9 tys. km^2) i łącznymi zasobami 2P wynoszącymi 141,1 mln boe.

3.2.3.3. Działalność w Polsce

Działalność operacyjna obejmowała głównie wydobycie oraz poszukiwania złóż węglowodorów. Obecne wydobycie gazu odbywa się we współpracy z PGNiG SA. Udział przypadający na Grupę ORLEN osiągnął średnioroczny poziom w wysokości 1,2 tys. boe/d.

W ramach prac w **Basenie Podlasko-Lubelskim** przeprowadzono interpretację oraz processing danych sejsmicznych 3D na terenie dwóch koncesji. Wyniki tych prac będą analizowane w kolejnym roku. Ponadto, zakończono interpretację danych sejsmicznych 3D na obszarze bloku 255. Na podstawie wyników analizy przeprowadzono ocenę perspektywiczności koncesji, skutkiem której podjęto decyzję o wstrzymaniu dalszych prac poszukiwawczych na tym obszarze.

W ramach działalności poszukiwawczo-wydobywczej w **Basenie Permskim** zakończono wiercenie otworu Miłosław-5K/H, a na podstawie wyników testów produkcyjnych rozpoczęto prace planistyczno-projektowe dla zagospodarowania złoża. Pod koniec 2017 roku rozpoczęto prace nad kolejnym otworem poszukiwawczym, które będą kontynuowane w kolejnym roku.
W IV kwartale 2017 roku zakończono budowę strefy przyodwiertowej na złożu Miłosław E, z którego uruchomiono wydobycie. W ramach zagospodarowania złoża Miłosław realizowano również budowę gazociągu Radlin II – Radlin I, która będzie kontynuowana w 2018 roku.
W 2017 roku wykonano akwizycje danych sejsmicznych 3D w ramach czterech wyodrębnionych obszarów w Basenie Permskim. Pozyskane dane sejsmiczne poddane zostały przetwarzaniu i interpretacji, z przewidzianą kontynuacją w roku kolejnym.

W ramach projektu **Edge** wykonano odwiert poszukiwawczy, pod koniec 2017 roku rozpoczęto wiercenie kolejnego otworu. Ponadto w 2017 roku realizowano także prace koncepcyjne dla zagospodarowania tego obszaru.

W ramach projektu **Sieraków** kontynuowano prace dokumentacyjne i przygotowawcze mające na celu zagospodarowanie złoża.

W ramach prac w **Basenie Karpackim** w projekcie **Bieszczady** zakończono akwizycję danych sejsmicznych 2D oraz 3D. Następnie pozyskane dane zostały poddane przetwarzaniu i interpretacji, z zamiarem kontynuacji prac w 2018 roku. W 2017 roku w obszarze Bieszczady zrealizowano wiercenia dwóch otworów, które ze względu na brak węglowodorów zostały zlikwidowane.

W ramach projektu **Miocen** zakończono interpretację wykonanych wcześniej danych sejsmicznych. Na podstawie uzyskanych wyników rozpoczęto przygotowania do wykonania otworu poszukiwawczego. Otwór planowany jest do realizacji w 2018 roku.

W ramach projektu **Karpaty** wykonano akwizycję danych sejsmicznych, a pozyskane dane zostały poddane processingowi i interpretacji. Analizy wyników tych prac będą kontynuowane w 2018 roku. Dodatkowo został wykonany otwór poszukiwawczy, a pozyskane z niego dane otworowe będą analizowane w 2018 roku. Pod koniec roku rozpoczęto również wiercenie kolejnego otworu poszukiwawczego, na którym prace będą kontynuowane w 2018 roku.

SCHEMAT 8. Projekty poszukiwawczo-wydobywcze Grupy ORLEN w Polsce.

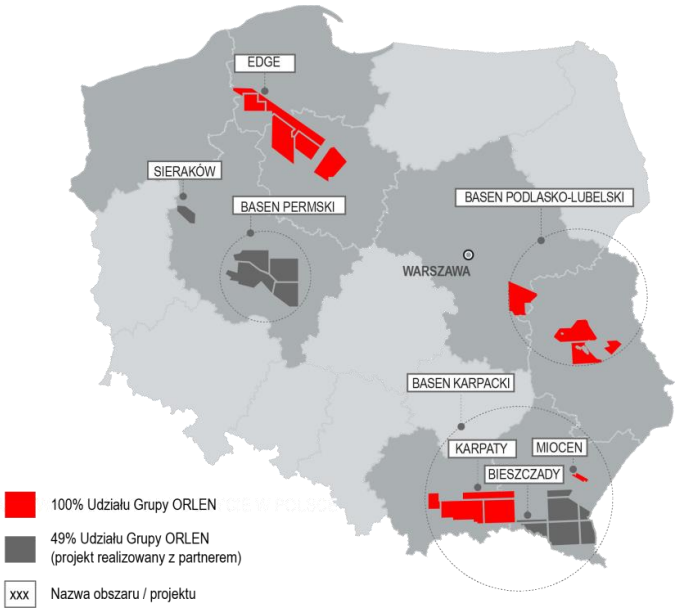

Źródło: Opracowanie własne.

3.2.3.4. Działalność w Kanadzie

Grupa ORLEN prowadzi działalność wydobywczą w Kanadzie za pośrednictwem spółki zależnej ORLEN Upstream Canada. Program nakładów inwestycyjnych w roku 2017 był skoncentrowany na obszarach Ferrier i Kakwa w prowincji Alberta.
Na obszarze **Ferrier** rozpoczęto wiercenie 10 otworów (5,7 netto), zabiegowi szczelinowania poddano 15 otworów (9,1 netto), a do produkcji podłączonych zostało 13 otworów (7,9 netto).
Na obszarze **Kakwa** rozpoczęto wiercenie 7 otworów (5,8 netto), szczelinowaniu poddano 7 otworów (5,6 netto), a do produkcji podłączono 5 otworów (3,8 netto). W rejonie Kakwa zakończono prace nad budową infrastruktury do oczyszczania gazu zasiarczonego oraz budową zbiorników na wodę wykorzystywaną podczas zabiegów szczelinowania. Ponadto w 2017 roku rozpoczęto rozbudowę instalacji do wstępnego przerobu i uzdatniania gazu. Celem inwestycji jest zwiększenie przepustowości infrastruktury dla potrzeb rosnącego wydobycia.

Średnia produkcja w 2017 roku wyniosła 14,4 tys. boe/d, z czego 41% stanowiły węglowodory ciekłe (ropa oraz kondensat).

Korzystne parametry złożowe posiadanych aktywów i rozwój działalności w dobrze rozpoznanym już regionie zmniejszają ryzyka operacyjne inwestycji. Rynek kanadyjski charakteryzuje się bardzo dobrym dostępem do rozwiniętych usług wiertniczych i serwisowych. Istotne są także stabilne zasady systemu podatkowego i przyjazne otoczenie regulacyjne.
W celu optymalnego wykorzystania posiadanej infrastruktury technicznej w 2017 roku dokonano kolejnych akwizycji aktywów poszukiwawczo-wydobywczych położonych w obszarach Kakwa i Ferrier.

Grupa ORLEN posiada także niewielkie aktywa poszukiwawczo-wydobywcze w prowincji Nowy Brunszwik oraz 7,4% udziałów w spółce będącej operatorem projektu budowy terminala eksportowego LNG w Nowej Szkocji. W 2017 roku kontynuowano pozyskiwanie niezbędnych pozwoleń administracyjnych oraz decyzji środowiskowych związanych z inwestycją. Ustalenie końcowego modelu biznesowego realizacji przedsięwzięcia oraz zaangażowania poszczególnych interesariuszy wraz z rozpoczęciem prac przygotowujących teren pod budowę terminala planowane jest na rok 2018.

SCHEMAT 9. Aktywa w Kanadzie.

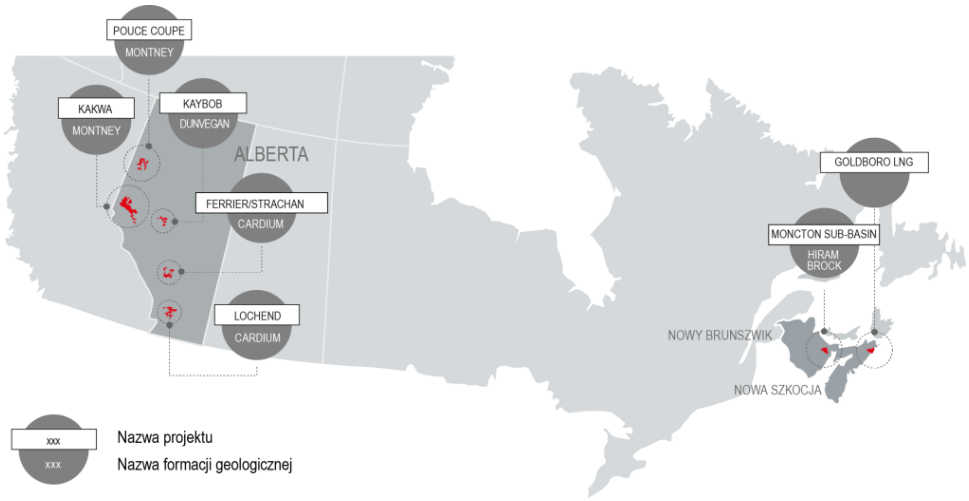

Źródło: Opracowanie własne.

3.2.3.5. Sprzedaż wolumenowa segmentu Wydobycie

TABELA 15. Sprzedaż wolumenowa Grupy ORLEN w segmencie Wydobycie [tys. ton].

Sprzedaż	2017		2016		2015		zmiana %	
	Wartość	Wolumen	Wartość	Wolumen	Wartość	Wolumen		
1	2	3	4	5	6	7	8=(2-4)/4	9=(3-5)/5
Ropa naftowa	62	52	84	76	104	96	(26%)	(32%)
Gaz ziemny	196	439	172	359	68	179	14%	22%
Pozostałe[1)]	257	147	186	123	43	35	38%	20%
Razem	**515**	**638**	**442**	**558**	**215**	**310**	**17%**	**14%**

1) Pozostałe: w ujęciu ilościowym pozycja obejmuje NGL (Natural Gas Liquids), w ujęciu wartościowym pozycja obejmuje sprzedaż NGL oraz przychody ze sprzedaży usług segmentu.

Wydobycie i sprzedaż węglowodorów na rynku kanadyjskim realizowana była za pośrednictwem ORLEN Upstream Canada Ltd., a na rynku polskim przez spółkę zależną FX Energy.

W 2017 roku łączna sprzedaż na obu rynkach osiągnęła poziom 638 tys. ton i zwiększyła się o 14% (r/r) głównie dzięki wyższej produkcji węglowodorów w Kanadzie.

WYKRES 29. Struktura sprzedaży wolumenowej Grupy ORLEN w segmencie Wydobycia.

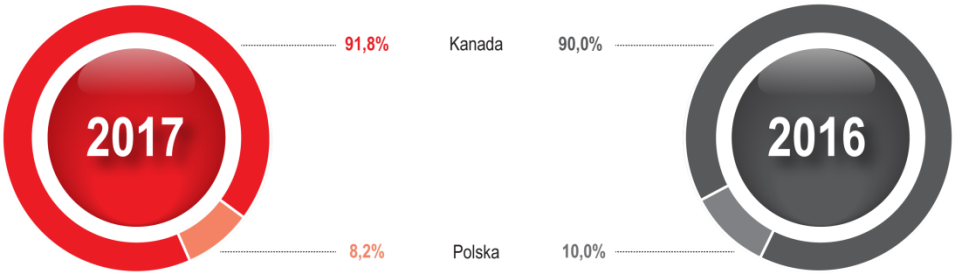

3.3. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM

3.3.1. Funkcjonowanie Systemu Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym

Organizacja i funkcjonowanie Systemu Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym w 2017 roku nie uległy zmianie w porównaniu z rokiem poprzednim. W oparciu o **Politykę i Procedurę Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym** Grupa ORLEN prowadzi bieżący monitoring i ocenę ryzyka oraz podejmuje działania mające na celu minimalizację jego wpływu.

Zgodnie z powyższymi regulacjami w PKN ORLEN funkcjonuje Biuro Audytu, Kontroli i Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym, które koordynuje proces zarządzania ryzykiem korporacyjnym na wszystkich poziomach organizacji oraz dokonuje niezależnej oceny systemów zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej, a także analizy procesów biznesowych.
Za zarządzanie ryzykiem w spółkach Grupy ORLEN odpowiadają Zarządy poszczególnych spółek pod nadzorem Rad Nadzorczych.
System Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym (ERM – Enterprise Risk Management) jest narzędziem wspierającym skuteczność realizacji celów strategicznych oraz operacyjnych. Zapewnia identyfikację strategicznych ryzyk i mechanizmów kontrolnych oraz ich ocenę.

SCHEMAT 10. Kluczowe role w Systemie Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym.

Zarząd PKN ORLEN

- ✓ Monitorowanie Systemu Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym
- ✓ Akceptacja oceny ryzyka dla Spółki / Grupy ORLEN

Komitet Audytowy Rady Nadzorczej PKN ORLEN

- ✓ Monitorowanie Systemu Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym

Biuro Audytu, Kontroli i Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym

- ✓ Koordynacja procesu zarządzania ryzykiem korporacyjnym oraz zapewnienie narzędzi i wsparcia metodologicznego dla uczestników procesu.

Właściciele procesów

- ✓ Ocena ryzyka na poziomie procesów.
- ✓ Koordynacja procesu samooceny mechanizmów kontrolnych.

Właściciele ryzyka

- ✓ Zarządzanie głównymi elementami ryzyka.

Właściciele kontroli

- ✓ Nadzór nad realizacją działań kontrolnych w procesach, w których uczestniczą.
- ✓ Prowadzenie samooceny mechanizmów kontrolnych.

Pracownicy Grupy ORLEN

- ✓ Identyfikacja ryzyka.
- ✓ Przekazywanie informacji o potencjalnym ryzyku do Biura Audytu, Kontroli i Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym.

Ocena ryzyka przez obszary biznesowe w PKN ORLEN i spółkach Grupy ORLEN realizowana jest corocznie w ramach procesu samooceny i ma na celu zapewnienie aktualizacji wyceny ryzyka o największej istotności. Za jej przeprowadzenie odpowiadają właściciele procesów i ryzyk. Najistotniejszym elementem przyjętej metodologii jest porównywanie dwóch ocen ryzyka – oceny **ryzyka brutto** (wartość ryzyka w przypadku braku jakichkolwiek mechanizmów kontrolnych i działań zapobiegawczych) oraz oceny **ryzyka netto** (wartość ryzyka z uwzględnieniem skuteczności posiadanych mechanizmów kontrolnych i działań zapobiegawczych). W wyniku okresowej weryfikacji skuteczności mechanizmów kontrolnych przez właścicieli kontroli ustalane są plany działań

naprawczych dla poszczególnych ryzyk i kontroli, których głównym celem jest osiągnięcie akceptowalnego poziomu ryzyka netto. Po zakończeniu procesu oceny ryzyka oraz testowania mechanizmów kontrolnych Zarząd Spółki oraz Komitet Audytowy Rady Nadzorczej otrzymuje raport przedstawiający najistotniejsze ryzyka oraz planowane sposoby ich ograniczenia.

Przyjęta metodologia pozwala na identyfikację ryzyka w Grupie ORLEN w oparciu o wspólny model oraz ich powiązanie z procesami biznesowymi i celami strategicznymi.

Zadania audytowe i kontrolne są realizowane w oparciu o roczne plany audytów i kontroli, zatwierdzane i przyjmowane odpowiednio przez Zarząd, Komitet Audytowy Rady Nadzorczej i Radę Nadzorczą. Realizowane są także audyty i kontrole doraźne zlecane przez Radę Nadzorczą lub Zarząd Spółki.
W 2017 roku w ramach corocznego procesu samooceny ryzyk i testowania mechanizmów kontrolnych w PKN ORLEN przeprowadzono ocenę **521** ryzyk, poprzez przetestowanie **1 251** mechanizmów kontrolnych w **83** procesach biznesowych. W spółkach Grupy ORLEN dokonano oceny **1 036 ryzyk** oraz **2 750** mechanizmów kontrolnych w **215** procesach.

W roku 2017 systemem ERM objęte były: PKN ORLEN, Anwil, Grupa ORLEN Lietuva, Grupa Unipetrol, ORLEN Deutschland, ORLEN Paliwa i ORLEN Centrum Usług Korporacyjnych. Rozpoczęto również prace związane z wdrożeniem systemu w Grupie ORLEN Południe.

W ramach przyjętego w Grupie ORLEN **Modelu Ryzyk Korporacyjnych** wszystkie zidentyfikowane ryzyka klasyfikowane są wg następujących kategorii:

I. **RYZYKA STRATEGICZNE** – ryzyka bezpośrednio powiązane z celami strategicznymi i odnoszące się do konkretnych działań oraz poziomów ich spełnienia. Na potrzeby szczegółowej identyfikacji ryzyk strategicznych tworzone są strategie cząstkowe dla poszczególnych obszarów przypisanych do właścicieli biznesowych, którzy dokonują kwartalnej oceny ryzyk.

II. **RYZYKA PROJEKTOWE** – zdarzenia lub okoliczności, które w razie wystąpienia mogą mieć negatywny wpływ na realizację przynajmniej jednego z celów projektu. Ryzyka te podlegają bieżącej ocenie podczas prac projektowych oraz przynajmniej raz w roku w ramach przeprowadzanego procesu samooceny.

III. **RYZYKA PROCESOWE / OPERACYJNE** - identyfikowane w toku normalnej działalności biznesowej, pozwalają efektywnie zarządzać procesami i ograniczać ryzyko ich wystąpienia. Ryzyka te są oceniane corocznie w ramach procesu samooceny przez właścicieli biznesowych. Celem procesu jest potwierdzenie skuteczności mechanizmów kontrolnych oraz utrzymywanie ryzyka netto na określonym poziomie.

TABELA 16. Klasyfikacja ryzyk oraz procesów wraz z mechanizmami kontrolnymi w ramach funkcjonowania ERM.

Ryzyka / Procesy	Opis ryzyka	Sposoby mitygacji ryzyka
STRATEGICZNE		
Założenia	• niejednolite, nierealne założenia i cele strategiczne • zmiana założeń/celów strategicznych w trakcie procesu	Cykliczna weryfikacja aktualności kluczowych celów strategicznych oraz bieżący ich monitoring na tle zmieniającego się otoczenia (regulacje, rynek, kluczowi dostawcy, itp.).
Podział kompetencji	• niewłaściwy podział kompetencji pomiędzy komórkami organizacyjnymi • brak ośrodka decyzyjnego	Wysoka specjalizacja pracowników, odpowiednie delegowanie obowiązków i odpowiedzialności poprzez opracowanie precyzyjnych zakresów zadań.
Spójność wewnętrzna	• brak spójności wewnętrznej pomiędzy celami strategicznymi w ramach organizacji	Opracowanie strategii cząstkowych dla poszczególnych obszarów na potrzeby szczegółowej identyfikacji ryzyk strategicznych oraz weryfikacja ich spójności i zatwierdzanie przez Zarząd.
Nowe regulacje	• wprowadzenie niekorzystnych uregulowań prawnych • brak efektywnych działań administracji publicznej związanych z egzekwowaniem prawa	Udział w konsultacjach publicznych do projektów legislacyjnych ograniczający ryzyko niekorzystnych przepisów.
Wypadki przy pracy i inne zagrożenia	• niewystarczający poziom wiedzy o bezpieczeństwie pracy wśród firm zewnętrznych • zagrożenia bezpieczeństwa pracy i bezpieczeństwa pożarowego związane z obecnością pracowników firm zewnętrznych na terenie Grupy ORLEN	Nadzór i zarządzanie pracą firm zewnętrznych poprzez wdrożenie narzędzi monitorujących stan bezpieczeństwa prac. Wdrożenie jednolitych wymagań dla wykonawców i podwykonawców zgodnie z wytycznymi "Standardu Bezpieczeństwa Grupy ORLEN nr 9".
PROJEKTOWE		
Przekroczenie budżetu	• niewłaściwe oszacowanie kosztów wdrożenia projektu	Bieżący monitoring działań wykonawcy oraz potencjalnych opóźnień realizacji projektu.
Przekroczenie harmonogramów	• nieprawidłowe założenia dotyczące czasu realizacji projektu	Stały nadzór nad przebiegiem prowadzonych prac, bieżąca ocena postępów realizacji kolejnych etapów projektu oraz egzekwowanie realizacji robót.
Zmiana zakresu projektu	• niepełne wykonanie projektu • przekroczenie ram projektu	Bieżąca analiza otoczenia, w którym realizowany jest projekt. W zależności od zaistniałych okoliczności możliwość podjęcia decyzji o zmianie jego zakresu.

Podział kompetencji	• niewłaściwy podział kompetencji pomiędzy komórkami organizacyjnymi • brak ośrodka decyzyjnego	Opracowanie i wdrożenie metodyki w zakresie podziału kompetencji dla wszystkich uczestników zespołu projektowego w celu eliminacji konfliktu interesu. Wykorzystanie dedykowanego narzędzia IT wspierającego realizację projektów.
Systemy	• brak systemów informatycznych wspierających realizację projektu	Określenie alternatywnych systemów informatycznych w fazie planowania projektu lub rozpoczęcie testowania innych systemów, które umożliwią realizację projektu.
PROCESOWE / OPERACYJNE		
Zaopatrzenie		
	• realizacja dostaw ropy (lądowych i morskich) w ilości lub jakości nieodpowiadającej zapotrzebowaniu • planowanie dostaw ropy spełniających wymagania jakościowe	Monitoring procesu dostaw realizowanych drogą lądową i morską. Wykorzystywanie dedykowanych narzędzi analitycznych i statystycznych, analiza serwisów branżowych i informacyjnych. Monitoring rynku wyselekcjonowanych gatunków ropy pod kątem ich dostępności oraz możliwości zakupu. Każdorazowe potwierdzanie opłacalności zakupów dla transakcji nie objętych kontraktami.
	• zakup usług inwestycyjnych oraz biokomponentów	Proces wyboru dostawcy realizowany zgodnie z obowiązującymi procedurami oraz wymaganymi dokumentami (m.in. analiza rynku, harmonogram, ocena dostawców).
	• zapewnienie ciągłości produkcji	Zapewnienie wewnętrznych procedur umożliwiających efektywne reagowanie w sytuacji awaryjnej w drodze bezpośredniego zakupu usług i surowców do produkcji.
Produkcja		
	• niewłaściwe planowanie i zarządzanie remontami w obszarze produkcyjnym	Funkcjonujący system informatyczny wspierający proces planowania remontów oraz utrzymanie ruchu w zakładzie produkcyjnym.
	• nieefektywne bilansowania produkcji	Obszar odpowiedzialny za proces bilansowania produkcji dysponuje narzędziami umożliwiającymi przeprowadzenie w optymalny sposób procesu bilansowania. Funkcjonujące procedury i procesy określają odpowiedzialność, zakres oraz terminy dostarczenia danych wejściowych do procesu bilansowania produkcji.
	• nieosiągnięcie założonych korzyści ekonomicznych z wdrożenia inicjatyw	Bieżący monitoring i weryfikacja inicjatyw w oparciu o wiedzę ekspercką zapewniającą realizację projektów o najwyższym potencjale (efektywności).
Dystrybucja i logistyka		
	• zanieczyszczenia środowiska naturalnego na skutek prowadzonych procesów dystrybucyjnych	Okresowa kontrola poziomu zanieczyszczeń (skażenia) produktami paliwowymi w Terminalach Paliw.
	• niespełnienie wymogów fizycznego utrzymywania właściwego poziomu zapasów obowiązkowych	Bieżący monitoring stanu zapasów.
	• awaria infrastruktury logistycznej wpływająca na ciągłość dostaw produktów lub ryzyko ich utraty	Okresowe przeglądy stanu infrastruktury logistycznej.
Sprzedaż Detaliczna		
	• nieefektywny proces zawierania kontraktów i negocjacji cenowych	Polityka cenowa regulująca zasady współpracy z kontrahentami oraz wdrożone mechanizmy systemowe zapobiegające nieprawidłowościom. Kontrola poprawności parametrów umów z klientami flotowymi przed ich wprowadzeniem do systemu oraz weryfikacja potencjału zakupowego klientów.
	• niestosowanie standardów etycznych i nieuczciwe postępowanie pracowników, defraudacja mienia i inne nadużycia	Kontrola stosowanych standardów etycznych, znajomości Kodeksu Etyki oraz weryfikacja przesłanek, które wskazują na naruszenie standardów etycznych lub defraudację.
	• polityka cenowa nie zapewnia maksymalizacji korzyści i rozwoju potencjału rynkowego	Narzędzia dedykowane do zarządzania cenami i zapewniające stosowanie efektywnej polityki cenowej. Kontrola i monitoring poprawności wprowadzenia zmian cen. detalicznych do systemów.
Sprzedaż Hurtowa		
	• gotowość do szybkiego reagowania w zakresie korekty planów sprzedaży przy zmianach w łańcuchu dostaw i produkcji	Bieżąca weryfikacja realizacji planu sprzedaży i produkcji przy udziale obszaru sprzedaży hurtowej oraz biura zarządzania łańcuchem dostaw.
	• nieefektywny proces negocjacji warunków i zawierania kontraktów handlowych	Negocjowanie warunków handlowych oraz podpisywanie umów zgodnie z przyznanymi pełnomocnictwami. Istnieje sformalizowany proces zawierania i opiniowania umów.

	• polityka cenowa nie zapewnia maksymalizacji korzyści i rozwoju potencjału rynkowego.	Formuły cenowe zatwierdzane przez obszar odpowiedzialny za kształtowanie polityki cenowej. Dodatkowa weryfikacja przez komórki odpowiedzialne za sprzedaż produktów.
Finanse [1]		
	• towarowe - związane ze zmianami marż realizowanych na sprzedaży produktów, poziomem dyferencjału Brent/Ural, cenami ropy naftowej i produktów, cenami uprawnień do emisji CO_2, ryzykiem cen towarów na transakcjach arbitrażu cash & carry	Polityka zarządzania ryzykiem rynkowym oraz strategie zabezpieczające, które określają zasady pomiaru poszczególnych ekspozycji, parametry i horyzont czasowy zabezpieczania danego ryzyka oraz stosowane instrumenty zabezpieczające.
	• zmian kursów walutowych – związanych z ekspozycją walutową wpływów i wydatków, inwestycji oraz aktywów i pasywów denominowanych w walutach obcych	
	• zmian stóp procentowych – związane z posiadanymi aktywami i pasywami, dla których przychody oraz koszty odsetkowe uzależnione są od zmiennych stóp procentowych	
	• płynności – związane z nieprzewidzianym niedoborem lub brakiem środków pieniężnych i dostępu do źródeł finansowania	Polityka zarządzania płynnością krótkoterminową, określająca zasady raportowania i konsolidacji płynności PKN ORLEN i spółek Grupy ORLEN. Grupa prowadzi politykę dywersyfikacji źródeł finansowania oraz wykorzystuje zróżnicowane narzędzia dla efektywnego zarządzania płynnością.
	• utraty środków pieniężnych i lokat – ryzyko upadłości banków krajowych lub zagranicznych, w których Grupa ORLEN przetrzymuje lub lokuje środki pieniężne	Krótkoterminowa ocena wiarygodności kredytowej (rating) banku. Polityka zarządzania płynnością krótkoterminową oraz polityka dywersyfikacji źródeł finansowania oraz narzędzia dla efektywnego zarządzania płynnością.
	• kredytowe – związane z nieregulowaniem przez kontrahentów należności za dostarczone produkty i usługi	Analiza wiarygodności i wypłacalności kontrahentów. Zarządzanie w oparciu o przyjęte procedury i politykę w zakresie zarządzania kredytem kupieckim i windykacją.
Prawo i Regulacje [2]		
	• zmiany w obowiązujących przepisach lub nowe regulacje wywierające istotny wpływ na Grupę ORLEN oraz jej sytuację finansową i wyniki działalności	Monitorowanie zmian prawnych w krajach, na których Grupa ORLEN prowadzi działalność operacyjną oraz aktywne uczestnictwo w procesach legislacyjnych.
Zarządzanie korporacyjne		
	• niewystarczające zabezpieczenia systemów informatycznych	Funkcjonująca procedura zarządzania dostępem logicznym do systemów informatycznych obejmująca m.in. autoryzację wniosków o nadanie lub modyfikację uprawnień, ograniczony dostęp do warstwy systemu operacyjnego i baz danych oraz do warstwy sprzętowej systemu oraz złożony poziom bezpieczeństwa haseł.
	• nieprawidłowo skonfigurowany model planowania operacyjnego i optymalizacji łańcucha dostaw sprzyjający nieoptymalnym decyzjom biznesowym	Okresowa analiza i aktualizacja modeli do planowania operacyjnego oraz bieżący monitoring realizacji planu operacyjnego. Standaryzacja formatów danych na potrzeby planowania korporacyjnego oraz precyzyjne harmonogramowanie prac.

1) Szczegółowy opis ryzyk finansowych wraz z określeniem sposobu ich pomiaru, zarządzania i zabezpieczenia został przedstawiony w pkt. 9.3 Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za 2017 rok.

2) Do najważniejszych legislacji regulujących działanie sektora naftowego należą:

***Biopaliwa** – Ustawa z dnia 24 listopada 2017 roku o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie 1 stycznia 2018 roku – celem nowelizacji jest ułatwienie realizacji Narodowego Celu Wskaźnikowego (NCW) przez podmioty paliwowe i zmiana struktury jego realizacji. Zasadnicze regulacje dotyczą usunięcia limitu ilościowego dla dodawania do oleju napędowego biokomponentu w postaci biowęglowodorów ciekłych (HVO), kwartalna realizacja obligatoryjnego blendingu biokomponentów, wprowadzenie mechanizmu podwójnego zaliczania do NCW biokomponentów „zaawansowanych" (głównie produkowanych z odpadów), wprowadzenie możliwości odstąpienia od realizacji 15% NCW w zamian za wniesienie opłaty zastępczej, obniżenie poziomu kary za brak realizacji NCW.*

***Zapasy obowiązkowe** – producenci i handlowcy w zamian za stopniowe zmniejszenie obowiązku fizycznego utrzymywania zapasów mają obowiązek uiszczania tzw. opłaty zapasowej. Polska: realizacja harmonogramu fizycznego utrzymywania zapasów – od dnia 31.12.2017 roku na poziomie 53 dni, utrzymanie poziomu opłaty zapasowej na dotychczasowym poziomie (43 PLN/t ekwiwalentu ropy naftowej i 99 PLN/t gazu płynnego LPG). Czechy: zapasy obowiązkowe utrzymywane są przez Państwową Agencję na poziomie 90 dni importu netto ropy i finansowane są z budżetu państwa. Litwa: utrzymanie zapasów odpowiadających 90 dniom średniego dziennego importu netto lub 61 dniom średniej dziennej konsumpcji krajowej (w zależności od tego, która z wielkości jest większa). Ilość odpowiadającą co najmniej 30 dniom średniej dziennej konsumpcji krajowej jest gromadzona i utrzymywana przez Państwową Agencję jako zapasy celowe. Pozostała część jest utrzymywana przez przedsiębiorców.*

***Regulacje dot. rynku paliw ciekłych oraz ograniczenia tzw. „szarej strefy"** – Ustawa z dnia 7 lipca 2016 roku o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz zmianie niektórych innych ustaw (tzw. pakiet paliwowy) oraz ustawa z dnia 22 lipca 2016 roku o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (tzw. pakiet energetyczny). Ustawy wprowadzające szereg zmian regulujących rynek paliw płynnych w Polsce, w tym nowe zasady rozliczania podatku VAT od przywozu paliw płynnych do Polski oraz ścisłe powiązanie wymagań podatkowych z wymaganiami koncesyjnymi.*

***Monitorowanie drogowego przewozu towarów** – Ustawa z dnia 9 marca 2017 roku o systemie monitorowania drogowego przewozu towarów. Celem jest dalsze ograniczanie tzw. szarej strefy w handlu paliwami. Ustawa uzupełnia wcześniejsze rozwiązania wprowadzone tzw. pakietem paliwowym i pakietem energetycznym. Ustawa zakłada obowiązek rejestracji drogowego przewozu towarów uznanych za wrażliwe oraz stworzenie systemu kontroli.*

***Energia i efektywność elektryczna** – Ustawa o zmianie ustawy Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw regulująca m.in. system wsparcia dla kogeneracji (do końca 2018 roku), przychody z tytułu certyfikatów żółtych, czerwonych, koszty wynikające z wypełnienia obowiązku wobec odbiorców końcowych energii elektrycznej (certyfikaty zielone i filetowe) oraz koszty opłaty zastępczej w przypadku braku wymaganej liczby świadectw pochodzenia energii (certyfikatów).*

***CO_2** – Utrzymanie na rok 2018 darmowych przydziałów praw do emisji CO_2 w związku z przypisaniem instalacji Grupy ORLEN do tzw. sektora carbon leakage. Trwa rewizja Dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 o systemie handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych – potencjalne skutki wykraczają poza 2018 rok*

***Ograniczenie handlu w niedziele** – Ustawa z dnia 10 stycznia 2018 roku o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni, która ustala zasady handlu w placówkach handlowych począwszy od marca 2018 roku. Z zakazu handlu w niedziele będą wyłączone stacje benzynowe i sklepy na dworcach kolejowych.*

***Rynek gazu ziemnego** – Ustawa z dnia 30 listopada 2016 roku o zmianie ustawy Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw wprowadzająca harmonogram uwolnienia cen gazu w Polsce od października 2017 roku oraz konieczność utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego przez importerów.*

***Opodatkowanie działalności wydobywczej w Polsce** – podatek od wydobycia niektórych kopalin – płatny od 2020 roku, kalkulowany na poziomie odwiertu, stawka od 1,5%-6% przychodów w zależności od rodzaju złoża i węglowodorów. Opłata eksploatacyjna w zależności od wolumenu i jakości – dla gazu ziemnego 5,34-24,73 PLN/1000 Nm^3 gazu i ropy naftowej 38,0-51,5 PLN/t. Użytkowanie górnicze – część stała (ustalana dla poszczególnych przypadków) i zmienna w wysokości 50% opłaty eksploatacyjnej za poprzedni rok. Specjalny podatek węglowodorowy – płatny od 2020 roku, stawka 0-25% przepływów pieniężnych netto zależna od wartości współczynnika skumulowanych przychodów do skumulowanych wydatków, podatek od nieruchomości do 2% wartości początkowej środków trwałych, podatek dochodowy (CIT) – 19%.*

***Opodatkowanie działalności wydobywczej w Kanadzie**: opłaty licencyjne (tzw. royalties) – dotyczą odwiertów wykonanych po 1 stycznia 2017 roku. Stopa podatku od 5 do 40%, w zależności od rodzaju węglowodorów, poziomu cen rynkowych i wielkości wydobycia z odwiertu. Zwolnienie z tytułu poniesionych kosztów wiercenia i wykończenia – forma ulgi w postaci obniżenia zobowiązań podatkowych dla wszystkich nowych odwiertów. Nowe odwierty są obłożone maksymalnie 5% stopą podatku do momentu, kiedy wpływy z wydobycia pokryją obliczone koszty wiercenia i wykończenia, podatek dochodowy (CIT) – 27%.*

3.4. ISTOTNE UMOWY, TRANSAKCJE I POSTĘPOWANIA

3.4.1. Istotne umowy

Zestawienie znaczących umów, o których informowano w komunikatach bieżących.

STYCZEŃ

W dniu 9 stycznia 2017 roku PKN ORLEN zawarł umowy na sprzedaż paliw z BP Europa SE Oddział w Polsce, Shell Polska Sp. z o.o. oraz AMIC POLSKA Sp. z o.o. (wcześniej pod nazwą Lukoil Polska Sp. z o.o.). Na podstawie zawartych umów PKN ORLEN dostarczy w okresie od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku benzynę i olej napędowy do powyższych odbiorców o łącznej wartości około 9 300 mln PLN. Raport bieżący nr 5/2017.

W dniu 9 stycznia 2017 roku PKN ORLEN podpisał z Polskimi Liniami Lotniczymi LOT („PLL LOT") umowę na sprzedaż paliwa lotniczego JET-A1. Na podstawie umowy PKN ORLEN S.A. dostarczy do PLL LOT paliwo lotnicze JET-A1 w okresie od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2019 roku. Szacowana wartość umowy, przy założeniu maksymalnych określonych w niej wielkości dostaw, może wynieść ok. 1 800 mln PLN. Raport bieżący nr 6/2017.

KWIECIEŃ

W dniu 5 kwietnia 2017 roku PKN ORLEN zawarł umowę na sprzedaż propylenu do Basell Orlen Polyolefins Sp. z o.o. („BOP"). Jego produkcja zostanie uruchomiona po oddaniu do użytkowania budowanej aktualnie w Zakładzie Produkcyjnym w Płocku instalacji metatezy. Zgodnie z harmonogramem powinno to nastąpić w drugiej połowie 2018 roku.
Roczna wartość Umowy wynosi około 350 mln PLN. Umowa została zawarta na czas trwania umowy Joint Venture, na podstawie której w 2002 roku utworzono spółkę BOP. Raport bieżący nr 43/2017.

Umowa z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych

Zgodnie z umową zawartą w dniu 21 marca 2017 roku począwszy od I kwartału 2017 roku przeglądy śródrocznych oraz badania jednostkowych sprawozdań finansowych PKN ORLEN i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy za poszczególne okresy lat 2017 i 2018 wykonuje Deloitte Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa.
Dodatkowe informacje o powyższej umowie zostały opisane w pkt 9.4.7. Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za 2017 rok.

3.4.2. Inne transakcje i postępowania

Postępowania, w których spółki z Grupy Kapitałowej ORLEN są stroną pozwaną

Postępowania, których wartość stanowi więcej niż 10% kapitałów własnych

- **Ryzyko dotyczące zbycia aktywów i wierzytelności w związku z nabyciem akcji Unipetrol**

Sprawa dotyczy zapłaty odszkodowania z tytułu szkód będących między innymi wynikiem zarzucanych PKN ORLEN przez Agrofert Holding a.s. (Agrofert) czynów nieuczciwej konkurencji oraz rzekomo bezprawnego naruszenia dobrego imienia firmy Agrofert w związku z nabyciem przez PKN ORLEN akcji spółki UNIPETROL. Wyrokiem z dnia 21 października 2010 roku Trybunał Arbitrażowy w Pradze (Republika Czeska) oddalił w całości powództwo Agrofert przeciwko PKN ORLEN o zapłatę 3 177 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2017 roku (co odpowiada 19 464 mln CZK) wraz z odsetkami oraz zobowiązał Agrofert do pokrycia kosztów postępowania poniesionych przez PKN ORLEN. W dniu 3 października 2011 roku PKN ORLEN otrzymał z sądu powszechnego w Pradze skargę Agrofert o uchylenie powyższego wyroku. Skarga ta została oddalona przez sąd wyrokiem z dnia 24 stycznia 2014 roku. W dniu 7 kwietnia 2014 roku Agrofert złożył apelację od powyższego wyroku. W dniu 7 kwietnia 2015 roku sąd apelacyjny oddalił apelację Agrofert. W dniu 4 września 2015 roku Agrofert odwołał się od powyższego wyroku do czeskiego Sądu Najwyższego. We wrześniu 2016 roku Sąd Najwyższy oddalił skargę Agrofert. W listopadzie 2016 roku Agrofert odwołał się od tego rozstrzygnięcia do czeskiego Sądu Konstytucyjnego. W dniu 25 kwietnia 2017 roku czeski Sąd Konstytucyjny oddalił skargę Agrofert jako nieuzasadnioną. W ocenie PKN ORLEN powyższe postępowanie zostało zakończone.

Pozostałe istotne postępowania, których łączna wartość nie przekracza 10% kapitałów własnych

- **Pozew I.P.-95 s.r.o. przeciwko UNIPETROL RPA s.r.o. o odszkodowanie**

W dniu 23 maja 2012 roku UNIPETROL RPA s.r.o. otrzymał z Sądu Okręgowego w Ostrawie pozew spółki I.P.-95 s.r.o. o odszkodowanie związane ze złożeniem przez UNIPETROL RPA s.r.o. w listopadzie 2009 roku wniosku o ogłoszenie upadłości spółki I.P.-95 s.r.o. Łączna wartość pozwu wynosi około 292 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2017 roku (co odpowiada 1 789 mln CZK). UNIPETROL RPA s.r.o. jest jednym z ośmiu podmiotów pozwanych solidarnie o zapłatę wyżej wymienionej kwoty. Na wniosek I.P.-95 s.r.o. toczyło się postępowanie dotyczące przystąpienia do sprawy w charakterze powoda spółki NESTARMO TRADING LIMITED. Ostatecznie sąd odmówił zgody na przystąpienie tej spółki do sprawy. W ocenie UNIPETROL RPA s.r.o. roszczenie jest bezpodstawne. Na początku lutego 2018 roku sąd oddalił w całości pozew I.P.-95 s.r.o.

- **Roszczenie Warter Fuels S.A (poprzednio: OBR S.A.) o odszkodowanie**

W dniu 5 września 2014 roku spółka OBR S.A. (obecnie: Warter Fuels S.A) wystąpiła przeciwko PKN ORLEN do Sądu Okręgowego w Łodzi z pozwem o zapłatę z tytułu zarzucanego naruszenia przez PKN ORLEN praw do patentu: „Sposób rozdziału produktów procesu hydroodsiarczania ciężkiej pozostałości po próżniowej destylacji ropy naftowej". Kwota roszczenia w pozwie została oszacowana przez Warter Fuels S.A. na kwotę około 83 mln PLN. Żądanie pozwu obejmuje zasądzenie od PKN ORLEN na rzecz Warter Fuels S.A. sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej wartości opłaty licencyjnej za korzystanie z rozwiązania objętego ww. patentem oraz zasądzenie obowiązku zwrotu korzyści uzyskanych na skutek stosowania tego rozwiązania. W dniu 16 października 2014 roku PKN ORLEN złożył odpowiedź na pozew. Pismem procesowym z dnia 11 grudnia 2014 roku wartość przedmiotu sporu została określona przez powoda na kwotę około 247 mln PLN. Postanowieniem sądu z dnia 21 maja 2015 roku strony zostały skierowane do mediacji. Postępowanie mediacyjne zostało zakończone w drugim kwartale 2016 roku. Sprawa wróciła do rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Łodzi. Pierwsza rozprawa odbyła się w dniu 19 października 2016 roku. Na rozprawie 22 marca 2017 roku odbyły się przesłuchania świadków. Nie odbyła się rozprawa wyznaczona na wrzesień 2017 roku oraz nie został wyznaczony termin kolejnej rozprawy. W ocenie PKN ORLEN powyższe roszczenia są bezpodstawne.

- **Spór pomiędzy ORLEN Lietuva i Lietuvos Geležinkeliai**

W dniu 31 grudnia 2014 roku ORLEN Lietuva złożyła w sądzie arbitrażowym w Wilnie wniosek o wszczęcie postępowania arbitrażowego przeciwko spółce Lietuvos Geležinkeliai („LG"). W postępowaniu tym ORLEN Lietuva domagała się przeliczenia taryf za przewozy kolejowe zgodnie z umową zawartą z LG za okres od stycznia 2014 roku. ORLEN Lietuva wniosła również o odszkodowanie z tytułu nieprawidłowej interpretacji przez LG umowy o przewozy kolejowe poprzez stosowanie nieprawidłowych stawek. Uwzględnienie żądania ORLEN Lietuva skutkowałoby – w zależności od interpretacji - uzyskaniem oszczędności w wysokości oszacowanej do października 2016 roku na kwotę nie niższą niż 171 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2017 roku (co odpowiada kwocie nie niższej niż 41 mln EUR) lub otrzymaniem odszkodowania z tytułu stosowania nieprawidłowych stawek w kwocie 417 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2017 roku (co odpowiada kwocie 100 mln EUR).

Do dnia 31 grudnia 2016 roku, zostało wszczętych siedem postępowań sądowych, w których LG domagała się od ORLEN Lietuva zapłaty około 156 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2017 roku (co odpowiada kwocie około 37,5 mln EUR) z tytułu opłat za przewozy kolejowe produktów ORLEN Lietuva. Pozwy złożone przez LG były rozpatrywane przez sądy w pierwszej instancji, nie zapadły jednak żadne rozstrzygnięcia w ich przedmiocie.

W dniu 28 czerwca 2017 roku ORLEN Lietuva oraz LG zawarły ugodę w zakresie zmian umowy na przewozy kolejowe i rozwiązania trwających sporów. Podpisanie ugody skutkuje zakończeniem wzajemnych roszczeń opisanych w powyższym postępowaniu.

- **Pozew Polocktransneft Druzhba przeciwko AB ORLEN Lietuva**

W dniu 21 września 2017 roku spółka AB ORLEN Lietuva otrzymała z sądu pozew białoruskiej spółki Polocktransneft Druzhba (operator białoruskiego odcinka rurociągu Przyjaźń) o zapłatę odszkodowania za ropę naftową, która jako tzw. ropa technologiczna od 1992 roku znajdowała się na litewskim odcinku rurociągu Przyjaźń należącym do Orlen Lietuva. W 2006 roku działalność tego odcinka została wstrzymana. Polocktransneft Druzhba uważa, że ropa ta była jej własnością. Wartość roszczenia wynosi około 292 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2017 roku (co odpowiada 84 mln USD). Pozew obejmuje również żądanie zapłaty odsetek i kosztów postępowania. ORLEN Lietuva złożyła odpowiedź na pozew. W ocenie ORLEN Lietuva powyższe roszczenie jest bezpodstawne.

Poza postępowaniami opisanymi powyżej Grupa nie zidentyfikowała innych istotnych zobowiązań warunkowych.

Istotne transakcje w Grupie ORLEN na warunkach innych niż rynkowe

W 2017 i 2016 roku w Grupie ORLEN nie wystąpiły transakcje zawarte z podmiotami powiązanymi na warunkach innych niż rynkowe. Transakcje oraz stan rozrachunków spółek Grupy ORLEN z podmiotami powiązanymi zostały przedstawione w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym za 2017 rok w pkt 9.4.6.2. natomiast transakcje spółek Grupy ORLEN z jednostkami powiązanymi ze Skarbem Państwa w pkt 9.4.6.3.

3.5. ZATRUDNIENIE I REALIZOWANE PROGRAMY

Daniel Obajtek, Prezes Zarządu PKN ORLEN:
„Zarówno w ramach wartości ORLEN, jak w ramach strategii niezwykle istotną rolę odgrywają ludzie. Zmiany w globalnej gospodarce związane ze wzrostem innowacyjności czy rozwój nowych obszarów biznesowych powodują, iż stale rośnie znaczenie kapitału ludzkiego.
Konsekwentnie podążamy za najlepszymi światowymi standardami, tworzymy godne warunki zatrudnienia i kulturę organizacyjną oraz zapewniamy bogaty pakiet szkoleń. Przyznany po raz kolejny tytułu Top Employer Polska świadczy o stosowaniu praktyk i standardów HR na światowym poziomie".

W 2017 roku polityka zatrudnienia w Grupie ORLEN koncentrowała się na zapewnieniu najwyższej jakości specjalistów zarówno do realizacji bieżących zadań operacyjnych jak i projektów strategicznych. Zwiększenie skali działalności w obszarach obejmujących m.in. energetykę, logistykę, zakupy, informatykę oraz sprzedaż detaliczną wpłynęło na wzrost zatrudnienia w Grupie ORLEN o 532 osoby (r/r) do poziomu 20 262.
Średnioroczne zatrudnienie w Grupie ORLEN w 2017 roku wyniosło 20 004 osoby i zwiększyło się o 255 osób (r/r).

WYKRES 30. Podstawowe dane dotyczące zatrudnienia w Grupie ORLEN.

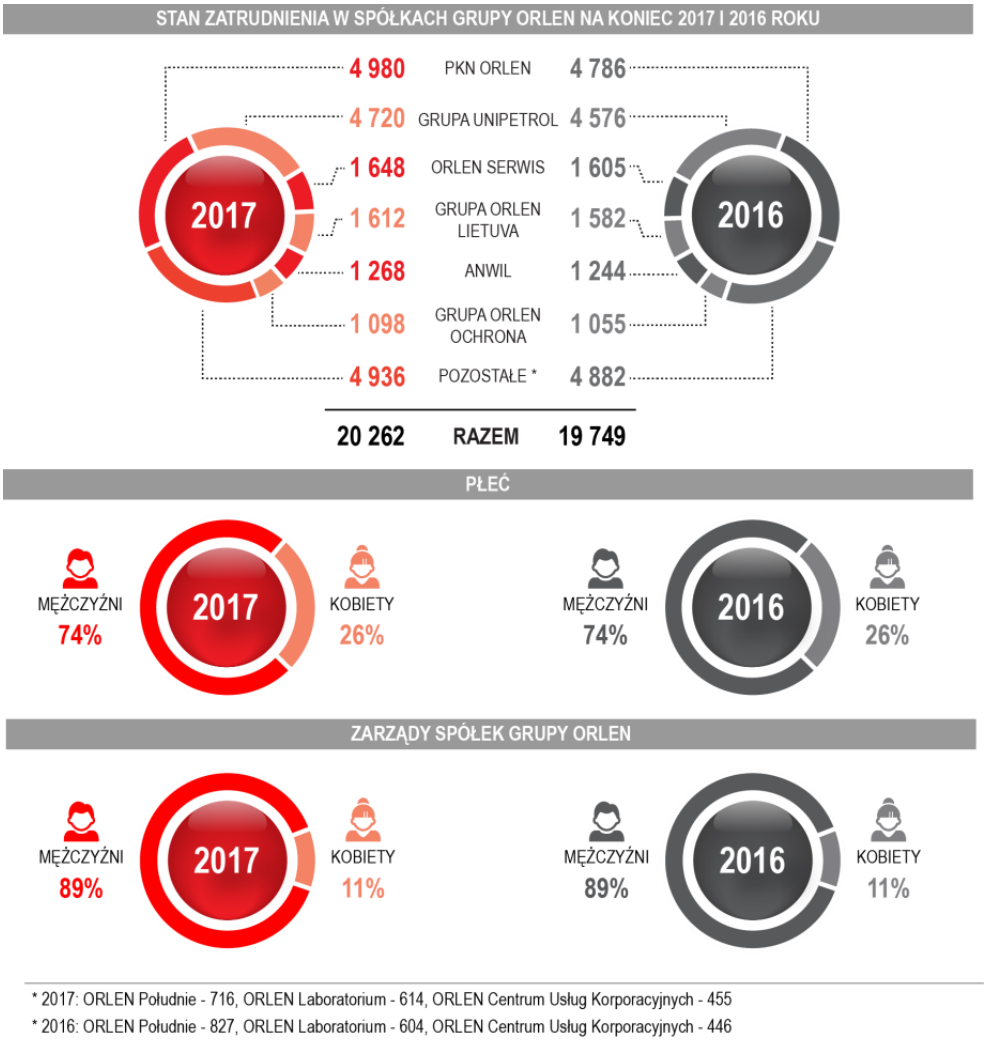

* 2017: ORLEN Południe - 716, ORLEN Laboratorium - 614, ORLEN Centrum Usług Korporacyjnych - 455
* 2016: ORLEN Południe - 827, ORLEN Laboratorium - 604, ORLEN Centrum Usług Korporacyjnych - 446

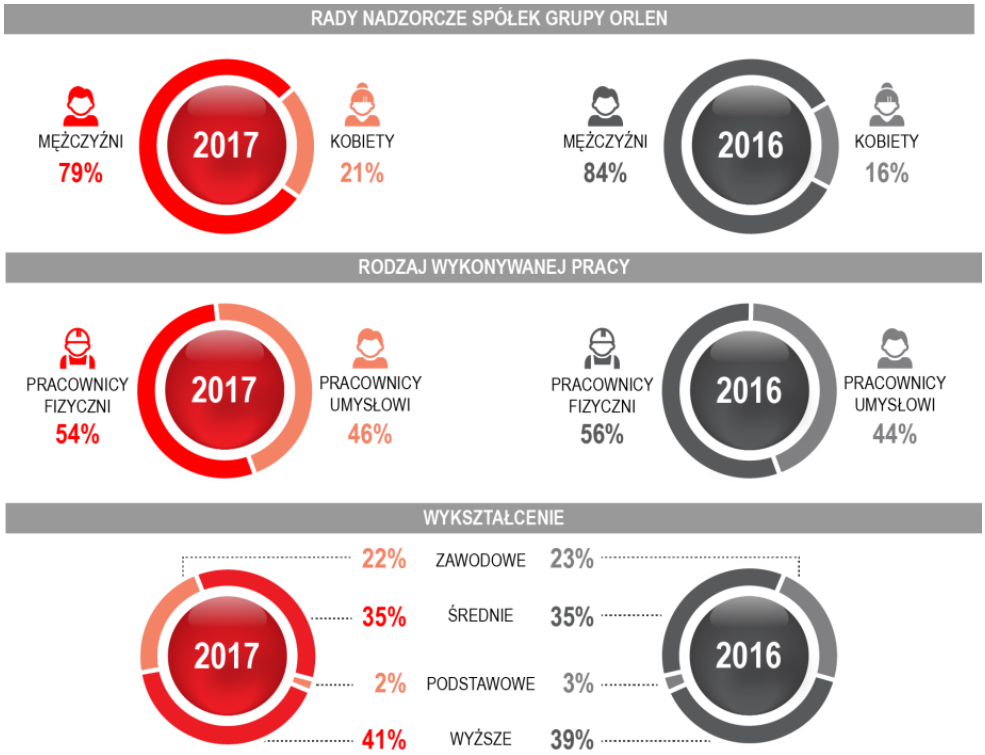

Zasady wynagradzania w PKN ORLEN reguluje Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy („ZUZP"). Podstawowym elementem wynagrodzenia jest wynagrodzenie zasadnicze ustalone w oparciu o Taryfikator Stanowisk Pracy i Tabelę Wynagrodzeń Zasadniczych oraz premia. W zależności od rodzaju stanowiska pracownicy są objęci miesięcznym, kwartalnym, kwartalno-rocznym lub rocznym systemem premiowania. Ponadto pracownicy mają prawo do dodatkowej premii rocznej, uzależnionej od realizacji tzw. celu solidarnościowego, a także dodatków do wynagrodzenia, m.in za pracę zmianową, ratownictwo chemiczne czy tzw. dodatku ekspackiego. Za szczególne osiągnięcia pracodawca może przyznać pracownikowi nagrodę z Funduszu Nagród Pracodawcy. W 2017 roku został zaktualizowany ZUZP PKN ORLEN m.in. w zakresie Taryfikatora Stanowisk Pracy i Tabeli Wynagrodzeń Zasadniczych oraz zasad zatrudniania i awansowania. W 2017 roku nie było sporów zbiorowych, nie doszło do rozwiązania, zawieszenia czy zawarcia ZUZP.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (obejmujące płace zasadniczą, premie, nagrody, ryczałty i nadgodziny) w Grupie ORLEN w 2017 roku wyniosło 7 298 PLN.

W 2017 roku w PKN ORLEN nie zostało zawarte porozumienie płacowe ze związkami zawodowymi. W związku z tym pracodawca wydał zarządzenie, które zakładało podwyżki uznaniowe w wysokości 200 PLN na 1 pracownika oraz nagrody jednorazowe w łącznej wysokości 4 600 PLN.

W 2017 roku nie były realizowane zwolnienia grupowe.

REALIZOWANE PROGRAMY KADROWE

Polityka zarządzania potencjałem pracowników

Ludzie to niezmiennie jeden z głównych filarów strategii Grupy ORLEN. Ważnym elementem realizowanej polityki rozwoju było badanie opinii pracowników, ocena ich potrzeb, a także wspólne wypracowywanie i wdrażanie inicjatyw wpływających na wzrost satysfakcji i zaangażowania pracowników. Badanie poziomu satysfakcji i zaangażowania zostało przeprowadzone w 17 spółkach Grupy ORLEN. Do najważniejszych inicjatyw należały m.in.: nowe kanały komunikacji dla pracowników (newslettery, tablice informacyjne, inspiracje dla menedżerów), komunikowanie osiągnięć pracowników (tablice uznania), rozwój umiejętności z zakresu zarządzania projektami (szkolenia z Project Management, tablice do zgłaszania pomysłów, spotkania podsumowujące projekty).

Priorytetami w 2017 roku były: stały rozwój wiedzy pracowników, zaangażowanie menedżerów w rozwój zespołów oraz działania wizerunkowe Grupy ORLEN.

Polityka rekrutacji

Podejmowane działania ukierunkowane były zarówno na pozyskanie kadry specjalistycznej i eksperckiej, jak również na współpracę ze środowiskiem akademickim – w tym ukazujące szerokie spectrum możliwości jakie niesie ze sobą praca w Grupie ORLEN.

PKN ORLEN uczestniczył w Targach Pracy na uczelniach technicznych oraz wspierał studentów i absolwentów w pozyskiwaniu doświadczeń zawodowych poprzez organizację praktyk i staży. Spółki Grupy ORLEN współpracowały z technicznymi szkołami średnimi i wyższymi w celu dopasowania programów nauczania do potrzeb kadrowych i rozwijania kompetencji potrzebnych w obszarze działania Grupy ORLEN już na etapie edukacji szkolnej.

Kontynuowano tzw. Program Adaptacji, dzięki któremu nowozatrudnieni pracownicy poznają działalność Grupy ORLEN, jej kulturę organizacyjną oraz wartości i zasady postępowania.

Rozwój i szkolenia

Ważnym elementem polityki szkoleniowej w 2017 roku było kształtowanie przywództwa poprzez rozwój kompetencji menedżerskich, wpływających na rozwój zaangażowania pracowników. Jednym z narzędzi rozwoju w tym zakresie był program rozwoju menedżerów, kształtujący umiejętności zarządzania, rozwijania kompetencji pracowników, motywowania i angażowania.

W 2017 roku pracownicy uczestniczyli w szkoleniach specjalistycznych (otwartych i zamkniętych), studiach podyplomowych, programach MBA, coachingu, mentoringu oraz poszerzali i wymieniali z innymi wiedzę o rynku poprzez udział w konferencjach i wydarzeniach branżowych. Kontynuowali także naukę języków obcych w ramach projektów: Akademii Językowej PKN ORLEN oraz wakacyjnych kursów języka angielskiego. Niezwykle ważnym elementem prowadzonych działań była promocja kultury bezpieczeństwa pracy. Kontynuowano program Akademia Bezpiecznej Jazdy ORLEN, którego celem jest doskonalenie technik bezpiecznej jazdy.

Działania szkoleniowo-rozwojowe realizowane były nie tylko w formie szkoleń stacjonarnych, ale również w formie szkoleń e-learningowych. W 2017 roku w PKN ORLEN przeszkolonych zostało ponad 4 tys. pracowników, a średnia liczba godzin szkoleniowych przypadająca na jednego pracownika wyniosła 29.

Praktyki studenckie i programy stażowe

PKN ORLEN troszczy się o rozwój zawodowy nie tylko swoich pracowników, ale również osób młodych, uczniów, studentów i absolwentów uczelni wyższych oraz szkół średnich, stwarzając im możliwość zdobycia pierwszych doświadczeń zawodowych dzięki uczestnictwie w programach praktyk i staży.

W 2017 roku PKN ORLEN był organizatorem m.in.: programów stażowych „Kurs na ORLEN", #Energia dla przyszłości oraz praktyk grupowych realizowanych we współpracy ze szkołami średnimi i uczelniami wyższymi. W zorganizowanych stażach uczestniczyło ponad 200 osób.

Prowadzone były również działania edukacyjno – informacyjne, w tym m.in.: Dzień Wiedzy z ORLENEM (cykl spotkań na uczelniach poświęcony działalności i innowacyjności PKN ORLEN), udział PKN ORLEN w targach pracy (Targi Pracy w Płocku, Absolvent Talent Days w Warszawie i w Łodzi) oraz w ogólnopolskim projekcie Case Week, podczas którego przedstawiciele obszarów energetyki, informatyki i ochrony środowiska przygotowali i przeprowadzili dla studentów warszawskich uczelni wyższych spotkania (tzw. case study).

Rozwój Funkcji Kadrowych („HR")

W 2017 roku aktywna współpraca pomiędzy zespołami HR w Grupie ORLEN miała na celu wypracowanie Polityki HR dla Grupy ORLEN - wspólnego dokumentu o współpracy w ramach realizowanych projektów.

Dostosowywano również rozwiązania kadrowo-płacowe, jak i systemy informatyczne do efektywnego wspierania procesów biznesowych. Zoptymalizowany został także proces obsługi pracowników na potrzeby spółek Grupy ORLEN w Centrum Transakcyjnym (CT).

Dialog społeczny i świadczenia socjalne

Obowiązujące w PKN ORLEN zasady dialogu społecznego oparte są na regulacjach wewnętrznych oraz wynikających z powszechnie obowiązujących przepisów prawa. Pozwala to na budowanie konstruktywnych i trwałych rozwiązań w zakresie współpracy z przedstawicielami pracowników. Grupa ORLEN zapewnia również wsparcie w formie świadczeń socjalnych obejmujących: dofinansowanie do wypoczynku lub leczenia sanatoryjnego, opiekę nad dzieckiem, wypoczynek dzieci i młodzieży, wyprawki szkolne, finansowe wsparcie rodzin o niskich dochodach, zajęcia rekreacyjno-sportowe i działalność kulturalno-oświatową, bezzwrotne zapomogi oraz dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych, zwrotne pożyczki na cele mieszkaniowe oraz upominki świąteczne dla dzieci.

Opieka medyczna

Usługi medyczne i inne profilaktyczne programy zdrowotne, w tym wykraczające poza zakres medycyny pracy, są realizowane we współpracy z Centrum Medycznym Medica w Płocku oraz Wojskowym Instytutem Medycznym w Warszawie. W 2017 roku realizowano badania profilaktyczne w miejscu pracy w ramach akcji Profilaktyka na Wyciagnięcie Ręki.

Pracodawca Przyjazny Rodzinie

PKN ORLEN realizuje program „Pracodawca Przyjazny Rodzinie", zawierający takie rozwiązania jak: dodatkowe dwa dni opieki nad dzieckiem do 3 roku życia, dwa dni opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym do 24 roku życia, żłobek dla dzieci pracowników Grupy ORLEN, dodatkowa godzina na karmienie, opieka medyczna w ciąży, pokoje dla matek karmiących, upominek z okazji narodzin dziecka, przesyłanie do osób na urlopach rodzicielskich i wychowawczych informacji z życia firmy.

Nagrody i certyfikaty

Polityka i praktyki kadrowe w PKN ORLEN były badane przez niezależne organizacje. Analizowane były świadczenia podstawowe, świadczenia dodatkowe, warunki pracy, szkolenia, rozwój kariery zawodowej oraz zarządzanie kulturą organizacyjną firmy. Efektem oceny było przyznanie Spółce szeregu wyróżnień, w tym m.in.: certyfikatu Top Employers Polska 2017, tytułu The World's Most Ethical Company, tytułu „Najbardziej pożądany pracodawca w opinii specjalistów i menadżerów " w kategorii Energetyka, Gaz, Paliwa, Chemia w badaniu przeprowadzonym przez firmę rekrutacyjną Antal International.

3.6. SPOŁECZNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ BIZNESU („CSR")

Strategia CSR Grupy ORLEN bazuje na „Wartościach i zasadach PKN ORLEN S.A.". Przyjęto w niej, że wzrost wartości przedsiębiorstwa powinien być zgodny z interesami otoczenia oraz opierać się na zrównoważonym i odpowiedzialnym korzystaniu z zasobów. Oznacza to, że już na etapie projektowania strategii biznesowej uwzględniane są zasady społecznej odpowiedzialności.

Strategia CSR wyznacza trzy podstawowe obszary działań. Pierwszym z nich jest **Organizacja**, gdzie celem jest budowanie trwałych relacji z pracownikami w oparciu o różnorodność, poczucie bezpieczeństwa, możliwości rozwoju oraz łączenia ról społecznych i zawodowych. W **Otoczeniu Bliskim** priorytetem jest rozwijanie wrażliwości społecznej oraz odpowiedzialności partnerów biznesowych i klientów poprzez dzielenie się dobrymi praktykami,

wiedzą i wdrażanie najwyższych standardów CSR. Natomiast w **Otoczeniu Dalekim** PKN ORLEN postawił sobie zadanie realizowania strategii i promowania innowacyjności, wyznaczania najwyższych standardów branżowych w zakresie etyki biznesu i ochrony środowiska.

Strategia CSR i prowadzone w jej ramach projekty stanowią logiczną konsekwencję i kontynuację zaangażowania społecznego Koncernu praktycznie od chwili jego powstania. Już w roku 2003, PKN ORLEN przystąpił do inicjatywy Sekretarza Generalnego ONZ Kofi Annana Global Compact deklarując respektowanie zasad z zakresu przestrzegania praw człowieka, standardów pracy, ochrony środowiska naturalnego oraz przeciwdziałania korupcji. Podpisanie deklaracji było publicznym zobowiązaniem do ich szanowania i poddawania się publicznej weryfikacji. Od 2016 roku Grupa ORLEN aktywnie wdraża 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju ogłoszonych przez ONZ. Koncern znalazł się wśród sygnatariuszy projektu Ministerstwa Rozwoju „Inicjatywa partnerstwa na rzecz realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs)".

Społeczna odpowiedzialność biznesu to także „Polityka dobroczynności Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN S.A.", której priorytetami są ochrona zdrowia i życia, edukacja i wychowanie. Koncern samodzielnie inicjuje oraz prowadzi działania dobroczynne, a także uczestniczy w nich jako partner. W osiąganiu celów ważną rolę odgrywa Fundacja ORLEN – DAR SERCA, która została powołana do realizacji społecznej misji PKN ORLEN w 2001 roku. Fundacja zapewnia wszechstronną pomoc rodzinnym domom dziecka - promuje konsekwentnie tę formę opieki zastępczej jako najbardziej efektywną metodę zapewniania dzieciom pozbawionym naturalnej rodziny właściwych warunków do pełnego rozwoju osobowego. Aktualnie otacza opieką ponad 2 500 dzieci przebywających w blisko 350 placówkach. Fundacja prowadzi także liczne programy stypendialne, których celem jest wspieranie młodych ludzi w procesie edukacji i wzmacnianie ich motywacji. Odrębny program poświęcony jest niepełnosprawnym olimpijczykom. Istotne jest także zaangażowanie w projekty na rzecz poprawy bezpieczeństwa i ochrony zdrowia np. akcja społeczna „NIE DLA DYMU" czy współpraca z PKN ORLEN w programie pomocy jednostkom straży pożarnych. Fundacja prowadzi także projekty realizowane na rzecz społeczności lokalnych.

W działaniach społecznych PKN ORLEN i Fundacji ORLEN – DAR SERCA biorą udział także uczestnicy programu lojalnościowego VITAY. Coraz liczniej korzystają z możliwości oddawania punktów na cele społeczne, którymi są wsparcie rodzinnych domów dziecka oraz projekty ekologiczne. Dołączyli do nich także użytkownicy aplikacji YANOSIK.

Stałym elementem szerokiego systemu komunikowania działań społecznych PKN ORLEN są publikowane od 2015 roku raporty w formule zintegrowanej, łączącej sprawozdawczość finansową z raportowaniem CSR oraz wytycznymi Międzynarodowej Rady Raportowania Zintegrowanego (International Integrated Reporting Council). Uwzględnia również kierunki najnowszego prawodawstwa unijnego w odniesieniu do ujawniania informacji niefinansowych oraz dotyczących różnorodności. Zgodnie z art. 49 b ust 2 Ustawy o Rachunkowości Jednostka Dominująca oraz Grupa ORLEN są zobowiązane do sporządzenia **Sprawozdania na temat informacji niefinansowych** za 2017 rok. Sprawozdanie jest dostępne na witrynie internetowej http://www.ORLEN.PL.

3.7. OCHRONA ŚRODOWISKA

Józef Węgrecki, Członek Zarządu ds. Inwestycji i Zakupów:
„Ograniczenie wpływu działalności Grupy ORLEN na środowisko naturalne to jeden z najważniejszych priorytetów Grupy ORLEN.
Rok 2017 był okresem intensywnych działań dostosowawczych do wymagań tzw. konkluzji BAT ustanowionych dla przemysłu rafineryjnego i określających najlepsze techniki stosowane w tej branży wraz z granicznymi, zwykle bardziej restrykcyjnymi niż obecnie obowiązujące, warunkami oddziaływania na środowisko. PKN ORLEN oraz spółki Grupy ORLEN realizowały działania zarówno w obszarze formalno-prawnym dotyczącym pozwoleń zintegrowanych, jak i inwestycyjnym oraz organizacyjnym. Podjęte działania pozwalają spełnić nowe wymogi prawne wynikające z przepisów prawa europejskiego, które zaczną obowiązywać od 28 października 2018 roku".

Realizowane w 2017 roku projekty związane były głównie z dostosowaniem instalacji produkcyjnych do nowych wymogów i standardów środowiskowych wynikających z przepisów unijnych. Obejmowały one działania administracyjne związane z uzyskaniem modyfikacji pozwoleń zintegrowanych na eksploatację instalacji oraz prace inwestycyjne na samych instalacjach produkcyjnych. Do kluczowych inicjatyw w 2017 roku zalicza się rozpoczęcie procesu wdrażania systemu wykrywania i likwidacji wycieków z instalacji rafineryjnych (LDAR), optymalizację sposobu bilansowania emisji niezorganizowanej oraz dostosowania instalacji do zaostrzonych wymagań unijnych w zakresie emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Do najważniejszych projektów proekologicznych oddanych do eksploatacji w 2017 roku należały: wysokosprawna i niskoemisyjna Elektrownia CCGT we Włocławku, zabudowa dopalacza w czeskiej spółce Paramo umożliwiająca redukcję emisji lotnych związków organicznych do powietrza, modernizacja taboru kolejowego w ORLEN KolTrans związana z zakupem lokomotyw wyposażonych w nowoczesne niskoemisyjne i oszczędne silniki, budowa oczyszczalni ścieków w ORLEN Południe oraz odbudowa systemu kanalizacji i rekonstrukcja instalacji DeNOx w Unipetrol.

Wybrane spółki Grupy ORLEN kontynuowały prace w ramach Programu Responsible Care. Zgodnie z ideą Programu wypełnione zostały zobowiązania wynikające z wdrożonego Ramowego Systemu Zarządzania RC oraz realizowano zadania zadeklarowane na 2017 rok, m.in. konkurs fotograficzny „Złap zająca", „Dbam o środowisko", „Akcja Drzewko za butelkę – nowa odsłona", a także konkursy wiedzy z okazji jubileuszu 25-lecia realizacji Programu Responsible Care w Polsce.

W 2017 roku nie wystąpiły dodatkowe obciążenia wynikające z nieterminowych płatności lub nieprawidłowego naliczenia opłat za korzystanie ze środowiska. Wysokość opłat zależy od rodzaju i skali korzystania ze środowiska oraz rodzaju emitowanych substancji (emisja substancji do powietrza, odprowadzanie ścieków, pobór wód), a także od jednostkowych stawek opłat, które w Polsce określa corocznie Minister Środowiska. W związku z użytkowaniem niskoemisyjnych instalacji produkcyjnych poziom opłat systematycznie maleje. W 2017 roku nie były ponoszone

podwyższone opłaty wynikające z braku wymaganych pozwoleń środowiskowych.

Grupa ORLEN posiada Zintegrowany System Zarządzania z wdrożonymi normami w zakresie ochrony środowiska. **System Zarządzania Środowiskowego wg ISO 14001** potwierdzony Certyfikatem Bureau Veritas Certification ważnym do 14 września 2018 roku dokumentuje dążenie do osiągania maksymalnie możliwej neutralności ekologicznej dla bezpośredniego otoczenia przy równoczesnym ograniczeniu wpływu procesów technologicznych na środowisko. **Certyfikacja Łańcucha Produkcji Biomasy i Biopaliw (ISCC EU)** potwierdza przyjęcie i stosowanie zasad zrównoważonego wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Certyfikat ma na celu ochronę biosfery, racjonalne gospodarowanie gruntami, ale też zrównoważony rozwój społeczny oraz redukcję emisji gazów cieplarnianych.
W trakcie wdrożenia jest **System Zarządzania Energią wg ISO 50001**, którego celem jest poprawa efektywności energetycznej prowadząca do obniżenia kosztów i zmniejszania emisji gazów cieplarnianych do atmosfery - wdrożeniem objęto Zakład Produkcyjny w Płocku, Zakład PTA we Włocławku oraz budynki administracyjne w Płocku i we Włocławku, a także Terminale i stacje paliw PKN ORLEN.

3.8. BEZPIECZEŃSTWO I HIGIENA PRACY („BHP")

Troska o zdrowie i bezpieczeństwo jest naturalnym i nieodłącznym elementem działalności Grupy ORLEN. W praktyce oznacza to realizowanie wszelkich działań mających na celu zapobieganie wypadkom, awariom przemysłowym, pożarom i innym niepożądanym zdarzeniom. W 2017 roku realizowano działania mające na celu ciągłą poprawę bezpieczeństwa osobistego i procesowego wynikające z założeń Strategii Bezpieczeństwa Grupy ORLEN na lata 2017-2021. Zainicjowano projekt Safety Plus, obejmujący wdrożenie 15 najwyższych standardów bezpieczeństwa w branży paliwowo-energetycznej. Pełna realizacja projektu została zaplanowana na rok 2020 roku.
Jednym z priorytetowych działań była aktualizacja i wdrożenie Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Procesowym, zgodnego ze standardem OSHA 1910. Pozwala on jeszcze skuteczniej realizować działania w obszarze doskonałości operacyjnej poprzez zapewnienia bezpieczeństwa technicznego instalacji procesowych i magazynowych a tym samym zapobiega wystąpieniu wszelkich niepożądanych zdarzeń mogących potencjalnie wpłynąć na bezpieczeństwo pracowników lub prowadzonych procesów.

Istotnym elementem doskonalenia kultury bezpieczeństwa pracy jest budowanie świadomości bezpiecznego wykonywania pracy i kreowanie proaktywnych postaw wśród pracowników oraz kontraktorów. Jednym z funkcjonujących programów mającym na celu podniesienie kultury bezpieczeństwa osobistego jest „System Wsparcia Pracowników". System promuje określone zachowania i dobre praktyki bhp wśród pracowników i kontrahentów. Realizowano także programy profilaktyczne, organizowano systemy motywacyjne i konkursy, m. in.: „Zgłoś zagrożenie bezpieczeństwa pracy", program „Zachęt BHP" oraz „Po pierwsze bezpieczeństwo". Przeprowadzono również Tydzień Bezpieczeństwa Pracy i Ochrony Zdrowia Grupy ORLEN popularyzujący tematykę bezpieczeństwa pracy i promujący zdrowy styl życia.

W efekcie prowadzonych w Grupie ORLEN działań wskaźnik wypadkowości TRR (Total Recordable Rate) pracowników i kontraktorów osiągnął wartość 0,95, zaś wskaźnik dotyczący ilości zdarzeń awaryjnych T1 PSER (Process Safety Events Rate) - wartość równą 0,06. Osiągnięte wartości są porównywalne lub niższe w odniesieniu do podobnych firm z branży rafineryjno-petrochemicznej.

Metodologa kalkulacji wskaźników została zaprezentowana w "Słowniku wybranych pojęć branżowych" w ostatniej części niniejszego Sprawozdania.

4. WYNIKI FINANSOWE GRUPY ORLEN

Wiesław Protasewicz, Członek Zarządu PKN ORLEN ds. Finansowych:
„Grupa ORLEN w 2017 roku osiągnęła rekordowy zysk EBITDA wg LIFO w kwocie 10,4 mld PLN przed uwzględnieniem wpływu odpisów aktualizujących wartość aktywów trwałych. Jest to wynik o ponad 1,0 mld PLN wyższy od osiągniętego w roku poprzednim przy nieznacznym wpływie otoczenia makroekonomicznego. Tak wysoki zysk EBITDA wg LIFO to przede wszystkim zasługa wykorzystania przez Koncern sprzyjających warunków rynkowych, w tym wysokiego tempa rozwoju gospodarczego krajów, w których działa Grupa ORLEN i dodatkowo ograniczenia tzw. szarej strefy w handlu paliwami w Polsce. Grupa ORLEN zwiększyła sprzedaż wolumenową o 7,2% (r/r) pomimo istotnych postojów instalacji produkcyjnych. Najwyższy w historii wynik segmentu Detalicznego na poziomie 2,0 mld PLN potwierdza słuszność wyboru strategicznych kierunków rozwoju tego segmentu. Wysokie zyski z działalności operacyjnej przełożyły się na 8,1 mld PLN przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej, co pozwoliło sfinansować działalność inwestycyjną w kwocie 3,9 mld PLN, wypłacić dywidendę w kwocie 3,0 PLN/akcję oraz zredukować zadłużenie netto Koncernu o 2,6 mld PLN".

4.1. OTOCZENIE MAKROEKONOMICZNE

Grupa ORLEN funkcjonuje w warunkach zmiennego otoczenia makroekonomicznego. Sytuacja gospodarcza, rynek pracy oraz trendy makroekonomiczne mają istotny wpływ na poziom konsumpcji paliw i produktów petrochemicznych, a w konsekwencji na wielkość i ceny ich sprzedaży.

Podstawowym wskaźnikiem odzwierciedlającym sytuację gospodarczą jest **wskaźnik PKB**, który determinowany przez konsumpcję, nakłady inwestycyjne oraz eksport pozwala ocenić w jakim stadium znajduje się gospodarka. Ze zmianami wskaźnika PKB zazwyczaj skorelowane są zmiany stopy bezrobocia oraz **konsumpcji paliw**. Ogólna kondycja gospodarki, mierzona między innymi poziomem PKB wpływa na bieżące, jak i przyszłe zachowania konsumentów.

WYKRES 31.

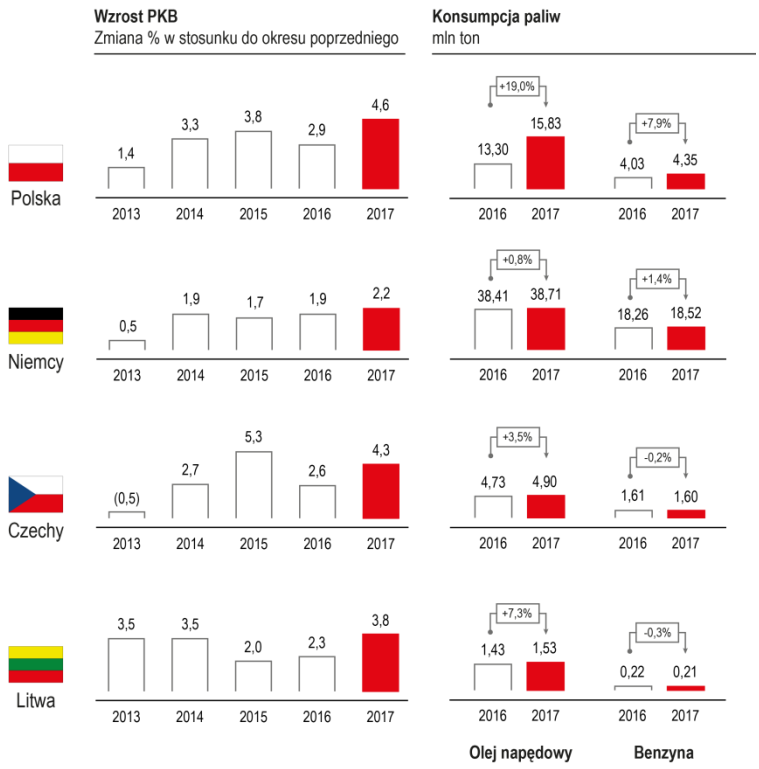

Źródło: PKB na podstawie EUROSTAT.
Konsumpcja - opracowane na bazie szacunków własnych, danych Agencji Rynku Energii S.A. Litewskiego Urzędu Statystycznego, Czeskiego Urzędu Statystycznego i Niemieckiego Stowarzyszenia Przemysłu Naftowego.

Ceny produktów rafineryjnych i petrochemicznych oferowanych przez Grupę ORLEN ustalane są w większości przypadków w oparciu o ich notowania na rynkach towarowych wyrażone w walutach obcych.

Koszty związane z zakupem podstawowych surowców, w tym ropy naftowej oraz obsługi zadłużenia są również wyrażone głównie w walutach obcych takich jak USD czy EUR.

W rezultacie **zmiany kursów** wymiany tych walut względem złotego mają istotny wpływ na wyniki finansowe Grupy ORLEN.

WYKRES 32. Średni kurs walutowy.

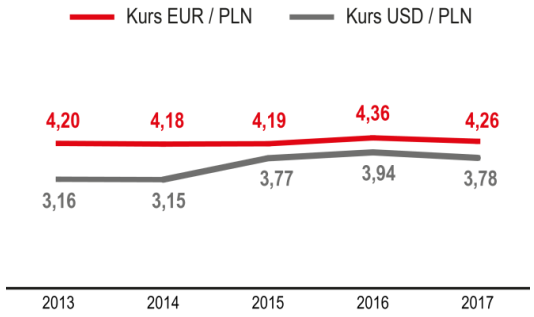

Źródło: Na podstawie kursów ustalanych przez Narodowy Bank Polski (NBP).

Do kierunkowego oszacowania wpływu zmian czynników makroekonomicznych na wyniki Grupy ORLEN służy tzw. **Modelowa Marża Downstream**, która odzwierciedla bazową strukturę koszyka wsadów oraz uzyskiwanych z nich produktów rafineryjnych i petrochemicznych skalkulowanych w oparciu o notowania rynkowe.

WYKRES 33. Modelowa marża Downstream [USD/bbl].

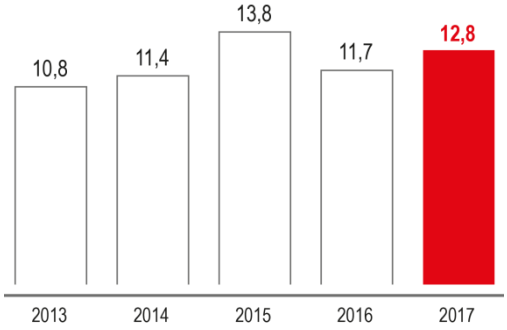

TABELA 17. Struktura produktowa marży Downstream – marże crack z notowań dla podstawowych produktów.

Produkt	2017	2016	2015	2014	2013
Produkty rafineryjne (USD/t)					
Benzyna	151	142	177	167	167
Olej napędowy	86	71	108	108	119
Ciężki olej opałowy	(112)	(125)	(142)	(225)	(234)
SN 150	295	139	177	161	131
Produkty petrochemiczne (EUR/t)					
Etylen	653	610	602	589	605
Propylen	477	359	488	543	467
Benzen	398	296	278	432	375
Paraksylen	418	431	416	382	519

W ramach segmentu Downstream kalkulowana jest również **Modelowa Marża Rafineryjna** i **Modelowa Marża Petrochemiczna**.
Metodologie kalkulacji modelowej marży Downstream, rafineryjnej oraz petrochemicznej zostały zaprezentowane w Słowniku wybranych pojęć finansowych w ostatniej części niniejszego Sprawozdania.

Wyniki operacyjne Grupy ORLEN są w znacznym stopniu uzależnione od różnic pomiędzy cenami rynkowymi produktów naftowych i cenami ropy naftowej oraz innych surowców niezbędnych do ich wytwarzania – tzw. cracki. Koszty nabycia surowca i ceny po jakich Grupa ORLEN może ostatecznie sprzedać produkty rafinacji ropy naftowej uzależnione są od wielu czynników pozostających poza jej kontrolą, w tym m.in.:

- zmian podaży/popytu na produkty rafineryjne i petrochemiczne,
- rozwoju mocy produkcyjnych światowej branży rafineryjnej,
- zmian w kosztach eksploatacyjnych związanych z procesami technologicznymi (koszty energii, mediów, remontów),
- zmian w przepisach z zakresu ochrony środowiska i innych, które mogłyby się wiązać ze znacznymi wydatkami dla Grupy ORLEN.

WYKRES 34. Marże („crack") rafineryjne (USD/t).

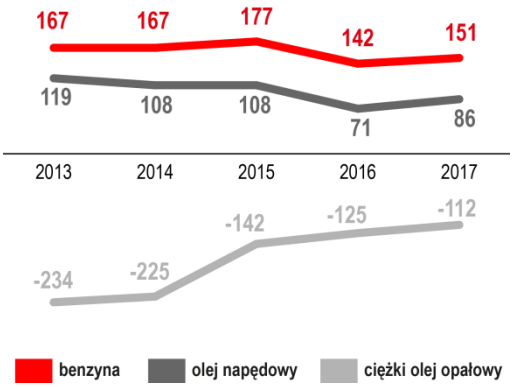

WYKRES 35. Marże („crack") petrochemiczne (EUR/t) z notowań.

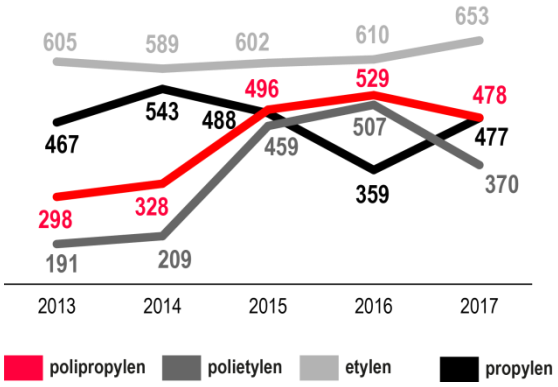

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Platts i ICIS.

Analiza wrażliwości

WYKRES 36. Analiza wrażliwości na zmiany kluczowych parametrów makroekonomicznych[1] [mln USD/EUR/PLN].

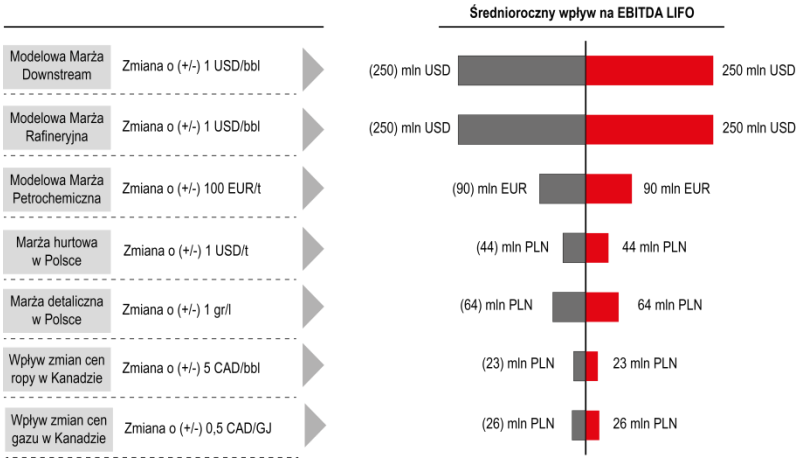

- Szacunki wpływu zmian **modelowej marży downstream** oraz **modelowej marży rafineryjnej** przy założeniu średniorocznych mocy przerobowych Grupy ORLEN w wysokości około **250** mln baryłek.
- Szacunki wpływu zmian **modelowej marży petrochemicznej** przy założeniu średniorocznej sprzedaży polimerów w Grupie ORLEN na poziomie około **900** tys. ton[2].
- Szacunki wpływu zmian **marży hurtowej** przy założeniu średniorocznego wolumenu sprzedaży paliw (benzyny i oleju napędowego) w Polsce w wysokości około **11,6** mln ton.
- Szacunki wpływu zmian **marży detalicznej** przy założeniu średniorocznej sprzedaży paliw w Polsce w wysokości około **6,4** mld litrów.
- Szacunki wpływu **zmian notowań węglowodorów** w Kanadzie przy założeniu produkcji ropy naftowej i kondensatu gazowego na poziomie 1,5 mln boe/rok oraz gazu ziemnego w wysokości około **17,6 mln** GJ/rok.

1) Wpływ zmian powyższych parametrów został oszacowany przy założeniu braku zależności pomiędzy nimi, a także innymi parametrami kształtującymi wyniki Grupy ORLEN. Zmiany czynników makroekonomicznych mogą oddziaływać dodatkowo na inne elementy takie jak optymalizacja struktury koszyka produktów, kierunki sprzedaży czy stopnień wykorzystania mocy przerobowych, co może mieć dodatkowy wpływ na wyniki działalności.

2) Obejmuje około 550 tys. ton polimerów z Grupy Unipetrol oraz około 349 tys. ton z BOP (50% wolumenów BOP spójnie z udziałem PKN ORLEN w BOP).

4.2. WYNIKI FINANSOWE

Zasady sporządzenia rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zostały opisane w pkt 5.2. Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za 2017 rok.

4.2.1. Omówienie podstawowych wielkości ekonomiczno-finansowych oraz ocena czynników mających znaczący wpływ na osiągnięty wynik finansowy

TABELA 18. Wybrane pozycje ze skonsolidowanego sprawozdania z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów.

Wyszczególnienie, mln PLN	2017	2016	2015	zmiana	zmiana %
1	2	3	4	5=(2-3)	6=(2-3)/3
Przychody ze sprzedaży	95 364	79 553	88 336	15 811	19,9%
Zysk/(Strata) z działalności operacyjnej wg LIFO powiększony o amortyzację (EBITDA LIFO) przed odpisami aktualizującymi[1)]	**10 448**	**9 412**	**8 738**	**1 036**	**11,0%**
Zysk/(Strata) z działalności operacyjnej powiększony o amortyzację (EBITDA)	11 078	9 642	6 235	1 436	14,9%
Zysk/(Strata) z działalności operacyjnej (EBIT)	**8 657**	**7 532**	**4 340**	**1 125**	**14,9%**

1) Odpisy netto aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych:
- *2017 rok w wysokości (169) mln PLN – dotyczy głównie aktywów poszukiwawczych Grupy ORLEN Upstream w Polsce.*
- *2016 rok w wysokości 145 mln PLN – dotyczyły głównie rozwiązania odpisu aktualizującego wartość aktywów rafineryjnych Grupy Unipetrol w kwocie 316 mln PLN oraz zawiązana odpisów aktualizujących wartość aktywów poszukiwawczych Grupy ORLEN Upstream w Polsce w wysokości (73) mln PLN i aktywów ORLEN Oil w wysokości (55) mln PLN.*
- *2015 rok w wysokości (993) mln PLN – dotyczyły głównie aktywów poszukiwawczych Grupy ORLEN Upstream w Polsce w kwocie (429) mln PLN, aktywów wydobywczych w Kanadzie w wysokości (423) mln PLN oraz aktywów petrochemicznych Grupy Unipetrol w kwocie (111) mln PLN w związku z awarią instalacji do produkcji etylenu z sierpnia 2015 roku.*

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa zidentyfikowała, zgodnie z MSR 36 – utrata wartości aktywów, przesłanki do przeprowadzenia testu na utratę wartości aktywów poszukiwawczych w Grupie ORLEN Upstream w Polsce. Nie zidentyfikowano przesłanek do przeprowadzenia testów na utratę wartości pozostałych aktywów Grupy ORLEN - aktualne pozostają założenia Strategii Grupy ORLEN na lata 2017-2021 („Strategia"). Pełna metodologia testów oraz dokonanych odpisów aktualizujących została przedstawiona w pkt 9.2.5 Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za 2017 rok.

Pełna wersja skonsolidowanego sprawozdania z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów jest dostępna w pkt 1 Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za 2017 rok.

Przychody ze sprzedaży

Przychody ze sprzedaży Grupy ORLEN wyniosły 95 364 mln PLN i zwiększyły się o 19,9% (r/r), co odzwierciedla zarówno wzrost wolumenów jak i cen ropy naftowej a w efekcie także notowań głównych produktów oferowanych przez Grupę ORLEN.

- Przychody **segmentu Downstream** zwiększyły się o 24,8% (r/r) w efekcie wyższych o 10,5 USD/bbl notowań ropy naftowej i w konsekwencji produktów naftowych. W porównaniu z rokiem poprzednim sprzedaż wolumenowa segmentu zwiększyła się o 7,2% (r/r) do rekordowego poziomu 33 mln ton, głównie w rezultacie poprawy sytuacji rynkowej wynikającej z wysokiego tempa wzrostu gospodarczego na obsługiwanych rynkach, w tym wprowadzenia w Polsce pakietu regulacji ograniczających wpływ tzw. szarej strefy w handlu paliwami oraz zwiększenia dostępności mocy produkcyjnych w Grupie Unipetrol po zakończonej w 2016 roku odbudowie instalacji do produkcji etylenu.
- Przychody **segmentu Detalicznego** zwiększyły się o 11,8% (r/r) głównie w efekcie zwiększenia wolumenów sprzedaży paliw, towarów i usług pozapaliwowych oraz wyższych cen paliw na stacjach Spółki w rezultacie wyższych notowań ropy naftowej.
- **Segment Wydobycia** odnotował 16,5% (r/r) wzrost przychodów ze sprzedaży głównie dzięki wyższej produkcji gazu i kondensatu NGL w Kanadzie.

W 2017 roku odnotowano wzrost notowań głównych produktów: benzyny (o 19%), oleju napędowego (o 23%), ciężkiego oleju opałowego (o 44%), etylenu (o 12%) oraz propylenu (o 28%).

WYKRES 37. Notowania ropy i głównych produktów Grupy ORLEN

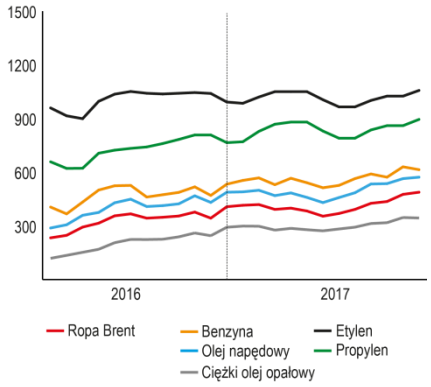

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Platts i ICIS.

WYKRES 38. Przychody ze sprzedaży Grupy ORLEN w ujęciu segmentowym.

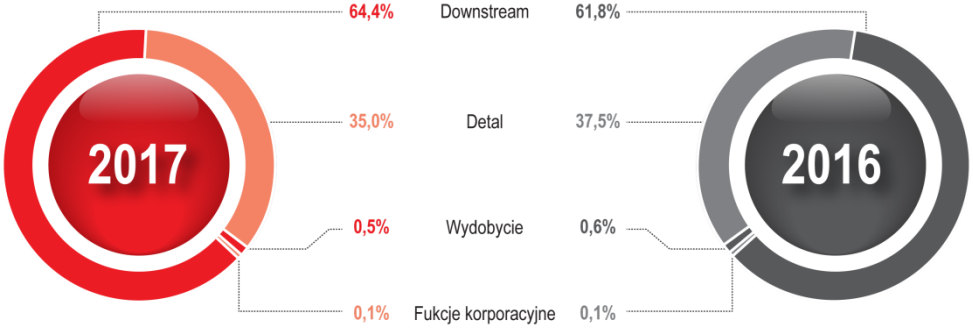

Szczegółowe informacje dotyczące zmian sprzedaży wolumenowej w poszczególnych segmentach zostały opisane w pkt 3.2.

Największym rynkiem Grupy ORLEN pod względem uzyskiwanych przychodów ze sprzedaży pozostaje rynek polski, na którym ulokowano produkty i usługi o wartości 41 831 mln PLN. Drugim pod względem wielkości rynkiem był rynek niemiecki z przychodami 16 964 mln PLN. Na rynku czeskim osiągnięto przychody na poziomie 13 085 mln PLN, a na rynkach krajów bałtyckich 7 797 mln PLN.

Koszty działalności operacyjnej

TABELA 19. Koszt własny sprzedaży w Grupie ORLEN.

Wyszczególnienie, mln PLN	2017	2016	2015	struktura 2017	struktura 2016	struktura 2015	zmiana %
1	2	3	4	5	6	7	8=(2-3)/3
Zużycie materiałów i energii	(57 277)	(43 512)	(54 542)	64,7%	59,0%	65,8%	(31,6%)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	(20 500)	(20 247)	(18 303)	23,2%	27,4%	22,1%	(1,2%)
Usługi obce	(4 218)	(4 073)	(4 352)	4,8%	5,5%	5,3%	(3,6%)
Świadczenia pracownicze	(2 391)	(2 206)	(2 110)	2,7%	3,0%	2,5%	(8,4%)
Amortyzacja	(2 421)	(2 110)	(1 895)	2,7%	2,9%	2,3%	(14,7%)
Podatki i opłaty	(1 204)	(1 129)	(1 152)	1,4%	1,5%	1,4%	(6,6%)
Pozostałe	(524)	(529)	(481)	0,5%	0,7%	0,6%	0,9%
Koszty według rodzaju	**(88 535)**	**(73 806)**	**(82 835)**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**(20,0%)**
Zmiana stanu zapasów	688	(232)	(693)				-
Świadczenia na własne potrzeby	217	264	213				(17,8%)
Koszty operacyjne	**(87 630)**	**(73 774)**	**(83 315)**				**(18,8%)**
Koszty sprzedaży	4 327	4 125	3 971				4,9%
Koszty ogólnego zarządu	1 537	1 426	1 552				7,8%
Koszt własny sprzedaży	**(81 766)**	**(68 223)**	**(77 792)**				**(19,9%)**

Koszty działalności operacyjnej wzrosły o (13 856) mln PLN (r/r) do poziomu (87 630) mln PLN. Największą pozycję w strukturze tych kosztów stanowią koszty zużycia materiałów i energii, głównie ropy naftowej wykorzystywanej w procesach technologicznych. Wzrost kosztów zużytych materiałów i energii o 32% (r/r) wynikał głównie z wyższych o 10,5 USD/bbl (r/r) notowań ropy naftowej na rynkach światowych oraz wyższego o 10% (r/r) przerobu ropy, który wyniósł 33,2 mln ton.
W 2017 roku udział kosztów surowców zwiększył się o 5,7 p.p. (r/r), a udział towarów handlowych zakupionych z rynku obniżył się o (4,2) p.p. (r/r). Powyższe zmiany wynikały głównie z braku ograniczeń produkcyjnych związanych z niedostępnością instalacji do produkcji etylenu i fluidalnego krakingu katalitycznego z 2016 roku w Grupie Unipetrol.
Wzrost **kosztów sprzedaży** wynikał głównie ze wzrostu kosztów logistycznych w efekcie wyższej o 7,4% (r/r) sprzedaży wolumenowej oraz wyższych kosztów prowizji dla prowadzących stacje paliw w związku z wysokimi wolumenami sprzedaży paliw oraz towarów i usług pozapaliwowych w segmencie Detal.
Wzrost **kosztów ogólnego zarządu** w efekcie dużej presji rynku na poziom wynagrodzeń oraz wyższego zatrudnienia (opisanego w pkt 3.5) jak również wzrostu kosztów ubezpieczeń majątkowych i podatków lokalnych.

Wynik z działalności operacyjnej wg LIFO[1] powiększony o amortyzację przed uwzględnieniem wpływu odpisów aktualizujących wartość aktywów trwałych.

WYKRES 39. Raportowana EBITDA oraz EBITDA LIFO przed odpisami aktualizującymi [mln PLN].

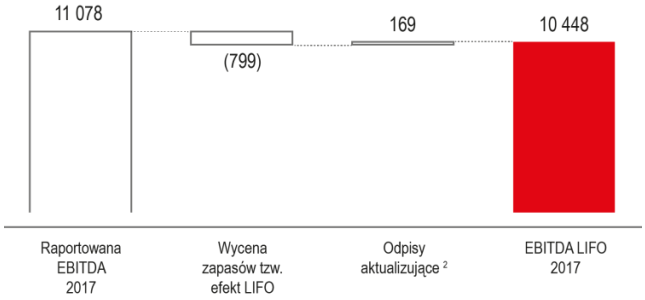

- **Rekordowy wynik EBITDA LIFO Grupy ORLEN** w 2017 roku w wysokości 10 448 mln PLN przed uwzględnieniem wpływu odpisów aktualizujących wartość aktywów trwałych.
- Po uwzględnieniu odpisów aktywów trwałych zysk EBITDA LIFO Grupy ORLEN w 2017 wyniósł 10 279 mln PLN.
- Dodatni wpływ zmian cen ropy naftowej na wycenę zapasów wyniósł 799 mln PLN.
- W rezultacie zysk EBITDA Grupy ORLEN za 2017 rok wyniósł 11 078 mln PLN
- Łączne nakłady inwestycyjne zmniejszyły się o (71) mln PLN (r/r) do poziomu 4 602 mln PLN – najważniejsze zadania inwestycyjne zostały opisane w pkt .4.4

1) Metody wyceny zapasów wg LIFO została zamieszczona w „Słowniku wybranych pojęć branżowych i finansowych".
2) Odpisy netto aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych w wysokości (169) mln PLN dotyczyły głównie aktywów poszukiwawczych Grupy ORLEN Upstream w Polsce.

WYKRES 40. Czynniki wpływające na zmianę EBITDA LIFO (r/r) [mln PLN].

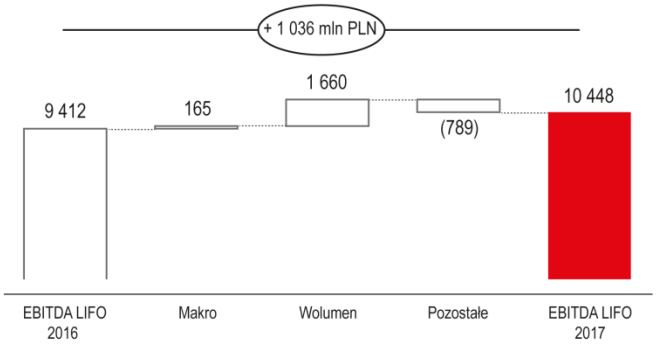

EBITDA LIFO Grupy ORLEN przed uwzględnieniem wpływu odpisów aktualizujących wartość aktywów trwałych była wyższa o 1 036 mln PLN (r/r).

- Dodatni wpływ parametrów makroekonomicznych wyniósł **165 mln PLN (r/r)** i obejmował głównie efekt poprawy marż na produktach rafineryjnych oraz olefinach, PTA, aromatach i tworzywach sztucznych przy ujemnym wpływie dyferencjału Ural/Brent, niższych marż na poliolefinach i nawozach sztucznych oraz umocnienia kursu PLN względem walut obcych.
- Korzystna sytuacja rynkowa oraz brak ograniczeń produkcyjnych związanych z niedostępnością instalacji do produkcji etylenu i fluidalnego krakingu katalitycznego z 2016 roku w Grupie Unipetrol wpłynęły na wzrost wolumenów sprzedaży we wszystkich segmentach operacyjnych i w efekcie na dodatni efekt wolumenowy w wysokości **1 660 mln PLN (r/r)**.
- Ujemny wpływ pozostałych czynników wyniósł **(789) mln PLN (r/r)** obejmował głównie:
  - (463) mln PLN (r/r) – wpływ zmiany salda na pozostałej działalności operacyjnej związany głównie z niższymi (r/r) odszkodowaniami od ubezpieczycieli z tytułu awarii instalacji do produkcji etylenu w Grupie Unipetrol.
  - (323) mln PLN (r/r) – pozostałe elementy, w tym głównie niższy o (446) mln PLN (r/r) wpływ zmian netto odpisów z tytułu przeszacowania zapasów do cen możliwych do uzyskania.

Przychody / Koszty finansowe netto i wynik netto

TABELA 20. Wybrane pozycje ze skonsolidowanego sprawozdania z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów.

Wyszczególnienie, mln PLN	2017	2016	2015	zmiana	zmiana %
1	2	3	4	5=(2-3)	6=(2-3)/3
Przychody finansowe	1 760	248	390	1 512	609,7%
Koszty finansowe	(1 700)	(893)	(1 032)	(807)	(90,4%)
Przychody i koszty finansowe netto	**60**	**(645)**	**(642)**	**705**	**-**
Zysk/(Strata) przed opodatkowaniem	**8 717**	**6 887**	**3 698**	**1 830**	**26,6%**
Podatek dochodowy	(1 544)	(1 147)	(465)	(397)	(34,6%)
Zysk/(Strata) netto	**7 173**	**5 740**	**3 233**	**1 433**	**25,0%**

Przychody finansowe netto w 2017 roku wyniosły 60 mln PLN i obejmowały głównie dodatnie różnice kursowe netto w kwocie 645 mln PLN, koszty odsetkowe netto w wysokości (274) mln PLN oraz rozliczenie i wycenę instrumentów finansowych netto w kwocie (305) mln PLN. Po uwzględnieniu obciążeń podatkowych w kwocie (1 544) mln PLN zysk netto Grupy ORLEN za 2017 rok osiągnął wartość 7 173 mln PLN i był wyższy o 1 433 mln PLN (r/r).
Szczegółowe noty w zakresie przychodów i kosztów finansowych (pkt 9.1.6) oraz podatku dochodowego (pkt 9.1.7) są dostępne w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym za 2017 rok.

Wyniki segmentowe Grupy ORLEN

WYKRES 41. EBITDA LIFO - wyniki segmentowe [mln PLN].

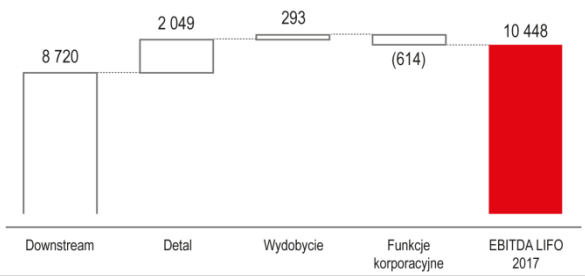

WYKRES 42. Zmiana wyników segmentów [mln PLN]

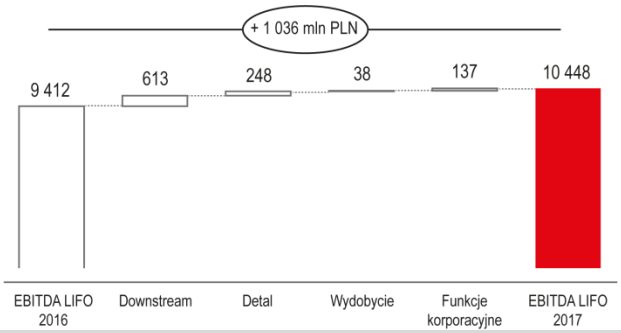

Segment Downstream

TABELA 21. Podstawowe wielkości finansowe segmentu Downstream.

Segment Downstream, mln PLN	2017	2016	2015	zmiana	zmiana %
1	2	3	4	5=(2-3)	6=(2-3)/3
Przychody segmentu, w tym:	75 241	60 094	69 611	15 147	25,2%
Sprzedaż zewnętrzna	61 425	49 202	56 987	12 223	24,8%
Sprzedaż między segmentami	13 816	10 892	12 624	2 924	26,8%
Koszty segmentu	(68 410)	(54 939)	(64 963)	(13 471)	(24,5%)
Pozostałe przychody/koszty operacyjne netto	854	1 640	(40)	(786)	(47,9%)
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności	247	298	253	(51)	(17,1%)
Zysk operacyjny wg LIFO powiększony o amortyzację (EBITDA LIFO) przed odpisami aktualizującymi[1)]	**8 720**	**8 107**	**7 776**	**613**	**7,6%**
Zysk operacyjny wg LIFO powiększony o amortyzację (EBITDA LIFO)	8 701	8 325	7 640	376	4,5%
Zysk operacyjny powiększony o amortyzację (EBITDA)	9 500	8 410	6 130	1 090	13,0%
Zysk operacyjny wg LIFO (EBIT LIFO)	**7 133**	**7 008**	**6 371**	**125**	**1,8%**
Zysk operacyjny (EBIT)	7 932	7 093	4 861	839	11,8%
CAPEX	2 925	3 533	2 242	(608)	(17,2%)

1) Odpisy netto aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych:

- *2017 rok w wysokości (19) mln PLN – obejmowały głównie odpisy w spółce ORLEN Asfalt (8) mln PLN i w Grupie Unipetrol w kwocie (6) mln PLN,*
- *2016 rok w wysokości 218 mln PLN – obejmowały głównie rozwiązanie odpisu aktualizującego wartość aktywów rafineryjnych Grupy Unipetrol w kwocie 316 mln PLN oraz zawiązanie odpisów aktualizujących wartość aktywów ORLEN Oil w wysokości (55) mln PLN,*
- *2015 rok w wysokości (136) mln PLN – obejmowały głównie aktywa petrochemiczne Grupy Unipetrol w kwocie (111) mln PLN w związku z awarią instalacji do produkcji etylenu z sierpnia 2015 roku i Baltic Power sp. z o.o. w wysokości (18) mln PLN.*

WYKRES 43. Segment Downstream – wpływ czynników (r/r) [mln PLN].

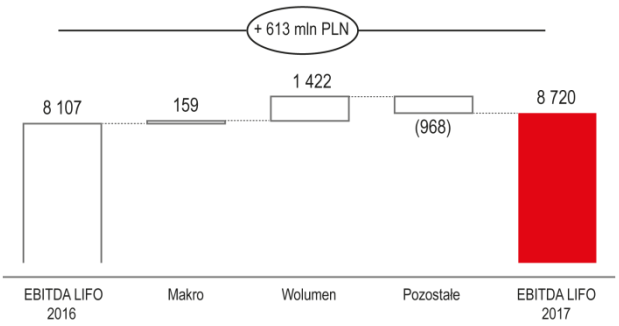

W 2017 roku EBITDA LIFO segmentu Downstream Grupy ORLEN, przed uwzględnieniem wpływu odpisów aktualizujących wartość aktywów trwałych, wyniosła 8 720 mln PLN i była wyższa o 613 mln PLN (r/r).

- Dodatni wpływ parametrów makroekonomicznych wyniósł 159 mln PLN (r/r) i obejmował głównie efekt poprawy marż na produktach rafineryjnych oraz olefinach, PTA, aromatach i tworzywach sztucznych przy ujemnym wpływie dyferencjału Ural/Brent, niższych marż na poliolefinach i nawozach sztucznych oraz umocnienia kursu PLN względem walut obcych.
- Utrzymująca się korzystna sytuacja rynkowa dzięki ograniczeniu tzw. szarej strefy w handlu paliwami oraz zwiększenie mocy produkcyjnych po odbudowie instalacji do produkcji etylenu i fluidalnego krakingu katalitycznego w Grupie Unipetrol pod koniec 2016 roku wpłynęły na wzrost wolumenów sprzedaży o 7,2% (r/r) i w efekcie na dodatni efekt wolumenowy w wysokości 1 422 mln PLN (r/r).
- Ujemny wpływ pozostałych czynników wyniósł (968) mln PLN (r/r) i obejmował głównie:
  - (549) mln PLN (r/r) – wpływ zmiany salda na pozostałej działalności operacyjnej związany głównie z niższymi (r/r) odszkodowaniami od ubezpieczycieli z tytułu awarii instalacji do produkcji etylenu w Grupie Unipetrol.
  - (419) mln PLN (r/r) - pozostałe elementy, w tym głównie niższy o (446) mln PLN (r/r) dodatni wpływ zmian netto odpisów z tytułu przeszacowania zapasów do cen możliwych do uzyskania.
- Po uwzględnieniu odpisów aktualizujących w wysokości (19) mln PLN **EBITDA LIFO** Grupy ORLEN za 2017 rok wyniosła 8 701 mln PLN.
- Dodatni wpływ zmian cen ropy naftowej na wycenę zapasów wyniósł 799 mln PLN i w rezultacie **zysk EBITDA** Grupy ORLEN za 2017 rok wyniósł 9 500 mln PLN.

Nakłady inwestycyjne segmentu zmniejszyły się o (608) mln PLN (r/r) do poziomu 2 925 mln PLN – najważniejsze zadania inwestycyjne zostały opisane w pkt 4.4.

Segment Detal

TABELA 22. Podstawowe wielkości finansowe segmentu Detal.

Segment Detal, mln PLN	2017	2016	2015	zmiana	zmiana %
1	2	3	4	5=(2-3)	6=(2-3)/3
Przychody segmentu, w tym:	33 630	30 121	31 122	3 509	11,6%
Sprzedaż zewnętrzna	33 350	29 841	31 052	3 509	11,8%
Sprzedaż między segmentami	280	280	70	0	0,0%
Koszty segmentu	(31 986)	(28 681)	(29 934)	(3 305)	(11,5%)
Pozostałe przychody/koszty operacyjne netto	(28)	(38)	(17)	10	26,3%
Zysk operacyjny powiększony o amortyzację (EBITDA) przed odpisami aktualizującymi[1)]	**2 049**	**1 801**	**1 539**	**248**	**13,8%**
Zysk operacyjny powiększony o amortyzację (EBITDA)	2 038	1 794	1 539	244	13,6%
Zysk operacyjny (EBIT)	**1 616**	**1 402**	**1 171**	**214**	**15,3%**
CAPEX	678	479	448	199	41,5%

1) Odpisy netto aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych:
- *2017 rok w wysokości (11) mln PLN – obejmowały głównie odpisy w Grupie Unipetrol (7) mln PLN,*
- *2016 rok w wysokości (7) mln PLN – obejmowały głównie odpisy w PKN ORLEN S.A. (6) mln PLN.*

WYKRES 44. Segment Detal – wpływ czynników (r/r) [mln PLN].

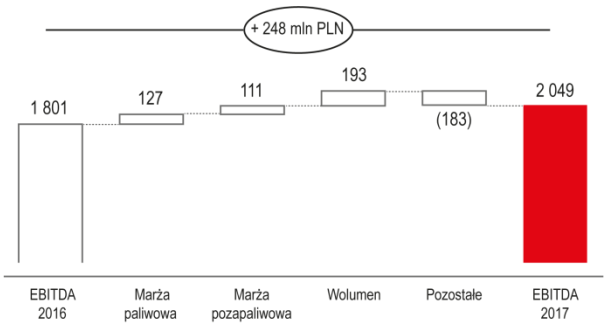

W 2017 roku EBITDA segmentu Detalicznego Grupy ORLEN, przed uwzględnieniem wpływu odpisów aktualizujących wartość aktywów trwałych, osiągnęła rekordowy poziom 2 049 mln PLN i była wyższa o 248 mln PLN (r/r).

- Dodatni wpływ marż paliwowych na rynku polskim, czeskim i litewskim, przy ich ograniczeniu w Niemczech.
- Wzrost marż ze sprzedaży towarów i usług pozapaliwowych w Polsce, Czechach i na Litwie przy porównywalnym poziomie (r/r) na rynku niemieckim.
- Wyższe o 7,7% (r/r) wolumeny sprzedaży na wszystkich rynkach.
- Pozostałe obejmują głównie wyższe koszty funkcjonowania stacji paliw związane ze wzrostem sprzedaży wolumenowej.
- Po uwzględnieniu odpisów aktualizujących w wysokości (11) mln PLN **zysk EBITDA Grupy** ORLEN za 2017 rok wyniósł 2 038 mln PLN.

Nakłady inwestycyjne segmentu zwiększyły się o 199 mln PLN (r/r) do poziomu 678 mln PLN – najważniejsze zadania inwestycyjne zostały opisane w **pkt 4.4**

Segment Wydobycie

TABELA 23. Podstawowe wielkości finansowe segmentu Wydobycie.

Segment Wydobycie, mln PLN	2017	2016	2015	zmiana	zmiana %
1	2	3	4	5=(2-3)	6=(2-3)/3
Przychody segmentu, w tym:	515	442	215	73	16,5%
Sprzedaż zewnętrzna	515	442	215	73	16,5%
Sprzedaż między segmentami	0	0	0	0	-
Koszty segmentu	(540)	(537)	(347)	(3)	(0,6%)
Pozostałe przychody/koszty operacyjne netto	(141)	(23)	(849)	(118)	(513,0%)
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności	1	(1)	0	2	-
Zysk operacyjny powiększony o amortyzację (EBITDA) przed odpisami aktualizującymi[1)]	**293**	**255**	**44**	**38**	**14,9%**
Zysk/(Strata) operacyjna powiększona o amortyzację (EBITDA)	153	182	(808)	(29)	(15,9%)
Strata operacyjna (EBIT)	**(165)**	**(119)**	**(981)**	**(46)**	**(38,7%)**
CAPEX	778	525	288	253	48,2%

1) Odpisy netto aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych:
- *2017 rok w wysokości (140) mln PLN – dotyczy głównie aktywów poszukiwawczych Grupy ORLEN Upstream w Polsce,*
- *2016 rok w wysokości (73) mln PLN – dotyczyły głównie odpisów aktualizujących wartość aktywów poszukiwawczych Grupy ORLEN Upstream w Polsce,*
- *2015 rok w wysokości (852) mln PLN – dotyczyły głównie aktywów poszukiwawczych Grupy ORLEN Upstream w Polsce w kwocie (429) mln PLN, aktywów wydobywczych w Kanadzie w wysokości (423) mln PLN.*

WYKRES 45. Segment Wydobycie – wpływ czynników (r/r) [mln PLN].

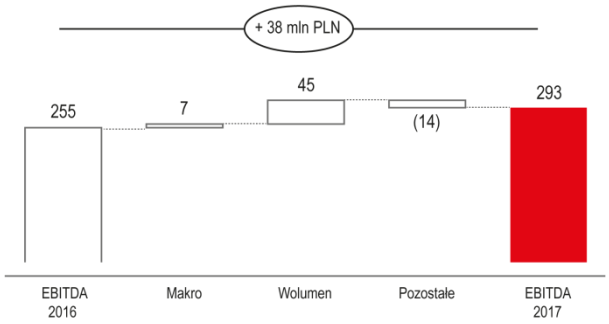

W 2017 roku EBITDA segmentu Wydobycia, przed uwzględnieniem odpisów aktualizujących wartość aktywów trwałych, wyniosła 293 mln PLN i była wyższa o 38 mln PLN (r/r).

- Dodatni wpływ otoczenia makro głównie w efekcie wzrostu (r/r) cen węglowodorów w Kanadzie.
- Dodatni wpływ wyższej produkcji węglowodorów na rynku kanadyjskim o 16,7% (r/r).
- Pozostałe czynniki obejmują głównie ujemny wpływ salda na pozostałej działalności operacyjnej w kwocie (51) mln PLN (r/r) związanego głównie z brakiem dodatniego wpływu korekty alokacji ceny nabycia dotyczącej zakupu spółki FX Energy ujętej w roku 2016.
- Po uwzględnieniu odpisów aktualizujących w wysokości (140) mln PLN **zysk EBITDA** Grupy ORLEN za 2017 rok wyniosła 153 mln PLN.

Nakłady inwestycyjne segmentu zwiększyły się o 253 mln PLN (r/r) do poziomu 778 mln PLN – najważniejsze zadania inwestycyjne zostały opisane w pkt 4.4.

Funkcje Korporacyjne

TABELA 24. Podstawowe wielkości finansowe funkcji korporacyjnych.

Segment Funkcje Korporacyjne, mln PLN	2017	2016	2015	zmiana	zmiana %
1	2	3	4	5=(2-3)	6=(2-3)/3
Przychody segmentu, w tym:	416	351	288	65	18,5%
Sprzedaż zewnętrzna	74	68	82	6	8,8%
Sprzedaż między segmentami	342	283	206	59	20,8%
Koszty segmentu	(1 132)	(1 072)	(971)	(60)	(5,6%)
Pozostałe przychody/koszty operacyjne netto	(10)	(123)	(28)	113	91,9%
Strata operacyjna powiększona o amortyzację (EBITDA) przed odpisami aktualizującymi[1)]	**(614)**	**(751)**	**(621)**	**137**	**18,2%**
Strata operacyjna powiększona o amortyzację (EBITDA)	(613)	(744)	(626)	131	17,6%
Strata operacyjna (EBIT)	**(726)**	**(844)**	**(711)**	**118**	**14,0%**
CAPEX	221	136	205	85	62,5%

1) Odpisy aktualizujące wartość aktywów trwałych ujęte w 2017, 2016 i 2015 w wysokości odpowiednio: 1 mln PLN, 7 mln PLN i (5) mln PLN dotyczące aktywów PKN ORLEN.

WYKRES 46. Funkcje Korporacyjne – wpływ czynników (r/r) [mln PLN].

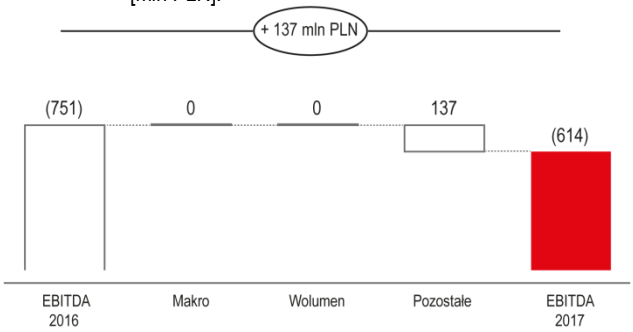

W roku 2017 EBITDA funkcji korporacyjnych była wyższa o 137 mln PLN (r/r).

- Dodatni wpływ zmiany salda na pozostałej działalności operacyjnej w wysokości 119 mln PLN (r/r) związany głównie z brakiem ujemnego efektu aktualizacji rezerw z 2016 roku.

Nakłady inwestycyjne w ramach funkcji korporacyjnych w 2017 roku wyniosły 221 mln PLN i zostały przedstawione w pkt 4.4.

4.2.2. Sprawozdanie z sytuacji finansowej

WYKRES 47. Zmiany wybranych pozycji skonsolidowanych aktywów [mln PLN].

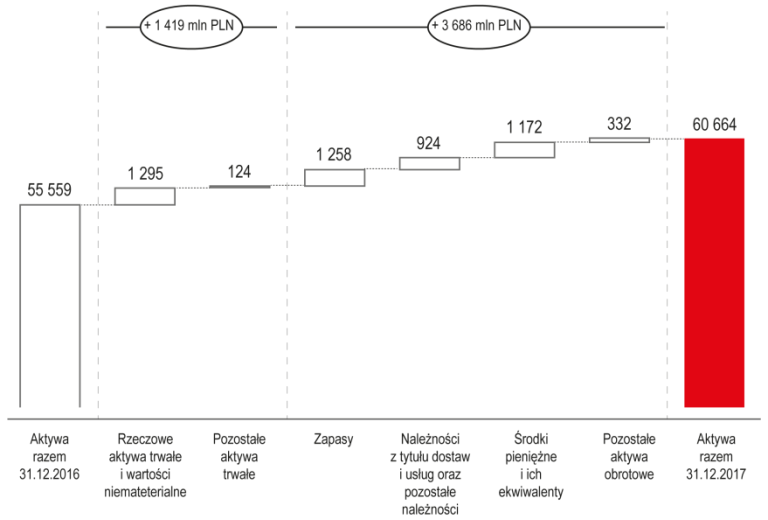

Suma aktywów Grupy ORLEN na dzień 31 grudnia 2017 roku wzrosła o 5 105 mln PLN w porównaniu ze stanem z końca 2016 roku.

- Wzrost aktywów trwałych głównie w efekcie zmiany salda rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych obejmującego głównie nakłady inwestycyjne w wysokości 4 602 mln PLN poniesione przede wszystkim na budowę instalacji Polietylenu III w Grupie Unipetrol, elektrociepłowni CCGT i instalacji Metatezy w Płocku, projekty wydobywcze prowadzone w Kanadzie oraz amortyzację w kwocie (2 421) mln PLN i ujemny wpływ przeliczenia sald spółek zagranicznych Grupy ORLEN na PLN w efekcie umocnienia PLN względem walut obcych o (505) mln PLN.
- Wzrost aktywów obrotowych, przede wszystkim w efekcie wzrostu wartości zapasów w efekcie wyższych cen surowców i tym samym produktów, zwiększenia salda środków pieniężnych i ich ekwiwalentów oraz należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności w związku z rosnącymi przychodami ze sprzedaży. Wyższy poziom salda pozostałych aktywów obrotowych obejmuje głównie wycenę instrumentów zabezpieczających.

WYKRES 48. Zmiany wybranych pozycji skonsolidowanych pasywów [mln PLN].

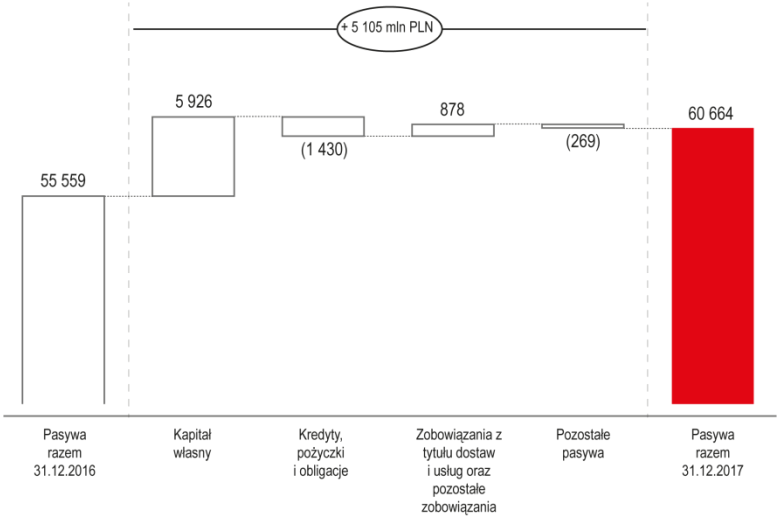

Wzrost sumy pasywów Grupy ORLEN o 5 105 mln PLN w porównaniu ze stanem z dnia 31 grudnia 2016 roku.

- Wzrost kapitału własnego głównie z tytułu ujęcia zysku netto za rok 2017 w wysokości 7 173 mln PLN, wypłaty dywidend z zysków lat ubiegłych w łącznej wysokości (1 372) mln PLN, wpływu różnic kursowych z tytułu przeliczenia kapitałów własnych jednostek zależnych wyrażonych w walutach obcych oraz dodatniego wpływu zmiany salda kapitałów z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń w kwocie 686 mln PLN.
- Zmniejszenie zadłużenia Grupy ORLEN w efekcie spłaty netto kredytów, pożyczek i obligacji w kwocie (1 119) mln PLN oraz wpływu netto dodatnich różnic kursowych z przeszacowania oraz wyceny zadłużenia w łącznej kwocie (311) mln PLN.
- Wzrost zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań na koniec 2017 roku głównie z tytułu wyższych cen surowców do produkcji.

Grupa ORLEN na dzień 31 grudnia 2017 roku posiadała grunty własne o powierzchni 31,1 mln m^2 oraz grunty w użytkowaniu wieczystym, dzierżawie i innym o powierzchni 38,8 mln m^2. Powierzchnie gruntów wykorzystywane w ramach segmentu Wydobycia zostały zamieszone w pkt 3.2.3.2.
Do najważniejszych obiektów socjalno-bytowych należą: pałac Srebrna koło Płocka, hotel komercyjny i zaplecze hotelowe dla pracowników w Płocku, Dom Technika w Płocku, Zespół Szkół Centrum Edukacji w Płocku, ORLEN Klub w Płocku, Ośrodek Wczasowy Bóbrka (Majątek Odrębny), Ośrodek Sanatoryjno-Uzdrowiskowy w Ustce i Ośrodek Wypoczynkowy w Zarzeczewie.

Pełna wersja skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej dostępna w pkt 2. Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za 2017 rok.

4.2.3. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

TABELA 25. Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych.

Wyszczególnienie, mln PLN	2017	2016	2015	zmiana	zmiana %
1	2	3	4	5=(2-3)	6=(2-3)/3
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej, w tym:	**8 050**	**9 331**	**5 354**	**(1 281)**	**(13,7%)**
Zmiana stanu kapitału pracującego	**(1 967)**	**816**	**(1 320)**	**(2 783)**	**-**
Środki pieniężne netto wykorzystane w działalności inwestycyjnej	**(3 925)**	**(4 436)**	**(4 096)**	**511**	**11,5%**
Środki pieniężne netto z/(wykorzystane w) działalności finansowej	**(2 832)**	**(2 210)**	**(2 866)**	**(622)**	**(28,1%)**
Zwiększenie/(Zmniejszenia) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	**1 293**	**2 685**	**(1 608)**	**(1 392)**	**(51,8%)**
Zmiana stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów z tytułu różnic kursowych	(121)	39	19	(160)	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu	5 072	2 348	3 937	2 724	116,0%
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	**6 244**	**5 072**	**2 348**	**1 172**	**23,1%**

Saldo środków pieniężnych w 2017 roku zwiększyło się o 1 172 mln PLN i na 31 grudnia 2017 roku wyniosło 6 244 mln PLN.

WYKRES 49. Wolne Przepływy Pieniężne [mln PLN].

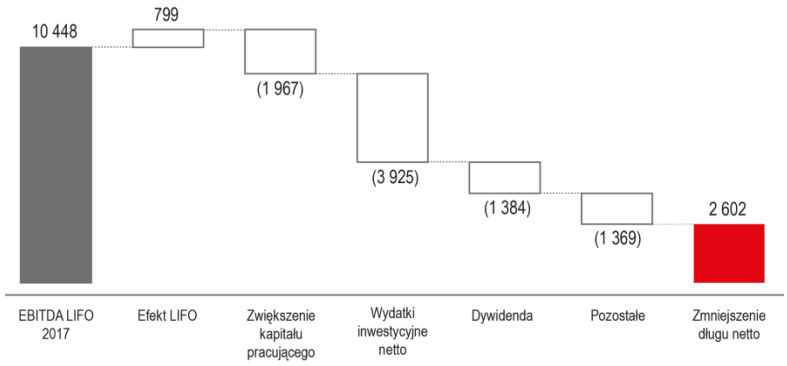

- Ujemny efekt zwiększenia kapitału pracującego netto o (1 967) mln PLN głównie w wyniku wzrostu wartości zapasów na skutek drożejącej ropy naftowej i produktów oraz należności z tytułu dostaw i usług w efekcie rosnących przychodów ze sprzedaży Grupy ORLEN.
- Wydatki inwestycyjne netto obejmowały głównie wydatki netto na nabycie składników rzeczowego majątku trwałego, wartości niematerialnych i praw wieczystego użytkowania gruntów w kwocie (3 934) mln PLN oraz wpływy z tytułu otrzymanych dywidend 252 mln PLN i pozostałe wydatki w kwocie (240) mln PLN, w tym głównie rozliczenie instrumentów zabezpieczających.
- Wypłacone dywidendy w kwocie (1 384) mln PLN, w tym dla akcjonariuszy Jednostki Dominującej w kwocie (1 283) mln PLN
- Pozostałe: głównie zapłacony podatek dochodowy w kwocie (1 603) mln PLN i wpływy z tytułu odszkodowania w Unipetrol w kwocie 222 mln PLN oraz inne m.in. eliminacja zysków jednostek konsolidowanych metodą praw własności, operacyjne różnice kursowe i zapłacone odsetki.

4.2.4. Wskaźniki finansowe

WYKRES 50. Wskaźniki finansowe[1].

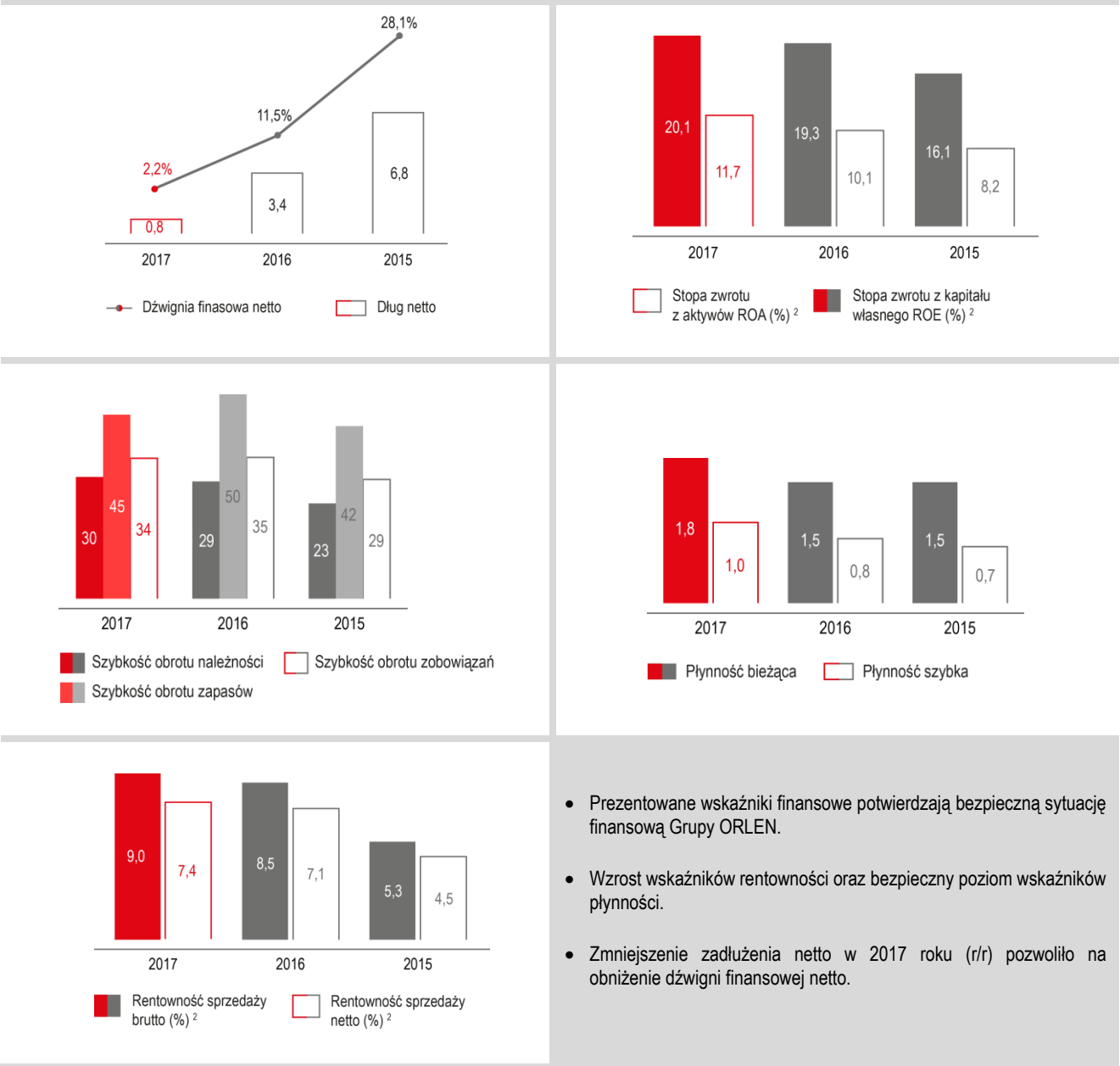

- Prezentowane wskaźniki finansowe potwierdzają bezpieczną sytuację finansową Grupy ORLEN.
- Wzrost wskaźników rentowności oraz bezpieczny poziom wskaźników płynności.
- Zmniejszenie zadłużenia netto w 2017 roku (r/r) pozwoliło na obniżenie dźwigni finansowej netto.

1) Metodologia obliczania wskaźników została przedstawiona w Słowniku wybranych pojęć finansowych w ostatniej części niniejszego Sprawozdania.
2) Przed odpisami aktualizującymi wartość aktywów trwałych.

4.2.5. Różnice pomiędzy wynikami finansowymi wykazanymi w raporcie rocznym a wcześniej publikowanymi prognozami wyników na dany rok

Grupa ORLEN nie publikowała prognoz wyników finansowych dotyczących 2017 roku.

Wyniki operacyjne Grupy ORLEN za rok 2017 nie uległy zmianie w porównaniu z opublikowanymi w dniu 25 stycznia 2018 roku w Raporcie za IV kwartał 2017 roku.

4.3. ZARZĄDZANIE ZASOBAMI FINANSOWYMI

4.3.1. Ogólne zasady zarządzania

Zarządzanie płynnością
Grupa ORLEN wykorzystuje systemy koncentracji środków finansowych („cash-pool") do efektywnego zarządzania bieżącą płynnością finansową oraz optymalizacji kosztów finansowych w ramach Grupy ORLEN. Na koniec 2017 roku funkcjonowały następujące systemy cash-pool, zarządzane przez Jednostkę Dominującą:

- dwa systemy cash-pool dedykowane dla polskich spółek Grupy ORLEN obejmujące na koniec 2017 roku 24 spółki Grupy ORLEN,
- międzynarodowy system cash-pool dedykowany dla zagranicznych spółek Grupy ORLEN obejmujące na koniec 2017 roku 8 spółek Grupy ORLEN.

Zarządzając płynnością, PKN ORLEN może emitować obligacje w ramach ustalonych limitów jak również nabywać obligacje emitowane przez spółki z Grupy ORLEN.

W roku 2017 Grupa ORLEN inwestowała środki pieniężne w lokaty bankowe. Decyzje dotyczące lokat bankowych opierają się na maksymalizacji stopy zwrotu oraz bieżącej ocenie kondycji finansowej banków wymagającej posiadania przez bank krótkoterminowej oceny ratingowej dla depozytów na poziomie inwestycyjnym.

Zarządzanie kapitałem pracującym
Grupa ORLEN dysponuje szeregiem narzędzi służących optymalizacji i zarządzaniu kapitałem pracującym w zmiennym otoczeniu makroekonomicznym.
Jednym z nich są umowy na usługi faktoringowe bez regresu polegające na sprzedaży z dyskontem krótkoterminowych należności handlowych przed terminem ich wymagalności oraz przejęciu ryzyka niewypłacalności tych należności przez bank.

Grupa ORLEN posiada także rozwiązania w postaci faktoringu odwrotnego dając swoim kontrahentom możliwość uzyskania zapłaty za dostawy lub świadczone usługi z dyskontem, ale w okresie krótszym niż termin wynikający z zawartych umów handlowych.

Poziom kapitału pracującego netto na koniec 2017 roku wyniósł 13 015 mln PLN i był wyższy o 2 221 mln PLN w porównaniu z końcem 2016 roku głównie w efekcie wzrostu wartości zapasów w efekcie wyższych cen surowca oraz należności z tytułu dostaw i usług w efekcie rosnących przychodów ze sprzedaży.

4.3.2. Kredyty, pożyczki i obligacje

Grupa ORLEN korzysta z usług banków o wysokiej wiarygodności kredytowej oraz silnej pozycji rynkowej zapewniających jednocześnie konkurencyjny koszt usług bankowych. Pozwala to na utrzymanie wysokiego standardu pozyskiwanych źródeł finansowania.

TABELA 26. Podział źródeł finansowania.

Wyszczególnienie, mln PLN	2017	2016	2015	zmiana	zmiana %
1	2	3	4	5=(2-3)	6=(2-3)/3
Kredyty bankowe	48	939	5 000	(891)	(94,9%)
Pożyczki	0	1	3	(1)	-
Dłużne papiery wartościowe	6 957	7 495	4 155	(538)	(7,2%)
Zadłużenie finansowe[1]	**7 005**	**8 435**	**9 158**	**(1 430)**	**(17,0%)**
Wg terminu zapadalności:					
Długoterminowe	6 688	7 446	8 131	(758)	(10,2%)
Krótkoterminowe	317	989	1 027	(672)	(67,9%)

1) nie obejmuje zobowiązań z tytułu leasingu finansowego

WYKRES 51. Struktura zadłużenia [%].

TABELA 27. Umowy kredytowe funkcjonujące w Grupie ORLEN w 2017 roku (powyżej 100 mln PLN).

Spółka	Nazwa banku	Kwota kredytu[1]	Rok podpisania umowy	Termin spłaty	Oprocentowanie
PKN ORLEN	Konsorcjum banków (agent BNP Paribas)	1 500 mln EUR (6 256 mln PLN)	2014	2021	stopa zmienna + marża
PKN ORLEN	PKO BP	700 mln PLN	2008	kredyt odnawialny	stopa zmienna + marża
PKN ORLEN	PKO BP	100 mln EUR (417 mln PLN)	2017	kredyt odnawialny	stopa zmienna + marża
PKN ORLEN	Bank Pekao	300 mln PLN	2007	kredyt odnawialny	stopa zmienna + marża
PKN ORLEN	Bank Handlowy	300 mln PLN	2016	kredyt odnawialny	stopa zmienna + marża
Grupa Unipetrol	ING	4 000 mln CZK (653 mln PLN)	2014	2018	stopa zmienna + marża
Grupa Unipetrol	(Česká spořitelna)	4 000 mln CZK (653 mln PLN)	2014	kredyt odnawialny	stopa zmienna + marża
Grupa Unipetrol	Commerzbank	1 000 mln CZK (163 mln PLN)	2007	kredyt odnawialny	stopa zmienna + marża
Grupa ORLEN Upstream	Citibank, Oddział Kanada	70 mln CAD (194 mln PLN)	2015	kredyt odnawialny	stopa zmienna + marża

1) Dane przeliczone na PLN wg kursu Narodowego Banku Polskiego dla EUR/PLN, CZK/PLN, USD/PLN, CAD/PLN z dnia 31 grudnia 2017 roku.

Żaden z powyższych kredytów nie był zabezpieczony w postaci zastawu, hipoteki lub przewłaszczenia aktywów trwałych.

W przypadku funkcjonujących umów kredytowych, spółki z Grupy ORLEN zobowiązane są do utrzymywania wybranych wskaźników finansowych w określonych przedziałach. W 2017 roku wskaźniki te oceniane przez banki kredytujące znajdowały się na bezpiecznym poziomie. Wartość kowenantu zawartego w umowie kredytowej PKN ORLEN (skonsolidowany dług netto/EBITDA przed uwzględnieniem wpływu odpisów aktualizujących wartość aktywów trwałych) wyniosła 0,07.

Osiągnięte w 2017 roku wskaźniki finansowe zaprezentowane w pkt 4.2.4. potwierdzają zdolność do realizacji zobowiązań wynikających z umów kredytowych oraz innych umów z bankami i instytucjami finansowymi.

Dodatkowe informacje dotyczące struktury zadłużenia Grupy ORLEN zostały podane w pkt 9.2.7. Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za 2017 rok.

4.3.3. Emisja obligacji i wykorzystanie wpływów z emisji

W 2017 roku w Grupie ORLEN funkcjonowały trzy programy emisji obligacji na rynku polskim oraz dwa programy emisji euroobligacji.

Od 2006 roku PKN ORLEN wykorzystuje niepubliczny program emisji obligacji, zawarty z konsorcjum polskich banków, z limitem zadłużenia do 2 000 mln PLN. Środki pozyskane w ramach emisji realizowanych na podstawie tego programu są wykorzystywane na finansowanie bieżącej działalności. W 2012 roku, w ramach tego programu, PKN ORLEN wyemitował 7-letnie obligacje korporacyjne, oprocentowane według zmiennej stopy procentowej o wartości nominalnej 1 000 mln PLN. Termin wykupu tych obligacji przypada na 27 lutego 2019 roku. Pozostały limit z tego programu, tj. 1 000 mln PLN, wykorzystywany jest na potrzeby emisji wewnątrzgrupowych o charakterze krótkoterminowym. W 2017 roku, w ramach emisji wewnątrzgrupowych, PKN ORLEN emitował obligacje w PLN dla 9 spółek Grupy ORLEN, tj. Anwil, ORLEN

Asfalt, ORLEN KolTrans, ORLEN Oil, ORLEN Południe, ORLEN Paliwa, ORLEN Upstream, ORLEN Serwis i Ship-Service. Rentowność obligacji ustalana jest każdorazowo za pośrednictwem banku na warunkach rynkowych.

Pozostałe dwa programy emisji obligacji na rynku polskim to programy publiczne, skierowane głównie do inwestorów indywidualnych: I program z lat 2013 - 2014 oraz II program z roku 2017. W ramach I programu emisji, działając w oparciu o umowę zawartą z UniCredit CAIB Poland S.A., Powszechną Kasą Oszczędności Bankiem Polskim S.A. oraz Bankiem Pekao S.A., w latach 2013 - 2014 PKN ORLEN skierował do inwestorów detalicznych 5 serii obligacji 4-letnich, oprocentowanych według zmiennej stopy procentowej, o łącznej wartości nominalnej 900 mln PLN oraz 1 serię obligacji 6-letnich, oprocentowanych według stałej stopy procentowej, o wartości nominalnej 100 mln PLN. Obligacje posiadają ratingi przyznane przez agencję Fitch Polska SA na poziomie „A(pol)". W 2017 roku Spółka wykupiła 4 serie obligacji, wyemitowanych w ramach tego programu, o łącznej wartości 700 mln PLN. Kolejny wykup w kwocie 200 mln PLN przypada na kwiecień 2018 roku. Ostatnia transza I programu o wartości 100 mln PLN zostanie wykupiona w kwietniu 2020 roku.

W 2017 roku w ramach II publicznego programu emisji obligacji, działając w oparciu o umowę zawartą z Powszechną Kasą Oszczędności Bankiem Polskim S.A. Oddział Dom Maklerski PKO BP w Warszawie, PKN ORLEN wyemitował w 2 kolejnych seriach obligacje 4-letnie i 5-letnie oprocentowane według zmiennej stopy procentowej o łącznej wartości nominalnej 400 mln PLN. Spółka uzyskała rating dla całego programu na poziomie A(pol) przyznany przez Fitch Polska SA.

Serie obydwu publicznych programów emisji obligacji zostały dopuszczone do obrotu na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. i są notowane na rynku regulowanym w ramach platformy Catalyst.
W 2017 roku Grupa ORLEN wykorzystywała również środki pozyskane przez ORLEN Capital w drodze dwóch emisji euroobligacji, których gwarantem jest PKN ORLEN. Wartość pierwszej emisji przeprowadzonej w 2014 roku wyniosła 500 mln EUR z terminem wykupu w dniu 30 czerwca 2021 roku. Wartość drugiej emisji przeprowadzonej w 2016 roku wynosiła 750 mln EUR z terminem wykupu w dniu 7 czerwca 2023 roku. Euroobligacje posiadają ratingi przyznane przez agencję Fitch Ratings Ltd. na poziomie BBB- oraz agencję Moody`s Investors Service na poziomie Baa2. Agencja Moody`s Investors Service podniosła rating euroobligacji do poziomu Baa2 z poziomu Baa3 w kwietniu 2017 roku, w konsekwencji podniesienia ratingu PKN ORLEN. Obydwie emisje euroobligacji zostały dopuszczone do obrotu na giełdzie w Dublinie (*Irish Stock Exchange*). Dodatkowo w lipcu 2016 roku druga seria euroobligacji została wprowadzona do notowań Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. w ramach platformy Catalyst.

Środki pozyskane przez ORLEN Capital z emisji euroobligacji zostały odpożyczone do PKN ORLEN. Wartość nominalna euroobligacji na koniec 2017 roku wynosi 1 250 mln EUR (5 214 mln PLN wg kursu Narodowego Banku Polskiego dla EUR/PLN z dnia 31 grudnia 2017 roku).

Dodatkowe informacje o emisji obligacji zostały podane w pkt 9.2.7. Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za 2017 rok.

4.3.4. Udzielone i otrzymane pożyczki

Na koniec 2017 roku w Grupie ORLEN funkcjonowały następujące umowy pożyczek udzielonych przez Jednostkę Dominującą podmiotom z Grupy ORLEN:

- pożyczka udzielona ORLEN Upstream Canada w styczniu 2016 roku w kwocie 100 mln CAD. W grudniu 2016 roku kwota pożyczki została podwyższona do 276,5 mln CAD (768 mln PLN wg kursu średniego Narodowego Banku Polskiego dla CAD/PLN z dnia 31 grudnia 2017 roku), a termin spłaty ustalony został na dzień 31 grudnia 2017 roku. W grudniu 2017 roku ustalono nowy termin spłaty na dzień 31 grudnia 2018 roku, z możliwością przedłużenia na kolejny rok. Saldo pożyczki pozostające do spłaty na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiło 255 mln CAD (708 mln PLN wg kursu średniego Narodowego Banku Polskiego dla CAD/PLN z dnia 31 grudnia 2017 roku),
- długoterminowa pożyczka inwestycyjna udzielona IKS Solino w czerwcu 2014 roku w kwocie 50 mln PLN. Spłata pożyczki nastąpi w ratach, przy czym ostateczny termin spłaty ustalony został na dzień 31 grudnia 2024 roku. Saldo pożyczki pozostające do spłaty na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiło 39 mln PLN.

Na koniec 2017 roku w Grupie ORLEN funkcjonowały następujące umowy pożyczek otrzymanych przez Jednostkę Dominującą od podmiotów z Grupy ORLEN:

- umowa długoterminowej pożyczki zawarta z ORLEN Capital w czerwcu 2016 roku w kwocie 740 mln EUR. Termin spłaty ustalony został na dzień 7 czerwca 2023 roku. Saldo pożyczki do spłaty na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiło 740 mln EUR (3 081 mln PLN wg kursu Narodowego Banku Polskiego dla EUR/PLN z dnia 31 grudnia 2017 roku) - pkt 4.3.3.,
- umowa długoterminowej pożyczki zawarta z ORLEN Capital w czerwcu 2014 roku w kwocie 496 mln EUR. Termin spłaty ustalony został na dzień 30 czerwca 2021 roku. Saldo pożyczki do spłaty na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiło 496 mln EUR (2 067 mln PLN wg kursu Narodowego Banku Polskiego dla EUR/PLN z dnia 31 grudnia 2017 roku) - pkt 4.3.3.,
- umowa krótkoterminowej pożyczki zawarta z ORLEN Insurance w listopadzie 2013 roku w kwocie 15 mln USD. Termin spłaty ustalony został na dzień 21 listopada 2018 roku z możliwością przedłużenia na kolejny rok. Saldo pożyczki do spłaty na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiło 10 mln USD (35 mln PLN wg kursu średniego Narodowego Banku Polskiego dla USD/PLN z dnia 31 grudnia 2017 roku).

Pożyczki udzielone oraz otrzymane w ramach Grupy ORLEN podlegają eliminacji w ramach standardowych procedur konsolidacyjnych.

4.3.5. Udzielone poręczenia, gwarancje i pozostałe zobowiązania warunkowe

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa ORLEN posiadała zobowiązania pozabilansowe z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń na łączną kwotę 13 143 mln PLN co stanowi zmniejszenie o (1 848) mln PLN w porównaniu z kwotą z końa roku 2016. W 2017 roku kwota obejmowała:

- poręczenia i gwarancje udzielone jednostkom zależnym na rzecz podmiotów trzecich w wysokości 10 216 mln PLN, które dotyczyły głównie zabezpieczenia przyszłych zobowiązań spółki ORLEN Capital wynikających z dwóch emisji eurooblig acji (patrz pkt 4.3.4) oraz terminowego regulowania zobowiązań przez jednostki zależne,
- zabezpieczenia akcyzowe i akcyzę od wyrobów i towarów znajdujących się w procedurze zawieszonego poboru w wysokości 2 577 PLN,
- gwarancje dotyczące zobowiązań wobec osób trzecich wystawione w toku bieżącej działalności dotyczące głównie: gwarancji cywilnoprawnych związanych z zabezpieczeniem należytego wykonania umów, oraz gwarancji publicznoprawnych wynikających z przepisów powszechnie obowiązujących zabezpieczających prawidłowość prowadzenia działalności koncesjonowanych w sektorze paliw ciekłych i wynikających z tej działalności należności podatkowych, celnych itp. w wysokości 350 mln PLN.

Dodatkowe informacje dotyczące udzielonych poręczeń i gwarancji zostały przedstawiona w pkt. 9.3.5.4 Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za 2017 rok.

Zobowiązania warunkowe zostały opisane w pkt 9.4.4 Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za 2017 rok.

4.3.6. Instrumenty finansowe

Grupa ORLEN przy wykorzystaniu instrumentów finansowych zabezpiecza następujące przepływy pieniężne:

- powstające w toku działalności operacyjnej, wykonując terminowe transakcje sprzedaży i zakupu walut w formule bez rozliczenia (tzw. non-deliverable forwards),
- związane ze sprzedażą produktów Grupy ORLEN oraz zakupem ropy naftowej wykorzystując w tym celu swapy towarowe,
- związane z okresowym zwiększeniem zapasów operacyjnych wykorzystując w tym celu swapy towarowe,
- związane z płatnościami odsetkowymi dotyczącymi zewnętrznego finansowania wykorzystując w tym celu swapy procentowe (IRS) i swapy walutowo-procentowe (CIRS),
- związane z realizacją projektów inwestycyjnych wykorzystując w tym celu forwardy walutowe,
- związane z realizacją płatności w walutach obcych, wykonując terminowe bądź spotowe transakcje wymiany walut,
- związane z obowiązkiem rozliczania emisji dwutlenku węgla, wykonując terminowe bądź spotowe transakcje zakupu certyfikatów do emisji CO_2.

Instrumenty finansowe zostały szerzej przedstawione w pkt 9.3. Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za 2017 rok.

4.3.7. Ratingi

W kwietniu 2017 roku agencja Moody's Investor Services podniosła rating PKN ORLEN z poziomu Baa3 do Baa2 odzwierciedlając znaczną poprawę sytuacji finansowej Grupy ORLEN, w tym konsekwentny proces oddłużania, dywersyfikacji źródeł finansowania i utrzymywania wskaźników finansowych na bezpiecznym poziomie. Agencja Fitch Ratings Ltd. utrzymała długoterminową ocenę kredytową PKN ORLEN na poziomie BBB- z perspektywą stabilną.
Ratingi obligacji wyemitowanych przez Grupę ORLEN zostały opisane w pkt 4.3.3.

4.4. REALIZACJA ZAMIERZEŃ INWESTYCYJNYCH

WYKRES 52. Nakłady inwestycyjne (CAPEX). [mln PLN].

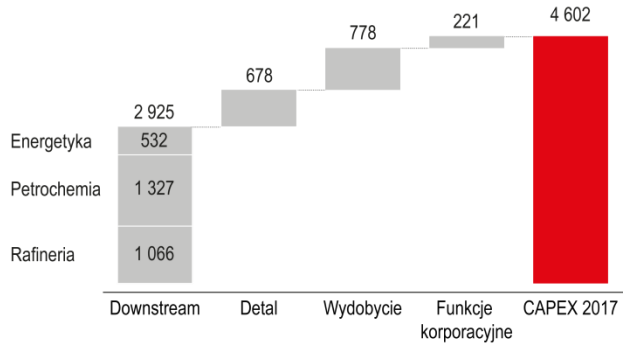

SCHEMAT 11. Podział nakładów wg rynków działalności [%].

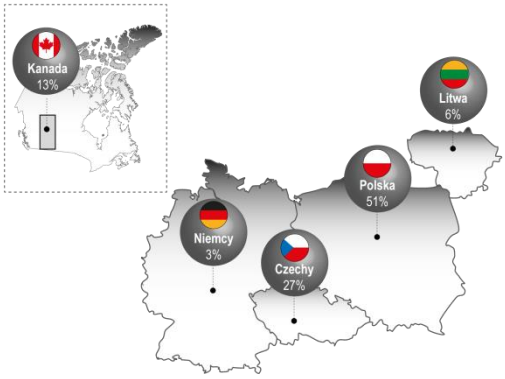

Do największych zadań inwestycyjnych realizowanych w 2017 roku należały:

Downstream

- Budowa CCGT we Włocławku i w Płocku wraz z infrastrukturą,
- Budowa instalacji Polietylenu (PE3) w Litvinowie,
- Budowa instalacji Metatezy w Płocku.

Detal

- Uruchomienie 89 stacji paliw (w tym: 39 w Polsce, 11 w Niemczech i 39 w Czechach),
- Modernizacja i rebranding 55 stacji paliw (w tym: 23 w Polsce i 32 w Czechach),
- Otwarcie 102 nowych punktów z ofertą Stop Cafe i O!SHOP

Wydobycie

- Kanada – 609 mln PLN / Polska – 169 mln PLN.

Ocena Realizacji Zamierzeń Inwestycyjnych

Grupa ORLEN zarządza strukturą nakładów inwestycyjnych w zależności od sytuacji rynkowej i koncentruje się na najbardziej efektywnych projektach inwestycyjnych. Najważniejsze zadania inwestycyjne przewidziane do realizacji w kolejnych latach zostały opisane w pkt 4.5.

Grupa ORLEN posiada stabilną pozycję finansową a generowane przepływy pieniężne oraz dostępne źródła finansowania pozwalają na realizację planowanych zadań inwestycyjnych.
Poziom wybranych wskaźników finansowych potwierdzających zdolność do realizacji zamierzeń inwestycyjnych został zaprezentowany w pkt 4.2.4.

4.5. PERSPEKTYWY ROZWOJU DZIAŁALNOŚCI

Perspektywy rynkowe w 2018 roku

Przewidywane otoczenie makroekonomiczne	• **Prognozy PKB na 2018 rok** - Polska 3,6%, Czechy 3,4%, Niemcy 2,1%, Litwa 2,9%. • **Cena ropy Brent** – oczekiwany wzrost ceny ropy w porównaniu ze średnią za 2017 rok w wyniku przedłużenia do końca 2018 roku porozumienia krajów OPEC dotyczącego ograniczenia produkcji ropy o 1,8 mln bbl/d. Należy jednak oczekiwać, że silniejszy wzrost ceny ropy będzie skutkować wzrostem wydobycia w USA. Rosnący popyt na ropę powinien bilansować wzrost podaży ropy z innych regionów. • **Modelowa Marża Downstream** - prognozowany spadek marży w porównaniu ze średnią z roku 2017w efekcie spadku marż na produktach rafineryjnych i petrochemicznych głównie na skutek wzrostu cen ropy (r/r). Czynnikiem ograniczającym spadek marży downstream jest oczekiwany wzrost konsumpcji paliw i produktów petrochemicznych w efekcie dalszego wzrostu gospodarki światowej.

Przewidywane trendy rynkowe	• **Prognozowana stabilizacja popytu** na benzynę oraz nieznaczny wzrost popytu na olej napędowy w Europie Środkowo-Wschodniej (Niemcy, Czechy, Litwa). W Polsce wciąż widoczny trend wzrostowy zarówno na rynku benzyny, jak i oleju napędowego.
Zmiany legislacyjne	• **„Szara strefa" na rynku paliw** – rozszerzenie systemu monitorowania przewozu towarów na transport kolejowy. • **Zapasy obowiązkowe** - utrzymywanie zapasów obowiązkowych w Polsce na poziome 53 dni. • **NCW** – od 1 stycznia 2018 roku konieczne jest realizowanie 50% NCW poprzez obligatoryjne blendowanie biokomponentów do paliw w ujęciu kwartalnym (w 2017 roku było to ujęcie roczne). PKN ORLEN w 2018 roku będzie mógł skorzystać z możliwości redukcji współczynnika z 7,5% do 5,48%. • **Ograniczenie handlu w niedziele** – od 1 marca 2018 roku sklepy w Polsce będą otwarte w pierwszą i ostatnią niedzielę miesiąca. Zakaz handlu nie dotyczy stacji paliw.
Działalność inwestycyjna Grupy ORLEN	• **Główne projekty rozwojowe w 2018 roku:** **Downstream** • Budowa instalacji Polietylenu (PE3) w Litvinowie, • Budowa instalacji Metatezy w Płocku, • Budowa instalacji PPF Spliter na Litwie, • Budowa instalacji Visbreakingu w Płocku, • Rozbudowa zdolności produkcyjnych nawozów w Anwil. **Detal** • Rozwój sieci paliw (40 nowych stacji własnych) • Rozwój konceptu Stop Cafe 2.0 (ponad 200 nowych punktów) • Wprowadzanie nowych usług i produktów **Wydobycie** • Kontynuacja prac poszukiwawczych i wydobywczych w Polsce oraz Kanadzie • Nakłady inwestycyjne: 600 mln PLN Kanada / 200 mln PLN Polska • **CAPEX 2018** **WYKRES 53.** Poziom nakładów inwestycyjnych w segmentach w 2018 roku [mld PLN]. 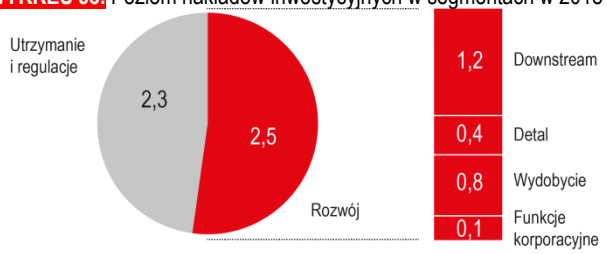
Planowane postoje remontowe	• **Postoje instalacji produkcyjnych w Grupie ORLEN w 2018 roku:** – **PKN ORLEN: Kraking Katalityczny/Alkilacja, Hydorodsiarczanie Gudronu, Olefiny, Kompleks PX/PTA.** – **Grupa ORLEN Lietuva:** 2 cześć cyklicznego postoju remontowego rafinerii. – **Grupa Unipetrol:** postój remontowy Rafinerii w Kralupach, postój instalacji Steam Cracker połączony z przeglądem instalacji polimerowych w Litwinowie, PCW Kaprolaktam w Spolanie. – **Anwil:** linia PCW. – **BOP:** linie Polietylen/Polipropylen.

5. JEDNOSTKA DOMINUJĄCA GRUPY ORLEN - PKN ORLEN

Zamieszczone poniżej elementy Sprawozdania Zarządu PKN ORLEN w niniejszym Sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy ORLEN są zgodne z zapisem § 83 ust. 7 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim.

5.1. KAPITAŁ I STRUKTURA AKCJONARIATU PKN ORLEN

WYKRES 54. Struktura akcjonariatu PKN ORLEN. 1)

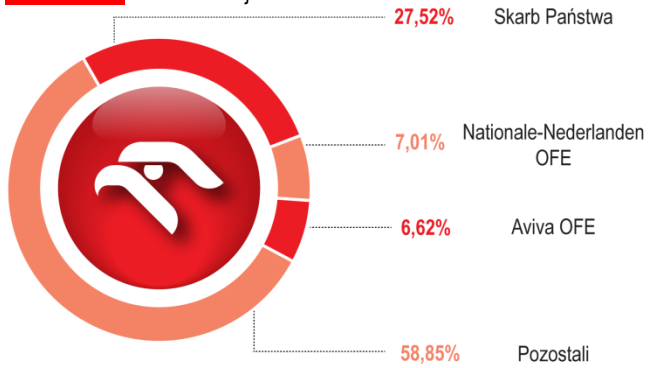

1) Zgodnie z informacjami z Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKN ORLEN z dnia 2 lutego 2018 roku.

- Kapitał zakładowy PKN ORLEN dzieli się na 427 709 061 akcji zwykłych na okaziciela o wartości nominalnej 1,25 PLN. Nie istnieją ograniczenia dotyczące przenoszenia praw własności akcji PKN ORLEN.
- Zarząd PKN ORLEN nie posiada informacji o umowach wpływających na przyszłą zmianę ilości akcji posiadanych przez dotychczasowych akcjonariuszy.
- W 2017 roku w Grupie ORLEN nie był realizowany program akcji pracowniczych.
- W 2017 roku PKN ORLEN nie przeprowadzał transakcji nabywania akcji własnych.
- Członkowie Zarządu PKN ORLEN na dzień 31 grudnia 2017 roku nie posiadali akcji Spółki.
- Członkowie Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej na dzień 31 grudnia 2017 roku nie posiadali akcji PKN ORLEN.

5.2. NOTOWANIA AKCJI PKN ORLEN

Akcje PKN ORLEN notowane są na rynku podstawowym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie w systemie notowań ciągłych i wchodzą w skład indeksów WIG, WIG20, WIG30, WIG-Poland, a także indeksu branżowego WIG-PALIWA.
W 2017 roku indeks największych spółek WIG20 zyskał na wartości 26,4% (r/r), natomiast indeks WIG zwiększył się 23,2% (r/r). W tym okresie cena akcji PKN ORLEN wzrosła o 24,3% (r/r). Uwzględniając wypłatę dywidendy stopa zwrotu z inwestycji w akcje ORLENU wyniosła 27,7%. W ubiegłym roku na rynku podstawowym właściciela zmieniło 212 359 184 akcji, czyli o 20,2% mniej w porównaniu z rokiem 2016. W październiku 2017 roku kurs akcji PKN ORLEN osiągnął najwyższą wartość w historii notowań na poziomie 134,00 PLN za akcję, a kapitalizacja Spółki przekroczyła 57,3 mld PLN czyniąc PKN ORLEN największym krajowym podmiotem notowanym na rynku głównym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie.

TABELA 28. Kluczowe dane dotyczące akcji PKN ORLEN.

Kluczowe Dane	J.M.	2017	2016	2014	zmiana %
1	2	3	4	5	6=(3-4)/4
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy Jednostki Dominującej	mln PLN	6 655	5 261	2 837	26,5%
Kurs maksymalny [1]	PLN	134,00	87,17	85,25	53,7%
Kurs minimalny [1]	PLN	81,18	57,64	47,75	40,8%
Cena akcji na koniec roku [1]	PLN	106,00	85,30	67,85	24,3%
Średnia cena w okresie [1]	PLN	109,37	68,56	65,84	59,5%
Wskaźnik P/E[2] średni		7,0	5,6	9,9	25,0%
Wskaźnik P/E[2] na koniec roku		6,8	6,9	10,2	-1,4%
Liczba wyemitowanych akcji	szt.	427 709 061	427 709 061	427 709 061	0,0%
Kapitalizacja na koniec roku	mln PLN	45 337	36 484	29 020	24,3%
Średnia dzienna wartość obrotów	mln PLN	91	73	86	24,7%
Średni dzienny wolumen obrotu	szt.	849 437	1 059 622	1 288 482	-19,8%

1) Ceny akcji wg kursów zamknięcia poszczególnych notowań.
2) P/E – cena rynkowa akcji (P) / wartość zysku netto przypadającą na jedną akcję (earnings per share – EPS).

TABELA 29. Wykaz instytucji finansowych wydających rekomendacje oraz raporty dotyczące akcji PKN ORLEN.[1]

Z siedzibą w Polsce		Z siedzibą poza Polską	
BDM	Haitong Bank	Bank of America Merrill Lynch	Morgan Stanley
BOŚ	mBank	Concorde Securities	Raiffeisen
BZ WBK	PKOBP	Erste	Renaissance Capital
Citi	Vestor	HSBC	Societe Generale
Trigon		Wood	UBS

1) Według stanu na dzień 28 lutego 2018 roku.

Aktualna lista rekomendacji wydanych dla akcji Spółki znajduje się na korporacyjnej stronie internetowej pod adresem: http://www.orlen.pl

WYKRES 55. Najważniejsze wydarzenia na tle notowań akcji PKN ORLEN w 2017 roku.

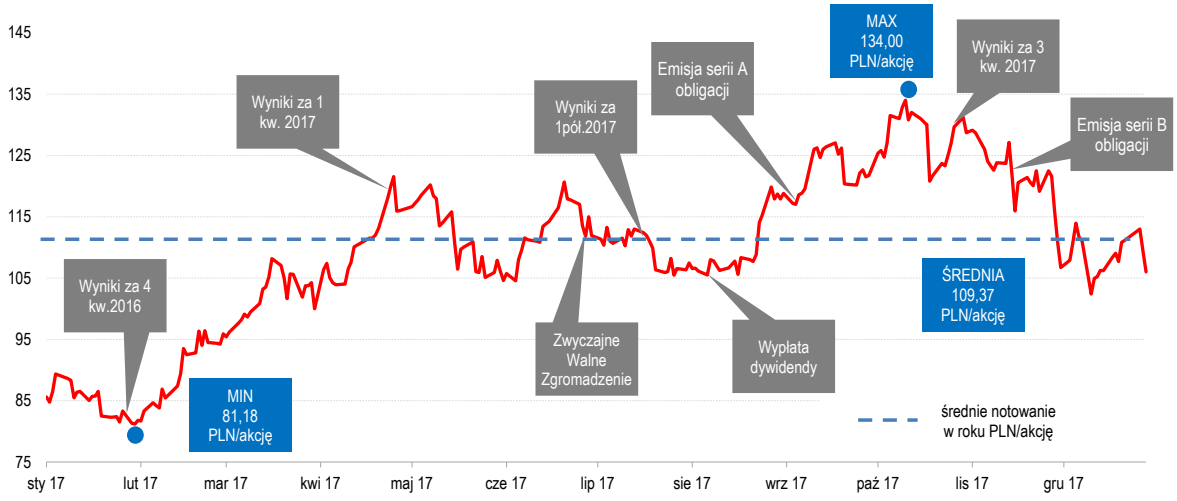

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Giełdy Papierów Wartościowych.

WYKRES 56. Notowania PKN ORLEN na GPW w latach 1999 – 2017.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Giełdy Papierów Wartościowych.

WYKRES 57. Notowania PKN ORLEN, WIG20 i WIG PALIWA na GPW w 2017 roku. [1)]

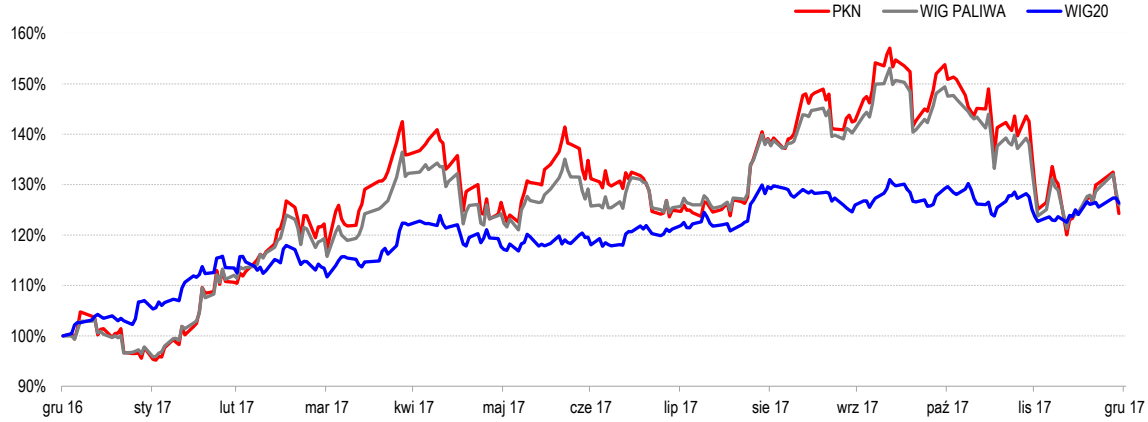

1) Zmiana procentowa notowań PKN ORLEN, WIG 20 w stosunku do notowań z 30 grudnia 2016 roku.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Giełdy Papierów Wartościowych.

5.3. POLITYKA DYWIDENDOWA

Od pięciu lat Koncern realizuje politykę dywidendową w oparciu o wskaźniki i kondycję finansową oraz uwzględniającą plany rozwojowe. Propozycja podziału zysku Jednostki Dominującej za 2017 rok została przedstawiona w pkt 9.2.8.6 Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za 2017 rok.

5.4. DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA

Stabilne tempo wzrostu polskiej gospodarki wspierane korzystną sytuacją na rynku pracy wywarły pozytywny wpływ na poziom rynkowej konsumpcji paliw, a tym samym na wyniki sprzedażowe PKN ORLEN. Dane Agencji Rynku Energii na temat konsumpcji paliw na rynku polskim zostały przedstawione w pkt 3.2.1.4.

W 2017 roku łączna sprzedaż wolumenowa (po eliminacji sprzedaży ropy naftowej do spółek Grupy ORLEN) osiągnęła poziom 17 723 tysięcy ton i była wyższa o 9,9% (r/r).

TABELA 30. Sprzedaż PKN ORLEN w segmencie Downstream i segmencie Detal [mln PLN/ tys. ton].

Sprzedaż	2017		2016		2015		zmiana %	
	Wartość	Wolumen	Wartość	Wolumen	Wartość	Wolumen		
1	2	3	4	5	6	7	8=(2-4)/4	9=(3-5)/5
Segment Downstream	**53 411**	**12 312**	**38 859**	**11 064**	**44 986**	**11 145**	**37,4%**	**11,3%**
Lekkie destylaty[1)]	3 378	1 525	3 112	1 595	3 457	1 516	8,5%	(4,4%)
Średnie destylaty[2)]	14 048	6 416	10 242	5 294	10 957	5 020	37,2%	21,2%
Frakcje ciężkie[3)]	2 708	2 278	1 803	2 077	2 426	2 320	50,2%	9,7%
Monomery[4)]	2 898	843	2 390	789	3 203	944	21,3%	6,8%
Aromaty[5)]	562	182	533	212	552	214	5,4%	(14,2%)
PTA	1 398	523	1 571	605	1 532	587	(11,0%)	(13,6%)
Pozostałe[6)]	28 419	545	19 208	492	22 859	544	48,0%	10,8%
Segment Detall	**16 530**	**5 411**	**14 712**	**5 057**	**15 420**	**4 796**	**12,4%**	**7,0%**
Lekkie destylaty[1)]	5 450	1 932	4 699	1 810	4 795	1 687	16,0%	6,7%
Średnie destylaty[2)]	8 709	3 479	7 714	3 247	8 503	3 109	12,9%	7,1%
Pozostałe[7)]	2 371	0	2 299	0	2 122	0	3,1%	-
Razem	**69 941**	**17 723**	**53 571**	**16 121**	**60 406**	**15 941**	**30,6%**	**9,9%**

1) Benzyna, LPG.
2) Olej napędowy, lekki olej opałowy, paliwo lotnicze, w segmencie Detalicznym olej napędowy
3) Ciężki olej opałowy, asfalt, oleje.
4) Etylen, propylen.
5) Benzen, toluen, paraksylen, ortoksylen.
6) Pozostałe (wartościowo) – obejmuje przychody ze sprzedaży ropy naftowej do spółek Grupy ORLEN w kwocie 26 182 mln PLN w 2017 roku , 17 968 mln PLN w 2016 roku i 21 084 mln PLN w 2015 roku. Zawiera również przychody ze sprzedaży usług segmentu. Pozostałe wolumen - obejmuje głównie aceton, butadien, fenol, glikole, tlenek etylenu oraz siarkę Pozostałe wolumen nie obejmuje sprzedaży ropy naftowej do spółek Grupy ORLEN w wysokości 17 806 tys. ton w 2017 roku , 14 845 tys. ton w 2016 roku i 14 825 tys. ton w 2015 roku.
7) Pozostałe (wartościowo) - obejmuje przychody ze sprzedaży towarów i usług pozapaliwowych.

Sprzedaż PKN ORLEN w **segmencie Downstream** (po eliminacji sprzedaży ropy naftowej do spółek Grupy ORLEN) osiągnęła w 2017 roku poziom o 11,3% wyższy (r/r) i wyniosła 12 312 tys. ton. Najlepsze rezultaty osiągnięto w obszarze średnich destylatów, których wolumeny wzrosły o 21,2% (r/r), głównie dzięki wyższej sprzedaży paliwa lotniczego Jet A-1 oraz oleju napędowego odpowiednio o: 30,4% i 22,2% (r/r). Wzrost konsumpcji oleju napędowego obserwowany w latach 2016 i 2017 spowodował zasadniczą zmianę bilansu polskiego rynku paliwowego i spowodował znaczny wzrost deficytu na olej napędowy oraz konieczność jego importu. Nowe wyzwania rynkowe realizowane były we współpracy w zakresie produkcji i przepływu produktów realizowanych pomiędzy PKN ORLEN a pozostałymi spółkami Grupy Kapitałowej. Zapewnienie tak znacząco wyższych wolumenów nie byłoby możliwe bez adekwatnej polityki importowej.
Sprzedaż ciężkich frakcji wzrosła o 9,7% (r/r) w rezultacie wyższych wolumenów ciężkiego oleju opałowego.
Spadek sprzedaży lekkich destylatów o (4,4)% (r/r) wynika z niższych wolumenów sprzedaży benzyny i LPG odpowiednio o (3,3)% i (11,2)% (r/r).

Wyższa o 6,8% (r/r) sprzedaż monomerów w rezultacie braku ograniczeń z tytułu postoju remontowego z 2016 roku oraz niższa o (13,6)% sprzedaż PTA w efekcie ograniczenia wykorzystania mocy produkcyjnych instalacji przed planowanym na 2018 rok postojem remontowym.

Szeroki zakres programu modernizacji stacji paliw, włączanie do sieci nowych obiektów o dużym potencjale wolumenowym oraz wyłączanie stacji nieefektywnych wpłynęły na wzrost wolumenowej sprzedaży paliw w **segmencie Detalicznym** w 2017 roku o 7,0% (r/r) do poziomu 5 411 tys. ton. Wzrosty sprzedaży odnotowano dla wszystkich paliw, na co istotny wpływ miał wyższy poziom konsumpcji paliw na rynku polskim. Wśród pozytywnych trendów sprzedażowych należy odnotować 3% (r/r) wzrost sprzedaży paliw premium (Verva).

Trendy sprzedażowe oraz działania efektywnościowe w segmencie Detalicznym w Polsce zostały szerzej opisane w pkt 3.2.2.4.

Źródła zaopatrzenia w segmencie Downstream i detalicznym zostały opisane w pkt 3.2.1.5. i 3.2.2.5.

W latach 2017, 2016 i 2015 Spółka uzyskała przychody ze sprzedaży , które indywidualnie przekroczyły **poziom 10% łącznych przychodów ze sprzedaży** od 3 odbiorców segmentu Downstream odpowiednio w kwocie 41 917 mln PLN, 29 044 mln PLN i 31 901 mln PLN. Odbiorcami tymi były jednostki powiązane z PKN ORLEN, a transakcje dotyczyły głównie sprzedaży i zakupu produktów rafineryjnych i petrochemicznych oraz usług.

W 2017 i 2016 roku w PKN ORLEN **nie wystąpiły transakcje** zawarte z podmiotami powiązanymi na **warunkach innych niż rynkowe**. Transakcje oraz stan rozrachunków Spółki z podmiotami powiązanymi zostały przedstawione w Sprawozdaniu Finansowym PKN ORLEN za 2017 rok w pkt 7.4.7.2. natomiast transakcje PKN ORLEN z jednostkami powiązanymi ze Skarbem Państwa w pkt 7.4.7.3.

Zestawienie istotnych transakcji (powyżej 100 mln PLN) pomiędzy **Jednostką Dominującą a podmiotami powiązanymi** w 2017 roku zostało zaprezentowane w poniższej tabeli.

TABELA 31. Istotne transakcje w Grupie ORLEN [mln PLN].

Strona transakcji	Sprzedaż Jednostki Dominującej	Zakupy Jednostki Dominującej
ORLEN Paliwa Sp. z o.o.	15 616	1 120
ORLEN Lietuva AB	14 340	1 971
RPA s.r.o.	11 961	895
BOP Sp. z o.o.	2 564	23
ORLEN Asfalt Sp. z o.o.	719	0
Anwi S.A.	644	76
ORLEN Oil Sp. z o.o.	174	89
ORLEN Południe S.A.	121	1 100
ORLEN Koltrans Sp. z o.o.	7	156
Orlen Serwis S.A.	5	126
ORLEN Deutschland GmbH	4	155

5.5. WYNIKI FINANSOWE

Szczegółowe zasady sporządzenia rocznego sprawozdania finansowego PKN ORLEN S.A. zostały opisane w pkt 5.2. Sprawozdania Finansowego PKN ORLEN za 2017 rok.

5.5.1. Omówienie podstawowych wielkości ekonomiczno-finansowych oraz ocena czynników mających znaczący wpływ na osiągnięty wynik finansowy

TABELA 32. Wybrane pozycje sprawozdania z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów.

Wyszczególnienie, mln PLN	2017	2016	2015	zmiana	zmiana %
1	2	3	4	5=(2-3)	6=(2-3)/3
Przychody ze sprzedaży	70 012	53 633	60 466	16 379	30,5%
Zysk z działalności operacyjnej wg LIFO powiększony o amortyzację (EBITDA LIFO)	**5 327**	**4 846**	**4 376**	**481**	**9,9%**
Zysk z działalności operacyjnej powiększony o amortyzację (EBITDA)	6 028	5 011	2 869	1 017	20,3%
Zysk z działalności operacyjnej (EBIT)	**4 787**	**3 869**	**1 769**	**918**	**23,7%**
Przychody i koszty finansowe netto	2 260	2 200	(461)	60	2,7%
Zysk przed opodatkowaniem	**7 047**	**6 069**	**1 308**	**978**	**16,1%**
Podatek dochodowy	(945)	(705)	(260)	(240)	(34,0%)
Zysk netto	**6 102**	**5 364**	**1 048**	**738**	**13,8%**

Pełna wersja sprawozdania z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów została przedstawiona w pkt 1 Sprawozdania Finansowego PKN ORLEN za 2017 rok.

Przychody ze sprzedaży

W 2017 roku łączna sprzedaż wolumenowa (po eliminacji sprzedaży ropy naftowej do spółek Grupy ORLEN) osiągnęła poziom 17 723 tys. ton i była wyższa o 9,9% (r/r).
Przychody ze sprzedaży PKN ORLEN wyniosły 70 012 mln PLN i zwiększyły się o 30,5% (r/r), co wynika głównie z wyższych notowań ropy naftowej i tym samym produktów oferowanych przez PKN ORLEN.

- Przychody **segmentu Downstream** (bez uwzględnienia sprzedaży ropy naftowej do spółek) zwiększyły się o 30,3% (r/r) głównie w efekcie wyższych cen produktów na rynkach (notowania paliw) oraz dzięki wyższej sprzedaży paliw (wolumeny sprzedaży) oraz produktów petrochemicznych na skutek braku wpływu cyklicznego postoju remontowego z 2016 roku. Wzrosty sprzedaży paliw odzwierciedlają wpływ utrzymujących się korzystnych warunków rynkowych, w tym efektów wprowadzania począwszy od sierpnia 2016 roku regulacji ograniczających wpływ tzw. szarej strefy w sprzedaży paliw (konsumpcja paliw).
- Przychody **segmentu Detalicznego** były wyższe o 12,4% (r/r) głównie w efekcie wyższych wolumenów sprzedaży o 7,0% (r/r) oraz wzrostu cen paliw na stacjach Spółki na skutek wyższych cen ropy naftowej.
- Przychody **funkcji korporacyjnych** były wyższe o 16,1% (r/r).

WYKRES 58. Przychody PKN ORLEN w podziale na kraje [1)]

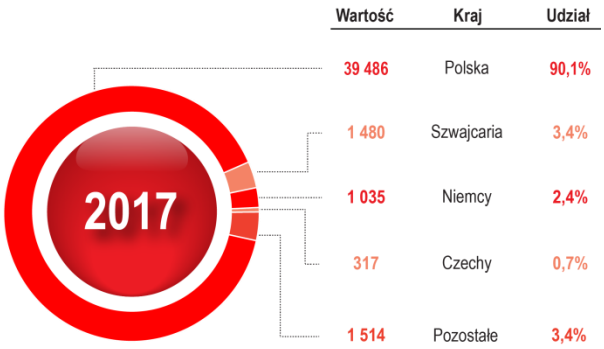

1) Bez uwzględnienia sprzedaży ropy naftowej.

Pozostała wartość sprzedaży została uzyskana od zleceniodawców z Wielkiej Brytanii, Ukrainy, krajów bałtyckich oraz Finlandii i Danii.

Szczegółowe informacje dotyczące zmian sprzedaży wolumenowej w poszczególnych segmentach zostały opisane w pkt 5.4. Dane dotyczące przychodów ze sprzedaży zostały również przedstawione w pkt 7.1.1 i 7.1.2 Sprawozdania Finansowego PKN ORLEN za 2017 rok.

Koszty w układzie rodzajowym i kalkulacyjnym

TABELA 33. Koszt własny sprzedaży w PKN ORLEN.

Wyszczególnienie, mln PLN	2017	2016	2015	struktura 2017	struktura 2016	struktura 2015	zmiana %
1	2	3	4	5	6	7	8=(2-3)/3
Zużycie materiałów i energii	(26 223)	(21 181)	(28 226)	39,6%	43,0%	48,4%	(23,8%)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	(34 251)	(22 826)	(24 682)	51,8%	46,3%	42,3%	(50,1%)
Usługi obce	(2 478)	(2 243)	(2 439)	3,7%	4,5%	4,2%	(10,5%)
Świadczenia pracownicze	(780)	(732)	(706)	1,2%	1,5%	1,2%	(6,6%)
Amortyzacja	(1 241)	(1 142)	(1 100)	1,9%	2,3%	1,9%	(8,7%)
Podatki i opłaty	(971)	(919)	(929)	1,5%	1,9%	1,6%	(5,7%)
Pozostałe	(235)	(252)	(262)	0,3%	0,5%	0,4%	6,7%
Koszty według rodzaju	**(66 179)**	**(49 295)**	**(58 344)**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**(34,3%)**
Zmiana stanu zapasów	500	(608)	(482)				-
Świadczenia na własne potrzeby	227	190	88				19,5%
Koszty operacyjne	**(65 452)**	**(49 713)**	**(58 738)**				**(31,7%)**
Koszty sprzedaży	2 547	2 310	2 306				10,3%
Koszty ogólnego zarządu	799	739	867				8,1%
Koszt własny sprzedaży	**(62 106)**	**(46 664)**	**(55 565)**				**(33,1%)**

Największą pozycję w strukturze **kosztów rodzajowych** stanowią koszty zużycia materiałów i energii związane głównie ze zużyciem ropy naftowej w procesach technologicznych. Wzrost kosztów zużytych materiałów i energii o 23,8% (r/r) to głównie efekt wyższych o około 10,5 USD/bbl notowań ropy naftowej na rynkach światowych.
W 2017 roku udział kosztów surowca zmniejszył się o (3,4) p.p. (r/r), a wzrósł udział towarów handlowych zakupionych z rynku o 5,5 p.p. (r/r). Powyższe zmiany wynikały głównie z szerokiego zakresu postojów remontowych instalacji produkcyjnych w 2017 roku, co ograniczało możliwości produkcji własnej, a także utrzymującej się korzystnej sytuacji rynkowej na skutek ograniczenia wpływu szarej strefy, co powodowało zwiększenie obrotu towarowego, w tym z importu.
Wzrost **kosztów sprzedaży** wynikał głównie ze wzrostu kosztów logistycznych w efekcie wyższej sprzedaży wolumenowej zarówno w obszarze hurtowym jak i na stacjach paliw.
Wyższe **koszty ogólnego zarządu** to głównie efekt silnej presji rynku na poziom wynagrodzeń, aktualizacji rezerw aktuarialnych oraz wyższego zatrudnienia w najbardziej rozwojowych obszarach działalności Spółki.

Wynik z działalności operacyjnej wg LIFO[1] powiększony o amortyzację (EBITDA LIFO)

WYKRES 59. Raportowana EBITDA i EBITDA LIFO [mln PLN].

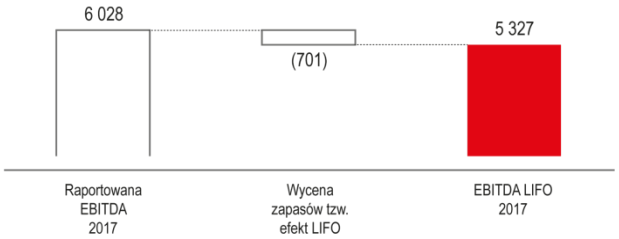

- W 2017 roku **PKN ORLEN zrealizował wynik EBITDA LIFO** na poziomie 5 327 mln PLN.
- Dodatni wpływ zmian cen ropy naftowej na wycenę zapasów w 2017 roku wyniósł 701 mln PLN.
- W rezultacie **zysk EBITDA** PKN ORLEN za 2017 rok wyniósł **6 028 mln PLN**.

1) Metoda wyceny zapasów wg LIFO została zamieszczona w „Słowniku wybranych pojęć branżowych i finansowych".

WYKRES 60. Czynniki wpływające na zmianę EBITDA LIFO (r/r) [mln PLN].

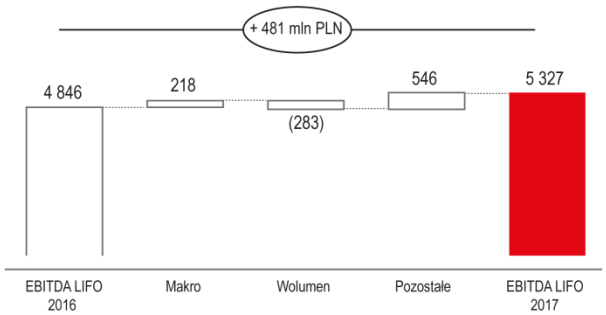

EBITDA LIFO PKN ORLEN była wyższa o 481 mln PLN (r/r).

- Dodatni wpływ parametrów makroekonomicznych wyniósł 218 mln PLN (r/r) i obejmował głównie efekt poprawy marż na produktach rafineryjnych, olefinach, PTA i aromatach przy ujemnym wpływie dyferencjału Ural/Brent oraz umocnienia kursu PLN względem walut obcych.
- Ujemny efekt wolumenowy w kwocie (283) mln PLN (r/r) pomimo wyższych wolumenów sprzedaży (r/r) wynikał głównie z wpływu postojów remontowych powodujących niższą sprzedaż wysokomarżowych paliw i petrochemikaliów z własnej produkcji przy zwiększonych wolumenach obrotu towarowego, w tym z importu.
- Dodatni wpływ pozostałych czynników wyniósł 546 mln PLN (r/r) i obejmował głównie: dodatni wpływ zmiany salda na pozostałej działalności operacyjnej w wysokości 278 mln PLN (r/r) w efekcie otrzymanych kar z tytułu nienależytego wykonania kontraktu na budowę elektrociepłowni CCGT we Włocławku w wysokości 97 mln PLN oraz niższego (r/r) wpływu aktualizacji rezerw środowiskowych i na ryzyka gospodarcze oraz wpływ wyższych marż paliwowych i pozapaliwowych w segmencie Detalicznym.

Przychody / Koszty finansowe netto i wynik netto

Przychody finansowe netto w 2017 roku wyniosły 2 260 mln PLN i obejmowały głównie:

- przychody z tytułu dywidend w łącznej kwocie 1 599 mln PLN otrzymanych głównie od ORLEN Lietuva, Basell ORLEN Polyolefins oraz Unipetrol,
- dodatnie różnice kursowe z przeszacowania kredytów i pozostałych pozycji w walutach obcych w wysokości 632 mln PLN
- odwrócenie netto odpisów aktualizujących wartość akcji spółki ORLEN Lietuva w kwocie 312 mln PLN,
- odsetki netto w kwocie (151) mln PLN.
- rozliczenie i wycenę instrumentów finansowych netto w kwocie (125) mln PLN.

Po uwzględnieniu obciążeń podatkowych w kwocie (945) mln PLN zysk netto PKN ORLEN za 2017 rok wyniósł 6 102 mln PLN i był wyższy o 738 mln PLN (r/r).

Wyniki segmentowe PKN ORLEN

Segment Downstream

TABELA 34. Podstawowe wielkości finansowe segmentu Downstream.

Segment Downstream, mln PLN	2017	2016	2015	zmiana	zmiana %
1	2	3	4	5=(2-3)	6=(2-3)/3
Przychody segmentu, w tym:	64 522	48 046	55 759	16 476	34,3%
Sprzedaż zewnętrzna	53 410	38 859	44 986	14 551	37,4%
Sprzedaż między segmentami	11 112	9 187	10 773	1 925	21,0%
Koszty segmentu	(60 649)	(44 642)	(54 330)	(16 007)	(35,9%)
Pozostałe przychody/koszty operacyjne netto	269	85	51	184	216,5%
Zysk operacyjny wg LIFO powiększony o amortyzację (EBITDA LIFO)	**4 328**	**4 135**	**3 787**	**193**	**4,7%**
Zysk operacyjny powiększony o amortyzację (EBITDA)	5 029	4 300	2 280	729	17,0%
Zysk operacyjny wg LIFO (EBIT LIFO)	**3 441**	**3 324**	**2 987**	**117**	**3,5%**
Zysk operacyjny (EBIT)	4 142	3 489	1 480	653	18,7%
CAPEX	1 352	1 595	1 462	(243)	(15,2%)

WYKRES 61. Segment Downstream - Czynniki wpływające na zmianę EBITDA LIFO (r/r) [mln PLN].

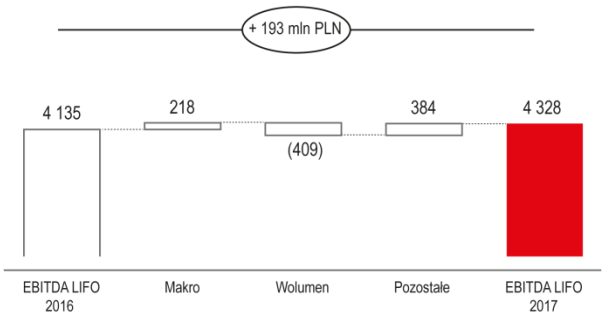

EBITDA LIFO segmentu Downstream w roku 2017 wyniosła 4 328 mln PLN i była wyższa o 193 mln PLN (r/r).

- Dodatni wpływ parametrów makroekonomicznych wyniósł **218 mln PLN (r/r)** i obejmował głównie efekt poprawy marż na produktach rafineryjnych, olefinach, PTA i aromatach przy ujemnym wpływie dyferencjału Ural/Brent, oraz umocnienia kursu PLN względem walut obcych.
- Ujemny efekt wolumenowy w kwocie **(409) mln PLN (r/r),** pomimo wzrostu łącznych wolumenów sprzedaży, był głównie efektem postojów remontowych powodujących niższą sprzedaż wysokomarżowych paliw i produktów petrochemicznych z własnej produkcji.
- Dodatni wpływ pozostałych czynników wyniósł **384 mln PLN (r/r)** i obejmował głównie: dodatni wpływ zmiany salda na pozostałej działalności operacyjnej w wysokości 184 mln PLN (r/r) w efekcie otrzymanych kar z tytułu nienależytego wykonania kontraktu na budowę elektrociepłowni CCGT we Włocławku w wysokości 97 mln PLN i otrzymanych przychodów z tytułu tzw. certyfikatów energetycznych oraz wpływ wyższych marż handlowych w obszarze produktów rafineryjnych.
- Dodatni wpływ zmian cen ropy naftowej na wycenę zapasów wyniósł 701 mln PLN i w rezultacie zysk EBITDA segmentu za 2017 rok wyniósł 5 029 mln PLN.

Nakłady inwestycyjne segmentu zmniejszyły się o (243) mln PLN (r/r) do poziomu 1 352 mln PLN.

PKN ORLEN wypełnia obowiązki wynikające z Ustawy – Prawo energetyczne w zakresie koncesjonowania (w tym: wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła) i taryfikacji związane z przedkładaniem taryf do zatwierdzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki (na wytwarzanie, przesyłanie i dystrybucję ciepła oraz na dystrybucję energii elektrycznej), mechanizmów wsparcia (w zakresie kogeneracji) i obciążeń publicznoprawnych (obowiązki wynikające ze sprzedaży energii i statusu odbiorcy przemysłowego), sprawozdawczości i rozliczeń z odbiorcami.

Segment Detal

TABELA 35. Podstawowe wielkości finansowe segmentu Detal.

Segment Detal, mln PLN	2017	2016	2015	zmiana	zmiana %
1	2	3	4	5=(2-3)	6=(2-3)/3
Przychody segmentu, w tym:	16 530	14 712	15 420	1 818	12,4%
Sprzedaż zewnętrzna	16 530	14 712	15 420	1 818	12,4%
Sprzedaż między segmentami	0	0	0	0	-
Koszty segmentu	(15 251)	(13 589)	(14 476)	(1 662)	(12,2%)
Pozostałe przychody/koszty operacyjne netto	(26)	(37)	(24)	11	29,7%
Zysk operacyjny powiększony o amortyzację (EBITDA)	**1 518**	**1 335**	**1 151**	**183**	**13,7%**
Zysk operacyjny (EBIT)	**1 253**	**1 086**	**920**	**167**	**15,4%**
CAPEX	400	276	282	124	44,9%

WYKRES 62. Segment Detal – wpływ czynników (r/r) [mln PLN].

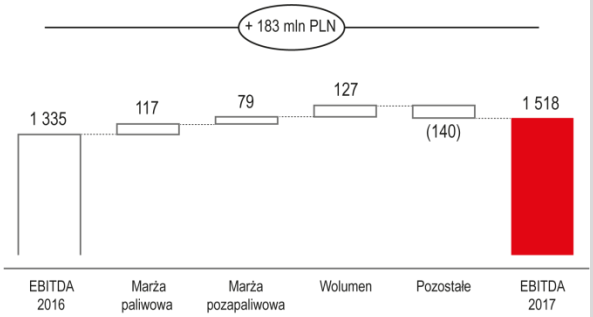

EBITDA segmentu Detal była wyższa o 183 mln PLN (r/r) i wyniosła 1 518 mln PLN.

- Pozytywny wpływ wyższych o 7,0% (r/r) wolumenów sprzedaży detalicznej w kwocie 127 mln PLN (r/r).
- Dodatni wpływ wyższych marż paliwowych i poprawy wyników na sprzedaży towarów i usług pozapaliwowych (r/r) w łącznej kwocie 196 mln PLN (r/r).
- Pozostałe czynniki w kwocie (140) mln PLN (r/r) obejmują głównie wyższe koszty funkcjonowania stacji paliw związane ze wzrostem sprzedaży wolumenowej.

Nakłady inwestycyjne segmentu wzrosły o 124 mln PLN (r/r) i wyniosły 400 mln PLN.

Wydobycie

TABELA 36. Podstawowe wielkości finansowe segmentu Wydobycie.

Segment Wydobycie, mln PLN	2017	2016	2015	zmiana	zmiana %
1	2	3	4	5=(2-3)	6=(2-3)/3
Przychody segmentu, w tym:	0	0	0	0	-
Sprzedaż zewnętrzna	0	0	0	0	-
Sprzedaż między segmentami	0	0	0	0	-
Koszty segmentu	0	(11)	(37)	11	-
Pozostałe przychody/koszty operacyjne netto	1	(3)	0	4	-
Zysk / (Strata) operacyjna powiększona o amortyzację (EBITDA)	**1**	**(14)**	**(37)**	**15**	**-**
Zysk / (Strata) operacyjna (EBIT)	**1**	**(14)**	**(37)**	**15**	**-**
CAPEX	0	0	0	0	-

Działalność operacyjna PKN ORLEN od roku 2016 w segmencie Wydobycia jest prowadzona głównie za pośrednictwem Grupy ORLEN Upstream działającej poprzez swoje spółki zależne w Polsce i w Kanadzie.

Tym samym wynik segmentu nie jest istotny z perspektywy EBITDA – w roku 2017 wyniósł on **1 mln PLN**.

Funkcje Korporacyjne

TABELA 37. Podstawowe wielkości finansowe funkcji korporacyjnych.

Funkcje Korporacyjne, mln PLN	2017	2016	2015	zmiana	zmiana %
1	2	3	4	5=(2-3)	6=(2-3)/3
Przychody segmentu, w tym:	162	149	140	13	8,7%
Sprzedaż zewnętrzna	72	62	60	10	16,1%
Sprzedaż między segmentami	90	87	80	3	3,4%
Koszty segmentu	(754)	(745)	(748)	(9)	(1,2%)
Pozostałe przychody/koszty operacyjne netto	(17)	(96)	14	79	82,3%
Strata operacyjna powiększona o amortyzację (EBITDA)	**(520)**	**(610)**	**(525)**	**90**	**14,8%**
Strata operacyjna (EBIT)	**(609)**	**(692)**	**(594)**	**83**	**12,0%**
CAPEX	159	115	125	44	38,3%

EBITDA Funkcji Korporacyjnych wyższa o 90 mln PLN (r/r) w efekcie dodatniego wpływu zmiany salda na pozostałej działalności operacyjnej w wysokości 79 mln PLN (r/r) obejmującego głównie niższy (r/r) wpływ aktualizacji rezerw środowiskowych i na ryzyka gospodarcze.

Nakłady inwestycyjne segmentu zwiększyły się 44 mln PLN (r/r) do poziomu 159 mln PLN i dotyczyły głównie projektów realizowanych w obszarze IT.

5.5.2. Sprawozdanie z sytuacji finansowej

WYKRES 63. Wybrane pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej – Aktywa [mln PLN].

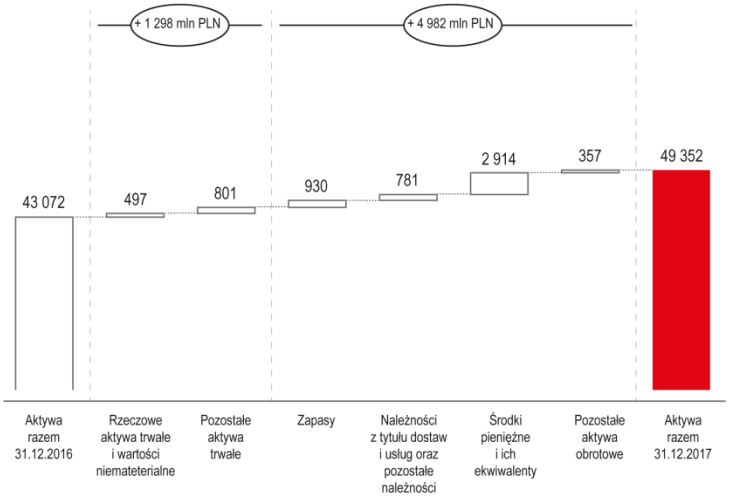

- Wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych zwiększyła się o 497 mln PLN (r/r) do poziomu 16 462 mln PLN na dzień 31 grudnia 2017 roku, głównie w efekcie poniesionych nakładów inwestycyjnych w wysokości 1 911 mln PLN, uwzględnienia amortyzacji w kwocie (1 241) mln PLN oraz pozostałych elementów w wysokości (173) mln PLN obejmujących m.in. zmniejszenie salda uprawnień do emisji CO_2 o (87) mln PLN.
- Pozostałe zmiany w ramach aktywów trwałych dotyczyły głównie zwiększenia wartości akcji i udziałów w jednostkach powiązanych o 659 mln PLN (r/r) głównie w rezultacie odwrócenia netto odpisów aktualizujących wartość akcji spółki ORLEN Lietuva w wysokości 312 mln PLN oraz podwyższenia kapitału w ORLEN Upstream Sp. z o.o. o 350 mln PLN.
- Wartość aktywów obrotowych wzrosła o 4 982 mln PLN (r/r) do kwoty 22 945 mln PLN na dzień 31 grudnia 2017 roku, głównie w efekcie zwiększenia o 2 914 mln PLN (r/r) salda środków pieniężnych, zwiększenia o 930 mln PLN (r/r) wartości zapasów w efekcie wyższych cen surowców i tym samym produktów oraz zwiększenia o 774 mln PLN (r/r) wartości należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności w związku z rosnącymi przychodami ze sprzedaży.

WYKRES 64. Wybrane pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej – Pasywa [mln PLN]

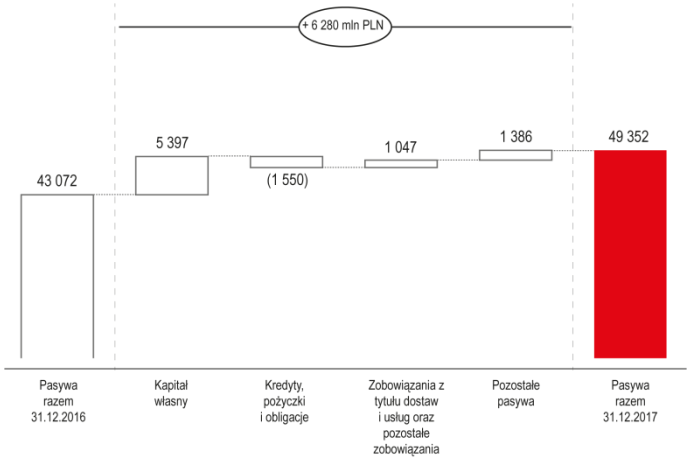

- Kapitał własny na 31 grudnia 2017 roku wyniósł 27 565 mln PLN i był wyższy o 5 397 mln PLN w porównaniu ze stanem z końca 2016 roku, głównie w efekcie:
  - ujęcia zysku netto za 2017 rok w wysokości 6 102 mln PLN,
  - zwiększenia o 580 mln PLN (r/r) salda kapitału z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń,
  - wypłaty dywidendy z zysku za rok 2016 w wysokości (1 283) mln PLN.
- Zadłużenie na 31 grudzień 2017 roku zmniejszyło się o (1 550) mln PLN (r/r) do kwoty 7 288 mln PLN w rezultacie spłaty netto kredytów, pożyczek i obligacji w kwocie (1 229) mln PLN oraz wpływu dodatnich różnic kursowych z przeszacowania kredytów i pożyczek walutowych i wyceny zadłużenia w łącznej kwocie (321) mln PLN (r/r).
- Wzrost zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań na koniec 2017 roku głównie z tytułu zakupu ropy naftowej i biokomponentów.

Pełna wersja sprawozdania z sytuacji finansowej dostępna w pkt 2 Sprawozdania Finansowego PKN ORELN za 2017 rok.

5.5.3. Akcje i udziały w jednostkach powiązanych PKN ORLEN wykazywane jako inwestycje długoterminowe – syntetyczne dane finansowe najistotniejszych podmiotów

Grupa Unipetrol

Unipetrol a.s. jest jednostką dominującą Grupy Unipetrol, która powstała w 1994 roku w wyniku restrukturyzacji czeskiego przemysłu naftowego. W 2005 roku PKN ORLEN nabył 62,99% akcji spółki Unipetrol a.s.

Głównym przedmiotem działalności Grupy Unipetrol jest przerób ropy naftowej oraz produkcja i dystrybucja produktów rafineryjnych, petrochemicznych i chemicznych.

TABELA 38. Podstawowe dane finansowo-operacyjne Grupy Unipetrol (zgodne z ujętymi na potrzeby konsolidacji Grupy ORLEN).

Wyszczególnienie	j.m.	2017	2016	2015	zmiana	zmiana %
1	2	3	4	5	6=(3-4)	7=(3-4)/4
Przychody ze sprzedaży	mln PLN	19 811	14 179	16 669	5 632	39,7%
Zysk z działalności operacyjnej wg LIFO powiększony o amortyzację (EBITDA LIFO) przed opisami aktualizującymi[1]	**mln PLN**	**2 394**	**1 652**	**1 764**	**742**	**44,9%**
(Strata) z działalności operacyjnej powiększona o amortyzację (EBITDA)	mln PLN	2 408	1 939	1 615	469	24,2%
Zysk/(Strata) netto	mln PLN	1 403	1 308	1 072	95	7,3%
Kapitał własny	mln PLN	8 123	6 794	5 571	1 329	19,6%
Aktywa razem	mln PLN	12 361	11 215	8 576	1 146	10,2%
Zatrudnienie na dzień 31 grudnia	osoby	4 720	4 576	3 831	144	3,1%

1) Odpisy aktualizujące wartość aktywów trwałych ujęte w 2017, 2016 i 2015 roku wyniosły odpowiednio: (12) mln PLN, 300 mln PLN i (111) mln PLN.

Grupa ORLEN Lietuva

Spółka AB ORLEN Lietuva jest jednostką dominującą Grupy ORLEN Lietuva i została zarejestrowana w Litewskim Sądzie Rejestrowym w dniu 24 stycznia 1991 roku jako AB Mazeikiu Nafta. W dniu 15 grudnia 2006 roku PKN ORLEN nabył większościowy pakiet akcji spółki od Yukos International UK B.V., a w dniu 29 kwietnia 2009 roku stał się jej jedynym właścicielem poprzez zakup akcji spółki od Rządu Republiki Litewskiej. Od 1 września 2009 roku spółka działa pod firmą AB ORLEN Lietuva.

Głównym przedmiotem działalności Grupy ORLEN Lietuva jest przerób ropy naftowej, wytwarzanie produktów rafineryjnych oraz sprzedaż hurtowa produktów spółki na rynku lokalnym oraz w eksporcie lądowym i morskim z wykorzystaniem terminala Klajpedos Nafta.

TABELA 39. Podstawowe dane finansowo-operacyjne Grupy ORLEN Lietuva (zgodne z ujętymi na potrzeby konsolidacji Grupy ORLEN).

Wyszczególnienie	j.m.	2017	2016	2015	zmiana	zmiana %
1	2	3	4	5	6=(3-4)	7=(3-4)/4
Przychody ze sprzedaży	mln PLN	17 042	14 279	15 578	2 763	19,4%
Zysk z działalności operacyjnej wg LIFO powiększony o amortyzację (EBITDA LIFO) przed opisami aktualizującymi[1]	**mln PLN**	**1 074**	**1 093**	**1 073**	**(19)**	**(1,7%)**
Zysk/(Strata) z działalności operacyjnej powiększona o amortyzację (EBITDA)	mln PLN	1 142	1 006	1 102	136	13,5%
Zysk/(Strata) netto	mln PLN	908	944	888	(36)	(3,8%)
Kapitał własny	mln PLN	1 692	1 639	1 206	53	3,2%
Aktywa razem	mln PLN	3 994	3 485	2 291	509	14,6%
Zatrudnienie na dzień 31 grudnia	osoby	1 612	1 582	1 569	30	1,9%

1) Odpisy aktualizujące wartość aktywów trwałych ujęte w 2017, 2016 i 2015 roku wyniosły odpowiednio: (1) mln PLN, (10) mln PLN i 1 mln PLN.

Anwil S.A.

Anwil S.A. została utworzona w dniu 15 marca 1993 roku w wyniku przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego w Jednoosobową Spółkę Skarbu Państwa. Kapitał zakładowy spółki na dzień 31 grudnia 2017 roku był w całości objęty przez PKN ORLEN.

Przedmiotem działalności Anwil S.A. jest produkcja nawozów azotowych, tworzyw sztucznych (polichlorek winylu, granulaty mieszanki i płyty PCW), a także chemikaliów dla przemysłu przetwórczego oraz dla rolnictwa (amoniak, chlor, kwas azotowy, sól wypadowa, soda kaustyczna).

TABELA 40. Podstawowe dane finansowo-operacyjne Anwil S.A. (zgodne z ujętymi na potrzeby konsolidacji Grupy ORLEN).

Wyszczególnienie	j.m.	2017	2016	2015	zmiana	zmiana %
1	2	3	4	5	6=(3-4)	7=(3-4)/4
Przychody ze sprzedaży	mln PLN	2 413	2 474	3 385	(61)	(2,5%)
Zysk z działalności operacyjnej powiększony o amortyzację (EBITDA) przed opisami aktualizującymi[1]	**mln PLN**	**502**	**578**	**571**	**(76)**	**(13,1%)**
Zysk/(Strata) z działalności operacyjnej powiększona o amortyzację (EBITDA)	mln PLN	502	575	564	(73)	(12,7%)
Zysk/(Strata) netto	mln PLN	325	533	408	(208)	(39,0%)
Kapitał własny	mln PLN	1 157	1 234	1 095	(77)	(6,2%)
Aktywa razem	mln PLN	1 619	1 594	1 607	25	1,6%
Zatrudnienie na dzień 31 grudnia	osoby	1 268	1 244	1 939	24	1,9%

1) Odpisy aktualizujące wartość aktywów trwałych ujęte w 2017, 2016 i 2015 roku wyniosły odpowiednio: 0 mln PLN, (3) mln PLN i (7) mln PLN.

ORLEN Deutschland GmbH

ORLEN Deutschland GmbH powstał w efekcie zakupu przez PKN ORLEN od Deutsche BP AG sieci stacji paliw w północnych i wschodnich Niemczech w grudniu 2002 roku. Kapitał zakładowy spółki na dzień 31 grudnia 2017 roku był w całości objęty przez PKN ORLEN. Spółka ORLEN Deutschland GmbH prowadzi głównie sprzedaż detaliczną paliw na terenie Niemiec.

TABELA 41. Podstawowe dane finansowo-operacyjne ORLEN Deutschland GmbH (zgodne z ujętymi na potrzeby konsolidacji Grupy ORLEN).

Wyszczególnienie	J.M.	2017	2016	2015	zmiana	zmiana %
1	2	3	4	5	6=(3-4)	7=(3-4)/4
Przychody ze sprzedaży	mln PLN	14 850	13 704	13 924	1 146	8,4%
Zysk z działalności operacyjnej powiększony o amortyzację (EBITDA) przed opisami aktualizującymi[1]	**mln PLN**	**286**	**295**	**236**	**(9)**	**(3,1%)**
Zysk/(Strata) z działalności operacyjnej powiększona o amortyzację (EBITDA)	mln PLN	285	294	236	(9)	(3,1%)
Zysk/(Strata) netto	mln PLN	116	129	95	(13)	(10,1%)
Kapitał własny	mln PLN	603	518	467	85	16,4%
Aktywa razem	mln PLN	1 691	1 622	1 423	69	4,3%
Zatrudnienie na dzień 31 grudnia	osoby	155	146	140	9	6,2%

1) Odpisy aktualizujące wartość aktywów trwałych ujęte w 2017 i 2016 roku wyniosły odpowiednio: (1) mln PLN i (1) mln PLN.

Grupa ORLEN Upstream

Spółka ORLEN Upstream sp. z o.o. jest jednostką dominującą Grupy ORLEN Upstream. Kapitał zakładowy spółki na dzień 31 grudnia 2017 roku był w całości objęty przez PKN ORLEN.

Przedmiotem działalności spółki jest: poszukiwanie i rozpoznanie złóż węglowodorów, prowadzenie wydobycia ropy naftowej i gazu ziemnego.

TABELA 42. Podstawowe dane finansowo-operacyjne Grupy ORLEN Upstream (zgodne z ujętymi na potrzeby konsolidacji Grupy ORLEN).

Wyszczególnienie	j.m.	2017	2016	2015	zmiana	zmiana %
1	2	3	4	5	6=(3-4)	7=(3-4)/4
Przychody ze sprzedaży	mln PLN	526	460	253	66	14,3%
Zysk z działalności operacyjnej powiększony o amortyzację (EBITDA) przed opisami aktualizującymi[1]	**mln PLN**	**294**	**270**	**79**	**24**	**8,9%**
Zysk/(Strata) z działalności operacyjnej powiększona o amortyzację (EBITDA)	mln PLN	154	197	(773)	(43)	(21,8%)
Zysk/(Strata) netto	mln PLN	(30)	(189)	(802)	159	84,1%
Kapitał własny	mln PLN	2 800	2 768	2 577	32	1,2%
Aktywa razem	mln PLN	3 949	3 946	3 745	3	0,1%
Zatrudnienie na dzień 31 grudnia	osoby	148	146	126	2	1,4%

1) Odpisy aktualizujące wartość aktywów trwałych ujęte w 2017, 2016 i 2015 roku wyniosły odpowiednio: (140) mln PLN, (73) mln PLN i (852) mln PLN.

5.5.4. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

TABELA 43. Wybrane pozycje sprawozdania z przepływów pieniężnych.

Wyszczególnienie, mln PLN	2017	2016	2015	zmiana	zmiana %
1	2	3	4	5=(2-3)	6=(2-3)/3
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej, w tym:	**4 445**	**5 434**	**948**	**(989)**	**(18,2%)**
Zmiana stanu kapitału pracującego	(814)	502	(1 892)	**(1 316)**	**-**
Środki pieniężne netto (wykorzystane) w działalności inwestycyjnej	**(405)**	**(1 873)**	**(1 669)**	**1 468**	**78,4%**
Środki pieniężne netto (wykorzystane) w działalności finansowej	**(1 092)**	**(1 970)**	**(1 796)**	**878**	**44,6%**
Zwiększenie/(Zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych	**2 948**	**1 591**	**(2 517)**	**1 357**	**85,3%**
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	(34)	8	6	(42)	-
Środki pieniężne na początek okresu	2 563	964	3 475	1 599	165,9%
Środki pieniężne na koniec okresu	**5 477**	**2 563**	**964**	**2 914**	**113,7%**

Po uwzględnieniu przeszacowania środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych saldo środków pieniężnych zwiększyło się w 2017 roku o 2 914 mln PLN (r/r) i na 31 grudnia 2017 roku wyniosło 5 477 mln PLN.

Pełna wersja sprawozdania z przepływów pieniężnych dostępna w pkt 4 Sprawozdania Finansowego PKN ORLEN za 2017 rok.

WYKRES 65. Wolne przepływy pieniężne [mln PLN].

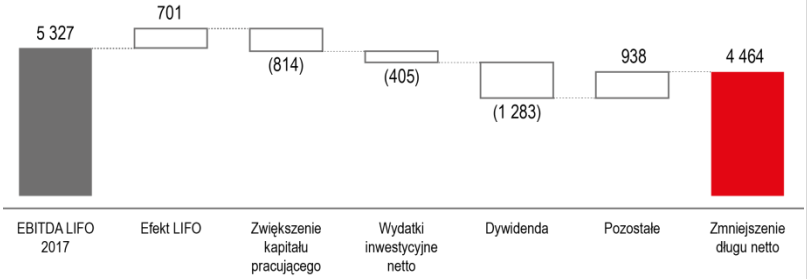

- Ujemny efekt zwiększenia kapitału pracującego netto o (814) mln PLN głównie w wyniku wzrostu wartości zapasów na skutek drożejącej ropy naftowej i produktów oraz należności z tytułu dostaw i usług w efekcie rosnących przychodów ze sprzedaży.
- Środki pieniężne netto wykorzystane w działalności inwestycyjnej w 2017 roku wyniosły (405) mln PLN i obejmowały głównie:
  - wydatki netto na nabycie składników rzeczowego majątku trwałego, wartości niematerialnych i praw wieczystego użytkowania gruntów w kwocie (1 430) mln PLN,
  - wpływy z tytułu otrzymanych dywidend w wysokości 1 604 mln PLN, wydatki netto na nabycie akcji i udziałów w kwocie (382) mln PLN, głównie w rezultacie podwyższenia zaangażowania kapitałowego w ORLEN Upstream Sp. z o.o. w wysokości (350) mln PLN oraz nabycie od spółki Euronaft Trzebinia Sp. z o.o. udziałów w ORLEN KolTrans Sp. z o.o. w kwocie (32) mln PLN
  - pozostałe w kwocie (197) mln PLN obejmujące głównie wydatki netto w ramach systemu cash pool i pożyczki udzielone przez PKN ORLEN Finance AB.
- Wypłacona dywidenda w kwocie (1 283) mln PLN odpowiada kwocie 3 PLN / akcję.
- Pozostałe obejmują głównie wpływy netto otrzymane w ramach systemu cash pool oraz zapłacony podatek dochodowy.

5.5.5. Różnice pomiędzy wynikami finansowymi wykazanymi w raporcie rocznym a wcześniej publikowanymi prognozami wyników na dany rok

PKN ORLEN nie publikował prognoz wyników finansowych dotyczących 2017 roku.

Wyniki PKN ORLEN za rok 2017, w porównaniu z danymi opublikowanych w dniu 25 stycznia 2018 roku w Raporcie za IV kwartał 2017 roku nie uległy zmianie.

5.6. ZADŁUŻENIE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

5.6.1. Kredyty, pożyczki i dłużne papiery wartościowe

PKN ORLEN korzysta z usług banków o wysokiej wiarygodności oraz silnej pozycji rynkowej zapewniając jednocześnie minimalizację kosztów usług bankowych. Pozwala to na utrzymanie wysokiego standardu pozyskiwanych usług oraz bezpieczeństwa deponowanych nadwyżek środków pieniężnych.

TABELA 44. Podział źródeł finansowania.

Wyszczególnienie, mln PLN	2017	2016	2015	zmiana	zmiana %
1	2	3	4	5=(2-3)	6=(2-3)/3
Kredyty bankowe	0	757	4 213	(757)	-
Pożyczki	5 257	5 578	2 728	(321)	(5,8%)
Dłużne papiery wartościowe	2 031	2 503	2 301	(472)	(18,9%)
Zadłużenie finansowe[1]	**7 288**	**8 838**	**9 242**	**(1 550)**	**(17,5%)**
Wg terminu zapadalności:					
Długoterminowe	6 736	7 503	8 125	(767)	(10,2%)
Krótkoterminowe	552	1 335	1 117	(783)	(58,7%)

1) nie obejmuje zobowiązań z tytułu leasingu finansowego.

Szczegółowe informacje dotyczące paramentów umów kredytowych i banków finansujących zostały opisane w pkt 4.3.2.

W przypadku funkcjonujących umów kredytowych, PKN ORLEN zobowiązany jest do utrzymywania wybranych wskaźników finansowych w określonych przedziałach.

Po uwzględnieniu posiadanych środków pieniężnych i ich ekwiwalentów zadłużenie finansowe netto na koniec 2017 roku wyniosło 1 811 mln PLN. W 2017 roku wskaźniki finansowe oceniane przez banki kredytujące znajdowały się na bezpiecznym poziomie i potwierdzają pełną zdolność do realizacji zobowiązań płatniczych wynikających z umów kredytowych oraz innych umów z bankami i instytucjami finansowymi.

Dodatkowe informacje dotyczące struktury zadłużenia PKN ORLEN zostały podane w pkt 7.2.6.1 Sprawozdania Finansowego PKN ORLEN za 2017 rok.

PKN ORLEN może emitować obligacje w ramach ustalonych limitów jak również nabywać obligacje emitowane przez spółki z Grupy ORLEN. Na koniec 2017 roku łączna wartość wyemitowanych w PKN ORLEN obligacji wyniosła 2 031 mln. Szczegółowe informacje o emisji obligacji zostały podane w pkt 4.3.3.
Szczegóły dotyczące udzielonych i otrzymanych przez PKN ORLEN pożyczek w ramach Grupy ORLEN zostały przedstawione w pkt 4.3.4.

5.6.2 Udzielone gwarancje i poręczenia oraz pozostałe zobowiązania warunkowe

Na dzień 31 grudnia 2017 roku PKN ORLEN posiadał zobowiązania pozabilansowe z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń na łączną kwotę 12 076 mln PLN, co stanowi zmniejszenie o 1 524 mln PLN w porównaniu ze stanem z końca 2016 roku. W 2016 roku kwota obejmowała:

- poręczenia i gwarancje udzielone jednostkom zależnym na rzecz podmiotów trzecich w wysokości 9 677 mln PLN, które dotyczyły głównie terminowego regulowania zobowiązań przez jednostki zależne,
- zabezpieczenia akcyzowe i akcyzę od wyrobów i towarów znajdujących się w procedurze zawieszonego poboru w wysokości 2 170 mln PLN,
- gwarancje dotyczące zobowiązań wobec osób trzecich wystawionych w toku bieżącej działalności dotyczące głównie: gwarancji cywilnoprawnych związanych z zabezpieczeniem należytego wykonania umów, oraz gwarancji publicznoprawnych wynikających z przepisów powszechnie obowiązujących zabezpieczających prawidłowość prowadzenia działalności koncesjonowanych w sektorze paliw ciekłych i wynikających z tej działalności należności podatkowych, celnych itp. w wysokości 229 mln PLN.

Dodatkowe informacje dotyczące udzielonych poręczeń i gwarancji zostały przedstawione w pkt 7.3.5.4 Sprawozdania Finansowego PKN ORLEN za 2017 rok.

Zobowiązania warunkowe zostały przedstawione w pkt 7.4.5.2 Sprawozdania Finansowego PKN ORLEN za 2017 rok.

5.7. ZATRUDNIENIE

W związku z realizowanymi projektami rozwojowymi w obszarze logistyki, zakupów, energetyki, informatyki oraz sprzedaży detalicznej, zatrudnienie w PKN ORLEN na koniec 2017 roku zwiększyło się o 194 osoby.

WYKRES 66. Struktura zatrudnienia w grupach zawodowych oraz struktura wiekowa w PKN ORLEN.

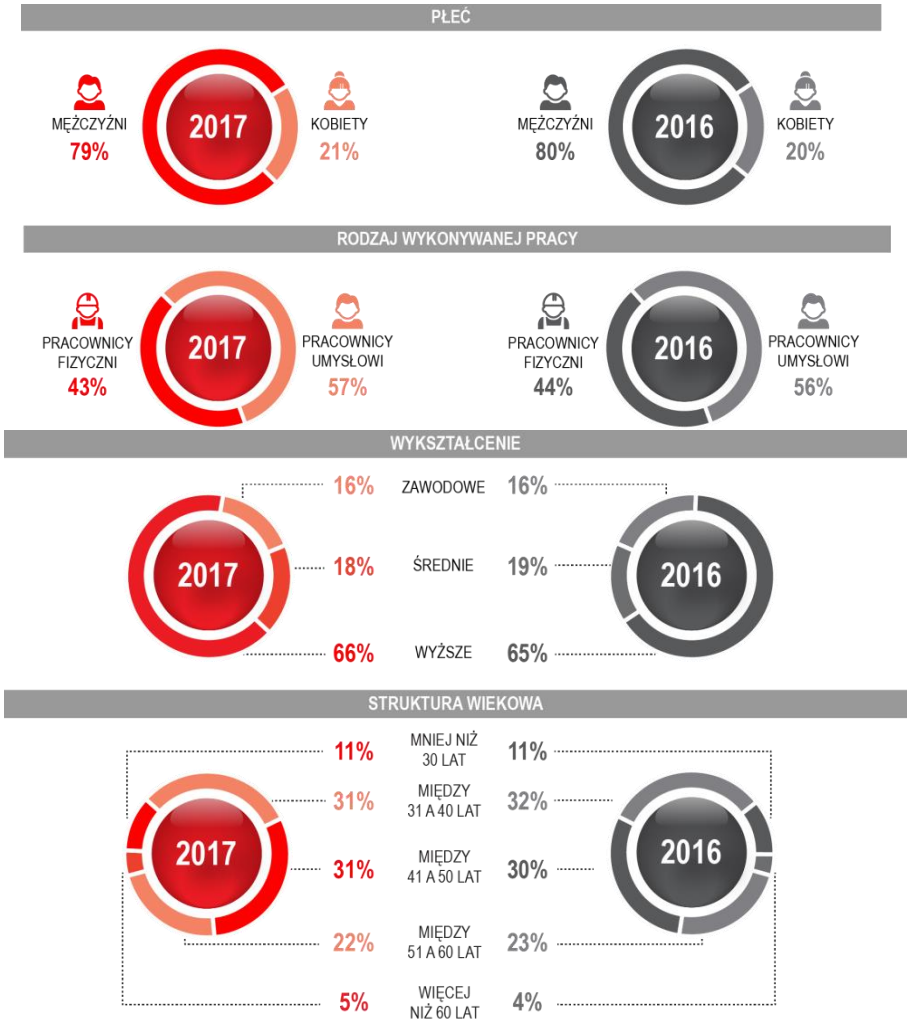

Realizowane programy kadrowe w PKN ORLEN, zasady wynagradzania i zmiany warunków pracy zostały opisane w pkt 3.5.

5.8. WYNAGRODZENIA OSÓB ZARZĄDZAJĄCYCH I NADZORUJĄCYCH

5.8.1. Ogólne zasady wynagradzania, warunki przyznawania premii rocznych oraz umowy o zakazie konkurencji

Zasady wynagradzania

W dniu 24 stycznia 2017 roku odbyło się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy (NWZA), podczas którego zostały podjęte uchwały w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń Członków Zarządu oraz Członków Rady Nadzorczej. W dniu 30 czerwca 2017 Zwyczajne Walne Zgromadzenie podjęło uchwałę wprowadzającą zmianę do Uchwały NWZA w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń Członków Zarządu oraz Członków Rady Nadzorczej spółek Grupy ORLEN. Treści podjętych uchwał zostały zamieszczone na stronach:

http://www.orlen.pl/PL/RelacjeInwestorskie/RaportyBiezace/Strony/Raport-biezacy-nr-14-2017.aspx,
http://www.orlen.pl/PL/RelacjeInwestorskie/RaportyBiezace/Strony/Raport-biezacy-nr-89-2017.aspx

Zasady premiowania kluczowego personelu kierowniczego (w tym Członków Zarządu spółek Grupy ORLEN)

W 2017 roku zasady premiowania Członków Zarządów PKN ORLEN i spółek Grupy ORLEN zostały dostosowane do wymogów

wynikających z Ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami z dnia 9 czerwca 2016 roku (Dz. U. z 2016r. poz. 1202).
Regulaminy dotyczące premiowania funkcjonujące dla Zarządu PKN ORLEN, dyrektorów bezpośrednio podległych Zarządowi PKN ORLEN oraz pozostałych kluczowych stanowisk Grupy ORLEN mają wspólne podstawowe cechy. Osoby objęte wyżej wymienionymi systemami premiowane są za realizację indywidualnych celów, wyznaczanych na początku okresu premiowego przez Rady Nadzorcze dla Członków Zarządów oraz przez Zarządy dla Kluczowego Personelu Kierowniczego. Systemy Premiowania są spójne z Wartościami Koncernu, promują współpracę pomiędzy poszczególnymi pracownikami i motywują do osiągania najlepszych wyników w skali Grupy ORLEN. Postawione cele mają charakter zarówno jakościowy, jak i ilościowy, i są rozliczane po zakończeniu roku, na który zostały wyznaczone. Istnieje ponadto możliwość wyróżnienia pracowników, którzy mają istotny wkład w osiągane wyniki.

Wynagrodzenia z tytułu zakazu konkurencji i rozwiązania umowy w rezultacie odwołania z zajmowanego stanowiska

Umowy Członków Zarządów PKN ORLEN i spółek Grupy ORLEN w 2017 roku zostały dostosowane do wymogów wynikających z Ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami z dnia 9 czerwca 2016 roku (Dz. U. z 2016r. poz. 1202).

Zgodnie z umowami Członkowie Zarządów PKN ORLEN i spółek Grupy ORLEN zobowiązani są przez okres 6 miesięcy, licząc od dnia rozwiązania umowy, do powstrzymania się od działalności konkurencyjnej. W okresie tym otrzymują wynagrodzenie w wysokości 50% sześciokrotności miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, płatne w 6 równych ratach miesięcznych. Zapisy w umowach dotyczące zakazu konkurencji po ustaniu funkcji Członka Zarządu wchodzą w życie dopiero po upływie 6 miesięcy pełnienia funkcji Członka Zarządu.

Ponadto umowy przewidują wypłatę odprawy w przypadku rozwiązania umowy lub wypowiedzenia umowy przez Spółkę, z innych przyczyn niż naruszenie podstawowych, istotnych obowiązków wynikających z umowy, pod warunkiem pełnienia funkcji Członka Zarządu przez okres co najmniej 12 miesięcy. Odprawa w takim przypadku wynosi trzykrotność miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

Dyrektorzy bezpośrednio podlegli Zarządowi PKN ORLEN standardowo zobowiązani są od dnia rozwiązania umowy do powstrzymania się od działalności konkurencyjnej przez okres 6 miesięcy. W tym czasie otrzymują wynagrodzenie w wysokości 50% sześciokrotności miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, płatne w 6 równych ratach miesięcznych. Odprawa z tytułu rozwiązania umowy przez Pracodawcę wynosi standardowo sześciokrotność miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

5.8.2 Wynagrodzenia organów zarządzających i nadzorujących

TABELA 45. Wynagrodzenia wypłacone Członkom Zarządu Spółki pełniącym funkcję w 2017 i 2016 roku [tys. PLN].

Wyszczególnienie	2017	2016
Wynagrodzenia Członków Zarządu Spółki, w tym:		
- wynagrodzenia i inne świadczenia	**6 572**	**8 430**
Wojciech Jasiński	1 226	1 715
Mirosław Kochalski	1 127	1 368
Sławomir Jędrzejczyk 1)	796	1 586
Piotr Chełmiński 2)	676	1 351
Zbigniew Leszczyński	943	1 049
Krystian Pater	1 012	1 226
Wiesław Protasewicz 3)	396	-
Maria Sosnowska 3)	396	-
Marek Podstawa 4)	-	135
- premie za rok poprzedni	**7 740**	**5 040**
Wojciech Jasiński	1 560	-
Mirosław Kochalski	1 303	-
Sławomir Jędrzejczyk 1)	1 500	1 500
Piotr Chełmiński 2)	1 260	1 260
Zbigniew Leszczyński	977	-
Krystian Pater	1 140	1 140
Marek Podstawa	-	1 140
Ogółem:	**14 312**	**13 470**

1) Wynagrodzenie za okres pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Spółki do dnia 30 czerwca 2017 roku.
2) Wynagrodzenie za okres pełnienia funkcji Członka Zarządu Spółki do dnia 30 czerwca 2017 roku.
3) Wynagrodzenie za okres pełnienia funkcji Członka Zarządu Spółki od dnia 1 lipca 2017 roku.
4) Wynagrodzenie za okres pełnienia funkcji Członka Zarządu Spółki do dnia 8 lutego 2016 roku.

TABELA 46. Premie potencjalnie należne Członkom Zarządu Spółki pełniącym funkcję w danym roku do wypłaty w roku kolejnym (tys. PLN).

Wyszczególnienie	2017	2016
Wojciech Jasiński	1 177	1 560
Mirosław Kochalski 1)	1 117	1 303
Sławomir Jędrzejczyk 2)	750	1 500
Piotr Chełmiński 2)	630	1 260
Zbigniew Leszczyński 1)	936	977
Krystian Pater	966	1 140
Wiesław Protasewicz 3)	396	-
Maria Sosnowska 3)	396	-
Marek Podstawa 4)	-	113
Ogółem:	**6 368**	**7 853**

1) Premia potencjalnie należna za okres pełnienia funkcji od dnia 8 lutego 2016 roku.
2) Premia potencjalnie należna za okres pełnienia funkcji do dnia 30 czerwca 2017 roku.
3) Premia potencjalnie należna za okres pełnienia funkcji od dnia 1 lipca 2017 roku.
4) Premia potencjalnie należna za okres pełnienia funkcji do dnia 8 lutego 2016 roku.

TABELA 47. Wynagrodzenia i inne świadczenia wypłacone i należne byłych Członków Zarządu Spółki (tys. PLN).

Wyszczególnienie	2017	2016
Sławomir Jędrzejczyk 1)	750	-
Piotr Chełmiński 1)	630	-
Dariusz Krawiec 2)	-	3 160
Marek Podstawa 3)	113	1 140
Ogółem:	**1 493**	**4 300**

1) W 2017 roku wypłacony zakaz konkurencji.
2) W 2016 roku wypłacona premia za 2015 rok i zakaz konkurencji.
3) W 2017 roku wypłacona premia należna za 2016 rok; w 2016 roku wypłacona odprawa i zakaz konkurencji.

Wynagrodzenia Członków Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki z tytułu zasiadania w Zarządach lub Radach Nadzorczych spółek zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych (tysiące PLN)

Członkowie Zarządu PKN ORLEN zasiadający w roku 2017 i 2016 w Zarządach lub Radach Nadzorczych spółek zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych Grupy ORLEN nie pobierali z tego tytułu wynagrodzenia, z wyłączeniem Unipetrol a.s., gdzie wynagrodzenia w całości przekazano na rzecz Fundacji ORLEN DAR SERCA.

TABELA 48. Wynagrodzenia Członków Rady Nadzorczej PKN ORLEN (tys. PLN).

Wyszczególnienie	2017	2016
Wynagrodzenia Członków Rady Nadzorczej Spółki, w tym:		
Angelina Sarota	124	220
Adam Ambrozik 1)	-	13
Cezary Banasiński 1)	-	13
Mateusz Bochacik 2)	112	157
Grzegorz Borowiec 1)	-	13
Adrian Dworzyński 2)	110	157
Artur Gabor 3)	74	170
Wojciech Kryński 4)	53	-

Agnieszka Krzętowska [2]	114	161
Radosław Kwaśnicki	111	171
Cezary Możeński [1]	-	13
Remigiusz Nowakowski [5]	-	120
Leszek Pawłowicz [1]	-	13
Izabela Felczak-Poturnicka [4]	53	-
Wiesław Protasewicz [6]	57	98
Arkadiusz Siwko [7]	-	59
Ogółem:	**808**	**1 378**

1) Za okres pełnienia funkcji do 29 stycznia 2016 roku.
2) Za okres pełnienia funkcji od 29 stycznia 2016 roku.
3) Za okres pełnienia funkcji do 31 sierpnia 2017 roku.
4) Za okres pełnienia funkcji od 30 czerwca 2017 roku.
5) Za okres pełnienia funkcji do 14 września 2016 roku.
6) Za okres pełnienia funkcji od 3 czerwca 2016 roku do 28 czerwca 2017 roku.
7) Za okres pełnienia funkcji od 29 stycznia do 3 czerwca 2016 roku.

Wynagrodzenia kluczowego personelu kierowniczego Grupy ORLEN

TABELA 49. Wynagrodzenia kluczowego personelu kierowniczego Grupy ORLEN (tys. PLN).

Wyszczególnienie	2017	2016
Wynagrodzenia i inne świadczenia członków kluczowego personelu kierowniczego:		
- pozostały kluczowy personel kierowniczy Spółki	41 479	44 403
- kluczowy personel kierowniczy spółek zależnych Grupy ORLEN	164 729	165 524
Ogółem:	**206 208**	**209 927**

6. OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ŁADU KORPORACYJNEGO

6.1. ZASADY ŁADU KORPORACYJNEGO

W 2017 roku PKN ORLEN stosował wszystkie zasady zbioru „Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych 2016" („DPSN"), obowiązującego na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie („Giełda", „GPW"). Kodeks dostępny jest na stronie internetowej Giełdy https://www.gpw.pl/dobre-praktyki oraz na korporacyjnej stronie internetowej PKN ORLEN, w sekcji przeznaczonej dla akcjonariuszy Spółki http://www.orlen.pl/PL/RelacjeInwestorskie/Gielda/Strony/DobrePraktykiGPW.aspx.

Komunikacja z rynkiem kapitałowym

Jednym z podstawowych narzędzi kontaktu z przedstawicielami rynku kapitałowego jest sekcja relacji inwestorskich na korporacyjnej stronie internetowej http://www.orlen.pl/, prowadzonej w języku polskim i angielskim. Sekcja relacji inwestorskich gromadzi informacje skierowane głównie do inwestorów i analityków. Znajdują się w niej między innymi:

- Raporty bieżące, raporty okresowe,
- Prezentacje dotyczące publikacji wyników finansowych i innych wydarzeń,
- Pliki multimedialne z zapisem telekonferencji i videokonferencji organizowanych przez Spółkę,
- Interaktywne wykresy i tabele prezentujące historyczne dane finansowe Spółki w różnych przedziałach czasowych z możliwością eksportu do arkusza Excel,
- Notowania akcji PKN ORLEN oraz głównych indeksów,
- Formularz kontaktowy,
- Newsletter i kanał RSS,
- Interaktywny kalendarz, przez który można ustawić sobie przypomnienia poprzez SMS lub w programie poczty elektronicznej o najważniejszych wydarzeniach w Spółce,
- Zakładka dla inwestorów indywidualnych.

Na stronie internetowej w sekcji relacji inwestorskich umieszczona jest także zakładka poświęcona ładowi korporacyjnemu. Z tego miejsca można pobrać roczne raporty Spółki z wypełniania dobrych praktyk, a także kodeks DPSN. Znajduje się tam także krótka informacja o stosowanych przez Spółkę dobrych praktykach oraz wszystkie inne informacje wymagane przez kodeks DPSN.

Zakładka Walne Zgromadzenie znajdująca się w serwisie relacji inwestorskich zawiera komplet dokumentów i informacji dotyczących Walnych Zgromadzeń Spółki oraz formularz kontaktowy dotyczący WZA.

Spółka wspiera swoich akcjonariuszy, inwestorów oraz analityków giełdowych w zdobywaniu wiedzy o branżach, w których działa, poprzez swoje publikacje na portalach internetowych:

- http://napedzamyprzyszlosc.pl/ - specjalistyczne publikacje oraz relacje z konferencji branżowych.
- http://napedzamyprzyszlosc.pl/blog - blog ekspercki Głównego Ekonomisty PKN ORLEN z komentarzami na temat bieżącej sytuacji rynkowej.
- Komunikacja poprzez media społecznościowe: Twitter (https://twitter.com/PKN_ORLEN), a także Facebook (https://www.facebook.com/ORLEN.Official).

Bezpośrednia komunikacja z przedstawicielami rynku kapitałowego realizowana jest poprzez:

- Indywidualne i grupowe zamknięte spotkania z inwestorami i analitykami zarówno w kraju, jak i zagranicą, także w formie telekonferencji.
- Otwarte dla wszystkich konferencje medialne po każdym ważnym wydarzeniu w życiu Spółki, takim jak publikacja wyników kwartalnych, ogłoszenie strategii - bezpośrednio transmitowane przez internet wraz z tłumaczeniem symultanicznym na język angielski.
- Cykle spotkań z inwestorami w kraju i zagranicą (roadshows).
- Spotkania uczestników rynku z kluczowymi menedżerami Spółki w siedzibie i obiektach gdzie prowadzona jest działalność operacyjna Spółki, tzw. site visits.
- Dni Inwestora i Analityka w PKN ORLEN, organizowane co pewien czas - warsztaty tematyczne dotyczące różnych dziedzin działalności Spółki, prowadzone przez przedstawicieli Zarządu, dyrektorów wykonawczych i pozostałych, wybranych menedżerów.

Istotne działania Spółki dla akcjonariuszy i inwestorów, zrealizowane w 2017 roku:

- Piąty rok z rzędu wypłata dywidendy w wysokości 3 PLN na akcję - najwyższa dywidenda w historii Spółki.
- Nowy program publicznych emisji obligacji skierowanych do inwestorów indywidualnych do łącznej kwoty 1 mld PLN.
- Raporty kwartalne i półroczne opublikowane średnio po upływie 23 dni od zamknięcia okresów, a raporty roczne w ciągu 74 dni po zakończeniu roku.

Uczestnicy rynku kapitałowego doceniają działania Spółki, co potwierdzają zdobyte przez nią w 2017 roku nagrody i wyróżnienia:

- Pierwsze miejsce w kategorii „Najlepsze relacje inwestorskie wśród Inwestorów Instytucjonalnych" - badanie relacji inwestorskich w spółkach WIG 30, wspólna inicjatywa Gazety Giełdy i Inwestorów „Parkiet" oraz Izby Domów Maklerskich
- Transparentna Spółka Roku 2016 - I edycja rankingu, zorganizowanego przez Gazetę Giełdy i Inwestorów „Parkiet" oraz Instytutu Rachunkowości i Podatków pod patronatem Giełdy Papierów Wartościowych
- Nagrody w dwóch kategoriach, przyznawane przez prestiżowe czasopismo IR Magazine:
- Best in Central & Eastern Europe
- Best ESG communications
- Nagroda specjalna za najlepszy raport roczny online, nagroda specjalna za raport zintegrowany, wyróżnienie za wysoką jakość sprawozdawczości finansowej i tytuł Best of The Best – konkurs Instytutu Rachunkowości i Podatków „The Best Annual Report 2016".

Reakcje Spółki na pojawiające się publicznie opinie i informacje szkodzące jej wizerunkowi

W PKN ORLEN obowiązuje wewnętrzna regulacja dotycząca zasad prowadzenia działań kształtujących wizerunek Spółki, kontaktów z przedstawicielami środków masowego przekazu, a także przekazywania do Dyrektora Wykonawczego ds. Komunikacji

Korporacyjnej informacji mających znaczenie dla wizerunku PKN ORLEN. Zarządzenie to zobowiązuje do wieloetapowej weryfikacji informacji na temat przedstawicieli Spółki lub samej Spółki, zanim zostaną one upublicznione.

Wspomniane regulacje kształtują również zasady reakcji w sytuacji pojawienia się wypowiedzianych publicznie opinii i informacji, szkodzących wizerunkowi Spółki. Proces ten koordynowany jest przez Dyrektora Wykonawczego ds. Komunikacji Korporacyjnej.

Działalność PKN ORLEN w obszarze odpowiedzialnego biznesu

PKN ORLEN w 2017 roku realizował strategię odpowiedzialnego biznesu (CSR) na lata 2015 – 2017. Spółka deklaruje w niej wzrost wartości przedsiębiorstwa z poszanowaniem oczekiwań interesariuszy oraz odpowiedzialne korzystanie z zasobów. Projekty o charakterze CSR realizują wszystkie obszary Spółki. Wdrożono m.in. raportowanie zintegrowane, opublikowany został Kodeks postępowania dla dostawców, powstał Kodeks marketingowy, wydano poradnik dla kierowców „Kieruj się na eko" oraz materiał informacyjny o działaniach CSR w PKN ORLEN.

Spółka podjęła także działania na rzecz realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju ogłoszonych przez ONZ w 2015 roku. Została jednym z sygnatariuszy „Inicjatywy partnerstwa na rzecz realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs)", projektu ogłoszonego przez Ministerstwo Rozwoju.

Koncern regularnie weryfikuje mapę swoich interesariuszy. Prowadzi z nimi aktywny dialog w różnych formach. W 2017 roku odbyła się m.in. sesja dialogowa według standardu AA 1000 SES poświęcona raportowaniu zintegrowanemu i strategii CSR.

PKN ORLEN ma od wielu lat uregulowane zasady prowadzenia działań społecznych. Na stronie internetowej Spółki dostępne są „Zasady realizacji działalności sponsoringowej" oraz „Polityka dobroczynności PKN ORLEN S.A."

Koncern w działalności sponsoringowej skupia się na kilku wybranych obszarach tematycznych, którymi są kultura i sztuka, promocja polskiej gospodarki, popularyzacja Polski na arenie międzynarodowej, promocja edukacji i wiedzy, projekty społeczne, działania z obszaru pamięci i tradycji narodowej. PKN ORLEN angażuje się w życie środowisk lokalnych. Szczególną uwagą otaczany jest Płock, w którym Koncern realizuje program partnerstw międzysektorowych, projekty dobroczynne, sponsorskie, wolontariackie i szereg innych. Ważną grupą działań są wydarzenia w ramach sponsoringu społecznego. Ich celem jest poprawa jakości życia mieszkańców oraz budowanie dobrych relacji. W 2017 roku PKN ORLEN przeprowadził w Płocku aż 92 takie projekty.

PKN ORLEN prowadzi także działalność dobroczynną. Wspiera partnerstwa międzysektorowe, projekty z zakresu ochrony zdrowia i życia, angażuje się w działania z obszaru kultury i zachowania tradycji narodowej i inne. Prowadzi te działania bezpośrednio bądź współpracując z organizacjami z trzeciego sektora. Jest m.in. fundatorem kilku fundacji, w tym Fundacji „Fundusz Grantowy dla Płocka", Fundacji „Dorastaj z nami", Fundacji Muzeum Przemysłu Naftowego i Gazowniczego w Bóbrce oraz Polskiej Fundacji Narodowej. Od 2001 roku działa korporacyjna Fundacja ORLEN – DAR SERCA, która opiekuje się rodzinnymi domami dziecka, prowadzi programy stypendialne oraz inne działania, głównie z zakresu bezpieczeństwa oraz ochrony zdrowia i życia. Wspiera także społeczności lokalne.

W działaniach społecznych PKN ORLEN i Fundacji ORLEN – DAR SERCA biorą udział także klienci PKN ORLEN, uczestnicy programu lojalnościowego VITAY oraz użytkownicy aplikacji YANOSIK, przekazując punkty zgromadzone w programie na cele społeczne.

PKN ORLEN komunikuje działania społeczne m.in. na korporacyjnej stronie internetowej w zakładce „Odpowiedzialny biznes" oraz w Raporcie zintegrowanym.

6.2. SYSTEM KONTROLI, ZARZĄDZANIA RYZYKIEM I ZAPEWNIENIA ZGODNOŚCI (COMPLIANCE)

System kontroli wewnętrznej Spółki i zarządzania ryzykiem w procesie sporządzania sprawozdań finansowych realizowany jest przez:

- weryfikację stosowania jednolitej polityki rachunkowości przez spółki Grupy ORLEN w zakresie ujęcia, wyceny i ujawnień zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) zatwierdzonymi przez Unię Europejską,
- stosowanie procedur ewidencji zdarzeń gospodarczych w systemie finansowo-księgowym oraz kontrolę ich przestrzegania,
- stosowanie jednolitych wzorców jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych oraz okresową weryfikację prawidłowości ich zastosowania w spółkach Grupy ORLEN,
- weryfikację zgodności sprawozdań finansowych spółek Grupy ORLEN z danymi wprowadzanymi do zintegrowanego systemu informatycznego służącego do przygotowania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy ORLEN,
- przegląd przez niezależnego audytora publikowanych sprawozdań finansowych za I kwartał, półrocze i III kwartał oraz badanie rocznych sprawozdań finansowych PKN ORLEN i Grupy ORLEN,
- procedury autoryzacji, zatwierdzania i opiniowania sprawozdań finansowych przed publikacją,
- dokonywanie niezależnej i obiektywnej oceny systemów zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej.

Ewidencja zdarzeń gospodarczych w PKN ORLEN prowadzona jest w zintegrowanym systemie finansowo – księgowym. Bezpieczeństwo i dostępność informacji zawartych w systemie finansowo-księgowym kontrolowane są na wszystkich poziomach bazy danych, aplikacji i prezentacji oraz systemu operacyjnego. Integracja systemu zapewniona jest przez systemy kontroli wprowadzanych danych (walidacje, autoryzacje, listy wartości) oraz dzienniki zmian.
W celu zapewnienia jednolitości zasad rachunkowości spółki Grupy ORLEN stosują, na potrzeby sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego, przyjętą przez PKN ORLEN i zatwierdzoną przez spółki Grupy ORLEN, politykę rachunkowości.
Skonsolidowane sprawozdania finansowe są przygotowywane na podstawie zintegrowanego systemu informatycznego, w którym przeprowadzany jest proces konsolidacji wprowadzanych danych do pakietów sprawozdawczych przez spółki Grupy ORLEN. System jest rozwiązaniem utworzonym dla celów zarządzania finansowego oraz

raportowania. Narzędzie to umożliwia ujednolicenie informacji finansowych. W jednym miejscu zbierane są informacje wynikowe, budżetowe, prognozowane oraz statystyczne, co zapewnia bezpośrednią kontrolę i zgodność wprowadzanych danych.
Dane poddawane są analizie pod względem spójności, kompletności i ciągłości, czemu służą zaimplementowane w systemie kontrolki sprawdzające zgodność danych wprowadzanych przez spółki.

W celu bieżącego ograniczania ryzyk związanych z procesem sporządzania sprawozdań finansowych poddawane są one weryfikacji przez audytora co kwartał, a zatem częściej niż wynika to z obowiązujących przepisów. W przypadku sprawozdania za I kwartał, półrocze i III kwartał audytor dokonuje przeglądu, natomiast w przypadku sprawozdania rocznego jest ono poddawane badaniu.
Wyboru firmy audytorskiej do badania sprawozdań finansowych dokonuje Rada Nadzorcza, na podstawie rekomendacji Komitetu Audytowego oraz sprawozdania z przeprowadzonego przez Komitet Audytowy postępowania ofertowego. Właściwym do badania sprawozdań finansowych PKN ORLEN za lata 2017-2018 jest Deloitte Polska Sp. z o.o. Sp.k. W ramach prac audytowych biegły rewident dokonuje niezależnej oceny rzetelności i prawidłowości jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych oraz potwierdzenia skuteczności systemu kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem. Wyniki przeglądów i badań są przedstawiane przez audytora Zarządowi i Komitetowi Audytowemu Rady Nadzorczej.
Komitet Audytowy pełni funkcje organu nadzorczego nad procesem sporządzania sprawozdań finansowych Grupy ORLEN i organu współpracującego z niezależnym biegłym rewidentem.
W Spółce stosowane są procedury autoryzacji, zgodnie z którymi raporty okresowe przekazywane są Zarządowi Spółki, a następnie Komitetowi Audytowemu Rady Nadzorczej do zaopiniowania. Po uzyskaniu opinii Komitetu Audytowego oraz po zakończeniu weryfikacji przez audytora sprawozdania finansowe są zatwierdzane przez Zarząd Spółki do publikacji, a następnie przekazywane przez Biuro Relacji Inwestorskich do publicznej wiadomości.
W przypadku rocznych sprawozdań finansowych ostateczny etap oceny i kontroli procesu sprawozdawczości finansowej dokonywany jest przez Radę Nadzorczą jako niezależny organ, zapewniający prawidłowość i rzetelność prezentowanych informacji w sprawozdaniach finansowych PKN ORLEN i Grupy ORLEN.

W Spółce funkcjonuje Biuro Audytu, Kontroli Finansowej i Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym, którego celem jest dokonywanie niezależnej i obiektywnej oceny systemów zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej oraz analizy procesów biznesowych. Biuro realizuje zadania audytowe w oparciu o roczne plany audytów zatwierdzane przez Zarząd oraz przyjmowane przez Komitet Audytowy Rady Nadzorczej i Radę Nadzorczą. Biuro może realizować także audyty doraźne zlecane przez Radę Nadzorczą lub Zarząd Spółki.

W ramach realizowanych zadań audytowych Biuro Audytu, Kontroli Finansowej i Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym dostarcza rekomendacji wdrożenia rozwiązań i standardów, których celem jest redukcja ryzyka niezrealizowania celów Koncernu, poprawa skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz zwiększenie wydajności procesów biznesowych.

Dwa razy w roku Biuro przygotowuje sprawozdanie z monitoringu stopnia wdrożenia rekomendacji dla Zarządu i Komitetu Audytowego Rady Nadzorczej zawierające podsumowanie wniosków ze zrealizowanych zadań audytowych. Monitoruje także realizację rekomendacji zgłoszonych przez audytora sprawozdań finansowych Spółki. Na zasadach określonych w Międzynarodowych Standardach Praktyki Zawodowej Audytu, Biuro Audytu, Kontroli Finansowej i Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym realizuje też projekty doradcze.

W PKN ORLEN wdrożone zostały procedury, systemy zarządzania zapewniające realizację działań i procesów zgodnie z przepisami prawa powszechnie obowiązującego, aktami wewnętrznymi i przyjętymi dobrowolnie normami. System compliance w PKN ORLEN obejmuje proces dostosowania do wymagań prawnych w zakresie nowych i zmieniających się regulacji prawnych oraz zapewnienia prawidłowego ich wykonania. System compliance jest zdecentralizowany i za poszczególne jego elementy odpowiadają menedżerowie bezpośrednio podlegli członkom Zarządu.

6.3. ZNACZNE PAKIETY AKCJI

W 2017 roku oraz do dnia autoryzacji niniejszego Sprawozdania nie było zmian w składzie akcjonariuszy posiadających ponad 5% udziału w kapitale zakładowym PKN ORLEN. Liczba akcji posiadana przez akcjonariuszy prezentowana jest na podstawie najbardziej aktualnych, oficjalnych informacji posiadanych przez Spółkę.
Nie istnieją żadne ograniczenia dotyczące przenoszenia praw własności akcji PKN ORLEN.

TABELA 50. Struktura akcjonariatu PKN ORLEN na 1 stycznia 2017 roku, na 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień autoryzacji niniejszego Sprawozdania.

Akcjonariusz	Liczba akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu (na 01.01.2017*)	Udział w kapitale zakładowym i ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu (na 01.01.2017*)	Liczba akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu (na 31.12.2017**)	Udział w kapitale zakładowym i ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu (na 31.12.2017**)	Liczba akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu (na dzień autoryzacji raportu***)	Udział w kapitale zakładowym i ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu (na dzień autoryzacji raportu***)
Skarb Państwa	117 710 196	27,52%	117 710 196	27,52%	117 710 196	27,52%
Nationale-Nederlanden OFE	39 785 564	9,30%	33 000 000	7,72%	30 000 000	7,01%
Aviva OFE	31 257 000	7,31%	29 900 000	6,99%	28 300 000	6,62%
Pozostali	238 956 301	55,87%	247 098 865	57,77%	251 698 865	58,85%
Razem	**427 709 061**	**100,00%**	**427 709 061**	**100,00%**	**427 709 061**	**100,00%**

** Zgodnie z informacjami z ZWZ PKN ORLEN zwołanego na 3 czerwca 2016 roku.*
*** Zgodnie z informacjami z ZWZ PKN ORLEN zwołanego na 30 czerwca 2017 roku.*
**** Zgodnie z informacjami z NWZ PKN ORLEN zwołanego na 2 lutego 2018 roku.*

6.4. SPECJALNE UPRAWNIENIA KONTROLNE I PRAWA GŁOSU

Wykonywanie prawa głosu oraz specjalne uprawnienia kontrolne zostały szczegółowo uregulowane w Statucie PKN ORLEN. Zgodnie z postanowieniami Statutu jedna akcja PKN ORLEN daje prawo do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu Spółki. W Statucie Spółki prawo głosowania akcjonariuszy zostało ograniczone w ten sposób, że żaden z nich nie może wykonywać na Walnym Zgromadzeniu więcej niż 10% ogólnej liczby głosów istniejących w Spółce w dniu odbywania Walnego Zgromadzenia. Ograniczenie prawa głosowania nie dotyczy Skarbu Państwa oraz banku depozytowego, który na podstawie umowy ze Spółką wyemitował kwity depozytowe w związku z akcjami Spółki (w przypadku wykonywania przez ten podmiot prawa głosu z tych akcji Spółki).
Akcjonariusze, których głosy podlegają kumulacji i redukcji zwani są Zgrupowaniem. Zasady kumulacji i redukcji szczegółowo określa Statut Spółki. Akcjonariusze wchodzący w skład Zgrupowania nie mogą wykonywać prawa głosu z więcej niż 10% ogólnej liczby głosów istniejących w Spółce w dniu odbywania Walnego Zgromadzenia.
Jeżeli skumulowana liczba akcji zarejestrowana na Walnym Zgromadzeniu przez akcjonariuszy wchodzących w skład Zgrupowania przekracza 10% ogólnej liczby głosów w Spółce, to głosy wynikające z liczby posiadanych akcji podlegają redukcji, której zasady szczegółowo określa Statut Spółki.
Ograniczenie prawa głosowania, o którym mowa powyżej nie dotyczy podmiotów zależnych od Skarbu Państwa.

Skarb Państwa jest uprawniony do powoływania i odwoływania jednego Członka Rady Nadzorczej. Ponadto jeden Członek Zarządu PKN ORLEN jest powoływany i odwoływany przez Radę Nadzorczą na wniosek Skarbu Państwa.

Dodatkowo, zgodnie ze Statutem Spółki, tak długo jak Skarb Państwa jest uprawniony do powoływania członka Rady Nadzorczej, uchwały w sprawie udzielenia zgody na dokonywanie czynności dotyczących: zbycia lub obciążenia w jakikolwiek sposób akcji albo udziałów w następujących spółkach: Naftoport Sp. z o.o., Inowrocławskie Kopalnie Soli S.A. oraz w spółce, która zostanie utworzona w celu prowadzenia działalności w zakresie transportu rurociągowego paliw płynnych, wymagają głosowania za ich przyjęciem przez członka Rady Nadzorczej powołanego przez Skarb Państwa.

Specjalne uprawnienia dla akcjonariusza Skarb Państwa wynikać mogą także z postanowień przepisów powszechnie obowiązujących, tj.:

- ustawy z dnia 18 marca 2010 roku o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw energii oraz ich wykonywaniu w niektórych spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych;
- ustawy z dnia 24 lipca 2015 roku o kontroli niektórych inwestycji;
- ustawy z dnia 16 grudnia 2016 roku o zasadach zarządzania mieniem państwowym.

6.5. ZMIANY STATUTU

Zmiana Statutu PKN ORLEN wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia Spółki oraz wpisu do rejestru przedsiębiorców. Uchwała Walnego Zgromadzenia dotycząca zmian Statutu Spółki zapada większością trzech czwartych głosów. Walne Zgromadzenie Spółki może upoważnić Radę Nadzorczą do ustalenia jednolitego tekstu Statutu lub wprowadzenia innych zmian o charakterze redakcyjnym określonych w uchwale Walnego Zgromadzenia.
Po wpisaniu zmian w Statucie do rejestru przedsiębiorców PKN ORLEN przekazuje na ten temat raport bieżący do publicznej wiadomości.

6.6. WALNE ZGROMADZENIE

Sposób funkcjonowania Walnego Zgromadzenia PKN ORLEN oraz jego uprawnienia regulują Statut Spółki oraz Regulamin Walnego Zgromadzenia PKN ORLEN, dostępne na stronie internetowej PKN ORLEN
http://www.orlen.pl/PL/OFirmie/Strony/DokumentyKorporacyjne.aspx
Spółka ustala miejsce i termin Walnego Zgromadzenia w taki sposób, by umożliwić udział w obradach jak największej liczbie akcjonariuszy. Walne Zgromadzenie PKN ORLEN odbywa się w siedzibie Spółki w Płocku, ale może odbyć się także w Warszawie. Obradom przysłuchiwać się mogą przedstawiciele mediów.

PKN ORLEN dokłada wszelkich starań, aby projekty uchwał Walnego Zgromadzenia zawierały uzasadnienie ułatwiające akcjonariuszom podjęcie uchwał z należytym rozeznaniem. Komplet materiałów jest przekazywany do wiadomości akcjonariuszy w siedzibie Spółki w Płocku i biurze w Warszawie, a także na korporacyjnej stronie internetowej www.orlen.pl, począwszy od dnia zwołania Walnego Zgromadzenia.

Zwołanie i odwołanie Walnego Zgromadzenia PKN ORLEN

Walne Zgromadzenie zwołuje się przez ogłoszenie umieszczane na stronie internetowej Spółki oraz poprzez przekazanie raportu bieżącego do instytucji rynku kapitałowego oraz do publicznej wiadomości.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki powinno odbyć się nie później niż w ciągu sześciu miesięcy po zakończeniu roku obrotowego. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie zwoływane jest przez Zarząd z własnej inicjatywy, na wniosek Rady Nadzorczej albo na wniosek akcjonariusza lub akcjonariuszy reprezentujących co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego Spółki, w terminie dwóch tygodni od zgłoszenia takiego wniosku. Rada Nadzorcza może zwołać Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie, jeżeli zwołanie go uzna za wskazane. Rada Nadzorcza może także zwołać Zwyczajne Walne Zgromadzenie, jeżeli Zarząd nie zwoła Zgromadzenia w terminie dwóch tygodni od dnia zgłoszenia odpowiedniego żądania przez Radę Nadzorczą. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie może zostać także zwołane przez akcjonariuszy reprezentujących co najmniej połowę kapitału zakładowego lub co najmniej połowę ogółu głosów w Spółce.
Spółka organizuje każdorazowo transmisję internetową z obrad Zgromadzenia, oferując również symultaniczne tłumaczenie na język angielski.

Zgodnie z postanowieniami Regulaminu Walnego Zgromadzenia Walne Zgromadzenie może być odwołane, jeżeli jego odbycie napotyka na nadzwyczajne przeszkody lub jest oczywiście bezprzedmiotowe. Odwołanie oraz zmiana terminu Walnego Zgromadzenia powinna nastąpić niezwłocznie po wystąpieniu przesłanki uzasadniającej odwołanie lub zmianę terminu, ale nie później, niż na siedem dni przed dniem Walnego Zgromadzenia. Jeżeli odwołanie lub zmiana daty Walnego Zgromadzenia nie może nastąpić w tym terminie, Walne Zgromadzenie powinno się odbyć. Jeśli jednak z okoliczności wynika, że odbycie obrad Walnego Zgromadzenia jest niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, wówczas odwołanie albo zmiana terminu może nastąpić w każdym czasie przed datą Walnego Zgromadzenia. Odwołanie lub zmiana terminu Walnego Zgromadzenia następuje przez ogłoszenie zamieszczone na stronie internetowej Spółki wraz z podaniem uzasadnienia i dochowaniem innych wymogów prawa. Kompetencja do odwołania Walnego Zgromadzenia przysługuje wyłącznie organowi lub osobie, która zwołała Walne Zgromadzenie. Odwołanie Walnego Zgromadzenia, w którego porządku obrad, na wniosek uprawnionych podmiotów, umieszczono określone sprawy, lub które zwołane zostało na taki wniosek, możliwe jest tylko za zgodą wnioskodawców.

Kompetencje Walnego Zgromadzenia PKN ORLEN

Do kompetencji Walnego Zgromadzenia należą w szczególności następujące sprawy:

- rozpatrywanie i zatwierdzanie rocznego sprawozdania finansowego Spółki, rocznego sprawozdania z działalności Spółki, a także skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy ORLEN oraz sprawozdania z działalności Grupy ORLEN za poprzedni rok obrotowy,
- udzielanie absolutorium Członkom Rady Nadzorczej i Członkom Zarządu Spółki z wykonania przez nich obowiązków,
- decydowanie o podziale zysku oraz o pokrywaniu strat, a także sposobie wykorzystania funduszy utworzonych z zysku,
- powoływanie Członków Rady Nadzorczej, z zastrzeżeniem § 8 ust. 2 Statutu, oraz ustalanie zasad wynagradzania Członków Rady Nadzorczej,
- podwyższenie i obniżenie kapitału zakładowego, jeżeli przepisy kodeksu spółek handlowych oraz Statutu nie stanowią inaczej,
- wszelkie postanowienia dotyczące roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przy zawiązaniu Spółki oraz sprawowaniu nadzoru lub zarządu,
- wyrażanie zgody na zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienie na nich ograniczonego prawa rzeczowego,
- wyrażanie zgody na zbycie nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości, których wartość księgowa netto przekracza jedną dwudziestą kapitału zakładowego Spółki,
- zmiana Statutu Spółki,
- tworzenie i likwidowanie kapitałów rezerwowych i innych kapitałów oraz funduszy Spółki,
- decydowanie o umorzeniu akcji oraz nabywaniu akcji w celu ich umorzenia i określenie warunków ich umorzenia,
- emisja obligacji zamiennych lub z prawem pierwszeństwa oraz emisja warrantów subskrypcyjnych,
- rozwiązanie, likwidacja i przekształcenie Spółki oraz jej połączenie z inną spółką,
- zawarcie umowy koncernowej w rozumieniu art. 7 kodeksu spółek handlowych.

Uczestnictwo w Walnym Zgromadzeniu PKN ORLEN

Zgodnie z postanowieniami kodeksu spółek handlowych prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu Spółki mają tylko osoby będące akcjonariuszami Spółki na szesnaście dni przed datą Walnego Zgromadzenia (dzień rejestracji uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu).
Akcjonariusze mogą komunikować się ze Spółką za pośrednictwem strony internetowej, korzystając z formularza kontaktowego dostępnego pod adresem:
http://www.orlen.pl/PL/RelacjeInwestorskie/WalneZgromadzenie/Ko

ntakt/Strony/default.aspx, lub poprzez pocztę elektroniczną (e-mail: walne.zgromadzenie@orlen.pl). Mogą w ten sposób przesyłać zawiadomienia o udzieleniu pełnomocnictwa w postaci elektronicznej oraz dokument pełnomocnictwa wraz z innymi dokumentami pozwalającymi na identyfikację mocodawcy i pełnomocnika. Na korporacyjnej stronie internetowej w sekcji poświęconej Walnym Zgromadzeniom Spółki zamieszczane są przydatne akcjonariuszom materiały, m.in. przewodnik dla akcjonariuszy „Jak wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu PKN ORLEN", informacje o zbliżających się zgromadzeniach akcjonariuszy, materiały związane z tymi Zgromadzeniami, a także materiały archiwalne z odbytych posiedzeń, w tym treści podjętych uchwał, a także pliki wideo zawierające transmisje internetowe z Walnych Zgromadzeń.
W obradach Walnego Zgromadzenia mają prawo uczestniczyć z prawem zabierania głosu Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej nawet nie będący akcjonariuszami, bez potrzeby otrzymywania zaproszeń. W obradach Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia mogą uczestniczyć Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej, których mandaty wygasły przed dniem Walnego Zgromadzenia, a którzy sprawowali swe funkcje w roku obrotowym, za który sprawozdanie Zarządu oraz sprawozdanie finansowe ma być zatwierdzone przez to Zwyczajne Walne Zgromadzenie.

W obradach Walnego Zgromadzenia mają prawo brać udział także inne osoby zaproszone przez organ zwołujący Walne Zgromadzenie lub dopuszczone na salę obrad przez Przewodniczącego, w szczególności biegli rewidenci, doradcy prawni i finansowi lub pracownicy Spółki. PKN ORLEN, w zakresie zgodnym z przepisami prawa i uwzględniającym interesy Spółki, umożliwia także przedstawicielom mediów obecność na Walnych Zgromadzeniach. Zarząd na każdym Walnym Zgromadzeniu zapewnia udział niezależnego eksperta w sprawach z zakresu prawa handlowego.

Głosowanie na Walnym Zgromadzeniu PKN ORLEN

Z zastrzeżeniem odmiennych postanowień kodeksu spółek handlowych oraz Statutu, uchwały Walnego Zgromadzenia zapadają bezwzględną większością głosów oddanych. Jedna akcja PKN ORLEN daje prawo do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu Spółki. Ograniczenia prawa akcjonariuszy Spółki do głosowania zostały opisane w punkcie 6.4. niniejszego Sprawozdania.

Walne Zgromadzenia w 2017 roku

W roku 2017 odbyły się dwa Walne Zgromadzenia: 24 stycznia 2017 roku odbyło się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie, a 30 czerwca 2017 roku odbyło się Zwyczajne Walne Zgromadzenie.

Podczas obrad Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia akcjonariusze Spółki uchwalili nowe zasady wynagradzania Członków Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki, zaproponowane przez akcjonariusza Skarb Państwa, zgodne z ustawą z dnia 9 czerwca 2016 roku o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie, które odbyło się 30 czerwca 2017 roku zdecydowało o:

- zatwierdzeniu rocznych sprawozdań z działalności Grupy ORLEN i PKN ORLEN oraz sprawozdań finansowych za 2016 rok,
- udzieleniu absolutorium wszystkim Członkom Zarządu i Rady Nadzorczej,
- podziale zysku netto za rok obrotowy 2016 w następujący sposób:
  1) kwotę 1.283.127.183,00 PLN przeznaczyło na wypłatę dywidendy (3 PLN na 1 akcję)
  2) pozostałą kwotę, tj. 4.081.328.369,64 PLN przeznaczyło na kapitał zapasowy Spółki
- zmianie uchwały podjętej przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie z 24 stycznia 2017 roku w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami,
- powołaniu Pani Izabeli Felczak-Poturnickiej i Pana Wojciecha Kryńskiego do składu Rady Nadzorczej Spółki,
- przyjęciu zasad postępowania przy zawieraniu i zmianie umów na usługi prawne, marketingowe, public relations i komunikacji społecznej, doradztwa związanego z zarządzaniem oraz umów darowizny, zwolnienia z długu lub innych podobnych umów,
- obowiązku przedkładania Walnemu Zgromadzeniu sprawozdania o wydatkach reprezentacyjnych na usługi prawne, marketingowe, public relations i komunikacji społecznej oraz usługi doradztwa związanego z zarządzaniem,
- przyjęciu zasad zbywania składników aktywów trwałych,
- ustaleniu wymagań dla kandydata na Członka Zarządu Spółki oraz przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego na Członka Zarządu.

6.7. ORGANY ZARZĄDZAJĄCE I NADZORUJĄCE

Zasady działania Rady Nadzorczej i jej Komitetów oraz Zarządu PKN ORLEN są – poza przepisami powszechnie obowiązującymi – regulowane przez Statut PKN ORLEN, a także odpowiednio przez Regulamin Rady Nadzorczej oraz Regulamin Zarządu. Na funkcjonowanie organów zarządzających i nadzorczych PKN ORLEN wpływ mają również zasady ładu korporacyjnego ustanowione przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie.

6.7.1. Zarząd

Skład osobowy Zarządu PKN ORLEN i podział kompetencji

TABELA 51. Skład Zarządu PKN ORLEN na dzień 1 stycznia 2017 roku.

Imię i nazwisko	Funkcja pełniona w zarządzie PKN ORLEN	Nadzorowane obszary
Wojciech Jasiński	Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny	audyt, kontrola i zarządzanie ryzykiem korporacyjnym, bezpieczeństwo, biuro zarządu handel ropą i gazem, innowacje, komunikacja korporacyjna, marketing, ochrona informacji, infrastruktury krytycznej i spraw obronnych, strategia i zarządzanie projektami
Sławomir Jędrzejczyk	Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych	informatyka, inwestycje i dezinwestycje kapitałowe, kontroling biznesowy, planowanie i sprawozdawczość, podatki, relacje inwestorskie, zarządzanie finansami, zarządzanie łańcuchem dostaw
Mirosław Kochalski	Wiceprezes Zarządu ds. Korporacyjnych	grupa kapitałowa, kadry, organizacja i systemy zarządzania, prawny, zakupy, zarządzanie ryzykiem regulacyjnym
Piotr Chełmiński	Członek Zarządu ds. Rozwoju i Energetyki	bezpieczeństwo i higiena pracy, energetyka, ochrona środowiska, realizacja inwestycji majątkowych, rozwój i technologia
Zbigniew Leszczyński	Członek Zarządu ds. Sprzedaży	efektywność i rozwój sprzedaży, handel hurtowy produktami rafineryjnymi, handel produktami petrochemicznymi, logistyka, sprzedaż detaliczna
Krystian Pater	Członek Zarządu ds. Produkcji	efektywność i optymalizacja produkcji, produkcja petrochemiczna, produkcja rafineryjna, technika

Rada Nadzorcza PKN ORLEN na posiedzeniach w dniach 26 i 29 czerwca 2017 roku powołała do Zarządu PKN ORLEN następujące osoby: Pana Wojciecha Jasińskiego na stanowisko Prezesa Zarządu, Pana Mirosława Kochalskiego na stanowisko Wiceprezesa Zarządu, Pana Krystiana Patera na stanowisko Członka Zarządu, Pana Zbigniewa Leszczyńskiego na stanowisko Członka Zarządu, Pana Wiesława Protasewicza na stanowisko Członka Zarządu, Panią Marię Sosnowską na stanowisko Członka Zarządu na wspólną trzyletnią kadencję Zarządu, która rozpoczęła się 1 lipca 2017 roku.

TABELA 52. Skład Zarządu PKN ORLEN na dzień 1 lipca 2017 roku.

Imię i nazwisko	Funkcja pełniona w zarządzie PKN ORLEN	Nadzorowane obszary
Wojciech Jasiński	Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny	audyt, kontrola i zarządzanie ryzykiem korporacyjnym, bezpieczeństwo, biuro zarządu, handel ropą i gazem, innowacje, kadry, komunikacja korporacyjna, marketing, ochrona informacji, infrastruktury krytycznej i spraw obronnych, strategia i zarządzanie projektami
Mirosław Kochalski	Wiceprezes Zarządu	grupa kapitałowa, informatyka, inwestycje i dezinwestycje kapitałowe, organizacja i systemy zarządzania, prawny, relacje inwestorskie, zarządzanie łańcuchem dostaw, zarządzanie ryzykiem regulacyjnym
Zbigniew Leszczyński	Członek Zarządu (Członek Zarządu ds. Sprzedaży od 6.07.2017 roku)	efektywność i rozwój sprzedaży, handel hurtowy produktami rafineryjnymi, handel produktami petrochemicznymi, logistyka, sprzedaż detaliczna
Krystian Pater	Członek Zarządu (Członek Zarządu ds. Produkcji od 6.07.2017 roku)	efektywność i optymalizacja produkcji, energetyka, gospodarka wodnościekowa, produkcja petrochemiczna, produkcja rafineryjna, technika
Wiesław Protasewicz	Członek Zarządu (Członek Zarządu ds. Finansowych od 6.07.2017 roku)	kontroling biznesowy, planowanie i sprawozdawczość, podatki, zarządzanie finansami
Maria Sosnowska	Członek Zarządu (Członek Zarządu ds. Inwestycji i Zakupów od 6.07.2017 roku)	administracja, bezpieczeństwo i higiena pracy, ochrona środowiska, realizacja inwestycji majątkowych, rozwój i technologie, zakupy

Rada Nadzorcza PKN ORLEN na posiedzeniu w dniu 5 lutego 2018 roku odwołała ze składu Zarządu: Pana Wojciecha Jasińskiego Prezesa Zarządu, Pana Mirosława Kochalskiego Wiceprezesa Zarządu, Panią Marię Sosnowską Członka Zarządu ds. Inwestycji i Zakupów.

Na tym samym posiedzeniu Rada Nadzorcza, działając na podstawie § 9 ust. 1 pkt 3 Statutu Spółki, na podstawie wniosku Ministra Energii z dnia 5 lutego 2018 roku, powołała z dniem 6 lutego 2018 roku Pana Daniela Obajtka na stanowisko Prezesa Zarządu PKN ORLEN. Rada Nadzorcza postanowiła także delegować z dniem 5 lutego 2018 roku Pana Józefa Węgreckiego do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu ds. Inwestycji i Zakupów do czasu powołania Członka Zarządu na to stanowisko, przy czym na okres nie dłuższy niż trzy miesiące.

TABELA 53. Skład Zarządu PKN ORLEN na dzień autoryzacji niniejszego sprawozdania.

Imię i nazwisko	Funkcja pełniona w zarządzie PKN ORLEN	Nadzorowane obszary
Daniel Obajtek	Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny	audyt, kontrola finansowa i zarządzanie ryzykiem korporacyjnym, biuro zarządu, grupa kapitałowa, handel ropą i gazem, kadry, komunikacja korporacyjna, kontrola i bezpieczeństwo, marketing, prawny, relacji z otoczeniem, strategia, zarządzanie ryzykiem regulacyjnym
Zbigniew Leszczyński	Członek Zarządu ds. Sprzedaży	efektywność i rozwój sprzedaży, handel hurtowy produktami rafineryjnymi, handel produktami petrochemicznymi, informatyka, logistyka, sprzedaż detaliczna
Krystian Pater	Członek Zarządu ds. Produkcji	efektywność i optymalizacja produkcji, energetyka, gospodarka wodnościekowa, produkcja petrochemiczna, produkcja rafineryjna, technika
Wiesław Protasewicz	Członek Zarządu ds. Finansowych	kontroling biznesowy, nadzór nad bezpieczeństwem infrastruktury i informacji, planowanie i sprawozdawczość, podatki, relacje inwestorskie, zarządzanie finansami, zarządzanie łańcuchem dostaw
Józef Węgrecki	Członek Rady Nadzorczej oddelegowany do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu ds. Inwestycji i Zakupów	administracja, bezpieczeństwo i higiena pracy, innowacje, ochrona środowiska, realizacja inwestycji majątkowych, rozwój i technologie, zakupy

Podział odpowiedzialności Członków Zarządu PKN ORLEN dostępny jest także na internetowej stronie korporacyjnej Spółki: http://www.orlen.pl/PL/OFirmie/ZarzadSpolki/ObszaryOdpowiedzialnosci/Strony/default.aspx.

Powołanie i odwołanie Zarządu PKN ORLEN

W skład Zarządu PKN ORLEN wchodzi od pięciu do dziewięciu Członków, w tym Prezes, Wiceprezesi Zarządu i pozostali Członkowie Zarządu. Członkowie Zarządu są powoływani i odwoływani przez Radę Nadzorczą, przy czym jeden Członek Zarządu PKN ORLEN jest powoływany i odwoływany przez Radę Nadzorczą na wniosek Skarbu Państwa.

Kadencja Członków Zarządu jest wspólna i kończy się z dniem odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za drugi pełny rok obrotowy kadencji.

Prezes, Wiceprezesi i pozostali Członkowie Zarządu oraz cały Zarząd mogą być zawieszeni w czynnościach z ważnych powodów przez Radę Nadzorczą. W przypadku zawieszenia lub odwołania Prezesa Zarządu bądź w innym przypadku wygaśnięcia mandatu Prezesa Zarządu przed upływem kadencji, do czasu powołania nowego lub odwieszenia dotychczasowego Prezesa wszystkie jego uprawnienia, z wyjątkiem prawa decydującego głosu, o którym mowa w § 9 ust. 5 pkt 2 Statutu, wykonuje osoba powołana uchwałą Rady Nadzorczej na stanowisko pełniącego obowiązki Prezesa Zarządu.

Organizacja prac Zarządu PKN ORLEN

Szczegółowe zasady dotyczące zwoływania posiedzeń Zarządu zawiera Regulamin Zarządu Spółki, dostępny na stronie internetowej (http://www.orlen.pl/PL/OFirmie/Strony/DokumentyKorporacyjne.aspx).

Posiedzenia Zarządu odbywają się w miarę potrzeby, jednak nie rzadziej niż raz na dwa tygodnie. Dla ważności uchwał Zarządu wymagane jest prawidłowe zawiadomienie o planowanym posiedzeniu wszystkich Członków Zarządu oraz obecność na posiedzeniu co najmniej połowy składu Zarządu. Uchwały Zarządu zapadają zwykłą większością głosów (w razie równości głosów decyduje głos Prezesa Zarządu), z zastrzeżeniem, iż przy uchwale dotyczącej ustanowienia prokury wymagana jest jednomyślność wszystkich Członków Zarządu. Członek Zarządu, który głosował przeciwko podjętej uchwale może zgłosić zdanie odrębne, jednakże złożenie zdania odrębnego wymaga uzasadnienia.

Uchwały są podejmowane w głosowaniu jawnym, natomiast głosowanie tajne może zostać zarządzone na wniosek każdego Członka Zarządu. Uchwały podpisują wszyscy Członkowie Zarządu, którzy byli obecni na posiedzeniu Zarządu, na którym uchwała została podjęta. Pod uchwałą składa podpis także Członek Zarządu, który złożył zdanie odrębne z adnotacją "zdanie odrębne" lub "votum separatum".

Zgodnie z Regulaminem Zarządu Członkowie Zarządu są zobowiązani informować Radę Nadzorczą o każdym konflikcie interesów w związku z pełnioną funkcją lub o możliwości jego powstania. W razie sprzeczności interesów Spółki z osobistymi interesami Członka Zarządu, Członek Zarządu winien wstrzymać się od udziału w rozstrzyganiu takich spraw i żądać zaznaczenia tego w protokole z posiedzenia Zarządu.

Kompetencje Zarządu PKN ORLEN

Wszyscy Członkowie Zarządu są zobowiązani i uprawnieni do prowadzenia spraw PKN ORLEN.

Uchwały Zarządu wymagają wszystkie sprawy przekraczające zakres zwykłego zarządu. Jako czynności zwykłego zarządu traktowane są m.in. czynności mające za przedmiot obrót paliwami w rozumieniu Statutu Spółki (tj. ropą naftową, produktami ropopochodnymi, biokomponentami, biopaliwami, oraz innymi paliwami, w tym gazem ziemnym, gazem przemysłowym i gazem opałowym) lub energią oraz wszelkie inne czynności niewskazane w Regulaminie Zarządu. Dodatkowo, zgoda Zarządu nie jest wymagana na dokonanie czynności będącej integralną częścią innej czynności, na dokonanie której Zarząd już wyraził zgodę, chyba że co innego wynika z uchwały Zarządu.

Uchwały Zarządu wymaga m.in.:

- przyjęcie i zmiana Regulaminu Zarządu,
- przyjęcie i zmiana Regulaminu Organizacyjnego PKN ORLEN,
- przyjmowanie wniosków kierowanych do Rady Nadzorczej lub Walnego Zgromadzenia,
- zwoływanie Walnych Zgromadzeń i przyjmowanie proponowanego porządku obrad Walnych Zgromadzeń,
- przyjmowanie rocznych i wieloletnich planów finansowych oraz strategii rozwoju Spółki,
- wyrażanie zgody na realizację zadania inwestycyjnego i zaciąganie wynikających z niego zobowiązań, jeżeli powstaną w związku z nim wydatki lub obciążenia przekraczające kwotę 10 000 000 PLN,
- zaciąganie zobowiązań, rozporządzanie prawami majątkowymi oraz jakakolwiek forma obciążania majątku Spółki, których wartość przekracza 20 000 000 PLN (z pewnymi włączeniami od tej zasady),
- zbywanie i nabywanie nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości oraz ustanawiania ograniczonego prawa rzeczowego,
- zbywanie, nabywanie oraz obciążanie przez Spółkę udziałów, akcji lub innych tytułów uczestnictwa w innych podmiotach, w tym także akcji w publicznym obrocie papierami wartościowymi,
- emisja papierów wartościowych przez Spółkę,
- przyjmowanie sprawozdań finansowych Spółki oraz Grupy Kapitałowej ORLEN,
- przyjęcie i zmiana systemu wynagradzania pracowników Spółki, jak również decyzje dotyczące wprowadzenia oraz założeń programów motywacyjnych,
- zawarcie, zmiana i wypowiedzenie układu zbiorowego pracy obowiązującego w Spółce oraz innych porozumień ze związkami zawodowymi,
- określenie zasad udzielania i odwoływania pełnomocnictw,
- ustalanie tzw. polityki darowizn Spółki,
- udzielanie prokury,
- ustalanie wewnętrznego podziału kompetencji pomiędzy Członków Zarządu,
- utworzenie zakładu/biura za granicą,
- inne sprawy, których rozstrzygnięcia w formie uchwały zażąda chociażby jeden z Członków Zarządu,
- podejmowanie decyzji o wypłacie zaliczki na poczet dywidendy.

Zarząd ma obowiązek przekazywać Radzie Nadzorczej regularne i wyczerpujące informacje o wszystkich istotnych sprawach dotyczących działalności PKN ORLEN oraz o ryzyku związanym z prowadzoną działalnością i sposobach zarządzania tym ryzykiem.

6.7.2. Rada Nadzorcza

TABELA 54. Skład Rady Nadzorczej PKN ORLEN w 2017 roku.

Imię i nazwisko	Funkcja pełniona w Radzie Nadzorczej PKN ORLEN
Angelina Sarota	Przewodnicząca Rady Nadzorczej
Radosław L. Kwaśnicki	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Mateusz Henryk Bochacik	Sekretarz Rady Nadzorczej
Adrian Dworzyński	Członek Rady Nadzorczej (Niezależny Członek Rady Nadzorczej)
Agnieszka Krzętowska	Członek Rady Nadzorczej (Niezależny Członek Rady Nadzorczej)
Izabela Felczak-Poturnicka	Członek Rady Nadzorczej - powołany przez ZWZ Spółki 30 czerwca 2017 roku.
Wojciech Kryński	Członek Rady Nadzorczej (Niezależny Członek Rady Nadzorczej)- powołany przez ZWZ Spółki 30 czerwca 2017 roku.
Artur Gabor	Członek Rady Nadzorczej (Niezależny Członek Rady Nadzorczej)- rezygnacja z funkcji z dniem 1 września 2017 roku.
Wiesław Protasewicz	Członek Rady Nadzorczej - rezygnacja z funkcji z dniem 29 czerwca 2017 roku.

Rada Nadzorcza PKN ORLEN odbyła w 2017 roku 14 protokołowanych posiedzeń i podjęła 141 uchwał.
Frekwencja członków Rady Nadzorczej PKN ORLEN S.A. na posiedzeniach Rady Nadzorczej wyniosła 99%. W przypadku nieobecności Członka Rady Nadzorczej na posiedzeniu, Rada Nadzorcza podjęła uchwałę o jej usprawiedliwieniu.

5 stycznia 2018 roku Minister Energii w imieniu akcjonariusza Skarbu Państwa, działając na podstawie § 8 ust. 2 pkt 1 Statutu Spółki powołał Panią Małgorzatę Niezgodę do składu Rady Nadzorczej PKN ORLEN. 1 lutego 2018 roku Pani Małgorzata Niezgoda złożyła oświadczenie o rezygnacji z pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej PKN ORLEN.
Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie PKN ORLEN w dniu 2 lutego 2018 roku odwołało ze składu Rady Nadzorczej Spółki Panią Agnieszkę Krzętowską, Panią Angelinę Sarotę i Pana Adriana Dworzyńskiego oraz powołało Panią Izabelę Felczak-Poturnicką na Przewodniczącą Rady Nadzorczej Spółki oraz Panią Agnieszkę Biernat-Wiatrak, Panią Jadwigę Lesisz oraz Panią Małgorzatę Niezgodę do składu Rady Nadzorczej Spółki.

5 lutego 2018 roku Minister Energii w imieniu akcjonariusza Skarbu Państwa, działając na podstawie § 8 ust. 2 pkt 1 Statutu Spółki powołał Pana Józefa Węgreckiego do składu Rady Nadzorczej PKN ORLEN.

TABELA 55. Skład Rady Nadzorczej PKN ORLEN na dzień autoryzacji niniejszego sprawozdania.

Imię i nazwisko	Funkcja pełniona w Radzie Nadzorczej PKN ORLEN
Izabela Felczak-Poturnicka	Przewodnicząca Rady Nadzorczej
Radosław L. Kwaśnicki	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej (Niezależny Członek Rady Nadzorczej od 14 marca 2018 roku)
Mateusz Henryk Bochacik	Sekretarz Rady Nadzorczej (Niezależny Członek Rady Nadzorczej od 26 lutego 2018 roku)
Agnieszka Biernat-Wiatrak	Członek Rady Nadzorczej
Wojciech Kryński	Członek Rady Nadzorczej (Niezależny Członek Rady Nadzorczej)
Jadwiga Lesisz	Członek Rady Nadzorczej (Niezależny Członek Rady Nadzorczej)
Małgorzata Niezgoda	Członek Rady Nadzorczej
Józef Węgrecki	Członek RN delegowany do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu Spółki

Zasady działania Rady Nadzorczej PKN ORLEN

Powołanie i odwołanie Członków Rady Nadzorczej PKN ORLEN

W skład Rady Nadzorczej PKN ORLEN wchodzi od sześciu do dziewięciu Członków. Akcjonariusz Skarb Państwa jest uprawniony do powoływania i odwoływania jednego Członka Rady Nadzorczej, pozostałych Członków Rady Nadzorczej powołuje i odwołuje Walne Zgromadzenie. Członkowie Rady Nadzorczej PKN ORLEN są powoływani na okres wspólnej kadencji, która kończy się z dniem odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za drugi pełny rok obrotowy kadencji. Poszczególni Członkowie Rady oraz cała Rada Nadzorcza mogą zostać odwołani w każdym czasie przed upływem kadencji. Walne Zgromadzenie PKN ORLEN powołuje Przewodniczącego Rady Nadzorczej, natomiast Wiceprzewodniczący i Sekretarz wybierani są przez Radę Nadzorczą z grona pozostałych Członków Rady. Obecnie trwająca kadencja Rady Nadzorczej rozpoczęła się 3 czerwca 2016 roku.

Co najmniej dwóch Członków Rady Nadzorczej, musi być osobami, z których każda spełnia kryteria niezależności określone w Statucie PKN ORLEN. Niezależni członkowie Rady Nadzorczej nie są pracownikami Spółki, podmiotu zależnego lub podmiotu stowarzyszonego, jak również nie są związani z tymi podmiotami umową o podobnym charakterze, nie są także powiązani z akcjonariuszem w sposób wykluczający przedmiot niezależności.

Niezależni Członkowie Rady Nadzorczej składają Spółce, przed ich powołaniem do składu Rady Nadzorczej, pisemne oświadczenie o spełnieniu przesłanek określonych powyżej. Oświadczenia o spełnieniu kryteriów niezależności są przekazywane pozostałym Członkom Rady Nadzorczej oraz Zarządowi Spółki.

W przypadku zaistnienia sytuacji powodującej niespełnienie przesłanek, Członek Rady Nadzorczej zobowiązany jest niezwłocznie poinformować o tym fakcie Spółkę, natomiast Spółka informuje akcjonariuszy o aktualnej liczbie niezależnych Członków Rady Nadzorczej.
W sytuacji, gdy liczba niezależnych Członków Rady Nadzorczej wyniesie mniej niż dwóch, Zarząd Spółki zobowiązany jest niezwłocznie zwołać Walne Zgromadzenie i umieścić w porządku obrad tego Zgromadzenia punkt dotyczący zmian w składzie Rady Nadzorczej. Do czasu dokonania zmian w składzie Rady Nadzorczej polegających na dostosowaniu liczby niezależnych Członków do wymagań statutowych, Rada Nadzorcza działa w składzie dotychczasowym, a postanowień § 8 ust. 9 a Statutu Spółki (wymieniających listę uchwał, do których podjęcia wymagana jest zgoda co najmniej połowy niezależnych Członków Rady Nadzorczej) nie stosuje się.

Organizacja pracy Rady Nadzorczej PKN ORLEN

Organizacja prac Rady Nadzorczej odbywa się zgodnie z zasadami przedstawionymi w Statucie Spółki i Regulaminie Rady Nadzorczej dostępnym na korporacyjnej stronie internetowej pod adresem: http://www.orlen.pl/PL/OFirmie/Strony/DokumentyKorporacyjne.aspx

Posiedzenia Rady Nadzorczej odbywają się w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak niż raz na dwa miesiące.

Rada Nadzorcza podejmuje uchwały, jeżeli na posiedzeniu jest obecna co najmniej połowa jej Członków. Z zastrzeżeniem postanowień kodeksu spółek handlowych, uchwała Rady Nadzorczej może być podjęta w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Uchwały Rady Nadzorczej zapadają bezwzględną większością oddanych głosów, w obecności co najmniej połowy Członków Rady. Wyjątkiem od tego jest sytuacja odwołania lub zawieszenia któregokolwiek z Członków Zarządu lub całego Zarządu w trakcie trwania ich kadencji, kiedy to wymagane jest oddanie głosów "za" przez co najmniej dwie trzecie wszystkich Członków Rady Nadzorczej.

Podjęcie uchwał w sprawach:
- świadczenia z jakiegokolwiek tytułu przez Spółkę i jakiekolwiek podmioty powiązane ze Spółką na rzecz Członków Zarządu,
- wyrażenia zgody na zawarcie przez Spółkę lub podmiot zależny istotnej umowy z podmiotem powiązanym ze Spółką, Członkiem Rady Nadzorczej albo Zarządu oraz z podmiotami powiązanymi z nimi,
- wyboru biegłego rewidenta dla przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego Spółki

wymaga zgody co najmniej połowy niezależnych Członków Rady Nadzorczej. Postanowienia te nie wyłączają stosowania art. 15 § 1 i 2 kodeksu spółek handlowych.

Rada Nadzorcza w celu wykonywania swoich obowiązków ma prawo badać wszystkie dokumenty Spółki, żądać od Zarządu i pracowników sprawozdań i wyjaśnień oraz dokonywać rewizji stanu majątku Spółki. W celu zapewnienia prawidłowego wykonywania obowiązków, Rada Nadzorcza ma prawo zwrócić się z wnioskiem do Zarządu o opracowanie dla jej potrzeb, na koszt PKN ORLEN, ekspertyz i opinii lub o zatrudnienie doradcy.

Zgodnie z Regulaminem Rady Nadzorczej, w przypadku powstania konfliktu interesów Członek Rady Nadzorczej informuje o tym pozostałych Członków Rady Nadzorczej i powstrzymuje się od zabierania głosu w dyskusji oraz od udziału w głosowaniu nad uchwałą w sprawie, w której zaistniał konflikt interesów. W przypadku wątpliwości co do istnienia konfliktu interesów, sprawę rozstrzyga Rada Nadzorcza w drodze uchwały.

Kompetencje Rady Nadzorczej PKN ORLEN

Rada Nadzorcza PKN ORLEN sprawuje stały nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności, jej kompetencje określone są w kodeksie spółek handlowych i Statucie Spółki.

Dodatkowo Zwyczajne Walne Zgromadzenie z dnia 30 czerwca 2017 roku nałożyło na Radę Nadzorczą obowiązek opiniowania sprawozdań o wydatkach reprezentacyjnych, a także wydatkach na usługi prawne, marketingowe, public relations i komunikacji społecznej oraz doradztwa związanego z zarządzaniem, a także wyrażanie zgody na zawieranie umów w tych dziedzinach.

Mając na względzie najwyższe standardy ładu korporacyjnego oraz zapewnienie rzetelnej oceny Spółki przez akcjonariuszy, do obowiązków Rady Nadzorczej PKN ORLEN dodatkowo należy przedkładanie Walnemu Zgromadzeniu:

- oceny sytuacji PKN ORLEN, z uwzględnieniem oceny systemów kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, compliance oraz funkcji audytu wewnętrznego,
- sprawozdania z działalności rady nadzorczej,
- oceny sposobu wypełniania przez spółkę obowiązków informacyjnych dotyczących stosowania zasad ładu korporacyjnego,
- oceny racjonalności prowadzonej przez Spółkę działalności sponsoringowej i charytatywnej.

6.7.3. Komitety Rady Nadzorczej

Rada Nadzorcza PKN ORLEN może powoływać komitety stałe lub ad hoc, działające jako jej kolegialne organy doradcze i opiniotwórcze. W ramach Rady Nadzorczej PKN ORLEN działają następujące komitety stałe:

- Komitet Audytowy,
- Komitet ds. Strategii i Rozwoju,
- Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń,
- Komitet ds. Ładu Korporacyjnego,
- Komitet ds. Społecznej Odpowiedzialności Biznesu (Komitet ds. CSR).

TABELA 56. Skład Komitetów Rady Nadzorczej PKN ORLEN w 2017 roku.

Imię i nazwisko	Funkcja pełniona w Komitecie Rady Nadzorczej PKN ORLEN
Komitet Audytowy	
Artur Gabor	Przewodniczący Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej - do 31 sierpnia 2017 roku.
Radosław L. Kwaśnicki	Członek Komitetu
Adrian Dworzyński	Członek Komitetu - Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Agnieszka Krzętowska	Członek Komitetu - Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Wiesław Protasewicz	Członek Komitetu – do 29 czerwca 2017 roku.
Wojciech Kryński	Członek Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej – od 13 lipca 2017 roku; Przewodniczący Komitetu - od 12 września 2017 roku.
Izabela Felczak- Poturnicka	Członek Komitetu – od 12 września 2017 roku.
Komitet ds. Strategii i Rozwoju	
Wiesław Protasewicz	Przewodniczący Komitetu – do 29 czerwca 2017 roku.
Radosław L. Kwaśnicki	Przewodniczący Komitetu – od 13 lipca 2017 roku.
Angelina Sarota	Członek Komitetu – do 13 lipca 2017 roku.
Adrian Dworzyński	Członek Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Agnieszka Krzętowska	Członek Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Izabela Felczak-Poturnicka	Członek Komitetu – od 13 lipca 2017 roku.
Artur Gabor	Członek Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej – do 31 sierpnia 2017 roku.

Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń	
Angelina Sarota	Przewodnicząca Komitetu
Mateusz Bochacik	Członek Komitetu
Adrian Dworzyński	Członek Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Agnieszka Krzętowska	Członek Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Komitet ds. Ładu Korporacyjnego	
Adrian Dworzyński	Przewodniczący Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Angelina Sarota	Członek Komitetu
Mateusz Bochacik	Członek Komitetu
Radosław L. Kwaśnicki	Członek Komitetu
Komitet ds. Społecznej Odpowiedzialności Biznesu	
Agnieszka Krzętowska	Przewodnicząca Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Radosław L. Kwaśnicki	Członek Komitetu
Mateusz Bochacik	Członek Komitetu
Izebela Felczak-Poturnicka	Członek Komitetu - od 13 lipca 2017 roku.
Artur Gabor	Członek Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej – do 31 sierpnia 2017 roku.

W 2017 roku Komitety Rady Nadzorczej odbyły 38 posiedzeń.

W związku ze zmianami w składzie Rady Nadzorczej, jakie nastąpiły 5 stycznia oraz 1, 2 i 5 lutego 2018 roku Rada Nadzorcza ustaliła następujące składy osobowe Komitetów:

TABELA 57. Skład Komitetów Rady Nadzorczej PKN ORLEN na dzień autoryzacji niniejszego sprawozdania.

Imię i nazwisko	Funkcja pełniona w Komitecie Rady Nadzorczej PKN ORLEN
Komitet Audytowy	
Wojciech Kryński	Przewodniczący Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Mateusz Bochacik	Członek Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Izabela Felczak-Poturnicka	Członek Komitetu
Radosław L. Kwaśnicki	Członek Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Jadwiga Lesisz	Członek Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Komitet ds. Strategii i Rozwoju	
Radosław L. Kwaśnicki	Przewodniczący Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Agnieszka Biernat-Wiatrak	Członek Komitetu
Izabela Felczak- Poturnicka	Członek Komitetu
Małgorzata Niezgoda	Członek Komitetu
Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń	
Małgorzata Niezgoda	Przewodniczący Komitetu
Mateusz Bochacik	Członek Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Wojciech Kryński	Członek Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Komitet ds. Ładu Korporacyjnego	
Agnieszka Biernat-Wiatrak	Przewodniczący Komitetu
Mateusz Bochacik	Członek Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Radosław L. Kwaśnicki	Członek Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej

Komitet ds. Społecznej Odpowiedzialności Biznesu	
Jadwiga Lesisz	Przewodniczący Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Izabela Felczak-Poturnicka	Członek Komitetu
Radosław L. Kwaśnicki	Członek Komitetu, Niezależny Członek Rady Nadzorczej

Komitet Audytowy

Zadaniem Komitetu Audytowego jest doradztwo na rzecz Rady Nadzorczej PKN ORLEN w kwestiach właściwego wdrażania zasad sprawozdawczości budżetowej i finansowej oraz kontroli wewnętrznej Spółki oraz Grupy ORLEN i współpraca z biegłymi rewidentami Spółki. Posiedzenia Komitetu Audytowego odbywają się nie rzadziej niż raz na kwartał, każdorazowo przed opublikowaniem przez Spółkę sprawozdań finansowych.

Zgodnie z zapisami Regulaminu Rady Nadzorczej PKN ORLEN w skład Komitetu Audytowego wchodzi co najmniej dwóch członków niezależnych oraz przynajmniej jeden posiadający kwalifikacje i doświadczenie w zakresie rachunkowości lub finansów.
W 2017 roku Komitet Audytowy odbył 14 protokołowanych posiedzeń.

W 2017 roku weszła w życie ustawa z dnia 11 maja 2017 roku o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym, która określiła zadania Komitetu Audytowego oraz wprowadziła nowe wymagania dla członków Komitetu Audytowego. Komitet Audytowy PKN ORLEN wykonuje wszystkie wymagane przez wspomnianą ustawę zadania. Członkowie Komitetu Audytowego PKN ORLEN spełniają także wszystkie warunki przewidziane w ustawie.

Komitet ds. Ładu Korporacyjnego

Zadaniem Komitetu ds. Ładu Korporacyjnego jest opiniowanie i przedstawianie Radzie Nadzorczej rekomendacji w zakresie wprowadzania w Spółce zasad ładu korporacyjnego, ocena projektów raportów dotyczących przestrzegania zasad ładu korporacyjnego publikowanych przez Spółkę oraz opiniowanie propozycji zmian w dokumentach korporacyjnych Spółki, a także monitorowanie zarządzania Spółką pod kątem zgodności z wymogami prawnymi i regulacyjnymi, w tym zgodności z Wartościami i zasadami postępowania PKN ORLEN i zasadami ładu korporacyjnego.

W 2017 roku Komitet ds. Ładu Korporacyjnego odbył 9 protokołowanych posiedzeń, w tym 3 wspólne posiedzenia z Komitetem ds. Nominacji i Wynagrodzeń oraz 1 wspólne posiedzenie z Komitetem ds. Społecznej Odpowiedzialności Biznesu.

Komitet ds. Strategii i Rozwoju

Zadaniem Komitetu ds. Strategii i Rozwoju jest opiniowanie i przedstawianie rekomendacji Radzie Nadzorczej w kwestiach planowanych inwestycji i dezinwestycji mających istotny wpływ na aktywa Spółki.
W 2017 roku Komitet ds. Strategii i Rozwoju odbył 5 protokołowanych posiedzeń.

Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń

Zadaniem Komitetu ds. Nominacji i Wynagrodzeń jest wspomaganie osiągania celów strategicznych Spółki poprzez przedstawianie Radzie Nadzorczej opinii i wniosków w sprawie kształtowania struktury zarządzania, w tym w kwestii rozwiązań organizacyjnych, systemu wynagrodzeń oraz doboru kadry o kwalifikacjach odpowiednich dla budowy sukcesu Spółki.
W 2017 roku Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń odbył 8 protokołowanych posiedzeń w tym 3 wspólne z Komitetem ds. Ładu Korporacyjnego.

Komitet ds. Społecznej Odpowiedzialności Biznesu

Zadaniem Komitetu ds. Społecznej Odpowiedzialności Biznesu jest wspomaganie osiągania celów strategicznych Spółki poprzez uwzględnienie w działalności Spółki oraz w kontaktach z interesariuszami (m.in. pracownikami, klientami, akcjonariuszami, społecznością lokalną) aspektów społecznych, etycznych i ekologicznych.
W 2017 roku Komitet ds. Społecznej Odpowiedzialności Biznesu odbył 4 protokołowane posiedzenia oraz 1 posiedzenie wspólne z Komitetem ds. Ładu Korporacyjnego.

6.8. POLITYKA WYNAGRODZEŃ

Wynagrodzenie Członków Zarządu PKN ORLEN ustala Rada Nadzorcza w oparciu o uchwałę Walnego Zgromadzenia w związku z Ustawą o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami oraz rekomendacje działającego w jej ramach Komitetu ds. Nominacji i Wynagrodzeń. Do głównych elementów systemu wynagrodzeń Członków Zarządu należą:

- stałe miesięczne wynagrodzenie zasadnicze,
- premia roczna uzależniona od poziomu realizacji celów ilościowych i jakościowych oraz realizacji możliwych do ustalenia celów odrębnych,
- odprawa wynikająca z rozwiązania umowy przez Spółkę,
- wynagrodzenie z tytułu zakazu konkurencji.

Wszystkie elementy wynagrodzenia reguluje umowa zawarta pomiędzy Członkiem Zarządu a Spółką.

Świadczenia dodatkowe dla dyrektorów raportujących do Zarządu PKN ORLEN mogą obejmować samochód służbowy, pokrycie kosztów składki na ubezpieczenie z opcją inwestycyjną, prawo do korzystania z dodatkowej opieki medycznej przez dyrektora i członków jego rodziny, w tym profilaktyki zdrowotnej, zajęć sportowych i rehabilitacji, dofinansowanie do wynajmu mieszkania, pokrycie kosztów przeprowadzki w trakcie zatrudnienia, możliwość korzystania ze świadczeń określonych w Regulaminie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych oraz prawo do udziału w Pracowniczym Programie Emerytalnym na zasadach obowiązujących w Spółce.

Funkcjonująca w PKN ORLEN polityka wynagrodzeń wspiera realizację celów Spółki, w szczególności długoterminowy wzrost wartości dla akcjonariuszy i stabilność funkcjonowania przedsiębiorstwa.

Ogólne zasady i warunki przyznawania premii rocznych

W 2017 roku zasady premiowania Członków Zarządów PKN ORLEN (a także pozostałych Członków Zarządów spółek Grupy ORLEN) zostały dostosowane do wymogów wynikających z Ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami z dnia 9 czerwca 2016 roku.
Członkom Zarządu PKN ORLEN przysługuje prawo do premii rocznej na zasadach ustalonych w umowie, której załącznikiem i częścią składową jest Regulamin Systemu Motywacyjnego dla Zarządu. Poziom premii rocznej uzależniony jest od wykonania indywidualnych zadań (jakościowych oraz ilościowych), ustalonych przez Radę Nadzorczą dla poszczególnych Członków Zarządu. Rada Nadzorcza w oparciu o ogólny katalog Celów Zarządczych ustalony przez Walne Zgromadzenie PKN ORLEN - wyznacza co roku od czterech do dziesięciu indywidualnych zadań premiowych, które wpisywane są do Karty Celów danego Członka Zarządu. Rada Nadzorcza może również dodatkowo ustalić na dany rok odrębny cel lub cele warunkujące możliwość otrzymania premii za ten rok.
Ocena wykonania indywidualnych zadań premiowych (ilościowych i jakościowych) przez danego Członka Zarządu oraz celów odrębnych dokonywana jest co roku przez Radę Nadzorczą na podstawie rekomendacji Prezesa Zarządu, zawierającej ocenę wykonania indywidualnych zadań premiowych wszystkich Członków Zarządu, rekomendacji Zarządu w zakresie realizacji celu/celów odrębnych, sprawozdań dotyczących wykonania przez danego Członka Zarządu indywidualnych zadań premiowych, sprawozdań finansowych PKN ORLEN oraz innych dokumentów, których zbadanie Rada Nadzorcza uzna za celowe.
Rada Nadzorcza podejmuje uchwałę o przyznaniu Członkowi Zarządu premii rocznej za dany rok obrotowy oraz jej wysokości bądź o nie przyznaniu premii rocznej do 30 kwietnia następnego roku. Uchwała jest podstawą do wypłaty premii rocznej, o ile skonsolidowane sprawozdanie finansowe Spółki za dany rok obrotowy zostanie zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie.

Na 2017 rok Rada Nadzorcza Spółki wyznaczyła dla wszystkich Członków Zarządu siedem następujących celów ilościowych:
- EBIT raportowany Koncernu,
- EBITDA wg LIFO Koncernu,
- CAPEX utrzymaniowy Koncernu + koszty ogólne i osobowe Koncernu,
- CAPEX rozwojowy Koncernu,
- wskaźnik giełdowy (TSR PKN względem rynku),
- wskaźnik zadłużenia Koncernu (dźwignia finansowa)
- wskaźnik wypadkowości (TRR Koncernu)

oraz przypisała im odpowiednie progi premiowe. Rada Nadzorcza dla każdego z Członków Zarządu ustaliła również cele jakościowe związane z nadzorowanym przez nich pionem.

Dodatkowo Rada Nadzorcza – zgodnie z uchwałami Walnego Zgromadzenia PKN ORLEN - ustaliła następujące odrębne cele warunkujące możliwość otrzymania premii rocznej za 2017 rok:
- wdrożenie zasad wynagradzania członków organów zarządzających i nadzorczych zgodnych z przepisami Ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami we wszystkich spółkach Grupy Kapitałowej w terminie do 30 czerwca 2017 roku,
- ukształtowanie składów rad nadzorczych we wszystkich spółkach Grupy Kapitałowej, tak by ich członkowie posiadali uprawnienia do zasiadania w radach nadzorczych, potwierdzone pozytywnym wynikiem egzaminu dla kandydatów na członków rad nadzorczych, lub posiadali uprawnienia ustawowo zwalniające z obowiązku jego zdania, w szczególności posiadali stopnień naukowy doktora nauk ekonomicznych lub nauk prawnych, albo posiadali wpis na listę radców prawnych, adwokatów, biegłych rewidentów lub doradców inwestycyjnych w terminie do 31 grudnia 2017 roku,
- realizacja obowiązków, o których mowa w art. 17-20, art. 22 i art. 23 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 roku o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz.U. z 2016 r., poz. 2259), w podmiotach zależnych Spółki w rozumieniu art. 4 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2017 r. poz. 229) w terminie do 31 grudnia 2017 roku.

Zasady premiowania kluczowego personelu kierowniczego (w tym Członków Zarządu)

Regulaminy funkcjonujące dla Zarządu PKN ORLEN, dyrektorów bezpośrednio podległych Zarządowi PKN ORLEN oraz pozostałych kluczowych stanowisk mają wspólne podstawowe cechy. Osoby objęte wyżej wymienionymi systemami premiowane są za realizację indywidualnych celów, wyznaczanych na początku okresu premiowego przez Radę Nadzorczą dla Członków Zarządu oraz przez Zarząd dla pracowników kluczowego personelu kierowniczego. Systemy Premiowania są spójne z Wartościami Koncernu, promują współpracę pomiędzy poszczególnymi pracownikami i motywują do osiągania najlepszych wyników w skali Grupy ORLEN.
Postawione cele mają charakter jakościowy i ilościowy, a rozliczane są po zakończeniu roku, na który zostały wyznaczone, na zasadach przyjętych w obowiązujących Regulaminach Systemów Premiowania. Regulamin daje ponadto możliwość wyróżnienia pracowników, którzy mają istotny wkład w osiągane wyniki.

Wynagrodzenia Członków Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki z tytułu zasiadania w Zarządach lub Radach Nadzorczych spółek zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych

Członkowie Zarządu PKN ORLEN zasiadający w 2017 roku w Zarządach lub Radach Nadzorczych spółek zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych Grupy ORLEN nie pobierali z tego tytułu wynagrodzenia, z wyłączeniem Unipetrol a.s., przy czym wynagrodzenia z tego tytułu przekazywane były na rzecz Fundacji ORLEN Dar Serca. Na 31 grudnia 2017 roku trzech Członków Zarządu PKN ORLEN zasiadało w Radzie Nadzorczej Unipetrol a.s.

Umowy zawarte z osobami zarządzającymi o zakazie konkurencji i rozwiązanie umowy

Umowy Członków Zarządów PKN ORLEN i spółek Grupy ORLEN w 2017 roku zostały dostosowane do wymogów wynikających z Ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami z dnia 9 czerwca 2016 roku.

Zgodnie z zawartymi umowami Członkowie Zarządu PKN ORLEN zobowiązani są przez okres 6 miesięcy, licząc od dnia rozwiązania umowy, do powstrzymania się od działalności konkurencyjnej. W okresie tym otrzymują wynagrodzenie w wysokości 50%

sześciokrotności miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, płatne w 6 równych ratach miesięcznych. Zapisy w umowach dotyczące zakazu konkurencji po ustaniu funkcji Członka Zarządu wchodzą w życie dopiero po upływie 6 miesięcy pełnienia funkcji Członka Zarządu.

Ponadto umowy przewidują wypłatę odprawy w przypadku rozwiązania umowy przez Spółkę z innych przyczyn niż naruszenie podstawowych, istotnych obowiązków wynikających z umowy, pod warunkiem pełnienia funkcji Członka Zarządu przez okres co najmniej 12 miesięcy. Odprawa w takim przypadku wynosi trzykrotność miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

Analogiczne zasady w zakresie zakazu konkurencji i odpraw dotyczą standardowo Członków Zarządów spółek Grupy ORLEN.

Dyrektorzy bezpośrednio podlegli Zarządowi PKN ORLEN standardowo zobowiązani są od dnia rozwiązania umowy do powstrzymania się od działalności konkurencyjnej przez okres 6 miesięcy. W tym czasie otrzymują wynagrodzenie w wysokości 50% sześciokrotności miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, płatne w 6 równych ratach miesięcznych. Odprawa z tytułu rozwiązania umowy przez Pracodawcę wynosi standardowo sześciokrotność miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

Polityka różnorodności

W PKN ORLEN S.A. kwestie związane z zarządzaniem różnorodnością uregulowane są w poniższych dokumentach obowiązujących w Spółce:

- Regulamin Pracy dla PKN ORLEN S.A.
- Wartości i zasady postępowania PKN ORLEN S.A.
- Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy dla Pracowników PKN ORLEN S.A.
- Polityka zarządzania potencjałem Pracowników Grupy Kapitałowej ORLEN na lata 2013 – 2017.
- Strategia CSR dla PKN ORLEN (zapisy w zakresie zarządzania rozwojem i różnorodnością).
- Odrębny wewnętrzny akt organizacyjny w sprawie realizacji Polityki określającej warunki i zasady pracy osób niepełnosprawnych w PKN ORLEN S.A.
- Odrębny wewnętrzny akt organizacyjny w sprawie wprowadzenia w PKN ORLEN S.A. zasad udzielania wsparcia pracownikom w kryzysowych sytuacjach życiowych.
- Odrębny wewnętrzny akt organizacyjny w sprawie Projektu Pracodawca Przyjazny Rodzinie.

Celami działań związanymi z zarządzaniem różnorodnością są:

- równe traktowanie pracowników w zatrudnieniu oraz zakaz dyskryminacji,
- poszanowanie dla różnorodności,
- zarządzanie różnicami kulturowymi,
- otwartość na zatrudnianie osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych marginalizacją na rynku pracy,
- wspieranie inicjatyw pracowniczych związanych z praktykami równościowymi w firmie,
- polityka wynagradzania i premiowania,
- standardy zatrudniania i wynagradzania oddelegowanych pracowników, tj. ekspatów i inpatów,
- dostosowanie miejsc pracy do potrzeb pracowników (np. osób z niepełnosprawnościami, matek karmiących),
- wsparcie dla grup znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej,
- działania wspierające godzenie życia zawodowego i prywatnego (tzw. Programy Work-Life Balance).

Ponadto polityka różnorodności w PKN ORLEN S.A. realizowana jest poprzez następujące działania:

- organizacja szkoleń zawierających tematykę zarządzania różnorodnością,
- wolontariat pracowniczy,
- uwzględnianie aspektów dot. różnorodności w procesach i narzędziach HR (m.in.: rekrutacja, szkolenia i rozwój, wynagradzanie) oraz kształtowaniu kultury organizacyjnej,
- warsztaty dla ekspatów w zakresie zarządzania różnicami kulturowymi,
- przeprowadzanie wśród pracowników badania zaangażowania i satysfakcji z pracy,
- powołanie zespołu koordynującego przeciwdziałanie mobbingowi (Komisja Antymobbingowa powoływana przez Pracodawcę do rozpatrywania skarg na wypadek zaistnienia w Spółce zachowań mobbingowych)
- powołanie funkcji Rzecznika d.s. Etyki, do którego można zgłaszać naruszenia „Wartości i zasad postępowania PKN ORLEN S.A." (czyli dotyczących także dyskryminacji i mobbingu)
- powołanie Komitetu Kapitału Ludzkiego, który opiniuje, zatwierdza/przekazuje do zatwierdzenia przez Zarząd PKN ORLEN S.A. i monitoruje przestrzeganie „Wartości i zasad postępowania PKN ORLEN S.A." w szczególności rozpatruje istotne naruszenia, podejmuje działania naprawcze, wydaje wytyczne a także rozpatruje istotne zagadnienia dotyczące kwestii etycznych.

W skład Zarządu oraz Rady Nadzorczej PKN ORLEN wchodzą członkowie z wykształceniem m.in. w zakresie prawa, ekonomii i chemii oraz różnorodnym doświadczeniem zawodowym.
Na 31 grudnia 2017 roku w skład Zarządu Spółki wchodziło 5 mężczyzn i 1 kobieta, a w skład Rady Nadzorczej wchodziły 3 kobiety i 4 mężczyzn. Struktura wiekowa Członków Zarządu przedstawiała się następująco: 40-50 lat – 2 osoby, 50-60 lat – 2 osoby, 60-70 – 2 osoby, a Rady Nadzorczej: 30-40 lat – 3 osoby, 40-50 lat- 4 osoby.

7. SPRAWOZDANIE NA TEMAT INFORMACJI NIEFIANSOWYCH

Zgodnie z art. 49 b ust 2 Ustawy o Rachunkowości Jednostka Dominująca - PKN ORLEN S.A. oraz Grupa ORLEN zobowiązana jest do sporządzenia **Sprawozdania na temat informacji niefinansowych za 2017 rok.** Niniejsze sprawozdanie zostanie opublikowane w formie odrębnego dokumentu (łączącego raport Spółki i Grupy ORLEN) na witrynie internetowej www.orlen.pl w dniu publikacji Raportu Rocznego Grupy ORLEN za 2017 rok.

Słownik wybranych pojęć branżowych

Słownik definicji i skrótów	
ALKILACJA	Proces rafineryjny polegający, w warunkach PKN ORLEN, na łączeniu frakcji olefinowej z parafinową celem produkcji wysokooktanowego składnika benzyny - alkilatu. Proces prowadzony jest na instalacji Alkilacji w obecności kwasu fluorowodorowego HF.
BARYŁKA	Jednostka objętości cieczy używana głównie w handlu ropą naftową i przemyśle naftowym. 1 baryłka ropy naftowej (1 bbl) = 42 galony amerykańskie = 158,96832 litra.
BIG DATA	Narzędzie zapewniające zaawansowaną analitykę dostępnych danych w celu dopasowania oferty, przygotowania skutecznych akcji promocyjnych, lepszej segmentacji stacji (pod względem oferty i poziomu cen).
BIOESTRY	Estry metylowe wyższych kwasów tłuszczowych produkowane z olejów roślinnych lub tłuszczów zwierzęcych. Stosowane jako biokomponent do oleju napędowego lub samoistne paliwo przeznaczone do pojazdów z silnikiem diesla. Spełnia standardy jakościowe określone dla tego biopaliwa w normie PN EN 14214, obowiązującej zarówno w Polsce jak i na innych rynkach Unii Europejskiej.
BIOETANOL	Alkohol etylowy otrzymywany z biomasy lub biodegradowalnych odpadów.
BOE	Ang. barrel of oil equivalent = baryłka ekwiwalentu ropy naftowej.
CODO / COCO	Stacja paliw będąca własnością Spółki, prowadzona przez ajenta (ang. Company Owned Dealer Operated) / Stacja paliw będąca własnością Spółki i prowadzona przez nią (ang. Comany Owned Company Operated)
DESTYLACJA	Metoda rozdzielania fizycznego mieszanin ciekłych, w której wykorzystywane jest zjawisko różnic temperatur wrzenia poszczególnych komponentów w mieszaninie poddawanej rozdzielaniu.
DYFERENCJAŁ BRENT/URAL	Różnica między notowaniami dwóch gatunków ropy, liczona wg formuły: Med Strip - Ural Rdam (Ural CIF Rotterdam).
DOFO / DODO	Stacja paliw będąca własnością ajenta i prowadzona na zasadzie umowy franszyzy (ang. Dealer Owned Franchnisee Operated) / Stacja paliw będąca własnością ajenta i prowadzona przez niego (ang. Dealer Owned Dealer Operated)
HYDROKRAKING	Katalityczny kraking surowców węglowodorowych w obecności wodoru. Proces ten podnosi uzyski produktów lekkich z ropy naftowej.
HYDROODSIARCZANIE	Proces usuwania związków siarki w wyniku kontaktu surowca z wodorem na złożu katalizatora w warunkach podwyższonej temperatury i ciśnienia.
KATALIZATOR	Substancja, która przyspiesza (inicjuje) oczekiwaną reakcję chemiczną.
KRAKING	Termiczna lub katalityczna przemiana ciężkich lub złożonych węglowodorów w produkty lekkie i koks, co powoduje wzrost wydajności uzysku lekkich produktów z ropy naftowej.
MED STRIP	Notowanie ropy Brent.
MODELOWA MARŻA DOWNSTREAM	Liczona wg formuły: przychody (90,7% Produkty = 22,8% Benzyna + 44,2% ON+ 15,3% COO + 1,0% SN 150 + 2,9% Etylen + 2,1% Propylen + 1,2% Benzen + 1,2% PX) minus koszty (wsad 100% = 6,5% Ropa Brent + 91,1% Ropa URAL + 2,4%Gaz ziemny).
MODELOWA MARŻA RAFINERYJNA	Liczona wg formuły: przychody ze sprzedaży produktów (93,5% Produkty = 36% Benzyna + 43% Olej napędowy + 14,5% Ciężki olej opałowy) - koszty (100% wsadu: ropa i pozostałe surowce). Całość wsadu przeliczona wg notowań ropy Brent. Notowania rynkowe spot.
MODELOWA MARŻA PETROCHEMICZNA	Liczona wg formuły: przychody ze sprzedaży produktów (98% Produkty = 44% HDPE + 7% LDPE + 35% PP Homo + 12% PP Copo) - koszty (100% wsadu = 75% nafty + 25% LS VGO). Notowania rynkowe kontrakt.
MODELOWA MARŻA OLEFINOWA	Liczona wg formuły: przychody (100% Produkty = 0,85*Etylen*54% + 0,92*Propylen*28% + 0,84*Glikole*9% + 0,81*Butadien*6% + 0,8*Tlenek Etylenu*3%) minus koszty (100% Wsad = 100% Nafta); ceny produktów wg notowań.
MONOMERY	Cząsteczki tego samego lub kilku różnych związków chemicznych o stosunkowo niedużej masie cząsteczkowej, z których w wyniku reakcji polimeryzacji powstają polimery; etylen i propylen.
ODWIERTY NETTO	Liczba odwiertów skorygowana o udziały innych partnerów.
POLIMERY	Substancje chemiczne o bardzo dużej masie cząsteczkowej, które składają się z wielokrotnie powtórzonych jednostek zwanych merami; polietylen i polipropylen.
TOE	Tona oleju ekwiwalentnego (toe) – jest to energetyczny równoważnik jednej metrycznej tony ropy naftowej o wartości opałowej równej 10.000 kcal/kg.
TRR	Ang. Total Recordable Rate = międzynarodowy wskaźnik wypadkowości w przedsiębiorstwach wyznaczany w następujący sposób: (ilość wypadków przy pracy w danym okresie/liczbę roboczogodzin przepracowanych w tym okresie) x 1 000 000.
T1 PSER	Ang. Tier1 Process Safety Events Rate = liczba zdarzeń o dużych skutkach w związku z uwolnieniem substancji do otoczenia x 1 000 000 / ilość roboczogodzin
T2 PSER	Liczba zdarzeń o mniejszych skutkach w związku z uwolnieniem substancji do otoczenia x 1 000 000 / ilość roboczogodzin
UPSTREAM	Działalność poszukiwawczo-wydobywcza węglowodorów.
URAL RDAM (URAL CIF ROTTERDAM)	Notowanie ropy Ural w Rotterdamie.
UZYSK PRODUKTÓW BIAŁYCH	Uzysk benzyny, oleju napędowego i grzewczego, frakcji paliwowych oraz gazu płynnego i suchego w stosunku do ilości przerobionej ropy.
WĘGLOWODORY	Związki organiczne zbudowane z węgla i wodoru. Ropa naftowa i gaz ziemny są mieszaninami węglowodorów.
WYSOKOSPRAWNA KOGENERACJA	Wytwarzanie energii elektrycznej lub mechanicznej i ciepła użytkowego w kogeneracji, które zapewnia oszczędność energii pierwotnej zużywanej w jednostce kogeneracji w wysokości nie mniejszej niż 10% w porównaniu z wytwarzaniem energii elektrycznej i ciepła w układach rozdzielonych lub w jednostce kogeneracji o mocy zainstalowanej elektrycznej poniżej 1 MW w porównaniu z wytwarzaniem energii elektrycznej i ciepła w układach rozdzielonych.

Słownik skrótów i definicji znajduje się również na stronie internetowej Spółki: http://www.orlen.pl.

Słownik wybranych pojęć finansowych

Słownik finansowy	
ADR	ang. American Depository Receipt = amerykański kwit depozytowy, papier wartościowy wystawiany jako imienny dokument potwierdzający prawa do przechowywanych przez określony podmiot (z reguły bank amerykański) akcji spółki nie amerykańskiej.
EURIBOR	ang. Euro Interbank Offered Rate – stopa oprocentowania kredytów międzybankowych przyjęta na rynku międzybankowym w strefie euro.
GDR	ang. Global Depositary Receipt = globalny kwit depozytowy, papier wartościowy, który jest wyemitowany poza granicami Rzeczpospolitej Polskiej przez Bank Depozytowy w związku z akcjami.
LIBOR	ang. London Interbank Offered Rate - stopa procentowa kredytów oferowanych na rynku międzybankowym w Londynie.
WIBOR	ang. Warsaw Inter Bank Offered Rate - stopa procentowa przyjęta na polskim rynku międzybankowym dla kredytów międzybankowych.
EBIT	Zysk/(Strata) z działalności operacyjnej.
EBITDA	Zysk/(Strata) z działalności operacyjnej powiększony o amortyzację.
Wycena zapasów tzw. efekt LIFO	Grupa ORLEN wycenia zapasy w sprawozdaniach finansowych zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) według metody średnio ważonego kosztu wytworzenia lub ceny nabycia. Zgodnie z zapisami MSSF wycena zapasów wg LIFO nie jest dopuszczana do stosowania i w efekcie nie jest stosowana w obowiązującej polityce rachunkowości i tym samym w sprawozdaniach finansowych Grupy ORLEN. W związku z tym tendencja wzrostowa cen ropy wpływa pozytywnie, a spadkowa negatywnie na raportowane wyniki. Z tego względu w niniejszym sprawozdaniu zaprezentowano dodatkowo wyniki operacyjne wg wyceny zapasów metodą LIFO, co pozwala wyeliminować powyżej opisany wpływ zmian cen ropy naftowej na wyniki Grupy ORLEN. Wyniki operacyjne wg wyceny zapasów metodą LIFO są kalkulowane głównie w spółkach produkcyjnych, w tym: w PKN ORLEN, Grupie Unipetrol, Grupie ORLEN Lietuva, Grupie ORLEN Południe i w Grupie ORLEN Oil.
Nakłady Inwestycyjne / CAPEX	Zwiększenie rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych, nieruchomości inwestycyjne oraz prawo wieczystego użytkowania gruntów wraz z kapitalizacją kosztów finansowania zewnętrznego.

Wskaźniki finansowe	
ROA	zysk netto/aktywa ogółem x 100%
ROE	zysk netto/kapitał własny x 100%
ROACE	zysk operacyjny po opodatkowaniu przed odpisem aktualizującym wartość aktywów trwałych / średni kapitał zaangażowany (kapitał własny + dług netto).
ROACE LIFO	zysk operacyjny wg LIFO po opodatkowaniu przed odpisem aktualizującym wartość aktywów trwałych / średni kapitał zaangażowany (kapitał własny + dług netto).
RENTOWNOŚĆ SPRZEDAŻY BRUTTO	zysk przed opodatkowaniem / przychody ze sprzedaży x 100%
RENTOWNOŚĆ SPRZEDAŻY NETTO	zysk netto / przychody ze sprzedaży x 100%
PŁYNNOŚĆ BIEŻĄCA	aktywa obrotowe/zobowiązania krótkoterminowe
PŁYNNOŚĆ SZYBKA	(aktywa obrotowe – zapasy) / zobowiązania krótkoterminowe
KAPITAŁ PRACUJĄCY NETTO	należności z tyt. dostaw i usług + zapasy - zobowiązania z tyt. dostaw i usług
SZYBKOŚĆ OBROTU NALEŻNOŚCI	średni stan należności z tytułu dostaw i usług netto / przychody netto ze sprzedaży x 365 dni
SZYBKOŚĆ OBROTU ZOBOWIĄZAŃ	średni stan zobowiązań z tytułu dostaw i usług/koszt własny sprzedaży x 365 dni
SZYBKOŚĆ OBROTU ZAPASÓW	średni stan zapasów / przychody ze sprzedaży x 365 dni
SZYBKOŚĆ OBROTU MAJĄTKU	przychody ze sprzedaży / średni stan aktywów
DŁUG NETTO	długoterminowe kredyty, pożyczki i obligacje + krótkoterminowe kredyty i pożyczki - środki pieniężne i ich ekwiwalenty
DŹWIGNIA FINANSOWA NETTO	dług netto / kapitał własny x 100%

8. OŚWIADCZENIE ZARZADU I ZATWIERDZENIE SPRAWOZDANIA ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY ORLEN I PKN ORLEN

Zarząd PKN ORLEN oświadcza, iż niniejsze Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy ORLEN i PKN ORLEN za 2017 rok zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji Grupy oraz PKN ORLEN, w tym opis podstawowych zagrożeń i ryzyk.

Niniejsze Sprawozdanie Zarządu z Działalności Grupy Kapitałowej PKN ORLEN i PKN ORLEN S.A. zostało zatwierdzone przez Zarząd Jednostki Dominującej w dniu 15 marca 2018 roku.

Daniel Obajtek
Prezes Zarządu

Zbigniew Leszczyński
Członek Zarządu

Krystian Pater
Członek Zarządu

Wiesław Protasewicz
Członek Zarządu

Józef Węgrecki
Członek Rady Nadzorczej
delegowany do czasowego
wykonywania czynności
Członka Zarządu